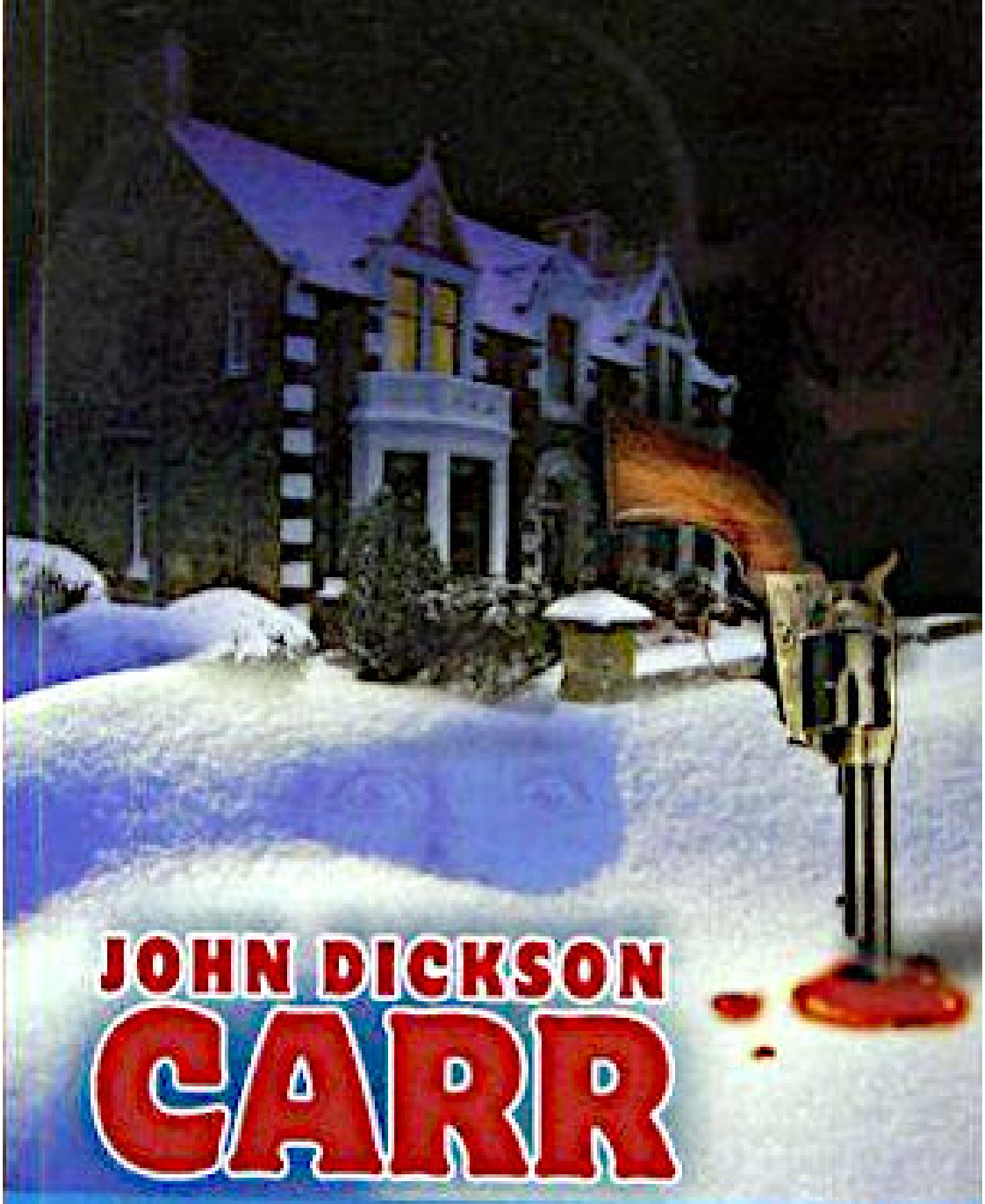

JOHN DICKSON

CARR

A három koporsó

John Dickson Carr

A HÁROM KOPORSÓ

TARTALOM

Az első koporsó: A BEZÁRT DOLGOZÓSZOBA REJTÉLYE
- ELSŐ FEJEZET A fenyegetés
- MÁSODIK FEJEZET Az ajtó
- HARMADIK FEJEZET A hamis arc
- NEGYEDIK FEJEZET A lehetetlen
- ÖTÖDIK FEJEZET A szórejtvény
- HATODIK FEJEZET A hét torony
- HETEDIK FEJEZET A Guy Fawkes látogató
- NYOLCADIK FEJEZET A lövedék

Az második koporsó: A CAGLIOSTRO STREET REJTÉLYE
- KILENCEDIK FEJEZET A meghasadt sír
- TIZEDIK FEJEZET Vér a kabáton
- TIZENEGYEDIK FEJEZET Bűbájos gyilkosság
- TIZENKETTEDIK FEJEZET A kép
- TIZENHARMADIK FEJEZET Az odú
- TIZENNEGYEDIK FEJEZET A templomi harangok szava
- TIZENÖTÖDIK FEJEZET A kivilágított ablak

Az harmadik koporsó: A HÉT TORONY REJTÉLYE
- TIZENHATODIK FEJEZET A kaméleon felöltő
- TIZENHETEDIK FEJEZET Előadás a bezárt szobáról
- TIZENNYOLCADIK FEJEZET A kémény
- TIZENKILENCEDIK FEJEZET A rémember
- HUSZADIK FEJEZET A két golyó
- HUSZONEGYEDIK FEJEZET A megoldás

Az első koporsó:
A BEZÁRT DOLGOZÓSZOBA REJTÉLYE

ELSŐ FEJEZET
A fenyegetés

Grimaud professzor meggyilkolása, valamint a későbbi, hasonlóképpen elképesztő Cagliostro utcai bűntény kapcsán megannyi fantasztikus kifejezést alkalmazhatnánk – joggal. Dr. Fell azon kedvelői, akik szeretik a lehetetlen helyzeteket, dokumentumgyűjteményében egyetlen olyan esetet sem fognak találni, amely megdöbbentőbb vagy rémisztőbb lenne. Tehát: két gyilkosságot követtek el, de úgy, hogy a gyilkos nem pusztán láthatatlan kellett legyen, hanem könnyebb még a levegőnél is. A tanúk szerint ez a személy megölte első áldozatát, majd szó szerint eltűnt. Megint csak a tanúk szerint egy üres utca kellős közepén végzett a második áldozatával, miközben az utca mindkét végén voltak emberek – no nem mintha egy lélek látta volna, nem beszélve arról, hogy a hóban nem maradtak utána lábnyomok.

Hadley főfelügyelő magától értetődően soha, egy pillanatra sem hitt gonosz szellemekben vagy boszorkányságban. És meglehetősen igaza is volt – hacsak nem hiszünk abban a fajta mágiában, amelyet jelen elbeszélés a maga idején természetes módon magyaráz majd meg. Néhányan azonban kezdtek elgondolkodni azon, vajon az a valaki, aki főszereplője ennek az ügynek, létezik-e egyáltalán. Azon kezdtek töprengeni, vajon ha megfosztják az illetőt sapkájától, fekete felöltőjétől és gyermekarcától, marad-e egyáltalán belőle valami – akárcsak abban a híres regényben, amelyet Mr. H. G. Wells követett el. Szó, ami szó: elég hátborzongató figura volt.

„A tanúk szerint”, írtuk fennebb. Nagyon óvatosnak kell azonban lennünk, ha nem közvetlen bizonyítékokkal van dolgunk. S ebben az esetben, a szükségtelen zavarokat kerülendő, már kezdetben közölni kell az olvasóval, kinek a tanúvallomására hagyatkozhat feltétel nélkül. Vagyis: fel kell tételeznünk, hogy *valaki* az igazat mondja – máskülönben nincs igazi rejtély, sőt voltaképp történet sincs.

Következésképp le kell szögeznünk, hogy Mr. Stuart Mills nem hazudott Grimaud professzor házában, semmit sem mellőzött el vagy tett hozzá a történtekhez, hanem mindenben pontosan azt adta elő, aminek valamennyi esetben szemtanúja volt. Le kell továbbá szögeznünk azt is, hogy a Cagliostro Street három független tanúja (Short és Blackwin úrhölgyek, valamint Withers közrendőr) a színtiszta igazat mondták.

A körülmények ismeretében a bűntényhez vezető egyik eseményről részletesebben szükségeltetik szólnunk, mint az egy visszapillantásban lehetséges. Ez volt a kezdet, a szikra, a kihívás. Dr. Fell jegyzetei újra elmondják a történteket, s a lényeges részletek pontosan megegyeznek azzal, amit Stuart Mills közölt később dr. Fell-lel és Hadley főfelügyelővel. Az eseményre február hatodikán, szerda este került sor a Museum Street-i Warwick kocsma fekete különszobájában, három nappal a gyilkosság előtt.

Dr. Charles Vernet Grimaud közel harminc éve élt Angliában, és akcentus nélkül beszélte az angolt. Ha eltekintünk egynémely kurta modorosságtól, amelyekre rendesen akkor kerített sort, ha izgatott volt, valamint attól a szokásától, hogy régimódi, négyszögletes keménykalapot és fekete zsinórnyakkendőt viselt, britebb jelenség volt még barátainál is. Régebbi éveiről senki se tudott sokat. Független típus volt, de „elfoglaltságot” választott magának, és anyagi értelemben aligha panaszkodhatott. Grimaud professzor annak előtte tanár volt, népszerű óraadó és író. Az utóbbi időben azonban inkább a British Museum néhány homályos, fizetetlen stalluma adott a számára elfoglaltságot, aminek következtében hozzáférhetett – mint mondta – az alantas mágiával foglalkozó kéziratokhoz. Az alantas mágia volt a hobbi, amelyből tőkére tett szert: az ördöngösség valamennyi, képzeletet megragadó, természetfeletti vonatkozása, a vámpírizmustól a fekete miséig. Ezeket böngészte bólogatva, fel-felnevetve, miközben a fájdalom a tüdejébe nyilallt.

A józan paraszti eszéről ismert Grimaud szemében mindig ott csillogott valami rejtelmes dolog. Gyors, rekedtes hangok robbantak

ki torka mélyéről beszéd közben, és szívesen kuncogott fojtottan, befelé. Középtermetű volt, hordószerű mellkassal és hatalmas fizikummal. A British Museum környékén mindenki számára ismerős volt fekete szakálla – amelyet oly rövidre nyírt, hogy holmi őszülő borostának tetszett -, szemüvege, egyenes járása, gyors, rövid léptei, udvariasan megemelt kalapja és a mozdulatok, amelyeket az esernyőjével tett.

Csak a sarkon kellett befordulnia, hogy hazaérjen a Russel Square nyugati oldalán álló zömök öreg házba, ahol rajta kívül a húga, Rosette; a házvezetőnő, Mme Dumont, a titkára, Stuart Mills és egy Drayman nevű letört ember, egykori tanár lakott, akit afféle mindenesnek alkalmazott, főként a könyvtára rendben tartására.

Néhány igazi cimboráját egyfajta klubban lehetett megtalálni a Museum Streeten álló Warwick kocsmában. Heti négyöt estén találkozott itt ez a nem hivatalos konklávé a külön erre a célra fenntartott apró hátsó szobában. Nem volt ez kimondottan különterem, mindazonáltal csak kevés kívülálló jutott oda be, és részesült szíves fogadtatásban. A klub legrendszeresebb látogatói közt volt a fontoskodó kopasz kis Pettis, a kísértettörténetek szaktekintélye; Mangan, az újságárus; Burnaby, a művész; annak dr. Johnsonja azonban vitán felül Grimaud professzor volt.

Övé volt a vezető szerep. Az évnek majdnem minden estéjén ellátogatott Stuart Mills társaságában a Warwickba (kivéve a szombatokat és a vasárnapokat, mert ezeket a napokat a munka számára tartotta fenn). Elfoglalta a helyét kedvenc, nádból font karosszékében a tűz előtt, kezében egy pohár forró vizes rummal, és az általa kedvelt, ellentmondást nem tűrő hangnemben kinyilatkoztatott. Mills szerint a beszélgetések gyakran egészen magas színvonalúak voltak, dacára annak, hogy Pettis és Burnaby kivételével soha senki nem vitatkozott össze komolyabban Grimaud professzorral, aki előzékenysége dacára könnyen lobbant haragra. Megszokott volt a körben, hogy meghallgatják a boszorkányságról és álboszorkányságról szóló tudása hatalmas tárházából való történetet, amelyben csalással szedték rá a hiszékenyeket; a

professzor gyermekes örömmel adta elő a megtévesztést és a drámát a középkori boszorkányságról, majd a végén egy detektívtörténet modorában magyarázott meg mindent, helyére téve az összes részletet. Szórakoztatóak voltak ezek az esték, volt bennük valami a vidéki fogadók zamatából, bájából, noha a Bloomsbury gázlámpái világították meg őket. Szórakoztatók voltak, s azok is maradtak február hatodikáig, amikor is a borzalom oly hirtelenséggel figyelmeztetett, ahogyan a huzat csapja be az ajtót.

A szél, emlékezik vissza Mills, csípős volt aznap este, és havazásra is számítani lehetett. Rajta és Grimaudn kívül csak Pettis, Mangan és Burnaby ült a kandallónál. Grimaud professzor beszélt, időnként a levegőbe bökve szivarjával. A téma a vámpírizmus legendája volt.

– Engem őszintén szólva az zavar – mondta Pettis -, ahogyan ön ehhez az egészhez hozzááll. Mármost én kizárólag fikcióval foglalkozom: olyan kísértettörténetekkel, amelyek valójában sohasem történtek meg. Mindazonáltal bizonyos értelemben hiszek a kísértetekben. Ön azonban a hiteles történések szaktekintélye: olyasmiké, amelyeket kénytelenek vagyunk tényeknek nevezni, hacsak meg nem tudjuk őket cáfolni. És ön mégsem hisz egy szót sem abból, ami életében a legfontosabb. Olyasmi ez, mintha Bradshaw értekezésben bizonygatná, miért lehetetlenség a gőzmozdony, vagy az Encyclopaedia Britannica előszóban figyelmeztetné olvasóit: az egész kiadásból semmi nem hiteles.

– No és mi a baj ezzel? – kérdezte Grimaud a maga jellegzetes rekedtes hangján, miközben ajkait alig nyitotta ki. – A tanulság attól még tanulság marad, nem?

– A sok tanulmányozásba belebolondult talán? – kérdezte Burnaby.

Grimaud tovább bámult a tűzbe, Mills szerint sokkal dühösebbnek látszott, semmint azt a kis csipkelődés indokolta volna. Ott ült, a szivar pontosan a szája közepén fityegett: egy gyerek van így elfoglalva a borsmentanyalókájával.

– Én vagyok az, aki túl sokat tudott – felelte egy idő után.

– És nem jegyezték fel, hogy a templom papja valami nagyon odaadó hívő lett volna. Mindazonáltal ez lényegtelen. Érdekel, mi húzódik meg ezek mögött a babonák mögött. Hogyan kezdődött a babona? Mi adta a lendületet, hogy azután a könnyen rászedhetik higgyenek benne? Például ha már a vámpírlegendáról van szó, mármost ez oly hiedelem, amely szláv tájakról ered. Igazam van? Európában akkor gyökerezett meg, amikor 1730 és 1735 között kiáramlott Magyarországról. Nos, honnan szerzett Magyarország bizonyítékokat arra, hogy halottak képesek elhagyni koporsójukat, szalmaszál vagy piheformájában a levegőbe tudnak emelkedni, hogy később ismét emberi formát öltve támadhassanak?

– Volt bizonyíték? – kérdezte Burnaby.

Grimaud szélesen intett a karjával.

– Testeket exhumáltak a temetőkben. Találtak holttesteket kicsavarodott testhelyzetben, arcukat, kezüket és halotti leplüket vér borította. Ez volt a bizonyíték… S miért is ne? Hiszen azok az évek a pestisjárvány évei voltak. Gondoljanak csak bele abba, hány szegény ördögöt temethettek el élve, mert halottnak hitték őket. Gondolják csak el, mennyit kínlódhattak, hogy kijussanak a koporsóból, míg aztán csakugyan meghaltak. Látják, uraim? Erre gondoltam, amikor azt kérdeztem, mi húzódik meg a babonák mögött. Ez az, ami engem érdekel.

– Ez az – szólt közbe valaki -, ami engem is érdekel.

Mills azt állítja, nem hallotta bejönni az idegent, noha mintha érezte volna az ajtónyitással járó légáramlatot. Valószínű, hogy már az idegennek a puszta betolakodása is meghökkentette a jelenlévőket, hiszen ebbe a szobába csak ritkán jött be olyan ember, aki nem tartozott a társasághoz, és soha nem szólalt meg. De lehet, hogy a férfi hangja miatt hökkentek meg: nyers hang volt, suttogó, halványan érződött rajta valami idegenség, és némi diadal is recsegett benne. Mindannyian felé fordultak.

Mills szerint semmi különös nem volt a férfiban. Hátrább állt a kandallóban lobogó tűz fényétől, elnyűtt fekete felöltőjének felgyűrt

gallérja összeért úgyszintén elnyűtt puhakalapjának peremével, s ami kevés ezek után még látszott volna az arcából, azt kesztyűs keze takarta el, amellyel az állát cirógatta. Mills nem túl sokat tudott róla mondani, túl azon, hogy magas volt, ösztövér és elnyűtt ruhákat hordott. A hangjában azonban, vagy tán a testtartásában avagy a gesztusaiban érzett valami homályosan ismerős, noha a jelenség idegen maradt. Megint megszólalt. S beszédében volt valami merev pedantéria, mintha gúnyolni akarná Grimaud modorát.

– Kérem bocsánatukat, uraim – mondta, s a diadal még inkább kitűnt a hangjából -, hogy belefolytam csevegésükbe. De szeretnék valamit kérdezni a híres Grimaud professzortól.

Senki nem gondolt arra, számolt be Mills, hogy letorkolja. Mindannyian figyeltek; sugárzott ebből az emberből valaminemű fagyos hatalom, amely zavarólag hatott a befutott kis szoba légkörére. Figyelt rá még maga Grimaud is, aki sötéten, rendíthetetlenül és csúfan trónolt tovább, akár egy Epstein-figura, szivarját szájához emelve. Vastag okuláréja mögött megcsillant a tekintete, midőn odavetette:

– Nos?

– Ezek szerint – szólt az idegen, megmozdítva kesztyűs kezét, mutatóujját a professzorra szegezve – ön nem hisz abban, hogy valaki felkelhet a koporsójából; hogy bárhol tetszése szerint mozoghat láthatatlanul; hogy számára a falak sem jelentenek akadályt; s hogy van olyan veszedelmes, mint bármi, ami a pokolból való?

– Nem hiszem – válaszolta Grimaud nyersen. – S ön?

– Én igen. Én megtettem. Sőt! Van egy fivérem, aki még nálam is többre képes, és nagy veszedelmet jelenthet magára. *En* nem kívánom az életét; ő viszont annál inkább. És ha *ö* látogatja meg magát…

Az őrült beszéd úgy csattant, mintha a kandalló tüzében roppant volna valami. Az ifjú Mangan, a volt futballista, talpra ugrott. A kis Pettis nyugtalanul nézett körül.

– Hallgasson csak ide, Grimaud – jegyezte meg -, ez a fickó határozottan őrült. Ha megengedi… – Kelletlen kézmozdulatot tett a csengő felé, az idegen azonban közbeszólt.

– Mielőtt elhamarkodná a dolgot – figyelmeztette -, vessen egy pillantást Grimaud professzorra.

Grimaud arcán súlyos és mélységes megvetés ült. – Nem, nem, nem! – kiáltotta. – Hallja? Hagyja, hadd beszéljen a fivéréről meg a koporsóiról…

– Három koporsóról – vetette közbe az idegen.

– Három koporsóról – hagyta rá Grimaud csikorgó nyájassággal -, ám legyen. Isten nevében, legyen, amennyit csak óhajt! Most pedig ha volna szíves elmondani, kicsoda ön?

Az idegen kivette bal kezét a zsebéből, és mocskos névjegyet tett az asztalra. A prózai jelenség valami módon visszavarázsolta a józanság atmoszféráját, s mindazt, mi korábban elhangzott, a kémény kürtője felé terelte mint feledhető tréfát; az imént érkezett férfi semmi más nem volt immár, mint madárijesztő, akinek a viharvert kalapja alatt a fejében nincs ki a négy kerék. Mert Mills ezt olvashatta a névjegyen: *Pierre Fley illuzionista*. Az egyik sarokban ez állt: *2B Cagliostro Street, W. C. 1.,* és mellé ezt firkantották kézzel: *Vagy c/o Academy Theatre*. Grimaud elnevette magát. Pettis káromkodott, és csengetett a pincérnek.

– Szóval – mondta Grimaud, és a hüvelykujjával pattintgatni kezdte a névjegyet – gondoltam, hogy ilyesvalamiről van szó. Uraságod ezek szerint varázsló?

– Ez áll a névjegyen?

– Nos, ha netán alacsonyabb szakmai szintet feltételeztem volna, kérem elnézését – bólintott Grimaud, és asztmatikusán szuszogott jókedvében. – Fel sem teszem, hogy esetleg megtekinthetnénk valamely mutatványát.

– Szívesen bemutatok egyet önöknek – vágta rá Fley. Annyira gyors volt a mozdulata, hogy senki nem tudta nyomon követni.

Támadásnak tűnt, de semmi ilyenről nem volt szó, legalábbis fizikai értelemben nem.

Ráhajolt az asztalra, Grimaud felé, kesztyűs keze eközben lesiklott a gallérról, majd azon nyomban vissza is siklott, mielőtt bárki vethetett volna az arcára egy pillantást; Millsnek azonban az volt a benyomása, hogy vigyorgott közben. Grimaud meg sem mozdult. Csak az álla feszült meg, s a szája biggyedt le megvetően a nyírott szakállban, meg az arca vörösödött el kissé, noha hüvelykje rendíthetetlenül pattintgatta közben a névjegyet.

– S most, mielőtt távozom – közölte Fley udvariasan -, egy utolsó kérdésem van a híres professzorhoz. Egyik este, s ez az este már nincs messze, valaki meglátogatja önt. Én is veszélyben forgok, amikor a fivéremmel érintkezem, én azonban felkészültem arra, hogy vállaljam ezt a kockázatot. Ismétlem, valaki meglátogatja önt. Mit szeretne jobban: ha én lennék az, vagy küldjem inkább a fivéremet?

– Küldje a fivérét – horkantotta Grimaud, és hirtelen felállt. – Maga pedig legyen átkozott!

Mielőtt bárki mozdulhatott vagy szólhatott volna, az ajtó becsukódott Fley mögött. A február 9-éig, szombatig tartó események sorában pedig ez az utolsó, amikor egyértelműen tudjuk, mi zajlott le. A többiből csak felvillanások, részletek állnak rendelkezésre, amelyeket kirakós módjára kell értelmeznünk, amiként dr. Fell illeszti később össze az üvegtáblák közti elszenesedett maradványokat. A rémember első járására a mondott estén került sor, amikor London mellékutcái csendesen pihentek a hótakaró alatt, s a prófécia három koporsója beteljesedett.

MÁSODIK FEJEZET
Az ajtó

Túlcsorduló jókedv jellemezte azt a társaságot, amely aznap este gyűlt össze dr. Fell könyvtárában, az Adelphi Terrace 1. szám alatt. Az orvos vörös arccal ült legnagyobb és legkényelmesebb elaggott karszékében, amely a maga megsüppedt, csikorgó-nyikorgó módján olyan kényelmessé lett, amilyen karosszék csak lehet, s amely a rozogaságánál fogva általában kihívja maga ellen a ház úrnőjének haragját. Dr. Fell ragyogott, fekete zsinóron lógó monoklija csillogott, s botjával nevetgélve verte a kandallószőnyeget. Ünnepelt. Dr. Fell szívesen ünnepelte barátai megérkezését; ami azt illeti, szívesen ünnepelt bármit. Azon az estén pedig kettős oka is volt arra, hogy kirúgjon a hámból.

Az egyik ok az volt, hogy ifjú barátai, Ted és Dorothy Rampole, épp akkor érkeztek Amerikából, megrakodva a legjobb fajta italokkal. A másik: a barátja, Hadley – aki, ne feledjük, akkor a C. I. D.-nél teljesített szolgálatot főfelügyelői rangban – épp most végzett kitűnő munkát a bayswateri hamisítási ügyben, és a fáradalmakat pihente ki. Ted Rampole a kandalló egyik oldalán foglalt helyet, Hadley a másikon, a doktor pedig kettejük közt, kezében egy pohár gőzölgő punccsal. Az emeleten Fell, Hadley és Rampole neje csevegett valamiről, itt lenn pedig Fell és Hadley urak heves vitába bonyolódtak másvalami felett, így aztán Ted Rampole otthon érezte magát.

Kényelmesen hátradőlt a mély öblű székben, és a régi napokra emlékezett. Vele szemben Hadley főfelügyelő mosolygott nyírott bajsza alatt, haja színe akár a fakó acélé, és szatirikus megjegyzéseket tett a pipája mögül. Dr. Fell nagy zajjal merítette meg a puncsos kanalat.

A tudományos kriminológián vitatkoztak általában, s a fotográfián konkrétan. Rampole hallott már azokról az esetekről, amelyeknek a C. I. D. a hírnevét köszönhette. Egy alkalommal,

amikor önfeledten piszmogott a hobbijával, egy barátja – Mappleham püspöke – arra vette rá dr. Fellt, hogy olvasson Grosst, Jesserichet és Mitchellt. Ő égett a vágytól. Mármost dr. Fell finoman szólva nem rendelkezik olyan észjárással, melyet tudományosnak neveznek. Kémiai kísérletei soha nem repítették a házat a levegőbe, mivel szerencséjére valamennyiszer sikerült az eszközei egyikét-másikát összezúznia, mielőtt a tulajdonképpeni kísérletet megkezdhette volna, és – kivéve egy alkalmat, amikor Bunsen-égővel lobbantott lángra néhány függönyt – komolyabb kárt semmiben nem tett. A fotográfiákkal kapcsolatos munkája (mondta ő) nagyon sikeres volt. Vásárolt egy akromatikus lencsével ellátott parányi Davontel kamerát, és teleszemetelte a házat a műveivel, amelyek leginkább egy különlegesen rossz emésztésű gyomorról készült röntgenfelvételre hajaztak. Azt is állította, hogy sikerült tökéletesítenie dr. Gross módszerét, amellyel ki lehet silabizálni, mi volt egy elégett papírra írva.

Rampole, miközben az ezen gúnyolódó Hadleyt hallgatta, hagyta, hogy gondolatai elkalandozzanak. Figyelte, hogyan táncol a kandallótűz fénye a súly alatt meghajlott könyvespolcokon, és hallgatta, hogyan surrognak az ablaküvegre hulló hópelyhek a behúzott függöny mögött. Kedvesen mosolygott magában. Semmi nem volt, ami ezen a kerek világon bosszanthatta volna – vagy mégis? Fészkelődött, a tűzbe bámult. Apró parazsak pattantak fel, akár a krampuszfej a dobozból, amely akkor ijeszti meg az embert igazán, amikor a legjobban érzi magát.

Bűnesetek! Természetesen nem erről van szó. Hanem Mangan hátborzongató vágyáról, hogy feldúsítson egy jó történetet. Mindegy…

– Amit Gross mond, az *engem* egyáltalán nem izgat – csapott Hadley a szék karfájára. – Önök mintha mindig azt gondolnák, egy ember csupán azért pontos, mert alapos. A megégett papíron lévő betűk a legtöbb esetben egyáltalán nem mutathatók ki…

Rampole békítően köszörülte a torkát. – Mellesleg – szólt -, mond-e önöknek bármit is az, hogy „három koporsó”?

Hirtelen beállt a csend, s Rampole pontosan ebben reménykedett. Hadley gyanakvóan pillantott rá. Dr. Fell zavartan nézte a merőkanalat, s mintha a szavak hallatán cigarettamárkára vagy kocsmacégérre gondolt volna. Aztán megrezzent a tekintete.

– Hah! – mondta, s megdörzsölte a kezét. – Hahaha! Békét teremtünk, mi? Vagy történetesen komolyan kérdezte? Micsoda koporsók?

– Nos – válaszolta Rampole -, nem nevezném éppen bűnténynek…

Hadley füttyentett.

– …de furcsa ügy, hacsak nem Mangan túlozta el. Meglehetősen jól ismerem Mangant; éveken át élt odaát. Átkozottul rendes fickó, aki rengeteget csavargott a nagyvilágban, ami pedig a képzeletét illeti, az túlságosan is kelta. – Szünetet tartott, s a sötét, szurtos, kiélt Manganre gondolt, heves vérmérsékletére és az azzal párosuló lassú mozgására; gyorsan megnyilvánuló nagylelkűségére és szerény vigyorára. – Mindegy, most itt él Londonban, s az *Evening Bannernek* dolgozik. Ma délelőtt futottam vele össze a Haymarketen. Bevonszolt az első kocsmába, és kitálalta nekem a teljes sztorit. Aztán – Rampole vízszintes vonalat húzott a levegőben -, amikor megtudta, hogy ismerem a nagy dr. Fellt…

– Patkányok – szólt közbe Hadley, s éles, figyelmes pillantást vetett rá. – Térjünk rá az ügyekre.

– Hehehe – vihorászott dr. Fell, láthatóan igen vidám hangulatban. – Megtenné azt a szívességet, Hadley, hogy befogja? Ez érdekesen hangzik, fiam. Nos?

– Nos, úgy tűnik, Mangan egy Grimaud nevű óraadó vagy író nagy tisztelője. Ugyancsak nem közömbös számára Grimaud lánya, ami még inkább azt eredményezi, hogy rajongjon a nagy emberért. Az öregnek és némely barátainak az a szokásuk, hogy egy, a British Museumtól nem messze lévő kocsmát látogatnak, és néhány nappal ezelőtt egy este történt valami, ami a jelek szerint jobban megrázta Mangant, mint amennyire holmi holdkórosok bohóckodása azt

indokolná. Mialatt az öreg holmi sírjukból kimászó hullákról vagy valami ehhez hasonlóan kedélyes dologról csevegett, besétált egy szálas, dilinós kinézetű pali, és valami nonszenszt makogott magáról meg a bátyjáról, mondván, csakugyan képesek elhagyni a sírjukat, és szalmaszál alakban vitorlázni a levegőben. (Hadley itt undorodó arcot vágott, és már nem is nagyon figyelt, dr. Fell azonban továbbra is kíváncsian hallgatta Rampole mondandóját.) Valójában úgy tűnt, mintha valamilyen fenyegetés hangzott volna el Grimaud professzorral szemben. A furcsa benne az, hogy míg Grimaud ügyet sem vetett rá, Mangan szerint valójában annyira megrémült, hogy az arca egészen elzöldült.

– Itt van maguknak Bloomsbury, tessék – mordult fel Hadley. – No de mi ebben a pláne? Ha valaki ijedős, akár egy vénasszony…

– Ez benne a pláne! – recsegte dr. Fell sötét ábrázattal. – Hogy egyáltalán nem ijedős. Igen jól ismerem Grimaud-t. Hm! Na igen. Folytassa, fiam. Mi lett a vége?

– Grimaud egy szót sem szólt. Mi több, tréfát csinált a dologból, amivel jól ellensúlyozta ezt az őrületet. Közvetlenül azután, hogy az idegen távozott, egy utcai muzsikus érkezett a kocsma ajtajához, és belefogott a *Merész fiatalember a repülő trapézon* című dalba. Mindenki nevetésben tört ki, és a józanság diadalt aratott. Grimaud mosolygott, s azt mondta:

„Nos, uraim, a mi életre kelt halottunknak még ennél is tehetségesebbnek kell lennie, ha az *én* dolgozószobám ablakán szeretne bevitorlázni.”

– Ennyiben maradtak. Mangan azonban szerette volna megtudni, ki volt a látogató, aki magát Pierre Fleynek nevezte. Fley névjegyet adott Grimaudnak, amelyen egy színház neve állt. így Mangan másnap sztori reményében ellátogatott oda. Kiderült, hogy az intézmény meglehetősen rozoga állapotban lévő, valamint kétes hírnévnek örvendő dalszínház az East Enden, ahol éjszakai varietéműsort adnak elő. Mangan nem akart belefutni Fleybe. Beszédbe elegyedett a művészbejáró portásával, aki bemutatta a

Fley előtt fellépő akrobatának. Ez az ember, csak a jóisten a megmondhatója, mi okból, a Nagy Pagliaccinak nevezi magát, noha valójában ír, és meglehetősen agyafúrt fickó. Ő aztán elmondta Mangannek, amit tudott.

– A színházban Félcédulás néven emlegetik Fleyt. Semmit nem tudnak róla; senkivel szóba nem áll, és amikor a száma véget ér, azon nyomban távozik. De – és ez a lényeg – *jó* a pasas. Az akrobata azt állította, nem is érti, mi lehet az oka annak, hogy nem fedezte fel már réges-rég egy West End-i menedzser, hacsak az nem, hogy Fley fütyül a saját előrehaladására. Igazi szupervarázslatokat csinál, a különlegességei pedig az eltűnési mutatványok…

Hadley gúnyosan horkantott.

– Nem – ellenkezett Rampole -, amennyire meg tudom állapítani, nem szokványos dolgokról van szó. Mangan szerint segéd nélkül dolgozik, és az összes felszerelése befér egy koporsó méretű dobozba. Ha valaki csak egy kicsit is tud a bűvészetről, az tisztában van azzal, mennyire döbbenetes ez a tény. A helyzet az, hogy emberünk nincs a legjobb kedvében, ha a koporsókról beszélnek. Nagy Pagliacci egyszer meg is kérdezte, miért, és olyan választ kapott, amire aligha számított. Fley széles vigyorral fordult felé, s közölte: „Egyszer élve temettek el hármunkat. És csak egy élte túl.” „Na és” – kérdezte Pagliacci – „hogy menekültél meg?” Mire Fley halkan azt felelte: „Nem én menekültem meg. Én egyike voltam annak a kettőnek, akinek nem sikerült.”

Hadley a fülcimpáját huzigálta. Arca most már komoly volt.

– Hallgasson csak ide – mondta kissé nyugtalanul. – Lehet, hogy mindez fontosabb, mint gondoltam. Az nyilvánvaló, hogy ennek az alaknak nincs ki a négy kereke. Ha valami képzelt sérelem marja… Azt mondja, külföldi? Utánanézethetek a belügyminisztériumban, és ha azután megpróbál kellemetlenséget okozni a barátunknak…

– *Próbált* már kellemetlenséget okozni? – kérdezte dr. Fell.

Rampole fészkelődött. – Szerda óta Grimaud professzor valamennyi postájában volt egy bizonyosfajta levél. Feltépte őket

anélkül, hogy bármit mondott volna, valaki azonban elmesélte a lányának a kocsmában történteket, és a lány aggódni kezdett. Végül, mindennek a tetejébe, tegnap már maga Grimaud is kezdett hóbortosán viselkedni.

– Konkrétan? – kérdezte dr. Fell. Kezét, amellyel eddig a szemét árnyékolta, most az ölébe ejtette. Meghökkentően átható pillantásokat vetett Rampole-ra.

– Tegnap felhívta Mangant, és azt mondta: „Azt akarom, szombat este légy nálam. Valaki azzal fenyeget, hogy meglátogat.” Mangan természetesen azt javasolta, értesítsék a rendőrséget, Grimaud azonban erről hallani sem akart. Mire Mangán felkiáltott: „Már bocsásson meg, uram, ez az ember teljes mértékben őrült, és veszedelmes lehet. *Semmiféle* elővigyázatossági intézkedést nem méltóztatik tenni önnön védelmében?”

S a professzor erre azt válaszolta: „Ó, de igen, feltétlenül. Meg fogok vásárolni egy festményt.”

– Hogy mit fog csinálni? – hajolt előre Hadley.

– Megvásárol egy festményt, hogy kiakassza a falra. Nem, nem viccelek. Úgy látszik, csakugyan megvette: valamilyen tájkép volt, hátborzongató dolog, fákkal és sírkövekkel. Átkozottul nagydarab volt, két embernek kellett az emeletre felcipelnie. Ezt csak hallomásból tudom, mert magam a képet nem láttam. Egy Burnaby nevű művész festette, klubtag és amatőr kriminológus… Nos, Grimaud ezzel a festménnyel képzeli el a védelmét.

– Némileg erőszakosan ismételte el szavait Hadleynek, aki ismét gyanakodva szemlélte őt. Mindketten dr. Fellre néztek. A doktor zihált a tokája fölött, haja rendetlenül meredezett, ujjai a botot markolták. A tűzbe bámult, úgy biccentett. Mikor megszólalt, hangja már nem volt annyira nyugtalan.

– Megvan a címe annak a helynek, fiam? – kérdezte színtelen hangon. – Meg? Helyes. Jó lesz, ha bemelegíti az autóját, Hadley.

– Igen, de hallgasson csak ide…

– Amikor egy állítólagos őrült megfenyeget egy józan embert – biccentett ismét dr. Fell -, akkor vagy törődünk ezzel a dologgal, vagy sem. Ha ellenben a józan ember kezd őrült módjára viselkedni, akkor *bizonyosan* törődni kell vele. Lehet, hogy egyáltalán szó sincs semmiről, nekem azonban akkor sem tetszik ez az egész. – Zihálva felkászálódott. – Gyerünk, Hadley. Átmegyünk hozzá, s ha csak egy pillantás erejéig is, de megnézzük, minden rendben van-e.

Kellemetlenül fütyült a szél a szűk Adelphi Streeten; a havazás abbamaradt. Valószínűtlen fehérségbe burkolóztak a magas házsorok, az előkeltek s lenn az Embankment-park. A Stranden, amely fényes és elhagyatott volt ebben a színházi órában, már mocskos keréknyomokká olvadt a hó. Öt perccel múlt el tíz, amikor befordultak az Aldwychra. Hadley csendesen ült a kormánynál, felhajtott kabátgallérral. Mikor dr. Fell reklamált, hogy hajtson gyorsabban, Hadley előbb Rampole-ra nézett, majd a hátsó ülésen a doktorra.

– Ugye tudják, hogy ez eléggé szokatlan?! – csattant fel. – Amellett semmi közünk hozzá. Mellesleg ha járt is ott látogató, alighanem már távozott.

– Tudom – mondta dr. Fell. – Ettől tartok.

A kocsi a Southampton Row-n haladt. Hadley állandóan dudált, mintha csak a maga érzelmeit akarta volna ezzel kifejezni – de egyre gyorsabban haladtak. Kietlen volt az utca, amely a még kietlenebb Russel Square-ben ért véget. A nyugati oldalon némi ösvényt tapostak ki, s egykét keréknyom is látszott. Aki tudja, hol van a telefonfülke az északi végén, épp a Keppel Street után, az már a vele szemben lévő házat is kellett, hogy lássa, még ha ügyet sem vetett is rá eddig. Rampole sima, széles, háromszintes frontot pillantott meg; a terméskő földszintet sötétbarnára festették, fölötte vörös téglából álltak az épület falai. Hat lépcső vezetett fel a jókora, bronz levélbedobó csappantyúval és kilinccsel ellátott bejárati ajtóhoz. A pincelejáróhoz közeli két földszinti ablak kivételével, ahol a redőnyök mögül fény szűrődött ki, sötétség uralkodott a házban,

amely igencsak prózai épület volt egy prózai negyedben. Igaz, már nem sokáig.

Felhúzták az egyik redőnyt. Az ablak csattanva szaladt fel, épp akkor, amikor elhaladtak mellette. Egy alak kapaszkodott fel a párkányra, körvonalai élesen látszottak a fényben, habozott, majd kiugrott. Messze, jóval a hegyes kerítésen túl, fél lábbal ért földet a járdán, megcsúszott, majd átrepült a járdaszegélyen, pontosan az autó elé.

Hadley beletaposott a fékbe. Miközben a kocsi még a szegély felé sodródott, már pattant is ki a kocsiból, és elkapta az alak karját, mielőtt az lábra állhatott volna. Rampole azonban már előbb megpillantotta az illető arcát a reflektorok fényében.

– Mangan! – kiáltott fel. – Mi az ördög?!...

Manganen nem volt se kalap, se kabát. Szeme éppúgy villogott a fényben, mint a karjáról, lábáról pergő porhó.

– Ki az? – horkant fel rekedten. – Ne, ne! Rendben vagyok!

Engedjen el, az isten verje már meg! – Kirántotta a karját Hadley markából, és tenyerét a nadrágjába törölte.

– Ki a... *Ted!* Figyeljen! Kerítsen valakit! Jöjjön maga is! Gyorsan! Bezárt minket, s az emeleten lőttek; épp most hallottuk. Bezárt minket, érti?...

Rampole Mangan mögé nézett, és egy nő sziluettjét pillantotta meg az ablakban. Hadley úgy döntött, rendet teremt az összefüggéstelen beszámoló körül.

– Nyugalom. Kicsoda zárta be magukat?

– Ő. Fley. Odabent van még mindig. Hallottuk a lövést, és az ajtó túl vastag ahhoz, hogy be lehessen törni. Jönnek hát?

Már futott is a lépcsőhöz, nyomában Hadley és Rampole. Az utóbbi kettő nem hitte volna, hogy az ajtó nyitva lesz, de amikor Mangan lenyomta a kilincset, az kivágódott. Sötét volt a magas előcsarnokban, messze hátul egy asztalon azonban égett egy lámpa. S mintha valami állt volna ott, valami, ami őket nézte. Sokkal

groteszkebb arca volt, mint amilyet hallomás után Pierre Fley arcaként elképzeltek; Rampole rövidesen rá is döbbent, hogy csupán egy japán harci öltözékhez tartozó ördögi maszkot lát. Mangan a jobbra nyíló ajtóhoz robogott, és elforgatta a zárban lévő kulcsot. Az ajtót belülről nyitotta ki az a lány, akinek a sziluettjét az ablakban látták az imént, Mangan azonban kinyújtott karral visszatartotta őt. Odafentről hangos dübörgés hallatszott.

– Rendben van, Boyd! – kiáltotta Rampole, s úgy érezte, szíve a torkában dobog. – Hadley főfelügyelő van itt. Meséltem már róla magának! Hol van? Mi az?

Mangan a lépcsőre mutatott. – Menjünk! Nekem majd gondom lesz Rosette-re. Fley még mindig odafent van. Nem menekülhet. Az isten szerelmére, legyünk óvatosak!

Miközben a vastag szőnyegekkel borított lépcsőn mentek felfelé, a falon függő ormótlan fegyver felé nyúlt. Az emelet sötét volt, és elhagyatottnak tűnt. Fény látszott viszont a legfelső szintre vezető lépcsőnél, és a dübörgésből most egy sor puffanás lett.

– Dr. Grimaud! – kiáltotta egy hang. – Dr. Grimaud! Volna szíves válaszolni? Rampole-nak nem volt ideje azon elmélkedni, mi teszi a ház igencsak egzotikus légkörét. Hadley után rohant, fel a második lépcsőn, amely boltíves átjáróban végződött; innen széles folyosó nyílt, amely nem a ház hosszában futott végig, hanem széltében. A mennyezetig tölgyfa burkolat ékesítette, s három elfüggönyözött ablak nyílt a téglalap alakú helyiség hosszabbik oldalán, a lépcsővel szemben. Vastag szőnyeget terítettek le itt is, amely teljesen elnyelte a léptek zaját.

Két ajtó volt; ezek egymással szemben nyíltak a téglalap két rövidebb oldalán. A tőlük balra, messzebb lévő nyitva állt; a jobb oldali, amelyet a lépcsőtől csak tíz láb választott el, makacsul zárva maradt, noha azt egy férfi döngette kitartóan az öklével.

Jöttükre megperdült a sarka körül. Noha a folyosón nem volt világítás, a lépcső torkolatában álló nagy bronz Buddha-szobor gyomrából sárga fény világított, s mindent tisztán látni lehetett.

Lélegzet után kapkodó kis emberke állt ebben a fényben, s bizonytalanul emelte maga elé a kezét. Kobold módjára kócosán viselte haját, s vastag szemüveg mögül pislogott rájuk.

– Boyd?! – kiáltotta. – Drayman? Maguk azok? Ki van ott?!

– A rendőrség – felelte Hadley, s felé lépett. A kis ember hátrahőkölt.

– Itt nem jutnak be – mondta, és ujjperceit ropogtatta. – Valahogy azonban be kell mennünk. Belülről bezárták az ajtót, s valaki van odabenn Grimaud-val. Lövést is hallottam… és a professzor nem válaszol. Hol van Madame Dumont? Hozzák ide Madame Dumont-t! Az az ember még odabent van, én mondom maguknak!

Hadley ingerülten fordult felé.

– Szedje össze magát, és nézzen utána, tud-e szerezni egy csipeszt? A kulcs a zárban van; idekintről fordítjuk majd meg. *Csipeszre* van szükségem. Van ilyenjük?

– Én… én nem is tudom, hol…

Hadley Rampole-ra nézett. – Ugorjon már le a kocsimhoz, talál a hátsó ülés alatt egy szerszámosládát. Vegye ki a legkisebb csipeszt, s ha már ott van, hozzon fel néhány nagy csavarkulcsot is. Ha a fickónak fegyvere van…

Rampole megfordult, és látta, hogy a súlyosan ziháló dr. Fell megjelenik a folyosón. A doktor nem szólt egy szót sem, arca azonban már nem volt olyan vörös, mint korábban. Rampole lefelé menet hármasával szedte a lépcsőfokokat, majd – számára úgy tetszett, órák alatt – megtalálta a szerszámokat. Visszaérve hallotta Mangan hangját a lenti bezárt szobában, s egy lány hisztérikus kiáltozását…

A továbbra is rendíthetetlen Hadley óvatos mozdulattal a kulcslyukba illesztette a csipeszt. Erős keze ráfonódott, és forgatni kezdte balra.

– Valami mozog odabenn – mondta a kis ember.

– Megvan – jelentette Hadley. – Álljanak félre!

Kesztyűt húzott, nekigyürkőzött, s kivágta az ajtót, akkora lendülettel, hogy az a falnak csapódott, s még a csillár is beleremegett. Semmi nem jött elő, noha valami megpróbált előjönni. Ezt leszámítva üres volt a kivilágított szoba. A valami, amin Rampole jó adag vért látott, fájdalmas mozdulatokkal vonszolta magát négykézláb a fekete szőnyegen. Fuldokló hangot adott, az oldalára fordult, s mozdulatlanul feküdt.

HARMADIK FEJEZET
A hamis arc

– Maguk ketten maradjanak itt az ajtóban – rendelkezett Hadley udvariasan. – S ha valakinek gyengék az idegei, ne nézzen oda.

Hadley után dr. Fell vánszorgott be, Rampole pedig a küszöbön állt meg, kitárt karokkal. Grimaud professzor súlyos volt, s Hadley egyébként sem merte volna megfordítani. Miközben az ajtó felé kúszott, az erőfeszítés vérzést idézett elő nála, amely nem volt teljesen belső vérzés. Grimaud összeszorította a fogait, hogy ne hányjon vért. Hadley fél térdre ereszkedett, és óvatosan megemelte. Grimaud arcán vér száradt valamilyen feketés-szürkés színű anyag alatt; szeme csukva volt, és beesett; és még mindig megpróbálta odaszorítani a mellén tátongó, golyó ütötte lyukra a már teljesen átnedvesedett zsebkendőt. Hallották, hogy mennyire gyengén lélegzik. A szobában még mindig erősen érződött a tárgyak körvonalait elhomályosító lőporfüst szaga.

– Halott? – mormolta dr. Fell.

– Haldoklik – válaszolta Hadley. – Látja a vér színét? A golyó a tüdejét érte. – Megfordult, s a bejáratnál álló kis emberre nézett. – Telefonáljon mentőért. Hamar! Ugyan semmi esély, de talán még képes lesz mondani pár szót, mielőtt...

– Igen – mondta dr. Fell bizonyosfajta szilárd józansággal. – Ez érdekel most bennünket a leginkább, igaz?

– Más dolgunk nem lévén – felelte Hadley hűvösen -, ez. Hozzon ide néhány párnát arról a szófáról. Amennyire lehet, tegyük kényelmessé a helyzetét. – Mikor Grimaud feje meg pihent az egyik párnán, Hadley az arcához hajolt. – Dr. Grimaud! *Dr. Grimaud*! Hall engem?

A viasszerű szemhéjak megrebbentek. Grimaud szeme bizarr módon félig nyílt ki, mintha kisgyerek szeme tekintene ki egy olyan

arcból, amelyet „értelmesnek” vagy „civilizáltnak” minősítenénk. Úgy tűnt azonban, nem tudja már, mi történik körülötte. Szemüvege zsinóron lógott rá a köntösére; ujjai gyenge kísérletet tettek arra, hogy megragadják. Melle még gyengén emelkedett.

– A rendőrségtől vagyok, dr. Grimaud. Ki tette ezt? Ha nem képes rá, ne próbálkozzon a válasszal. Elég, ha biccent. A Pierre Fley nevű ember tette?

A megértés mintha átvillant volna a haldokló arcán, amely azonban rögvest kiüresedett megint. Aztán Grimaud alig észrevehető mozdulattal megrázta a fejét

– Akkor ki volt az?

Grimaud válaszolni akart. Túlságosan is, mert a beszéd legyőzte. Először és utoljára szólalt meg. Ajkai elmormolták azokat a szavakat, amelyeknek az értelmezése, de még maga a pontos szöveg is, annyi zavart keltett a későbbiekben. Majd elájult.

A balra lévő ablak néhány hüvelyknyire fel volt tolva, s a tél hideg lehelete beáramlott a szobába. Rampole megreszketett. A valaha bámulatra méltó ember most mozdulatlanul hevert néhány párnán, mint egy odavetett zsák; valami odabenn még működött, zakatolt, de már nem sokáig. A fényes és csendes szobában túlságosan is sok volt a vér.

– Úristen! – szakadt ki Rampole-ból. – *Tehetünk* még valamit?

– Azonkívül, hogy munkához látunk, semmit – felelt Hadley keserűen. – Szóval még mindig a házban van, mi? Ennyi tökfejet… velem együtt. – A félig nyitott ablakra mutatott. – Naná, hogy ott ment ki, mikor mi még a házban sem voltunk. Idebent már egészen biztosan nincs.

Rampole körülnézett. A csípős lőporszag mostanra elenyészett, s most már gondolatait sem zavarta. Végre alaposan szemügyre vehette a helyiséget.

Tizenöt négyzetláb lehetett, a falakon tölgyfa burkolattal, a padlón vastag fekete szőnyeggel. Az ajtóban állónak bal kéz felé eső falon

nyílt az ablak, amely előtt a légmozgás most lebegtette a barna függönyöket. Az ablak mindkét oldalán magas könyvespolcok álltak, a tetejükön mennyezetig érő márvány mellszobrokkal. Az ablak előtt, úgy elhelyezve, hogy a fény balról jöjjön, jókora nehéz, karmos lábú, zöld posztós íróasztal állt, mögötte párnázott szék, amelyet hátralökött, aki utoljára ült benne; bal szélén üvegmozaik burával ellátott lámpa és bronz hamutartó, rajta hosszan fehérlett egy kialudt szivar hamuja. Az itatóson egy csukott borjúbőr könyvön kívül hevert még ceruzakészlet és jegyzettömb. Utóbbin nehezékként furcsa kis figura: sárga jade-kőből faragott bölény.

Rampole a szoba másik oldalát is szemügyre vette. Annak a falnak tekintélyes részét hatalmas kőkandalló foglalta el; ennek a tetején is könyvek és mellszobrok álltak. A kandalló fölé két vívótőrt akasztottak keresztbe egy címeres pajzs mögött; ezt Rampole (akkor) nem vizsgálta meg. A bútorzatot csak a szobának abban a felében forgatták fel. A hosszú, barna bőrrel bevont szófa ferdén állt a tűz előtt, s az összegyűrt kandallószőnyegen felfordulva hevert egy szék. A szófán vér száradt.

Végül a szobának az ajtóval szemközti falán Rampole meglátta a festményt. Ezen a falon a könyvespolcok közt kialakítottak egy tekintélyes helyet; innen csak nemrégiben vitethették el a polcokat, néhány napnál nem régebben, hiszen a szőnyegen még mindig fel lehetett fedezni a nyomukat. Ide szánták a festményt, melyet Grimaud most már soha nem fog felakasztani. Színével felfelé feküdt a padlón, nem messze a haldokló Grimaud-tól, és késsel vágták keresztül a vásznát, kétszer is. Négy láb magas és hét láb hosszú volt: akkora darab, hogy Hadleynek előbb oda kellett tuszkolnia a szoba közepére, hogy meg tudja fordítani, és valamennyien szemügyre vehessék.

– Ez lenne tehát – magyarázta Hadley, miközben a képet sikerült a szófának támasztania – a festmény, amelyet azért vett, hogy általa „megvédje magát”, igaz? Nézze csak meg, Fell! Ön szerint volt olyan bolond Grimaud is, mint ez a Fley nevű fickó?

Dr. Fell, aki komoly arccal szemlélte az ablakot, most feléjük fordult. – Ezek szerint – dörmögte kalapját hátratolva – *nem* Pierre Fley követte el. Hm! Mondja, Hadley, lát maga fegyvert?

– Nem. Sem lőfegyvert (nagy kaliberű automatára tippelek), sem pedig kést, amellyel a festményt hasogatták szét. Nézzék csak meg! Számomra hétköznapi tájképnek tűnik.

Olyan nagyon azért nem hétköznapi – gondolta Rampole. Volt ugyanis benne egyfajta robbanékonyság, mintha a művésznek dühében festve sikerült volna ecsetjével a festék fogságába zárnia a fák közt cikázó szelet. A szemlélő beleborzongott a látványba, és iszonyodott tőle. Alapvetően komor kép volt: az uralkodó szürke és fekete színeket itt-ott sötétzöld ellenpontozta – csak a hegyek emelkedtek fehéren a háttérben. Egy göcsörtös fa ágai közt az előtérben három sírkő látszott az elvadult fűben. A kép atmoszférája valami módon a szobáéra emlékeztetett: kissé idegen volt, de éppoly nehezen megragadható, akár az illat, amely már csak nyomaiban van jelen. A sírkövek düledeztek; ha az ember megfelelő szögből nézte, olyan illúziója támadt, hogy ennek oka a hantok megemelkedése és szétrepedése. A képet még a vágások sem rútították el.

Rampole kissé megriadt, amikor odalentről léptek robaját hallotta. Boyd Mangan rontott be, vékonyabban és rendetlenebbül, mint amilyennek Rampole valaha is látta. Csapzott volt még a drótszerűen göndörödő fekete haja is. Gyors pillantást vetett a földön heverő férfira vastag szemöldöke alól, majd megdörzsölte pergamenszerű arcát. Valójában annyi idős volt, mint Rampole, a szeme alatti árkok azonban tíz évvel öregebbnek mutatták.

– Mills elmondta, mi történt – szólt. – Mi a helyzet vele? – intett állával Grimaud felé.

Hadley úgy tett, mint aki nem hallotta a kérdést. – A mentőt hívta?

– Most jönnek, hordággyal. Az egész negyed tele van kórházzal, és senki nem tudta, hová kell telefonálni. Emlékeztem a professzor

egyik barátjára, akinek a sarkon van egy szanatóriuma. Ők… – Félreállt, hogy beengedje a két egyenruhást, akik mögött kopasz, simára borotvált, higgadt kis ember jelent meg. – Bemutatom dr. Petersont. Dr. Peterson, a rendőrség. Ő pedig… a páciense.

Dr. Peterson beszívta az arcát, és sietve előrelépett. – Hordágyat, emberek! – mondta egy kurta pillantás után. – Itt nem fogom tudni a golyót kibányászni belőle. Kíméletesen vigyék.

Miközben a hordágyat kivitték, összevonta a szemöldökét, és kíváncsian nézett körül.

– Van valami esélye?

– Húzhatja még néhány órát, de tovább aligha, és a legvalószínűbb, hogy még addig se. Ha nem bivalyerős a szervezete, már most sem élne. Úgy fest, további kárt tett a tüdejében, amikor megpróbálta kivonszolni magát innen. Valósággal kettészakította. – Dr. Peterson a zsebébe túrt. – Ki akarják küldeni a rendőrségi sebészt, igaz? Itt a névjegyem. Ha sikerül kiszedni a lövedéket, megőrzőm. Tíz lábról kilőtt harmincnyolcasra tippelnék. Megkérdezhetem, mi történt?

– Gyilkosság – válaszolta Hadley. – Tartson mellette egy ápolónőt, és ha mondana valamit, azt szó szerint jegyezzék le.

– Miközben a doktor kiviharzott, a főfelügyelő firkantott valamit a noteszébe, kitépte a lapot, és Mangannek adta. – Jól van? Helyes. Kérem, telefonáljon a Hunter Street-i rendőrőrsre, és olvassa be nekik ezeket az utasításokat; ők majd kapcsolatba lépnek a Yarddal. Ha kérdik, számoljon be a történtekről. Dr. Watson menjen ki a szanatóriumba, a többiek jöjjenek ide… Ki van az ajtónál?

Alacsony, vékony férfi állt ott, az a fiatalember, aki érkezésükkor öklével dörömbölt az ajtón. Rampole most, a teljes világításban sötétvörösnek látta a koboldfrizurát. Vastag aranykeretes szemüvege mögött dülledt barna szempár ült, s a csontos arc alján mintegy árokban terült el a nagy és húsos száj, amely beszéd közben tekergőzött, s a halszerű ajkak közül ki-kivillantak az egymástól távol ülő fogak. Úgy tűnt, a sok beszédtől rugalmas ez a száj.

Valahányszor a férfi megszólalt, olyan érzést keltett, mintha közönség előtt beszélne: le-lehajtotta a fejét, mint aki időnként a jegyzeteibe pillant, és átható monotóniával adta elő mondandóját, hallgatói feje fölé nézve. Ha valaki önkéntelenül is fizikadiplomára és szocialista tendenciákra tippelt, nem tévedett nagyot. Vöröses pepita mintájú ruhát viselt; ujjait pedig maga előtt összefonta. Korábbi rémületét kifürkészhetetlen nyugalom váltotta fel. Kissé meghajolt, s kifejezéstelenül válaszolta:

– A nevem Stuart Mills. Én vagyok, azazhogy voltam, dr. Grimaud titkára. – Körülpillantott. – Megkérdezhetem, mi lett az… elkövetővel?

– Feltehetően – mondta Hadley – az ablakon át menekült el, mialatt mindannyian biztosak voltunk abban, hogy a házból nem jut ki. Mármost, Mr. Mills…

– Bocsásson meg – hallatszott a monoton hang, és most mintha magabiztosabb lett volna. – Ha így történt, egészen rendkívüli embernek kellett lennie. Megvizsgálták már az ablakokat?

– Igaza van, Hadley. – Fell súlyosan zihált. – Nézze csak meg! Ez a dolog már engem is kezd aggasztani. Őszintén megmondom magának, hogy ha emberünk nem az ajtón keresztül távozott…

– Arra nem távozott – jelentette ki Mills, és elmosolyodott. – Nem én vagyok rá az egyetlen tanú. Figyeltem az ajtót elejétől a végéig.

– …abban az esetben a levegőnél is könnyebbnek kellett lennie, ha az ablakon át ment ki. Nyissa csak ki az ablakot, és nézze meg. Nem, várjon csak! Jobb, ha előbb magát a szobát kutatjuk át.

De senki sem bújt el odabent, így Hadley a bajsza alatt mormogva az ablakhoz ment. Odalenn szűz hó borított mindent, magát az ablakpárkányt is. Rampole kihajolt és körülnézett.

Nyugaton fényesen ragyogott a hold, és mindent igen élesen lehetett látni. Jó tizenöt lábnyira volt a talaj; a fal kissé rézsútosan végződött alul, és ott volt a hátsó udvar, miként a soron az összes házé, alacsony fallal övezve. Teljesen érintetlen maradt a hó ebben a

hátsó udvarban, ameddig csak el tudtak látni, még a fal tetején is. Lent a házfal teljesen tömör volt, mert ezen az oldalon csak az emeletekről nyíltak ablakok; a szobától a legközelebb lévő is jó harminc lábra volt, balra a folyosón. Jobbra a legközelebbi, ugyanilyen messze lévő ablak már a szomszéd épülethez tartozott. Előttük feküdt a tér házaihoz tartozó hátsó udvarok hatalmas sakktáblája, és a legközelebbi ház néhány száz yardnyira volt. S végül: az ablak fölött kezdődött ugyan egy kőből készült kiszögellés, amely felfutott mintegy tizenöt lábnyit, egészen a tetőig, ennek dőlésszöge azonban kizárta, hogy valaki megkapaszkodjék benne, vagy kötelet erősítsen hozzá.

Hadley azonban nyakát nyújtogatta, és ellenségesen mutatta:

– Mindegy, tudjuk, miről van szó – szögezte le. – Nézzenek oda! Tegyük fel, hogy korábban egy kéményhez vagy valamihez hurkolja a kötelet, és az már az ablaknál fityeg, amikor ő ide beállít. Aztán megöli Grimaud-t, kimászik, fel a kötélen a tető széléig, felkapaszkodik, leszedi a kötelet a kéményről, és kereket old. Ennek aztán bőségesen lesz majd nyoma, úgyhogy…

– Szép lenne – zsongta Mills -, de közölnöm kell önnel, hogy nincs ilyen nyom.

Hadley körülnézett. Mills eddig a kandallót bámulta, most azonban őket tanulmányozta, vaskos száján egykedvű mosollyal, noha tekintete idegességről árulkodott, homloka pedig izzadt.

– Látja – folytatta, és felemelte mutatóujját -, amint észrevettem, hogy a hamis arcú ember eltűnt…

– A *micsoda?* – kérdezte Hadley.

– A hamis arcú ember. Nem fejezem ki magam érthetően?

– Korántsem. Józan ítélőképességünknél kell maradnunk, Mr. Mills. Egyébként mi ez a dolog a tetővel?

– Tudja, semminemű nyom nincs ott – hangzott a válasz, s a kerekre tágult szemek élénken csillogtak. Ez volt Mills másik trükkje: oly lelkesen tudott nézni és mosolyogni, mint aki ihletet

kapott, holott csak holmi féleszűhöz illő ötlete támadt. Megint magasba emelte a mutatóujját. – Megismétlem, uraim: amikor megláttam, hogy a hamis arcú ember nyilvánvalóan eltűnt, tudtam, hogy nehézségeim lesznek…

– Miért?

– Mert jómagam vettem ezt az ajtót megfigyelés alá, és arra kényszeríthettek, hogy esküvel tanúsítsam: a férfi nem jött ki rajta. Nagyon helyes. Ennélfogva kikövetkeztethető volt, hogy az illető vagy *a*): kötélen mászott fel a tetőre, vagy *b):* a kémény belsejében mászott fel a tetőre. Ez egyszerű matematikai valószínűségnek tűnt. Ha PQ = pq, úgy meglehetősen nyilvánvaló, hogy PQ = pq + pB + qa + aB.

– Csakugyan? – Hadley igyekezett mérsékelni magát. – Nos?

– Ennek a folyosónak a végén, melyet látnak, jobban mondva melyet látnának, ha az ajtó nyitva lenne – folytatta Mills kizökkenthetetlen precizitással -, van az én dolgozószobám. Onnan egy ajtón át a padlásra lehet jutni, ahonnét pedig csapóajtó nyílik a tetőre. Amikor a csapóajtót felnyitottam, jól megfigyelhettem a tető állapotát e fölött a szoba fölött mindkét oldalon. A hó odafenn teljesen szűz maradt.

– De nem lépett ki oda? – kérdezte Hadley.

– Nem. Ha kiléptem volna, meg sem tudtam volna állni a lábamon. A helyzet az, hogy még azt sem tudom elképzelni, száraz időben miként vethetné meg valaki odafent a lábát.

Dr. Fell sugárzó arccal fordult felé. Úgy tűnt, ellenáll a vágynak, hogy felkapja ezt a jelenséget, s meglóbálja a levegőben, akár egy eredeti játékot.

– No és azután, fiam? – tudakolta megnyerő modorban. – Úgy értem: mire gondolt, amikor az egyenlete darabokra hullott?

Mills rendíthetetlenül mosolygott; kizökkenteni lehetetlen volt. – Ó, hát az még hátravan. Én matematikus vagyok, uram. Soha nem engedem meg magamnak a gondolkodást. – Karba tette a kezét. –

Mindezt azonban a tudomásukra kívántam hozni, uraim, dacára azon megingathatatlan meggyőződésemnek, hogy a gyilkos az ajtón nem ment ki.

– Felteszem, pontosan beszámol a ma este történtekről – szólt közbe Hadley, s sürgető mozdulatot tett a kezével. Leült az asztalhoz, elővette a jegyzetfüzetét. – Csak nyugodtan. Fokozatosan vezetjük fel a dolgot. Mióta dolgozik Grimaud professzornak?

– Három éve és nyolc hónapja – válaszolta Mills, s fogai egymásnak koccantak. Rampole látta: most, hogy a jegyzetfüzet előkerülésétől egyszeriben hivatalossá vált a légkör, a férfi azon van, hogy tömören válaszoljon.

– Mi tartozik a munkakörébe?

– Részben a levelezés és az általános titkári teendők ellátása. Szélesebb értelemben asszisztálnom kell a professzor új művéhez, amelynek címe: *A közép-európai babonák eredete és történelme, valamint a…*

– Ennyi is elég a címből. Hányan lakják ezt a házat?

– Dr. Grimaudn és jómagámon kívül négyen.

– Négyen, azaz?

– Ó, értem, a nevekre kíváncsi. A leánya, Rosette Grimaud. A házvezetőnő, Madame Dumont. Dr. Grimaud idős barátja, akinek a neve Drayman. Egy szobalány, akinek a családnevét velem még senki nem közölte, a keresztneve azonban Annie.

– Kik voltak jelen, amikor mindez történt?

Mills lábujjhegyre állva egyensúlyozott, úgy merengett el a kérdésen. – Nyilvánvaló, hogy ezt nem tudom bizonyosan megmondani. Elmondom, amit tudok. – Előre-hátra hintázott. – A vacsora végén, fél nyolckor dr. Grimaud feljött ide dolgozni. Szombat esténként ez szokása. Közölte, nem kívánja, hogy tizenegyig bárki zavarja; ez ugyancsak áthághatatlan szabály nála. Ugyanakkor azt is mondta – a fiatalember homlokára meglehetős

gyorsasággal ültek ki az izzadságcseppek, noha arca egyebekben szenvtelen maradt -, hogy fél tíz felé látogatója érkezhet.

– Elárulta azt is, ki lesz az illető?

– Nem.

Hadley előrehajolt. – Erőltesse meg magát, Mr. Mills. Nem hallotta, hogy a professzort megfenyegették? Nem tudott a szerda este történtekről?

– Én… ö… nyilván voltak korábbról ilyen jellegű információim. Jómagam is ott voltam a Warwick kocsmában. Mangan, gondolom, közölte is ezt önnel.

Eleinte mintha harapófogóval kellett volna kihúzni belőle a történetet, később viszont egyre inkább belemelegedett. Dr. Fell közben el döcögött, hogy átessen egy vizsgálaton; ezt azon az éjszakán több alkalommal megismételte. Úgy tűnt, ő kedveli leginkább a kandallót.

Mivel Rampole már hallotta a kocsmai incidens lényegét, nem hallgatta Millst; dr. Fellt figyelte. Az orvos a helyéről elmozdított szófán éktelenkedő' vérfoltokat tanulmányozta. Még több vérfolt volt a kandallón, a vastag szőnyegen azonban nehezen lehetett kivenni őket. Küzdelem zajlott? Rampole láthatta, hogy a piszkavasak a helyükön vannak, a tartóban, holott ha a kandalló előtt verekedés folyik, egészen biztosan leesnek onnan. A tűz éppen csak parázslott, már majdnem teljesen lefojtotta egy papírokból álló jókora köteg, amelyet valaki korábban rádobott.

Dr. Fell magában mormolt. Felegyenesedett, hogy megvizsgálja a címerpajzsot. Rampole számára, aki sohasem foglalkozott heraldikával, egyszerű osztott pajzs volt a címer, vörös, kék és ezüst mezővel, a tetején fekete sas félholddal, lejjebb háromszögletű cikkely, amely úgy festett, mintha sakktáblán álló sziklákat ábrázolna. Noha a színek már megfakultak, a pajzs mégis barbár gazdagsággal ragyogott egy furcsa módon barbár szobában. Dr. Fell felmordult.

Szólni azonban nem szólt, míg el nem kezdte nézegetni a kandalló bal oldalán lévő könyveket. Képes volt véleményt alkotni annak alapján, ki milyen könyvekért rajong. Egyiket a másik után húzta ki a helyéről, rápillantott a címlapra, majd visszatolta a helyére. Még azokat is szemügyre vette, amelyeknek a külseje semmit nem ígért. Időnként leverte a port, és akkora zajt csapott a rakosgatással, hogy Millsnek fel kellett emelnie a hangját. Majd megfordult, és izgatottan lengetett meg néhány kötetet.

– Csakugyan nem akartam félbeszakítani, Hadley, ez azonban igencsak furcsa és sokatmondó. *Yorick és Eliza levelei* Döbrentei Gábortól két kötetben. *Shakespeare összes művei,* kilenc kötet, különféle kiadásokban. És van itt egy név... – Megállt. – Hm! Hah! Tud ezekről valamit, Mr. Mills? Ebben a sorban egyedül ez a két kötet nem poros.

Mills kizökkent. – Én... én nem tudok. Azt hiszem, abba a halomba tartoznak, amelyet dr. Grimaud föl akart vitetni a padlásra. Mr. Drayman a többi mögött találta őket, amikor eltávolítottunk tegnap este néhány könyvespolcot a szobából, hogy helyet csináljunk annak a festménynek... Hol is tartottam, Mr. Hadley? Ó, igen. Nos, amikor dr. Grimaud közölte velem, hogy az este még látogatónk jöhet, semmi okom nem volt azt feltételezni, hogy a kocsmai embert várja. S nem is utalt ilyesmire.

– Pontosan mit mondott?

– Én... tudja, vacsora után a lenti nagy könyvtárban dolgoztam. A professzor úr azt kérte, fél tízkor jöjjek fel az én dolgozószobámba, hagyjam nyitva az ajtómat, és – szükség esetére – tartsam rajta a szemem ezen a szobán...

– Szükség esetére?

Mills megköszörülte a torkát. – Részleteket nem közölt.

– Mindezt maga hallotta tőle – csattant fel Hadley -, és ennek dacára nem is gyanította, ki jöhet?!

– Azt hiszem – avatkozott közbe szelíden dr. Fell -, én talán meg tudom magyarázni, mit akar a mi fiatal barátunk mondani. Komoly

küzdelem dúlhatott magában. Úgy érti, nem akart erről az egész ügyről többet tudni, mint amennyit a kötelessége maradéktalanul megkívánt. Erről van szó, igaz?

– Nem ismerem el, uram – fordult vissza Mills, megkönnyebbülése mindazonáltal nyilvánvaló volt. – Az én indítékaimnak a tényékhez semmi közük. Látni fogják, hogy a kötelességemet maradéktalanul teljesítettem. Pontban fél tízkor feljöttem ide…

– Hol voltak akkor a többiek? De most aztán precízen! – szólt rá Hadley. – Nekem ne azt magyarázza, miért nem tud biztos választ adni; csak azt mondja el, *maga szerint* hol voltak.

– Legjobb tudomásom szerint Miss Rosette Grimaud és Mangan a szalonban kártyáztak. Drayman azt mondta korábban, elmegy, őt nem is láttam.

– No és Madame Dumont?

– Akkor találkoztam vele, amikor ide feljöttem. Dr. Grimaud vacsora utáni kávéjával jött ki. Azazhogy a tálcával meg az üres csészével… Én a dolgozómba mentem, az ajtót nyitva hagytam, és az írógép mögé ültem, úgy, hogy munka közben láthassam az egész folyosót. És pontosan… – behunyta, majd kinyitotta a szemét – … pontosan tíz óra tizenöt perckor hallottam is, hogy csengetnek. Maga a csengő az emeleten szól, így nagyon tisztán hallottam.

– Két perccel később Madame Dumont jött felfelé, s tálcán hozta a látogató névjegyét. Épp be akart kopogni, amikor döbbenten láttam, hogy az… az ember… robog fel utána a lépcsőn. Madame Dumont megfordult és ránézett. Bizonyos szavakat mondott, amelyeket szó szerint idézni nem vagyok képes, de mindenképp azt tudakolta az illetőtől, miért nem odalenn vár a sorára; és Madame Dumont izgatottnak tűnt. Választ azonban… nem kapott a magas férfitól, aki az ajtó hoz ment, sietség nélkül lehajtotta a gallérját, levette és a felöltője zsebébe tette a sapkáját. Azt hiszem, nevetett, s Madame Dumont kiáltott valamit, és sietett, hogy megelőzze a látogatót az ajtónyitásban. Dr. Grimaud jelent meg az ajtóban, arcán

nyilvánvaló zavarral, s teljesen mozdulatlanná dermedt. Egészen pontosan ezeket a szavakat mondta: „Hát itt meg mi az ördög folyik?” Aztán a magas férfira meredt, és egészpontosan e szavakkal kérdezte: „Isten nevében, kicsoda *maga?”*

Mills éneklő hangján egyre gyorsabban darálta a szavakat, mosolya mind kísértetiesebbé vált, noha mindent megtett, hogy ragyogó maradjon.

– Nyugalom, Mr. Mills. Jól megnézte magának a magas férfit?

– Meglehetősen jól. Amikor a lépcsőházból kijövet a boltív alá lépett, felém nézett.

– Tehát?

– A kabátgallér akkor még fel volt tűrve, és a csúcsos sapka is rajta volt. Nekem megadatott azonban a képesség, amelyet távollátásnak neveznek, így jól megfigyelhettem a száj és az orr felépítését és színét. Hamis gyermekarcot viselt, afféle papírmasé maszkot. Az volt a benyomásom, hogy az orr hosszúkás és rózsaszín, a száj pedig szélesre tátott. És amennyire meg tudtam figyelni, nem mozdította. Azt hiszem, meg lehetős bizonyossággal jelenthetem ki…

– Nagyjából igaza van, nem? – kérdezte valaki a folyosóról. – Maszkot hordott. És sajnos nem vette le.

NEGYEDIK FEJEZET
A lehetetlen

A nő az ajtóban állt, és egyikükről a másikukra nézett. Rampole-nak, noha nem tudta az okát, az volt a benyomása, hogy az asszony rendkívüli. Semmi különös nem volt a külsején, eltekintve a fekete szemek élénk csillogásától. Úgy piroslottak, mintha gazdájuk sírni szeretett volna, de nem tudott. Ellentmondásosnak tűnt a nő. Alacsony volt és robusztus, széles arccal, igencsak kiugró arccsontokkal, ragyogó bőrrel: Rampole-nak mindezek dacára az az érzése támadt, hogy ez az asszony szép lehetne, ha akarna. Sötétbarna haja lazán göndörödött a fülei körül, és a lehető legegyszerűbb, a nyaknál fehérrel szegett ruhát viselt. Ennek dacára sem tűnt lomposan öltözöttnek.

Kiegyensúlyozottság, erő, tartás, vagy mi? Az a szó, hogy „elektromosság", értelmetlen, mindazonáltal képes volt meghatározni az atmoszférát, amely a nőt körüllengte, a robbanékonyság, a tűz és az erő elegyét, amely olyan, mint egy csapás. Miközben feléjük lépett, cipője csikorgóit. Az átható fekete szemek, amelyek kissé távol ültek egymástól, Hadleyt keresték. A nő összedörzsölte a tenyerét. Rampole két dologban biztos volt. A Grimaud-val történtek olyannyira lesújtották az asszonyt, hogy a csapásból soha nem fog teljes mértékben felépülni, és már most összeomlana, ha nem lenne közölnivalója.

– Ernestine Dumont vagyok – mutatkozott be, mintha ez mindent megmagyarázna. – Azért jöttem, hogy segítsek megtalálni az embert, aki lelőtte Charles-t.

Akcentus nélkül, ám némi elmosódottsággal s élettelenül beszélt.

– Mikor meghallottam, előbb föl se tudtam jönni. Aztán el akartam menni vele, az orvos azonban nem engedte. Azt mondta, a rendőrség majd biztosan beszélni akar velem. Igen, azt hiszem, bölcsen döntött.

Hadley felállt. – Kérem, asszonyom, foglaljon helyet. Egy percen belül meghallgatjuk, mi mondanivalója van. Arra kell kérjem, jól figyelje, amit Mr. Millstől hall, arra az esetre, ha meg kell erősítenie az általa előadottakat…

Ernestine Dumont a nyitott ablakból beáradó hidegben megborzongott, s dr. Fell, aki élesen figyelte, az ablakhoz ment, hogy becsukja. Azután a kandallóra pillantott, ahol az alul kissé megpörkölődött papírtömb alatt már

szinte teljesen kihunyt a parázs. Az asszony Hadley szavai hallatán bólintott, s szórakozottan Millsre pillantott. Némi érzelem jelent meg az arcán, meg egy majdnem-mosoly.

– Igen, természetesen. Szegény bolond jó fiú, és komolyan gondolja, amit mond, nem igaz, Stuart? Folytassa csak mindenképp, én figyelek.

Mills, ha haragudott is, nem mutatta. Csak a szeme rebbent néhányat.

– Ha a jósnőnek örömet okoz ez a gondolat – énekelte anélkül, hogy a sodrából kijött volna -, nekem nincs ellene kifogásom. De talán jobb, ha folytatom. Ö… hol is tartottam?

– Dr. Grimaud szavainál, aki a jövevény láttán azt kérdezte: „Isten nevében, kicsoda *maga?”* Azután mi történt?

– Ó, igen! Nem volt rajta a szemüvege, zsinóron lógott; nélküle nem lát jól, és nekem az volt az érzésem, hogy valódi arcnak nézte a maszkot. Mielőtt azonban feltehette volna a szemüvegét, az idegen annyira gyorsan mozdult, hogy magam is alig követhettem szemmel, és az ajtó felé sietett. Dr. Grimaud megpróbálta elállni az útját, de az idegen túl gyors volt, és hallottam nevetni. Mikor benn volt… – Mills itt látható zavarral torpant meg. – Ez a legfurcsább. Az az érzésem, hogy Madame Dumont, noha visszahúzódott a fal mellé, betette utána az ajtót. Úgy emlékszem, láttam a kezét a kilincsen.

Ernestine Dumont kirobbant.

– Mit szeretnél ezzel elérni, kisfiú? – kérdezte. – Bolondom, előbb afelől bizonyosodj meg, hogy egyáltalán érted-e, amit mondasz. Gondolod, szándékosan hagytam volna magára Charles-t azzal az emberrel? Ő rúgta be az ajtót maga után. Azután ráfordította a kulcsot.

– Egy pillanat, asszonyom… Igaz ez, Mr. Mills?

– Szeretném egészen világossá tenni – dalolta Mills -, hogy pusztán azon vagyok, hogy *valamennyi* tényt és benyomást megosszam önnel. Nem akartam ezzel semmit. A korrekciót elfogadom. Csakugyan úgy történt, ahogyan a jósnő mondta: a látogató zárta be az ajtót.

– Ez az ő kis vicce, a jósnő – acsargott Dumont asszony. – Ah!

Mills mosolygott.

– Hogy a tárgyra visszatérjünk, uraim, azt meg elhiszem, hogy a jósnő felizgatta magát. Keresztnevén kezdte szólongatni dr. Grimaud-t, és rázta a kilincset. Hallottam belülről hangokat, de bizonyos távolságra voltam, és

meggyőződhetnek arról, milyen vastag ez az ajtó. – Rámutatott. – Nem is tudtam semmit kivenni úgy harminc másodpercig, amely időtartam alatt a látogató vélhetőleg eltávolíthatta magáról az álarcot, mire dr. Grimaud kikiáltott – meglehetősen haragosan – a jósnőnek: „Eredj innét, te bolond! Magam is el tudom intézni!”

– Értem. A hangjából ítélve olybá tűnt, hogy fél?

A titkár mérlegelte a kérdést. – Ellenkezőleg, azt mondanám, inkább megkönnyebbültnek tűnt.

– S ön, asszonyom, engedelmeskedett, és minden további nélkül távozott?

– Igen.

– Mindazonáltal úgy vélem – mondta Hadley barátságosan -, meglehetősen szokatlannak találta azt az eljárást, hogy álarcosok jelennek meg a házban, és így viselkednek? Úgy vélem, ön tisztában volt azzal, hogy ez veszedelmet jelent az ön munkaadójára nézve.

– Húsz esztendőn át engedelmeskedtem Charles Grimaudnak – mondta az asszony nagyon csendesen. A „munkaadó” kifejezés nagyon bántotta. Kivörösödött szeme élénken villant rájuk. – És *sohasem* voltam tanúja olyan helyzetnek, amelyen ne tudott volna úrrá lenni. Engedelmeskedni! Persze hogy azt tettem, mint mindig. Mellesleg maguk nem értik. Hiszen nem kért ő engem semmire. – Félmosoly jelent meg az arcán.

– Ez azonban érdekes „pszichológiailag”, ahogyan Charles mondaná. Stuartot nem kérdezi, vajon *ö* miért engedelmeskedett, és miért nem csapott hűhót! Nyilván azért nem, mert feltételezi, hogy félt. Köszönöm önnek a ki nem mondott bókot. Kérem, folytassa!

Rampole úgy érezte, egy kardforgató csuklójának hajlékony mozgását figyeli. Úgy tűnt, Hadley is így érzi, s a titkárhoz fordult.

– Emlékszik arra, Mr. Mills, mennyi volt az idő, amikor a magas férfi behatolt a szobába?

– Tíz perccel tíz előtt történt. Van óra az írógépasztalomon, tudja.

– És a lövést mikor hallotta?

– Tíz után pontosan tíz perccel.

– Azt akarja mondani, hogy mindvégig szemmel tartotta az ajtót?

– Pontosan ezt tettem. – Mills megköszörülte a torkát. – Dacára annak, amit a jósnő mond a bátortalanságomról, mégiscsak én voltam az, aki elsőnek ért az ajtóhoz, miután a lövés eldördült. Belülről volt bezárva, mint

arról önök is meggyőződhettek, uraim, hiszen csaknem közvetlenül utánam értek ide.

– A húsz perc alatt, amíg házigazda és vendége együtt voltak, hallott-e odabentről hangot, mozgást, bármit?

– Egyszer az volt a benyomásom, mintha emelt hangon beszélnének, meg mintha hallottam volna valamilyen döngő hangot. De abból a távolságból… – Megint himbálózni kezdett, s Hadley hideg tekintetét látva meredten bámult. Az izzadság újra kiütközött a homlokán. – Most természetesen attól tartok, hogy egy teljes mértékben hihetetlen történetet vagyok kénytelen előadni. Igen, uraim, én *esküszöm!…* – Hirtelen a levegőbe emelte ökölbe szorított kezét, és felemelte a hangját.

– Ez így van, Stuart – mondta lágy hangon a nő. – Én is csak ezt tudom mondani.

Hadley emberevő mosolyt villantott fel. – Ami, úgy vélem, megteszi. Még egy utolsó kérdés, Mr. Mills. Tudna egy pontos külső leírást adni erről a látogatóról?… Egy pillanat, asszonyom! – fordult gyorsan a nő felé. – Mindent a maga idejében. Nos, Mr. Mills?

– Határozottan kijelenthetem, hogy hosszú fekete felöltőt viselt, s valamilyen barnás anyagból készült csúcsos sapkát. Sötét volt a nadrágja, a cipőjét nem figyeltem meg. Amikor levette a sapkát, a haja… – Mills elhallgatott. – Ez elképesztő. Nem kívánom hóbortos ember benyomását kelteni, de most, hogy visszagondolok, a haja sötét volt, s úgy *csillogott,* mintha befestették volna, ha értik, mit mondok, majdnem mintha az egész feje papírmaséból lett volna.

Hadley, aki fel-alá járkált a jókora festmény előtt, most olyan hirtelen fordult Mills felé, hogy a titkár összerezzent.

– Uraim – nyüszítette -, maguk arra kértek, adjam elő, mit láttam. Hát ezt láttam. Ez az igazság.

– Folytassa – mondta Hadley mogorván.

– Azt hiszem, kesztyű volt rajta, noha a kezét zsebre tette, így ebben nem lehettem egészen biztos. Magas volt, jó három négy hüvelykkel magasabb dr. Grimaudnál, ami pedig a… az anatómiai felépítését illeti, közepesnek mondanám. Ennyi az, amit teljes bizonyossággal adhatok elő.

– Úgy festett ez az ember, mint Pierre Fley?

– Nos… igen. Azazhogy bizonyos fokig igen, ugyanakkor meg nem is. Azt mondanám, ez az ember magasabb volt Fley-nél, és nem annyira vékony, meg azonban nem esküdnék erre.

Rampole a kihallgatás alatt Dr. Fellt leste a szeme sarkából. A doktor a vállára vetett köpönyegével, hóna alatt kalapjával rótta a szobát, botját időnként a szőnyegbe döfve. Le-lehajolt, hogy egy-egy pillantást vessen a dolgokra, mígnem a szemüvege lecsúszott az orráról. Megnézte a festményt, a könyvek sorát, az íróasztalon álló, jade-kőből faragott bivalyt. Asztmásan zihálva hajolt le, hogy bekukkantson a kandallóba, majd ismét kiegyenesedett, hogy szemügyre vegye a felette függő címerpajzsot. Az utóbbi iránt mintha halvány érdeklődést tanúsított volna, Rampole azonban úgy látta, Dumont asszonyt nézi inkább. Úgy tűnt, a nő lenyűgözte. Volt valami meglehetősen rettenetes azokban az apró fekete szemekben, amelyek hirtelen mindig körbepillantottak, ha végeztek valaminek a megfigyelésével. Az asszony tisztában volt ezzel. Kezét az ölében tartotta, összekulcsolva. Próbált ügyet sem vetni Fellre, de tekintete szüntelenül járt körbe. Mintha ők ketten valamilyen kitapinthatatlan harcot folytattak volna.

– Vannak még egyéb kérdések is, Mr. Mills – szólt közbe Hadley -, kivált a Warwick kocsmában történtekkel, illetve a festménnyel kapcsolatban. Ezek azonban várhatnak, míg egyenesben nem leszünk… Volna olyan szíves lemenni, s megkérni Miss Grimaud-t és Mr. Mangant, hogy fáradjanak fel? Mr. Draymannel egyetemben, ha már hazaért… Köszönöm. Még egy pillanatra! Ö… van kérdése, Fell?

Dr. Fell kedélyes barátságossággal rázta meg a fejét. Rampole látta, amint a nő fehér csuklója megfeszül.

– *Muszáj* a maga barátjának így fel-alá mászkálnia?! – kiáltott fel Dumont asszony váratlanul, és éles hangján megnyomta az utolsó szó első szótagját: mászkálnia. – Ez őrjítő! Ez…

Hadley végigmérte. – Megértem, asszonyom. Sajnos nála ez már csak így van.

– És kicsodák maguk? Besétálnak a házamba…

– Jobb, ha megmagyarázom. A bűnügyi nyomozati osztály főfelügyelője vagyok. Az úr Mr. Rampole. Ő pedig, róla bizonnyal már hallott, dr. Gideon Fell.

– Igen. Igen, azt gondoltam. – A nő bólintott, aztán az asztalra csapott. – Nos, nos, nos! Még ha így van is, feltétlenül meg kell feledkezniük a jó

modorról? Feltétlenül jégvermet kell a szobából csinálni a nyitott ablakokkal? Nem kéne leg alább begyújtanunk?

– Tudja, nem tanácsolom – csóválta a fejét dr. Fell. – Legalábbis amíg szemügyre nem vesszük, miféle papírok égtek itt el. Valóságos tábortűz lehetett.

Ernestine Dumont megviselten felsóhajtott. – Ó, hogy lehetnek ilyen bolondok? Minek ücsörögnek itt? Nagyon is tudják, kinek a műve ez. Azé a Fley nevű fickóé, ezzel tisztában kell legyenek. Nos, ehhez mit szólnak? Miért nincsenek már a nyomában? Mit ücsörögnek itt, ha egyszer megmondtam maguknak, hogy ő tette?

Transszerű pillantást vetett rájuk, a gyűlölet amolyan cigányos pillantását. Mintha lelki szemével már látta volna is Fleyt a bitón.

– Ismeri Fleyt? – csapott le a szóra Hadley.

– Nem én, sosem láttam! Már úgy értem, a mai estéig. Tudom azonban, mit mondott Charles.

– És mi volt az?!

– Hogy Fley elmebeteg. Charles sohasem találkozott vele, annak az embernek viszont az az őrült ötlete támadt, hogy Charles gúnyt űz az okkultizmusból, érti? Van egy fivére, aki – kezével mutatta – ugyanolyan, érti? Nos, Charles mondta nekem, lehet, hogy ma este fél tízkor benéz ide. És ha igen, akkor engedjem be. De mikor fél tízkor levittem a kávéstálcát, Charles nevetett, és azt mondta: ha eddig nem érkezett meg, akkor már nem is fog jönni. „A haragos emberek pontos emberek” – mondta. -Dumont hátradőlt, és körbemozgatta a vállát. – Hát tévedett. Háromnegyed tízkor csengettek. Én nyitottam ajtót. Egy férfi állt odakinn, kezében a névjeggyel, s azt mondta: „Átadná ezt Grimaud professzornak, s megkérdezné, hajlandó-e fogadni?”

Hadley a szófa karfájára könyökölve méregette a nőt.

– No és az álarc, asszonyom? Nem találta valamelyest furcsának?

– Én *nem* láttam álarcot! Látták már, hogy a lenti folyosón csak egy lámpa van? Nohát! Az utcai lámpa mögötte volt, és én a körvonalain kívül semmit nem láttam belőle. Udvarias volt, érti, és névjegyet nyújtott át, így aztán nem gondolhattam…

– Egy pillanatra, ha kérhetném, felismerné a hangját, ha újból hallaná?

Az asszony válla megroskadt, mintha teher nyomná. – Igen! Nem tudom, de… igen, felismerném! De nem a rendes hangja volt… most már tudom, hogy a maszk lefojtotta. Ó, miért ilyenek az emberek?!… – Hátradőlt, s könnyek folytak a szeméből. – Én egyszerűen fel nem foghatom az ilyesmit! Én normális és becsületes ember vagyok! Mert ha valaki megbántja az embert, akkor érthető. Lesben áll az ember, és megöli.

Aztán a barátai elmennek a bíróságra, és megesküsznek, hogy abban az időben valahol másutt járt. De hogy felölteni valami maszkot, mint a vén Drayman a gyerekekkel Guy Fawkes éjszakáján, névjegyet átadni, mint valami rémember, megölni valakit, azután eltűnni az ablakon át!… Ez olyan, mint a legendák, melyeket lánykoromban hallottam… – Cinikus higgadtságát mostanra kikezdte a hisztéria. – Ó, istenem, szerencsétlen Charles! Az én Charles-om!

Hadley csöndben várt. Az asszony egy percen belül összeszedte magát; elcsendesedett ő is, s oly távoli és kifürkészhetetlen lett, akárcsak a jókora festmény, amely kínzó komorsággal meredt rá a szoba túlsó feléről. Hallhatták, amint körmei a karfát kaparásszák.

– Azt mondta tehát az ember – szólt Hadley -, hogy: „Átadná ezt Grimaud professzornak, s megkérdezné, hajlandó-e fogadni?” Nagyon helyes. Mármost ha jól értettük, Miss Grimaud és Mr. Mangan ebben az időben odalent voltak a szalonban, nem messze a bejárati ajtótól.

A nő furcsa arccal nézett rá.

– Meglep, hogy ezt kérdi. Kíváncsi vagyok rá, miért teszi? Igen… igen, felteszem, ott voltak. Nem láttam őket.

– Emlékszik arra, hogy nyitva volt-e a szalon ajtaja?

– Nem tudom. Azt hiszem azonban, hogy zárva, hiszen ha nyitva lett volna, jobban látok a lenti folyosón.

– Folytassa, kérem.

– Nos, amikor a férfi átadta a névjegyét, azt akartam mondani: „Lépjen be, legyen szíves, megnézem”, de sejtettem, ki jött. Nem akartam egyedül lenni egy őrülttel; fel akartam menni, és lehívni hozzá Charles-t. Azt mondtam tehát: „Itt várjon, kérem.” És nagyon gyorsan rácsaptam az ajtót, úgyhogy a rugós zár működésbe lépett, és nem jöhetett be. Aztán a lámpához mentem, és megnéztem a névjegyét. Még mindig nálam van. Nem adódott alkalom, hogy átadjam. És üres volt.

– Üres?

– Se kézzel nem írtak, se nem nyomtattak rá semmit. Felmentem, hogy megmutassam Charlesnak, és lehívjam. De a szerencsétlen kis Mills elmondta már magának, mi történt.

Be akartam kopogtatni, amikor hallottam, hogy jön mögöttem föl valaki a lépcsőn. De meg fogok esküdni, meg fogok esküdni a keresztre, hogy bezártam odalent az ajtót. Nos, nem féltem én tőle! Nem! Meg is kérdeztem, hogy gondolja, hogy jön utánam föl a lépcsőn? – És nem láttam még akkor sem az álarcot, mert a háta túlságosan meg volt világítva a lépcsőn, amely felvezet erre a folyosóra és Charles szobájához. Ő azonban azt mondta franciául: *„Madame, maga nem tarthat engem odakinn csak így “,* azzal lehajtotta a gallérját, és zsebre gyűrte a sapkáját. Kinyitottam az ajtót, mert tudtam, nem merne szembenézni Charles-lal, aki épp akkor, velem egy időben nyitotta ki az ajtót belülről. Akkor láttam csak meg a maszkot, amely rózsaszín volt, akár a hús. S mielőtt bármit tehettem volna, már be is ugrott a szobába, az ajtót berúgta maga mögött, majd ráfordította a kulcsot.

Szünetet tartott, s mintha túl lett volna a nehezén, most sokkal könnyebben lélegzett.

AZ EMELET ALAPRAJZA

1. Ahol Grimaud professzor teste feküdt.
2. Helyéről elmozdított szófa, székek és kandallószőnyeg.
3. A fal azon része, ahol elbontották a könyvespolcot; ide szánták a fes
4. A hosszában a polcnak támasztott festmény.
5. Itt ült Mills.
6. Itt állt Dumont asszony
7. A lépcsőházba vezető ajtó, összeköttetésben a tetőre nyíló csapóajt

– No és azután?

– Elmentem – hangzott a válasz -, amint Charles utasított. Nem csináltam semmi jelenetet. De nem mentem messzire. Kicsit lementem a lépcsőn, addig a pontig, ahonnét még szemmel tudtam tartani ennek a szobának az ajtaját, és éppúgy nem hagytam el a posztomat, amint szegény Stuart sem. Ez... borzalmas volt. Nem vagyok én már fiatal lány, érti? Ott maradtam,

míg a lövés el nem dördült; ott maradtam, míg Stuart oda nem rohant, és el nem kezdett dörömbölni az ajtón; még akkor is ott voltam, amikor maguk jöttek fel a lépcsőn. De nem bírtam ki. Tudtam, mi történt. Amikor éreztem, hogy el fogok ájulni, épp csak el tudtam jutni a szobámig, aztán… rosszul lettem. Nőkkel néha előfordul. – A sápadt ajkak megreszkettek az olajos arcban. – Stuart azonban igazat mond. Ezt a szobát senki el nem hagyta. Isten úgy segéljen mind a kettőnket, hogy az igazat mondjuk. Bármerre is távozott az a rém innét, nem az ajtón át tette… és most, kérem, eljuttatnának valahogy Charles mellé?

ÖTÖDIK FEJEZET
A szórejtvény

Dr. Fell volt az, aki válaszolt neki. Háttal állt a kandallónak: hatalmas, fekete köpenyes alak a vívótőrök és pajzsok alatt. Odaillőnek látszott, akár egy földesúr a feudalizmusból, két oldalán a könyvespolcokkal és a fehér mellszobrokkal. De nem tűnt nagyon ijesztő' Front de Boeufnek. Szemüvege állandóan az orra hegyére csúszott, egy szivar végét rágcsálta, majd megfordult, és a csonkot akkurátusán a kandallóba pökte.

– Asszonyom – mondta, háttal Madame Dumont-nak, és hosszan kifújta az orrán a levegőt, ami úgy hangzott, akár egy csatakiáltás -, nem tartóztatjuk soká. S alighanem kijelenthetem, hogy a legcsekélyebb mértékben sem kételkedem mondandójában, miként a Millsében sem kételkedtem. Mielőtt a tárgyra térnénk, be fogom bizonyítani, hogy hiszek magának... Asszonyom, vissza tud emlékezni arra, hogy ma este mikor állt el a havazás?

Madame Dumont keményen, védekezőén nézett rá. Egyértelmű volt, hogy már hallott dr. Fellről.

– Számít az? Szerintem fél tíz táján. Igen! Emlékszem erre, mert amikor feljöttem Charles-hoz a tálcáért, kinéztem az ablakon, és láttam, hogy elállt. Számít ez?

– Ó, nagyon is számít, asszonyom. Máskülönben csak félig lehetetlen a helyzet, amellyel szembenézünk... És magának meglehetősen igaza van. Hm! Emlékszik, Hadley? Nagyjából fél tízkor állt el a havazás. Igaz, Hadley?

– Igaz – ismerte el a főfelügyelő. Ő is gyanakodva nézett dr. Fellre. Megtanulta már, hogy a többszörös toka feletti üres tekintetben nem szabad bíznia. – Tegyük fel, hogy valóban annyi volt. És akkor mi van?

– Nemcsak arról van szó, hogy a havazás negyven perccel azelőtt szűnt meg, hogy a látogatónak sikerült elmenekülnie ebből a

szobából – fűzte a szót elmerengve a doktor -, hanem arról is, hogy tizenöt perccel az érkezte előtt állt el. így van, asszonyom? Hm!? Háromnegyed tízkor csengetett be az illető? Helyes… mármost, Hadley, emlékszik arra, *mi* mikor érkeztünk ide? Észrevette, hogy mielőtt maga, Rampole meg a fiatal Mangan berontottak, *egyetlen árva lábnyom nem volt a bejárati ajtó előtt, de még a lépcsőkhöz vezető úton sem?*Látja, én észrevettem. Le is maradtam, hogy jól megnézzem magamnak.

Hadley fojtott mordulás kíséretében húzta ki magát. – Istenemre, így van! Szűz hó volt ott végig. Ez… – Elharapta a szót, és lassan Mme Dumont felé fordult, de továbbra is a doktorhoz intézte a szót. – Ön szerint tehát ez bizonyíték arra nézvést, amit Madame Dumont mond? Már magának is elment az esze, Fell? Történetet hallottunk az emberről, aki becsengetett, majd a havazás elállta után negyedórával átsétált a bezárt ajtón, és…

Dr. Fell kinyitotta a szemét. A köpönyeg ráncai közül kuncogás hallatszott.

– S miért van úgy megdöbbenve, kérdem én, fiam? Nyilvánvalóan úgy párolgott innét el, hogy lábnyom nem maradt utána. Miért képeszti el annyira, hogy befelé is ugyanígy jött?

– Nem tudom – mondta konokul a főfelügyelő. – De kössenek fel, ha így történt! A bezárt szobás gyilkosságok terén szerzett tapasztalataim alapján a behatolás és a távozás két nagyon különböző dolog. Számomra maga a világegyetem fordulna ki a sarkából, ha olyan lehetetlen helyzettel szembesülnék, amely oda is, vissza is érzékelhetően működne. Ne is törődjön vele! Ön szerint…

– Kérem, figyeljen rám – szólt közbe Mme Dumont. Sápadt volt, állának sarkában megfeszültek az izmok. – Én a teljes igazságot mondtam. Isten engem úgy segéljen!

– Én pedig hiszek önnek – felelte dr. Fell. – Nem szabad hagynia, hogy Hadley konok skót józansága kizökkentse magát. Ő is hinni fog ebben, ha a végére jutunk. Az én álláspontom azonban a következő. Bebizonyítottam önnek, igaz-e, hogy erős hittel hiszek önnek, hogy

hitelt adok mindannak, amit előadott? Nagyon helyes. Csak arra szeretném figyelmeztetni, ezt a hitet ne ássa alá. Még csak álmomban sem kételkednek abban, amit eddig elmondott nekünk. Tartok azonban attól, hogy igen erős kétkedéssel fogadom majd, amit most mondani készül.

Hadley félig lehunyta a szemét. – Ettől tartottam. Mindig is rettegtem attól, hogy nekiáll fitogtatni az átkozott paradoxonjait.

Komolyan mondom…

– Kérem, folytassa – mondta a nő közönyösen.

– Khm! Köszönöm. Nos, asszonyom, mióta házvezetősködik Grimaudnál? Nem, ezt a kérdést másként teszem fel. Mióta van vele?

– Több mint huszonöt éve. Több is voltam, mint házvezetőnője… valaha.

Összekulcsolt ujjaira nézett eddig, amelyek folyamatosan mozogtak; most azonban felemelte a fejét. Tekintete olthatatlanul lángolt, miközben azon gondolkodott, mi az, amit elmondhat. Egy sarokba szorított, harcra kész állat pillantása volt az.

– Elmondom maguknak – folytatta halkan -, abban a reményben, hogy szavukat adják, és hallgatnak róla. Meg fogják találni az idegenrendészeti nyilvántartásukban a Bow Streeten, és fölöslegesen fognak bajt keverni olyasmivel kapcsolatban, aminek ehhez az ügyhöz semmi köze. Nem magamról van szó, megérthetik. Rosette Grimaud az én lányom. Itt született, és nyilvántartásnak lennie kellett róla. Ő azonban nem tudja – és nem tud erről senki más sem. Kérem, nagyon kérem… megbízhatom magukban, hogy hallgatnak?

Szemének tüze most megváltozott. Nem emelte fel a hangját, amelyből azonban hatalmas erővel csapott ki a sürgetés.

– Miért ne, asszonyom? – mondta dr. Fell, s homloka ráncokba gyűródott. – Nem látom, hogy közünk lenne ehhez. Magától értetődik, hogy senkinek nem szólunk róla.

– Komolyan mondja?

– Asszonyom – folytatta a doktor gyengéden -, az ifjú hölgyet nem ismerem, de bármiben lefogadhatja, hogy feleslegesen aggódik, és mindketten feleslegesen aggódtak éveken át. Alighanem már tudja. A gyermekek tudni szokták. És ő azon van, hogy *ön* rá ne jöjjön, hogy ő tudja. És az egész világ a feje tetejére szokott állni, mivel úgy teszünk, mintha a húsz év alattiaknak nem lennének, a negyvenen túliaknak pedig soha nem is lettek volna érzelmeik. Hm! Felejtsük el. Rendben? – kérdezte sugárzó mosollyal. – Azt szerettem volna magától megkérdezni, hol ismerkedett meg Grimaud-val? Még azelőtt történt, hogy Angliába jött?

Mme Dumont nehezen lélegzett. Válaszolt, de szórakozottan, mintha az agya máson járna.

– Igen. Párizsban.

– Párizsi ön?

– Ö... Mi? Nem, születésemnél fogva nem vagyok az! Vidékről származom. De ott dolgoztam, mikor megismerkedtünk. Női szabó voltam.

Hadley felpillantott a jegyzetfüzetből. – Női szabó? – kérdezte. – Ezt úgy értsem, divattervező?

– Nem, nem ezt akartam mondani. Egyike voltam azoknak a nőknek, akik az operának és a balettnek készítették a kosztümöket. Még magának a párizsi Operaháznak is dolgoztunk. Találhat erről nyilvántartást! És ha ezzel időt takarítok meg magának, elmondom azt is, hogy soha nem voltam férjnél, a lánykori nevem pedig Ernestine Dumont volt.

– S Grimaud? – kérdezte dr. Fell élesen. – Ő honnét valósi?

– Azt hiszem, Dél-Franciaországból. De Párizsban tanult. Mindenkije meghalt, úgyhogy ez nem segít maguknak. Örökölte a pénzüket.

Feszültebb volt a légkör annál, amit ezek a kérdések indokoltak volna. Dr. Fell következő három kérdése annyira rendkívülinek

bizonyult, hogy Hadley felhagyott a jegyzeteléssel, Ernestine Dumont pedig, aki mostanra teljesen összeszedte magát, kényelmetlenül fészkelődni kezdett, szemébe pedig aggodalmas csillogás költözött.

– Mi az ön vallása, asszonyom?

– Unitárius vagyok. Miért?

– Hm, igen! Járt valaha dr. Grimaud az Egyesült Államokban, vagy vannak-e ott barátai?

– Soha nem járt, és ha vannak barátai ott, én nem tudok róla.

– Mond önnek bármit is az a kifejezés, hogy hét torony, asszonyom?

– Nem! – kiáltott fel Ernestine Dumont, és halottfehér lett. Dr. Fell végzett új szivarja meggyújtásával, s a füstfellegen át az asszonyra pillantott. Elballagott a kandallótól, s megkerülte a szófát. Mme Dumont összezsugorodott, de a doktor csak a nagy festményt bökte meg a botjával, végigkövetve a fehér hegyek vonulatát a kép hátterében.

– Nem fogom megkérdezni, tisztában van-e vele, mit reprezentál ez – folytatta -, azt azonban igen, közölte-e önnel Grimaud, mi okból vásárolta meg? Miféle igézetet tartalmaz amúgy ez a mű? Milyen hatalma van ahhoz, hogy távol tartsa a golyót vagy az ördög szemét? Micsoda befolyással lehet ez a... – Elharapta a szót, mintha valami rémisztőbb eshetőség jutott volna az eszébe. Majd kinyújtotta a kezét, zihálva megemelte a képet, és kíváncsian ide-oda fordította. – A mindenségit! – mondta, teljesen elmerülve gondolataiban. – Ó, te jó isten! Ó, Bacchus! Hűha!

– Mi az? – ugrott fel Hadley. – Lát valamit?

– Nem, nem látok semmit – válaszolt dr. Fell okoskodó modorban. – Épp ez az. Nos, asszonyom?

– Azt hiszem – kezdte az asszony reszkető hangon -, magánál furcsább emberrel még az életben nem találkoztam. Nem. Nem tudom, mi ez a dolog. Velem nem közölte Charles. Csak morgott, és

torokhangon kacagott. Miért nem kérdi meg magát a festőt? Burnaby műve, neki tudnia kell. De maguk, emberek, soha nem csinálnak semmi értelmeset. Olyan ez, mint egy nem létező országot ábrázoló festmény.

Dr. Fell komoran bólintott. – Tartok tőle, asszonyom, hogy igaza van. Én sem hinném, hogy létezne. És még ha három embert temettek volna is el itt, alighanem nehézségekbe ütközne, ha fel akarnánk lelni őket, igaz?

– Abbahagyná ezt a badarságot?! – förmedt rá Hadley, aki nyomban hátra is hőkölt annak láttán, hogy ez a badarság úgy éri Ernestine Dumont-t, akár egy ökölcsapás. Az asszony talpra ugrott, hogy elpalástolja a hatást, amelyet az értelmetlen szavak tettek rá.

– Elmegyek – közölte. – Nem állíthatnak meg. Maguknak elment az eszük. Itt ülnek és fantáziáinak, miközben… miközben Pierre Fley kicsúszik a kezük közül. Miért nem erednek utána? Miért nem *csinálnak* már valamit?

– Tudja, asszonyom… azért nem, mert maga Grimaud mondta, hogy nem Pierre Fley tette ezt a dolgot. – Mialatt az asszony rámeredt, Fell hagyta, hogy a festmény tompa zajjal ismét a polcnak ütődjön. A nem létező ország nem létező táját ábrázoló festmény, amelyen göcsörtös fák közt állt a három sír, megborzongatta Rampole-t. Még mindig a képet nézte, amikor a lépcső felől léptek hallatszottak.

Bátorítónak bizonyult Betts őrmester prózai, becsületes baltaarca. Rampole még a londoni Tower-esetből emlékezett Bettsre. Az őrmester mögött két vidám, polgári ruhás ember hozta a fényképező és daktiloszkópiai felszerelést. Mills mögött egyenruhás rendőr állt, meg Boyd Mangan és a lány, aki korábban a szalonban tartózkodott. A lány átfurakodott a csoporton, be a szobába.

– Boyd közölte, hogy szükség van rám – mondta halkan és nagyon bizonytalan hangon. – Én azonban ragaszkodtam hozzá, hogy elmenjek a mentőkkel. Jobb, ha maga is mielőbb ott lesz, Ernestine néni. Azt mondják, hogy… vége.

A lány próbált gyakorlatias és határozott maradni még a kesztyűje lehúzásakor is, de sehogy sem ment neki. Viselkedése azt a fajta eltökéltséget mutatta, amely a húszas éveik elején járóknál a tapasztalat és az ellenállás hiányából ered. Rampole meglehetősen riadtan érzékelte, hogy a lány a füle mögé kanyarítja rövidre nyírt sötétszőke haját. Ovális arcában kiugróan magasan ültek az arccsontok; szépséges nem volt a lány, zavarba ejtő és eleven annál inkább, s a régi időket idézte, még ha a szemlélő pontosan nem is határozhatta meg, melyek azok a régi idők voltaképpen. Sötétvörösre rúzsozta meglehetősen széles száját, ám azzal, valamint az egész arc szilárd formájával éles kontrasztban mogyoróbarna szemei szokatlan gyengédséget sugároztak. Gyorsan körülnézett, és Mangan felé lépett begombolt szőrmebundájában. Nem járt már messze a hisztériás rohamtól.

– Volna szíves sietni, és elmondani, mit akar?! – kiáltotta. – Nem értik, hogy *haldoklik?* Ernestine néni…

– Ha az urakkal végeztem – közölte az asszony egykedvűen -, megyek. Akartam én menni, mint tudod.

A lány egy csapásra kezelhetővé vált. Ám ingatag volt ez a kezelhetőség, félig-meddig kihívó jellegű – mintha határai lettek volna. Valami szikrázott e között a két nő között, valami, ami nyugtalanságként tükröződött Rosette Grimaud tekintetében. Gyorsan pillantottak egymásra, de nem egymás szemébe; mintha a másik mozdulatait utánozták volna egy burleszkben, majd hirtelen tudatára ébredtek ennek, és abbahagyták. Hadley nyújtotta a csendet, mintha két gyanúsítottat szembesítene egymással a Scotland Yardon, végül így szólt:

– Mr. Mangan, volna szíves odakísérni Miss Grimaud-t Mr. Millshez a folyosó végébe? Köszönöm. Még egy pillanat, és ott leszünk mi is. Mr. Mills, csak egy másodperc! Várjon… Betts!

– Uram!

– Fontos tennivalót akarok magára bízni. Mondta Mangan, hogy hozzon kötelet és elemlámpát? Helyes. Azt akarom, menjen fel

ennek a háznak a tetejére, s kutassa át annak minden négyzethüvelykjét lábnyomok vagy bármilyen más nyomok után, különös tekintettel arra a részre, amely e fölött a szoba fölött van. Azután menjen le a hátsó udvarba, valamint mind a két szomszédos udvarba, és keressen nyomokat ott is. Mr. Mills meg fogja mutatni, hogyan lehet a tetőre feljutni… Preston! Preston itt van?

Horgas orrú fiatalember robogott be a szobába: Preston őrmester, akinek az volt a specialitása, hogy kifürkéssze a rejtekhelyeket. Ő fedezte fel az elrejtett bizonyítékokat a halálos óra-ügyben.

– Kutassa át ezt a helyiséget titkos kijáratok után, megértette? Ha kell, szedje az egészet apró darabokra. Nézzen utána, fel lehet-e jutni a kéményen?… Maguk, emberek, dolgozzanak az ujjlenyomatokon és a fotókon. Krétázzák körül az összes vérfoltot, mielőtt lefényképezik. A kandallóban lévő égett papírokhoz azonban ne nyúljanak… Közrendőr! Hol a pokolban van a közrendőr?

– Itt vagyok, uram.

– Telefonáltak a Bow Streetről egy ember, bizonyos Fley, Pierre Fley, címe miatt?… Helyes. Menjen ki hozzá, bárhol lakjon is, és szedje fel. Hozza ide. Ha nincs odahaza, várja meg. Átküldtek már valakit a színházba, ahol dolgozik?… Rendben. Ez minden. Munkára fel, mindenki!

Hadley magában mormogva ment ki a folyosóra. Dr. Fell utána botorkált, és most először fogta el a hátborzongató nyugtalanság. Kalapjával megkopogtatta a főfelügyelő karját.

– Hallgasson ide, Hadley – mondta. – Menjen le, és vezesse a kihallgatást, rendben? Azt hiszem, sokkal inkább hasznomat veszik, ha itt maradok, és segítek azoknak a fusereknek a fotózásnál…

– Nem. Engem felkötnek, ha még több lemezt tesz tönkre! – válaszolta Hadley indulatosan. – Azok a filmcsomagok pénzbe kerülnek, mellesleg pedig szükségünk van a bizonyítékokra. Most pedig magánemberként és őszintén akarok önnel beszélni. Mi volt ez a téboly a hét toronnyal meg az emberek kel, akik sosem volt országokban vannak eltemetve? Láttam már korábban is, milyen

misztifikációkra képes, most azonban túlment minden eddigin. Hasonlítsuk össze, amink van. Mi volt az, ami… igen, igen. Mi az?

Ingerülten fordult Stuart Mills felé, és megragadta a karját.

– Hát… mielőtt az őrmestert felkísérném a tetőre– mondta Mills higgadtan -, gondolom, arra az esetre, ha látni kívánná, jó, ha közlöm, hogy Mr. Drayman itthon van.

– Drayman? Ó, igen! Mikor jött meg?

Mills a homlokát ráncolta. – Amennyire ki tudom következtetni, semmikor. Mondhatni, el sem ment. Röviddel ezelőtt alkalmam nyílt bepillantani a szobájába…

– Miért? – kérdezte dr. Fell hirtelen támadt érdeklődéssel. A titkár közömbösen pislogott.

– Kíváncsi voltam, uram. Felfedeztem, hogy ott alszik, de felébreszteni nem lesz egyszerű; véleményem szerint kanalas altatót vett be. Mr. Drayman nagy híve az ilyen orvosságoknak. Amivel nem kívánom azt sugallni, hogy iszákos vagy narkomán lenne, de szó, ami szó, meglehetősen nagy híve az effajta szereknek.

– Ez a legőrültebb ház, amelyről *valaha* is hallottam – állapította meg Hadley némi hallgatás után anélkül, hogy bárkihez is intézte volna mondandóját. – Van még valami?

– Igen, uram. Odalenn van dr. Grimaud egy barátja. Most érkezett, és beszélni szeretne önnel. Nem hinném, hogy valami halaszthatatlanról lenne szó, de ő is tagja annak az asztaltársaságnak, amely rendesen a Warwickban jön össze. A neve Pettis. Mr. Anthony Pettis.

– Szóval Pettis? – ismételte dr. Fell az állat vakargatva. – Kíváncsi vagyok, azonos-e azzal a Pettisszel, aki kísértethistóriákat gyűjt, és azokat a kitűnő előszókat írja? Hm, merem állítani, hogy igen. Mármost hogy illik ő ebbe a képbe?

– Én azt kérdezném, hogy illik itt a képbe bármi is? – vágta rá Hadley. – Nézzen ide. Én most nem érek rá arra, hogy ezzel a fickóval találkozzam, kivéve ha valami nagyon fontosat akar

mondani. Volna olyan szíves elkérni a címét, és közölni vele, hogy reggel megkeresem? Köszönöm. – Dr. Fellhez fordult. – Most pedig elő a farbával a hét toronyról meg az országról, amely nem létezett soha.

A doktor kivárta, míg Mills a folyosó túlvégébe ér Betts őrmesterrel. Egyedül a Grimaud szobájából kiszűrődő fojtott beszédhang hallatszott. Az erős sárga fény, amely a boltív alól világított, elöntötte az egész folyosót. Dr. Fell tett néhány nehézkes lépést a folyosón, fel-alá nézett, majd kipillantott a barna függönyök mögül, megállapítva, hogy mind a három ablakot egyértelműen bezárták, éspedig belülről. Azután Hadley és Rampole felé intett.

– Zavaros az ügy – kezdte. – Elismerem, hogy értesüléseink kicserélése hasznos lehet, mielőtt a következő tanúval foglalkozni kezdünk. A hét toronyra azonban egy másodpercet sem vesztegetünk. Azokhoz fokozatosan jutok majd el, akár Roland vitéz. Hadley, állítom magának, hogy néhány ízekre szedett szó – az egyetlen igazi bizonyíték, amellyel rendelkezünk, mivel azok a szavak az áldozattól származnak – képezheti a legfontosabb nyomot. Arra a motyogásra célzok, melyet Grimaud-tól hallottunk, mielőtt elveszítette az eszméletét. Istenemre, remélem, jól értettük. Emlékezzen, azt kérdezte tőle, Fley lőtt-e rá. Mire ő nemet intett. Azután azt kérdezte, ki tette. Mit válaszolt? Mindenki mondja el, mit hallott.

Rampole-ra nézett. Az amerikai elméje felmondta a szolgálatot. Jól emlékezett bizonyos szavakra, de túlságosan élénken élt benne a kép is a véráztatta mellkasról és a levegővételkor hörgő torokról. Habozott.

– Az első dolog, amit mondott – bökte ki aztán -, számomra úgy hangzott, hogy *hová*...

– Nonszensz – szólt közbe Hadley. – Feljegyeztem az egészet az elejétől a végéig. Az első dolog, amit mondott, az volt, hogy *vár,* úgyhogy kössenek fel, ha...

– Most már biztos. Az ön badarsága – közölte dr. Fell – valamivel rosszabb, mint az enyém. Folytassa, Ted.

– Nos, meg nem esküdnék a hallottak egyik részére sem. Azután viszont azokat a szavakat hallottam, hogy *„nem öngyilkosság ” és „kötelet nem használhatott”*. Ezután következett valamiféle utalás a *tetőre,* majd a tóra, azután az *átverésre*. Az utolsó szavak, melyeket hallottam, ezek voltak: *„túl sok fény”*. Ismétlem, nem esküdnék meg még a sorrendre se.

Hadley megengedőnek bizonyult. – Jól kicsavarta az egészet, még ha egy-két pontban igaza is van. – Mindazonáltal nyugtalannak tűnt. – Azzal együtt el kell ismernem, hogy az én verziómnak sincs sokkal több értelme. A *vár* szó után azt mondta: *só és lány*. A kötéllel kapcsolatban igaza van, ami viszont az öngyilkosság szót illeti, én még csak hasonlót se hallottam. A tető és a hó stimmel; ezután jött a *túl sok fény* mondatrész, majd *a fegyvere van*. A végén valamit mondott a rókáról is, és a legutolsó szavak, melyeket alig tudtam kivenni, mert vért hányt, ilyesmik voltak: *Ne hibáztassák szegényt*... És ez minden.

– Ó, Uram! – horkantott dr. Fell. Egyikükről a másikukra nézett. – Ez rettenetes. Uraim, nem mindennapi győzelmet fogok önök felett aratni. El fogom magyarázni, mit mondott. Hallási teljesítményük mindazonáltal lenyűgöző. Én sohasem hallottam ki mindezt a motyogásból, noha ki merem jelenteni, bizonyos közelségben vannak az igazsághoz. Úgy ám!

– Nos, és mi az ön verziója? – kérdezte Hadley.

A doktor zajosan csörtetett fel és alá. – Én csak az első néhány szót hallottam. Meglehetős értelmet nyernek, ha igazam van; *ha* igazam van. A többi azonban rémálomba illő, ha nem vizionálunk a havas tetőkön ugráló rókákat, vagy...

– Lycanthropia? – találgatott Rampole. – Említést tett valaki vérfarkasokról?

– Nem, és senki nem is fog! – mennydörögte Hadley, s a noteszére csapott. – Hogy mindent tisztázzunk, Rampole, írjuk le és

hasonlítsuk össze, ki mit hallott. Tehát most a következőnk van maga szerint: *Hová. Nem öngyilkosság. Kötelet nem használhatott. Tető. Hó. Átverés. Túl sok fény.* Szerintem pedig: *Vár. Só. Lány. Kötelet nem használhatott. Túl sok fény. Fegyvere van. Ne hibáztassák szegényt.* Itt tartunk. És mint azt megszokhattuk már a maga megátalkodottságától, Fell, természetesen abban a részében hisz, amely a legabszurdabb. Előrángathatok egy magyarázatot a hajánál fogva, hogy a vége teljesen stimmeljen, no de akkor is mit kezdjek azzal, ha egy haldokló várról, sóról és lányról beszél?

Dr. Fell a kialudt szivarját vizslatta.

– Hm, igen. Jobb, ha ezt egy kicsit közelebbről is szemügyre vesszük. A kirakóshoz végül is van elég darabka. Menjünk végig sorjában… Először is, kedves barátom, mi történt a szobában azután, hogy Grimaud-t meglőtték?

– Hogy a pokolba tudhatnám? Én kérdezem magától. Hanem létezik titkos kijárat…

– Nem, nem az eltűnési trükkre gondoltam. Magának vesszőparipája ez a dolog, Hadley; olyannyira, hogy már nem is foglalkozik azzal, mi történt *ezenkívül*. Előbb azokat a nyilvánvaló dolgokat tisztázzuk, amelyeket meg tudunk magyarázni, és induljunk ki ezekből. Hm! Nos tehát pontosan mi történt abban a szobában, miután az áldozatra rálőttek? Elsősorban a kandalló körüli felfordulásra gondolok…

– Úgy érti, a kéményen át illant el a fickó?

Teljesen biztos vagyok abban, hogy ezt nem tette – hangzott dr.

Fell mogorva válasza. – Az a füstcsatorna olyannyira keskeny, hogy még az öklét is alig tudná belenyomni. Uralkodjék magán, és gondolkodjon. Először: egy nehéz szófát löktek el a kandalló elől; azon jócskán volt vér, mintha Grimaudarról csúszott volna le, vagy arra támaszkodott volna. A kandallószőnyeget odébb húzták vagy rúgták; véres lett az is; és ellökték a kandalló mellett állt karosszéket is. Végül láttam vérpöttyöket a kandallón, de még a belsejében is. Ezek ahhoz a jókora köteg papírhoz vezetnek bennünket, amely kis

híján kioltotta a tüzet. Mármost vegye csak fontolóra a hűséges Mme Dumont viselkedését. Attól a pillanattól kezdve, hogy belépett, rettenetesen aggodalmaskodott a kandalló miatt. Állandóan azt nézte, és amikor rájött, hogy én is azt csinálom, kis híján hisztérikus rohamot kapott. Ha emlékszik, még azt az őrültséget is megtette, hogy javasolta, gyújtsunk be – még ha nyilván tudta is, hogy a rendőrség nem fog szenesvödrökkel mászkálni a pincébe, csak hogy a tanúk kényelmesebben érezzék magukat egy bűntény helyszínén. Nem, nem, fiam. Valaki leveleket vagy dokumentumokat próbált ott elégetni. Mme Dumont bizonyosra akarta venni, hogy a papírok csakugyan meg is semmisülnek.

– Szóval tudott róla, no és? – kérdezte Hadley komoran. – Erre fel ön még azt mondta, hisz neki?

– Igen, hittem, és hiszek is neki, ami a látogatót és magát a bűncselekményt illeti. Nem hiszem viszont azt, amit önmagáról és Grimaud-ról előadott… Gondoljon csak ismét bele abba, mi történt! A betolakodó rálő Grimaud-ra. Aki viszont, noha az eszméletét akkor még nem veszíti el, nem kiabál segítségért, nem próbálja megállítani a gyilkost, nem csap semmiféle lármát, de még az ajtó kinyitásával sem kísérletezik, noha Mills már kívülről dörömböl azon. Valamit azonban tesz, éspedig olyannyira túlerőltetve magát, hogy a tüdején lévő sérülést még jobban kitágítja. Hiszen hallotta, amit az orvos mondott. Most pedig megmondom önnek, mit csinált. Tudta, hogy neki rövidesen vége, s az üggyel a rendőrség foglalkozik majd. Egy sereg olyan dolog birtokában volt, melyeket meg *kellett* semmisítenie. Ez sokkal fontosabb volt a számára, mint a vele szemben lőfegyvert használó ember elfogása vagy akár a saját életének megmentése. Ide-oda vonszolta magát az íróasztal és a kandalló között, és égette el a bizonyítékokat. Miközben odébb taszította a szófát, félrerúgta a kandallószőnyeget, vércsöppeket hullatott… Érti már? Csend ült a fényesen kivilágított folyosóra.

– És Dumont asszony? – kérdezte Hadley.

– Természetesen tudott róla. Közös titkuk volt. És Ernestine Dumont történetesen szerelmes belé.

– Ha mindez igaz, alighanem átkozottul fontos dolgokat égethetett el – meredt maga elé Hadley. – Honnan az ördögből tudja mindezt? Amúgy meg micsoda titkuk lehetett? Miből gondolja, hogy ennyire veszedelmes titok birtokában voltak?

Dr. Fell tenyerével a homlokát masszírozva magyarázott.

– Talán egy kis részét el tudom mondani önnek – felelte -, noha vannak a kirakósnak reménytelenül zavarba ejtő darabkái is. A helyzet az, hogy Grimaud vagy Dumont úgy franciák, ahogy maga vagy én. Annak a nőnek, akinek ilyen magasan ülő arccsontjai vannak, és aki több alkalommal a szavak első szótagjára helyezi a hangsúlyt beszéd közben, ha nem ügyel eléggé, aligha csörgedezik az ereiben latin vér. Nem mintha ez érdekes lenne. Mind a ketten magyarok. Pontosabban: Grimaud eredetileg Magyarországról jött. Eredeti neve Károly – azaz Charles -, Grimaud Horváth. Az anyja valószínűleg francia. Az egykori Erdélyi Fejedelemségből érkezett, amely korábban része volt a Magyar Királyságnak, a háború után azonban Románia annektálta. A kilencvenes évek végén, vagy a század elején, Horváth Grimaud Károly a két testvérével együtt börtönbe került. Említettem-e már, hogy volt két testvére? Az egyiket még nem láttuk, a másik azonban most Pierre Fleynek nevezi magát.

– Nem tudom, miféle bűnöket követhettek el a Horváth testvérek, mindenesetre a Siebenturmen börtönbe zárták, és a közeli sóbányákban dolgoztatták őket a Kárpátokban. Charlesnak valószínűleg sikerült elmenekülnie. Mármost életének „halálos” titka aligha az, hogy börtönszökevény lévén nem töltötte ki a büntetését. A Magyar Királyság ugyanis felbomlott, joghatósága többé nem létezik. Sokkal valószínűbb, hogy valamilyen fekete mágiával foglalkozott, amely a két fivért érintette; valamivel, ami valóban hátborzongató lehet: három koporsó, élve eltemetett emberek, hogy még ma is felakasztanák, ha kiderülne… Ennyit tudok jelen pillanatban megkockáztatni. Van valakinek egy szál gyufája?

HATODIK FEJEZET
A hét torony

A beszámolót követő hosszú csendben Hadley odalökött egy gyufásdobozt, és rosszindulatúan meredt a doktorra.

– Viccel? – kérdezte. – Vagy ez is fekete mágia?

– Szó sincs ilyesmiről; bár viccelnék. Az a három koporsó… A szentségit, Hadley! – mormolta dr. Fell, s öklével a homlokát kopogtatta. – Bár látnék valami csillogást… bármit…

– Ami azt illeti, az eddigi se kevés. Információkat tart vissza, vagy hogy csinálja? Álljunk csak meg egy pillanatra! – A főfelügyelő a noteszába pillantott. – *Hová*. *Vár*. *Só*. *Lány*. Más szavakkal ön szerint Grimaud azt akarta nekünk mondani: *Horváth* és *sóbánya*? Fontoljuk csak meg! Mert ha ez az álláspontja, a többi szó értelmén még ugyancsak sokat fogunk töprengeni.

– Az, hogy ön haragos – mondta dr. Fell -, számomra annak a jele, hogy igazat ad nekem. Köszönet! Mint arra ön is volt szíves, noha kissé szégyenlősen, rámutatni: a haldoklók legtöbbnyire nem fecsegnek sós fürdőkről. Ha az ön verziója korrekt, akár vissza is vonulhatunk egy kipárnázott cellába. Valóban ezt mondta, Hadley. Hallottam. Maga nevet akart tőle, igaz? Ő erre azt mondta: Fley? De nem ám. Hát akkor mit mondott? Azt, hogy Horváth.

– Amely *ön* szerint az ő eredeti neve.

– Igen. Hallgasson ide – szólt dr. Fell. – Ha ettől megkönnyebbül, boldogan beismerem, hogy szó sem volt tisztességes detektívmunkáról, és nem számoltam be önnek arról, mik voltak az információforrásaim abban a szobában. Rögvest megmutatom őket, ámbár az Úr a megmondhatója, hogy próbálkoztam már ezzel korábban is. Foglaljuk össze. Hallunk Rampole-tól egy furcsa figuráról, aki megfenyegeti Grimaud-t, és jelentőségteljesen mesél „élve eltemetett” emberekről. Grimaud ezt komolyan veszi; régről

ismeri az illetőt, és tisztában van vele, miről beszél, hiszen valami oknál fogva megvásárol egy három sírt ábrázoló festményt. Amikor azt kérdezzük Grimaud-tól, ki lőtt rá, a Horváth nevet halljuk, azonkívül motyog valamit a sóbányákról. Akár furcsa ez egy francia professzortól, akár nem, azt mindenképp szokatlannak nevezném, hogy a kandalló fölötti címerpajzs így fest: osztott pajzs vörös, kék és ezüst mezővel, fekete sas félholddal…

– A heraldikát alighanem elhagyhatjuk – közölte Hadley gonosz méltósággal. – Minek a címere ez?

– Erdélyé. A háború óta persze nem érvényes, nem mint ha előtte bárki is ismerte volna Angliában (vagy Franciaországban). Előbb egy magyar név, aztán a magyar fegyverek. Majd a könyvek, amelyeket mutattam önnek. Tudja, mik voltak? Magyarra fordított angol könyvek. Nem vitt rá a lélek, hogy úgy tegyek, mintha bele tudnék olvasni…

– Hála istennek.

– …de legalább felismertem Shakespeare összes műveit, Sterne-től a *Yorick levelei Elizához,* valamint Pope-tól az *Esszé az emberről* című munkát. Ez annyira riasztó volt, hogy el kezdtem megvizsgálni a többit is.

– Miért riadozott? – kérdezte Rampole. – Bárkinek a könyvtárában előfordulhatnak fura könyvek. Az önében is vannak.

– Bizonyára. Az ember azonban azt feltételezi, hogy ha egy tudós francia angol műveket akar olvasni, elolvassa angolul, vagy lefordíttatja franciára. Igen ritkán ragaszkodik azonban ahhoz, hogy érdeklődése tárgyát magyarra fordítva élvezze. Más szavakkal nem *magyar* könyvek sorakoztak ott, még csak nem is olyan francia könyvek, amelyek segítségével egy francia gyakorolhatná magyar tudását. Angol könyvek voltak. Akárki birtokolta is őket, annak az anyanyelve a magyar.

Végiglapoztam mindet, annak reményében, hogy találok egy nevet.

Amikor egy megfakult ex librisen megtaláltam a Horváth Grimaud Károly, 1898 beírást, akkor állt össze a kép. Ám ha az igazi neve Horváth volt, miért tartotta fenn ennyi ideig a látszatot? Gondoljon csak az „élve eltemetve” és „sóbánya” szavakra, és érthető lesz. Amikor viszont azt kérdezte tőle, ki lőtt rá, ő azt felelte, Horváth. Egy ilyen pillanatban az ember aligha akarhat magáról szólni; nem is önmagára célzott, hanem másvalakire, akit Horváthnak hívnak. Miközben ezen morfondíroztam, a mi kitűnő Millsünk épp a kocsmában megjelent Fley nevű emberről számolt be. Mills azt állította, volt Fleyben valami nagyon ismerős, noha ő maga korábban sohasem látta, és ez a megállapítása egybecseng Grimaud-éval. Nem erről beszélt-e Grimaud? Testvérek, testvérek, testvérek! Látja, három koporsó volt, de Fley csak két fivérről beszélt. Ez úgy hangzott, mint a harmadik. Miközben ezen gondolkoztam, belépett az egyértelműen magyaros küllemű Madame Dumont. Ha meg tudtam állapítani, hogy Grimaud erdélyi, az azt jelentette, hogy kutatásunkat le tudjuk szűkíteni, amikor utánajárunk a történetének. Óvatosan kellett azonban eljárnom. Felfigyelt Grimaud asztalán a bivalyszobrocskára? Mond az önnek valamit?

– Azt megmondhatom, hogy nem Erdély jut róla az eszembe – mordult fel a főfelügyelő. – Sokkal inkább a Vadnyugat. Buffalo Bill. Az indiánok. Várjunk csak! Emiatt kérdezte az asszonyt, járt-e valaha Grimaud az Egyesült Államokban?

Dr. Fell szégyenlősen biccentett. – Ártatlan kérdésnek tűnt, s ő válaszolt is rá. Tudja, ha arra a szobrocskára egy amerikai ritkaságboltban tett szert… Hm! Hadley, én megjártam Magyarországot. Ifjonti s bohó éveimben történt, amikor elolvastam a *Drakulát*. Erdély volt az egyetlen európai ország, ahol bivalyokat tenyésztettek. Ökör gyanánt hasznosították őket. Magyarországon mindennemű vallás és hit fellelhető, Erdély azonban unitárius. Megkérdeztem Mme Ernestine-t, és erre is megfelelő választ adott. Azután eldobtam a kézigránátomat. Ha Grimaud véletlenül célzott a sóbányákra, úgy a gránát besül. De az egyetlen olyan erdélyi börtönt

neveztem meg, ahol az elítélteket sóbányában dolgoztatták. Siebenturment neveztem meg – avagy Hét Tornyot -, anélkül hogy említettem volna: ez börtön volt. Ezzel kis híján végeztem vele. Most talán már érthető a megjegyzésem a hét toronyról meg az országról, amely nem létezik. És az isten szerelmére, kaphatnék valakitől egy szál gyufát?

– Magánál van az egész doboz – mondta Hadley. Elfogadott egy szivart dr. Felltől, és fel-alá járva mormogta: – Igen… eddig meglehetősen ésszerűnek hangzik. Amikor bedobta a börtönt, az hatott. De az egész történetnek az alapja, mármint hogy ez a három ember testvér lenne, puszta feltevés. Aligha nem az egész elméletnek ez a leggyengébb láncszeme.

– Ó, elismerem. No és?

– Csakhogy ez a sarkalatos pont. Mi van, ha feltesszük, hogy Grimaud nem azt akarta mondani, hogy egy Horváth nevű ember lőtte le, hanem mégiscsak önmagára célzott valami módon? Akkor bárki lehet a gyilkos. Ha viszont ők hárman fivérek, és az áldozat valóban ezt akarta közölni, egyszerű az ügy. Oda jutunk vissza, hogy végül is vagy Pierre Fley lőtte le, vagy a harmadik testvér. Fleyre, akárcsak a harmadikra, bármikor rátehetjük a kezünket…

– Bizonyos abban – kérdezte dr. Fell -, hogy felismerné, ha találkozna vele?

– Hogy érti?

– Grimaud-ra gondoltam. Tökéletesen beszélt angolul, de éppily maradéktalanul elment franciának is. Nem kételkedem abban, hogy Párizsban tanult, és abban sem, hogy a Dumont nő a párizsi operaház számára szabta a kosztümöket. Akárhogyan is, később harminc éven át járta Bloomsburyt, zsémbesen, ártalmatlanul, nyírott szakállal, négyszögletes keménykalappal, megzabolázva féktelen természetét, és békésen adta az órákat, nyilvánosan. Soha senki nem látta meg benne a gonoszt – noha valami módon én azt képzelem, minden hájjal megkent fortélyos gonosznak kellett lennie. Senki nem gyanakodott rá.

Nyírogathatta borostára a szakállát, kultiválhatta a tweedruhát, vörösödhetett az ábrázata a portóitól, és minden további nélkül kiadhatta volna magát brit földesúrnak vagy épp aminek akarta... No de mi van a harmadik fivérrel? Ő az, aki engem nyugtalanít. Vajon itt van valahol köztünk, ilyen vagy olyan álöltözetben, és senki nem tudja, milyen valójában?

– Valószínű. Róla azonban mit sem tudunk.

Dr. Fell a szivar meggyújtásával bajlódott, s most élénken pillantott fel.

– Tisztában vagyok vele. Ez zavar engem, Hadley. – Hatalmasat fújva eloltotta a gyufát. – Van két teoretikus fivérünk, akik francia nevet viselnek: Charles és Pierre. És aztán van egy harmadik. Átmenetileg nevezzük őt Henrinak...

– Hallgasson ide. Csak nem azt akarja mondani, hogy róla is tud valamit?

– Ellenkezőleg – jelentette ki dr. Fell -, épp azt akarom hangsúlyozni, mennyire keveset tudok róla. Charles-ról és Pierreről tudunk. Henriről azonban még feltevéseink sincsenek, *noha* Pierre nem szűnik meg róla fecsegni és vele fenyegetőzni. „Van egy fivérem, aki még nálam is többre képes, és nagyon veszedelmes magukra.” *En* nem kívánom az életüket; ő viszont igen.” „Én is veszélyben forgok, amikor a fivéremmel érintkezem, én azonban felkészültem arra, hogy vállaljam ezt a kockázatot.” És így tovább. A füstgomolyag azonban nem ölt formát, sem ember, sem kobold nem lesz belőle. Fiam, ez engem idegesít. Azt hiszem, ez az ocsmány jelenlét áll az egész ügy mögött, mozgatja a szálakat, a maga céljaira használja ki a szerencsétlen félbolond Pierre-t, és valószínűleg ugyanakkora veszélyt jelent rá is, mint Charles-ra jelentett. Nem szabadulhatok attól az érzéstől, hogy ő volt az, aki megrendezte a Warwickban a jelenetet; hogy ott is volt, egészen közel, és végignézte, ami történt; hogy... – Dr. Fell körülnézett, mintha azt várta volna, hogy valami mozduljon vagy megszólaljon az üres helyiségben. Majd hozzátette: – Tudja, remélem, a maga rendőre

képes lesz foglyul ejteni Pierre-t, és fogságban is tartja. Talán a hasznosságának vége.

Hadley tétova mozdulatot tett, s nyírott bajusza végébe harapott.

– Igen, tudom – mondta -, de ragaszkodjunk a tényékhez. S figyelmeztetem, még ezeket sem lesz nagyon könnyű előásni. Még az éjjel sürgönyözök a román rendőrségnek. De ha Erdélyt annektálták, a zavaros időben a hivatalos nyilvántartások is kárt szenvedhettek. Nem beszélve arról, hogy a háború után mintha a bolsevisták is nyeregbe kerültek volna egy időre arrafelé, jól tudom? Akárhogy is, a tények kellenek nekünk! Gyerünk, foglalkozzunk Mangannel és Grimaud lányával. Ha már itt tartunk, az *ö* viselkedésükkel sem vagyok teljes mértékben megelégedve.

– Csakugyan? Miért?

– Úgy értettem: feltéve, hogy a Dumont nő igazat mond – tette hozzá Hadley. – Maga szerint igen. De mint hallottuk, nem Grimaud kérésére volt-e itt ma este Mangan, arra az esetre, ha a látogató megérkezik? Dehogynem. Ebben az esetben passzív házőrzőnek bizonyult. A bejárati ajtó melletti helyiségben tartózkodott. Csengetnek – ha Dumont nem hazudik -, és bejut a titokzatos jövevény. Mangan ezalatt a füle botját sem mozgatja; ül a szobában a csukott ajtó mögött, fütyül arra, ki jött, csak akkor csap lármát, amikor lövést hall, és hirtelen rádöbben, hogy az ajtó be van zárva. Logikus ez?

– Nem logikus semmi – válaszolta dr. Fell. – Még a... no de ez várhat.

Végigmentek a hosszú folyosón, és Hadley, amikor kinyitotta az ajtót, a legtapintatosabb és legnyugodtabb modorát vette elő. Ez a dolgozó kisebb volt az előzőnél; szabályos rendbe rakott könyvek és fa iratszekrények álltak benne. A padlón sima rongyszőnyeg, ügyvédi irodába illő székek, a kandallóban bágyadtan pislákoló tűz. A zöld búrás mennyezeti lámpa alatt állt Mills írógépasztala, szemben az ajtóval. Az írógép egyik oldalán takaros rendben drótkosárban pihentek az összekapcsolt papírok; a másikon egy

pohár tej állt egy tányérka aszalt szilva, valamint Williamson *Differenciál– és integrálszámítás* című műve társaságában.

– Lefogadom, hogy még ásványvizet is iszik – jelentette ki dr. Fell némi izgatottsággal. – Esküszöm az összes istenre, ásványvizet iszik, és pihentetésképp olvas ilyesmit. Lefogadom.. . – Abbahagyta, mert Hadley erősen oldalba bökte a könyökével. A főfelügyelő Rosette Grimaud-hoz beszélt: bemutatta mindhármukat.

– Kérem, ne mondjon semmit – mondta Rosette. A kandalló előtt ült, s annyira feszült volt, hogy összerezzent. – Úgy értem, ne mondjon semmit *arról*. Tudja, kedvelem, de az elviselhetetlen, ha valaki beszélni kezd róla. Akkor gondolkodni kezdek.

Kezét a halántékára szorította. A tűz fényében, most, hogy a szőrmebundát egy székre dobta, ismét megmutatkozott a kontraszt a szemek és az arc között. Ez azonban már változó kontraszt volt. A lány szőke hajjal keretezett, meglehetősen barbár szépségében kiütközött anyja intenzív természete. Az arcot, benne a gyengéd mogyoróbarna szemekkel, az egyik pillanatban mintha keményfából faragták volna, mint egy lelkész lányáét, míg a másikban az arc már meglágyult, és a szemek lettek gyémántkemények, akár az ördög lányáé. Vékony szemöldöke a külső végeknél kissé felfelé kanyarodott, szája azonban nedves volt, és széles. Nyugtalan, ravasz, talányos volt ez a lány. Mögötte ott állt Mangan, kétségbeesetten tehetetlenül és komoran.

– Noha van egy dolog – mondta Rosette, s öklével lassan dobolt a karfán -, egyetlen dolog, amit tudnom kell, mielőtt megkezdik a harmadfokú eljárást. – Fejével a szoba túlsó felén lévő kis ajtó felé intett, és levegő után kapkodva beszélt. – Stuart… a maga detektívjének az utat mutatja a tetőre. Igaz az… *igaz* az, hogy az az ember, aki az apámat… megölte… úgy jutott be, hogy… hogy… nem?…

– Jobb, ha ezt rám bízza, Hadley – súgta nagyon halkan dr. Fell.

Rampole tudta, hogy a doktornak szilárd meggyőződése: ő maga a tapintat élő szobra. Noha ez a tapintat nagyon gyakran úgy

nyilvánult meg, akár a villámcsapás. Dr. Fell azonban mélyen meg volt arról győződve, hogy tapintata utánozhatatlan, nála kesztyűsebb kezekkel s gyengédebben ember el nem járhat ilyen esetekben. A villám is mintha csak ahhoz kellett volna, hogy ezzel is együttérzését fejezze ki. Az emberek pedig azon nyomban elkezdtek ennek hatására önmagukról beszélni.

– Khm! – horkantott. – Természetesen nem igaz, Miss Grimaud. Mindannyian tisztában vagyunk azzal, hogy trükköt alkalmazott a semmirekellő alak, még ha olyasvalaki is az illető, akiről ön életében sem hallott. – A lány gyorsan felnézett. – Továbbá nem lesz itt semmiféle harmadfokú, ami pedig az édesapját illeti, még van remény. Figyeljen csak rám, Miss Grimaud, nem találkoztunk mi már valahol?

– Jaj, tudom én, hogy csak lelket akar önteni belém – mondta Miss Grimaud halvány mosollyal. – Boyd mesélt magáról, de…

– Nem; komolyan mondom – vonta össze dr. Fell a szemöldökét, és láthatóan erőltette a memóriáját. – Igen, igen, már meg is van. A Londoni Egyetemre jár, igaz? Persze hogy oda. És van egy vitaköre vagy valami hasonlója? Úgy rémlik, én elnököltem, amikor a csapata a nők jogai tárgykörben vitatkozott, így van?

– Úgy bizony – bólintott Mangan borús arccal. – Rosette nagy feminista. Szerinte…

Dr. Fell nevetett. – Emlékszem most már. – Sugárzó arccal folytatta.

– Lehet, fiam, hogy nagy feminista, a vitában azonban kitűnő’. Az a vita, most már emlékszem, a lehető legszebb felfordulásban végződött, amit csak láttam, kivéve egy pacifista gyűlést. A női jogok oldalán állt, Miss Grimaud, szemben a férfiúi önkényuralommal. Igen, igen. Nagyon sápadtan, komolyan és ünnepélyesen lépett be, és meg is maradt ilyennek, míg csak a saját tábora meg nem kezdte az érvelést. Valami rettenetesen belehúztak, ön azonban nem látszott elégedettnek. Azután egy ösztövér hölgy húsz percen át foglalkozott azzal, mire van a nőknek szükségük az ideális

létezéshez, és ön egyre türelmetlenebbnek tűnt. így aztán amikor önre került a sor, semmi mást nem tett, mint felállt, és ezüstösen csengő hangján proklamálta: a nőknek az ideális létezéshez semmi másra nincs szükségük, mint kevesebb beszédre és több közösülésre.

– Te jóságos isten! – rezzent össze Mangan.

– Nos, akkoriban ez volt a véleményem – mondta Rosette elvörösödve. – Nem szükséges azonban azt gondolnia…

– Elképzelhető persze, hogy más kifejezést használt – tűnődött dr. Fell. – Mindegy, annak a rettenetes szónak leírhatatlan hatása volt. Mintha csak a piromániások gyűlésén azt suttogta volna: „Ó, Azbesztosz istene,

segíts!” Jómagam sajnos mindent megtettem, hogy úgy tegyek, mintha mi sem történt volna. Ehhez a gyakorlathoz azonban nem vagyok hozzászokva, kedves barátaim. Mindent összevetve az eredményt ahhoz hasonlítanám, mintha bomba robbant volna egy akváriumban. Kíváncsi lettem volna mindazonáltal arra, vajon milyen gyakran beszélgetnek Mr. Mangannel ezekről a dolgokról. Nyilván megvilágosítóak lehetnek ezek a beszélgetések. Ma este például miről volt szó?

Mindketten egyszerre szólaltak meg, teljes volt a káosz. Dr. Fell sugárzó mosolyt eresztett meg, mire mind a ketten ijedt arckifejezéssel hallgattak el.

– Igen – bólintott a doktor. – Most már értik, ugye, hogy semmi tartani valójuk nincs a rendőrségtől? Hogy tetszésük szerint, szabadon beszélhetnek. Jobb lesz az, tudják. Nézzünk szembe a dologgal, és tegyük tisztába okosan, magunk közt, helyes?

– Helyes – felelte Rosette. – Van valakinek cigarettája?

Hadley Rampole-ra nézett.

– A vén csirkefogó megint megcsinálta.

A vén csirkefogó ismét meggyújtotta a szivarját, mialatt Mangan lázasan turkált cigaretta után. Aztán dr. Fell a levegőbe emelte a

kezét.

– Mármost szeretném, ha tudomást szereznének valami nagyon furcsa dologról – folytatta. – Annyira el voltak egymással foglalva, gyerekek, hogy észre sem vettek semmit a ma estéből, míg csak a felfordulás kezdetét nem vette. Ha jól értettem, Mangan, Grimaud professzor azért kérette ma ide magát, hogy baj esetén kéznél legyen. Miért nem volt kéznél? Nem hallotta talán, hogy csengettek?

Mangan arca elfelhősödött. Tehetetlen kézmozdulatot tett.

– Ó, én elismerem, hogy ez az én hibám. De akkor még csak eszembe sem jutott. Honnan is tudhattam volna? Persze, hogy hallottam a csengetést. Voltaképp mind a ketten beszéltünk is a pasassal…

– Hogy *mit csináltak?* – vágott közbe Hadley.

– Persze. Különben gondolhatják, hogy nem hagytam volna felmenni! Ő azonban azt állította magáról, hogy a jó öreg Pettis. Anthony Pettis, hiszen ismerik.

HETEDIK FEJEZET
A Guy Fawkes látogató

– Most már persze tudjuk, hogy nem Pettis volt az – folytatta Mangan, s ingerült mozdulattal kattintottá fel öngyújtóját, hogy tüzet adjon a lánynak. – Pettis legföljebb öt láb négy hüvelyk magas. Mellesleg most, hogy visszagondolok, még csak nem is törte magát különösebben, hogy utánozza a hangját. De dalolva beszélt, és a Pettisre jellemző szavakat használta.

Dr. Fell a homlokát ráncolta. – Maga nem találta furcsának, hogy az illető, még ha kísértethistóriákat gyűjt is, úgy jelenik meg, mintha november ötödikére öltözött volna be? Gyakran szokott effajta csínyeket csinálni?

Rosette Grimaud ijedt arccal nézett fel. Vízszintesen, mozdulatlanul tartotta cigarettáját, mintha azzal mutatna valamire, majd hátranézett Manganre. Mikor visszafordult, szeme el-keskenyedett, s mélyen lélegzett, akár haragjában, akár mert rádöbbent valamire. Valamit titkoltak, és kettejük közül alighanem Mangant zavarta jobban a dolog. Olyan ember benyomását keltette, aki tisztességes ember módjára, a játékszabályoknak megfelelően próbál játszani, csakhogy a világ ezt nem engedi. Rampole-nak az volt az érzése, ez a titok egyáltalán nem Pettisszel kapcsolatos, mert Mangan egy pillanatra megzavarodott dr. Fell kérdése hallatán.

– Csínyeket? – ismételte Mangan, és keze idegesen végig simított fekete haján. – Mármint hogy Pettis? Istenem, de hogy. Olyan fontoskodó, hogy festeni sem lehetne különbet. De hát az arcát nem láttam, értik. A következőképp történt: vacsora után az elülső szobában ültünk...

– Álljunk meg itt egy pillanatra – szakította félbe Hadley. – Nyitva volt a folyosóra vezető ajtó?

– Nem. Hogy lehetett volna – kérdezte Mangan védekezően-, egy olyan házban nyitott ajtónál ücsörögni, amelyben nincs központi

fűtés, egy havas éjszakán? Tudtam, hogy ha csengetnek, úgyis meghallom. Mellesleg pedig… nos, megmondom őszintén, nem számítottam arra, hogy bármi is történni fog. Vacsora alatt a professzor olyan benyomást keltett valamennyiünkben, hogy az egész dolog csupán holmi ostobaság, és alighanem nagy feneket kerített olyasvalaminek, aminek igazából nincs jelentősége…

Hadley keményen rámeredt. – Önnek is ez volt a benyomása, Miss Grimaud?

– Igen, bizonyos mértékig… nem tudom! Mindig olyan nehéz megmondani – válaszolta némi haraggal (vagy lázadás volt az?) -, hogy zavarban van, szórakoztatja valami, vagy mindkettő egyszerre. Furcsa humorérzéke van apámnak, és imádja a drámai hatásokat. Engem gyermekként kezel. Nem hinném, hogy valaha az életben láttam volna megijedni. Mindenesetre az elmúlt három napban olyan istenverte furcsán viselkedett, hogy amikor Boydtól hallottam, hogy az az ember megjelent a kocsmában… – Felvonta a vállát.

– Mit ért azon, hogy furcsán viselkedett?

– Hát például magában motyorászott. Hirtelen kirobbant mindenféle piszlicsáré dolog miatt, ami egyáltalán nem volt szokása. Meg aztán túl sokat nevetett. És ott voltak azok a levelek. Jöttek minden postával. Ne kérdezzék, mi állt bennük; eltüzelte valamennyit. Sima filléres borítékokban jöttek… Fel sem tűnt volna, ha nem ismerem a szokásait. – A lány habozott. – Megértik? Apám azok közé tartozik, akik ha levelet kapnak, csak rápillantanak, és azon nyomban tudják, ki küldte, és miről szól. És neki üvöltenie kellett volna a boríték láttán: „Nyavalyás svindler!” vagy: „Ennek aztán van bőr a képén!” vagy, ha szívélyes: „No, levél jött a jó öreg ettől meg ettől!” Utóbbit meglepett hangon, mintha arra számított volna, hogy valaki nem Birminghamben vagy Liverpoolban él, hanem a hold árnyékos oldalára költözött. Nem tudom, érthető vagyok-e?…

– Értjük önt. Kérem, folytassa.

– Amikor azonban ezek a levelek érkezni kezdtek, apám nem szólt semmit. Arcizma sem rándult. S mégis: soha nem semmisített meg egyet sem nyíltan, kivéve a tegnap reggeli postával érkezettet a reggelinél.

Miután rápillantott, összegyűrte, felugrott, elgondolkodva a kandallóhoz ment, és a tűzbe dobta. Épp abban a pillanatban történt, hogy a nén… – Rosette gyorsan Hadleyre pillantott, majd úgy tűnt, rádöbben a saját bizonytalankodására, és ettől zavarba jött. – Mrs… Madame… ó, szóval Ernestine néniről beszélek! Épp abban a pillanatban kérdezte meg apámat, kér-e még egy kis szalonnát. Apám hirtelen hátrafordult a kandallónál, és elbődült: „Eredj a pokolba!” Annyira megdöbbentünk, hogy mielőtt magunkhoz térhettünk volna, már ki is viharzott a szobából, s közben arról morgott, hogy már pillanatnyi nyugta sem lehet az embernek. Ördögien nézett ki. Ez volt az a nap, amikor hazaállított azzal a festménnyel. Akkor már ismét jó volt a kedve, nevetgélt, és segített a taxisnak meg még valakinek, hogy felcipeljék a képet az emeletre. Én… én nem akarom, hogy azt higgyék… – Az emlékek ismét kiültek Rosette arcára. Gondolkozni kezdett, és ez nem tett neki jót. Tétován fejezte be. – Nem akarom, hogy azt higgyék, nem szeretem az apámat. Hadley figyelmen kívül hagyta a személyes közlést. – Tett valaha említést a kocsmai emberről?

– Ha kérdeztem, nem zárkózott el. Azt mondta, egyike azoknak a kuruzslóknak, akik oly sokszor fenyegették már meg, amiért kigúnyolta… a mágia történelmét. Én persze tudtam, hogy ennél azért többről van szó.

– Honnan, Miss Grimaud?

Mialatt hallgattak, a lány farkasszemet nézett a férfival.

– Mert éreztem, hogy ezúttal valós dologról van szó. És mert gyakran elgondolkoztam azon, van-e valami apám múltjában, ami veszedelmet hozhat rá.

Ez közvetlen kihívás volt. A hosszú csendben reccsenéseket hallottak, s a tetőt nehéz léptek reszkettették meg. Valami

megváltozott a lány arcán, akárha a tűz fénye játszott volna rajta: félelem vagy gyűlölet vagy fájdalom vagy kétely. Ismét visszatért a barbárság illúziója – mintha a nercbunda változna leopárdbőrré. Lábát keresztbe tette, érzékien hátradőlt a székben, fejét hátratámasztotta, s a tűz fénye a nyakán és félig lehunyt szemén táncolt. Halvány, állhatatos mosollyal méregette őket; a fény s árnyék játéka élesen kirajzolta arccsontjait. Rampole azonban látta, hogy remeg. Mellesleg: mi az oka annak, hogy az arca szélessége meghaladja a hosszúságát?

– Nos? – kérdezett vissza a lány.

Hadley enyhén meglepettnek tűnt. – Veszedelmet hozhat rá? Nem egészen értem. Volt valami oka, hogy ezt gondolja?

– Ó, okom az nem volt! Igazából nem is gondolom. Csak ezek a hóbortok… – A tagadás gyorsan jött, a lány mellkasának heves zihálása azonban elcsendesedett. – Alighanem együtt jár az apám hobbijával. És hát az anyám (ő halott, tudják; meg halt, még amikor egész kicsi voltam), szóval neki, azt mondják, második látása volt. – Rosette megemelte a cigarettáját. – De ön azt szeretné tudni…

– Mindenekelőtt azt, mi történt ma este. Ha úgy véli, hasznos feleleveníteni az édesapja múltját, a Yard minden bizonnyal ennek megfelelően fog eljárni.

Rosette elvette a szájától a cigarettát.

– De – folytatta Hadley színtelen hangon – folytassuk Mr. Mangan történetével. Vacsora után maguk ketten a szalonba mentek, a folyosóra vezető ajtó csukva volt. Közölte Grimaud professzor, mikorra számít a veszedelmes látogatóra?

– Öö… igen – mondta Mangan. Kivette a zsebkendőjét, és megtörölte a homlokát. Amikor oldalvást fordította fejét, a tűzfényében kirajzolódtak a homlokán a ráncok. – És ez volt a másik oka annak, hogy nem gyanakodtam. Túl korán jött. A professzor tíz órát mondott, ez a fickó meg háromnegyed tízkor állított be.

– Tíz órát, értem. Bizonyos ebben?

– Hát… igen! Szerintem legalábbis tíz órát mondott. Igaz, Rosette?

– Nem tudom. Nekem nem mondott időpontot.

– Értem. Folytassa, Mr. Mangan.

– Szólt a rádió. Sajnos, mert hangos volt a zene. Mi meg a kandallónál kártyáztunk. A csengetést így is hallottam, fel is néztem a kandallópárkányon lévő órára, és láttam, hogy háromnegyed tíz van.

Azután hallottam, amint Mrs. Dumont valami ilyesmit mond: „Várjon, megnézem”, majd becsapódott az ajtó. Én kikiáltottam: „Halló, ki van ott?” A rádió azonban zavart, így odaléptem és elzártam. És rögtön azután hallottuk, hogy Pettis – persze azt hittük mind a ketten, hogy ő az – így szól: „Halló, gyerekek! Pettis vagyok. Mi ez a nagy előszobáztatás a kormányzónál? Mindjárt rátöröm az ajtót!”

– Pontosan ezeket a szavakat használta?

– Igen. Mindig kormányzónak szólítja dr. Grimaud-t. Ehhez senki másnak nem lenne mersze, kivéve talán Burnabyt, aki papának szólítja…

Mi meg azt mondtuk: „Rendben”, és nem is zavartattuk magunkat. Visszaültünk. Én azonban észrevettem, hogy mindjárt tíz óra; kezdtem figyelni, ugrásra készen, ahogy egyre közelebb jártunk a tíz órához…

Hadley a jegyzetfüzete margójára rajzolgatott.

– Tehát az illető, aki Pettisnek adta ki magát – mondta -, az ablakon át beszélt magával, anélkül hogy látták volna egymást? Mit gondol, honnan tudhatta, hogy maguk ketten vannak ott?

Mangan a homlokát ráncolta. – Gondolom, látott bennünket az ablakon át. Ha valaki kinn feljön a lépcsőn az ajtó elé, a legközelebbi ablakon át pont beláthat a szobába. Én is sokszor megtettem már. És valahányszor láttam valakit a szalonban, mindig be is kopogtattam az ablakon, ahelyett hogy a csengőt használtam volna.

A főfelügyelő még mindig elmerülten rajzolgatott. Úgy tűnt, kérdést fogalmaz magában, de még nem jutott a végére. Rosette élesen, rezzenéstelenül figyelte. Végül is Hadley csak ezt mondta:

– Menjünk tovább. Várta, hogy tízet üssön az óra…

– És nem történt semmi – folytatta Mangan. – Ami viszont furcsa: minden egyes perccel tíz után egyre idegesebb lettem, nemhogy megkönnyebbültem volna. Mondtam már, hogy nem igazán számítottam annak az embernek a felbukkanására, sem pedig arra, hogy valami baj lesz. De folyamatosan a sötét folyosóra gondoltam, a fura harci ruhára meg a maszkra, és minél tovább járt rajta az agyam, annál kevésbé tetszett.

– Pontosan tudom, mit akarsz mondani – szólt közbe Rosette. Furcsán, kissé ijedten nézett a férfira. – Én ugyanarra gondoltam. Csak azért nem beszéltem róla, nehogy bolondnak nézz.

– Ó, nekem is szoktak lenni efféle fenntartásaim. Ez az oka annak – mondta Mangan keserűen -, hogy olyan gyakran rúgnak ki, és alighanem annak is, hogy megint ki fognak, amiért ma este nem telefonoztam meg ezt a sztorit. A hírszerkesztő magánkívül lesz. De én nem vagyok Júdás. – Megrázta a fejét. – Nos, már majdnem tíz óra tíz perc volt, amikor úgy éreztem, nem bírom már tovább a feszültséget. Lecsaptam a kártyát, és azt mondtam Rosette-nek: „Figyelj csak, igyunk egyet, aztán kapcsoljuk fel a folyosón a villanyt, vagy valamit csináljunk már.” Csengetni akartam Annie-nek, amikor eszembe jutott, hogy szombat lévén kimenője van…

– Annie? Ő a szobalány? Igen, róla el is feledkeztem. Nos?

– Az ajtóhoz mentem, amelyről kiderült, hogy kívülről bezárták. Olyan volt ez, mint… mint amikor van az ember hálószobájában valami nyilvánvaló dolog, például kép vagy dísztárgy, és annyira odaülik, hogy soha fel sem figyel rá igazán. Aztán egy nap bemegy, és valami homályos érzése támad, hogy nem minden stimmel a szobában. Irritáló és zavaró érzés, mert az okát nem tudja. Aztán hirtelen beugrik a dolog, és jön a döbbenet: az a bizonyos tárgy nincs meg. Értik? Ilyesformán éreztem. *Tudtam,* hogy valami nincs

rendjén, éreztem, amióta csak az a pasas bekiáltott, de csak akkor csapott le rám a felismerés, amikor rájöttem, hogy az ajtó be van zárva. És épp amikor rángatni kezdtem a kilincset, mint valami idióta, dördült el a lövés.

– A tűzfegyver falak közt hatalmas zajt csap, így aztán hiába odafent sült el, hallottuk. Rosette felsikoltott…

– Nem sikoltottam!

– Azután rám mutatott, és azt mondta, amire én is gondoltam. „Ez nem Pettis volt. Bejutott.”

– Meg tudja mondani ennek pontos idejét?

– Igen. Tíz perccel tíz után történt. Megpróbáltam betörni az ajtót. – Az emlékek jellege dacára mintha némi jókedv költözött volna Mangan pillantásába. Nem akart beszélni, mégis folytatnia kellett. – Feltűnt már önöknek, a könyvekben milyen könnyen törik be az ajtókat? Az ilyen könyvek valóságos ácsparadicsomok. Végtelen számban törik be bennük az ajtókat, még ürügy se nagyon kell hozzá, elég, ha a benn tartózkodó nem felel valamilyen kérdésre. De próbálkozzanak csak ezekkel az ajtókkal!… Semmi hatása nem lesz. Döngettem én a vállammal egy darabig, azután gondoltam arra, hogy kiugróm az ablakon, úgy hatolok be a bejárati ajtón. Akkor belefutottam magukba, a többit már tudják.

Hadley a ceruzájával ütögette a noteszét. – Megszokott dolog volt, hogy a bejárati ajtót nem zárják, Mr. Mangan?

– Istenem, mit tudom én? De mást nem tudtam kitalálni. Akár megszokott volt, akár nem, nyitva volt.

– Igen, nyitva. Van valami hozzátennivalója, Miss Grimaud?

Rosette szemhéja lecsukódott. – Nincs… azaz valami. Boyd mindent úgy mondott el, ahogyan történt. Önök azonban mindenféle furcsasággal foglalkoznak, ugye, még ha a történtekhez semmi közük sincs is? Nos, ennek sincs alighanem, de én azért elmondom… Nem sokkal a csengetés előtt az ablakok közt lévő asztalhoz mentem cigarettáért. Szólt a rádió, ahogyan Boyd mondta.

Valahonnan az utcáról vagy a bejárat előtti járdáról azonban hallottam valami hangosat: egyfajta puffanást, mintha valami nehéz tárgy esett volna le nagyon magasról. Nem megszokott utcai zaj volt, tudják. Hanem mintha egy ember zuhant volna ki valahonnan.

Rampole egyre növekvő nyugtalanságot érzett. Hadley megkérdezte:

– Puffanás, azt mondja? Hm! Kinézett, hogy megállapítsa, honnan ered a zaj?

– Igen. De látni nem láttam semmit. Persze csak felhúztam a redőnyt, és kipillantottam, arra azonban meg mernék esküdni, hogy az utca üres… – Rosette megtorpant, álla kissé leesett, és tekintete hirtelen megmerevedett. – Ó, *istenem!* – sóhajtotta.

– Igen, Miss Grimaud – mondta Hadley érzéketlenül -, a redőnyök mind le voltak eresztve, mint állítja. Erre különösen felfigyeltem, mivel Mr. Mangan a kiugrásakor találkozott is az egyikkel. Ezért is csodálkoztam el azon, miként láthatta meg a jövevény önöket bármelyik ablakon keresztül. Lehetséges azonban, hogy a redőnyök mégsem voltak egytől egyig mind lehúzva?

Csend állt be, és csak a tetőről jövő tompa zajokat hallották. Rampole dr. Fellre pillantott, aki a betörhetetlen ajtók egyikéhez támaszkodva állt, kalapja a szemébe húzva, és simogatta az állat. Rampole ezután az érzéketlen Hadleyre nézett, majd ismét a lányra.

– Azt hiszik, hazudunk, Boyd – jegyezte meg Rosette Grimaud hűvösen. – Nem hinném, hogy bármi egyebet kéne mondanunk.

Hadley ekkor elmosolyodott. – Semmi ilyesmi nem jár a fejemben, Miss Grimaud. Meg is mondom, miért: mert ön az egyetlen, aki segíthet nekünk. Még azt is elmondom, mi történt valójában. Fell!

– Igen? – riadt fel dr. Fell.

– Azt akarom, hallgassa meg ezt – mondta mogorván a főfelügyelő.

– Nem sokkal korábban, amikor örömét lelte a misztifikációban, azt állította, hisz azokban a nyilvánvalóan hihetetlen történetekben, amelyeket Mills és Mrs. Dumont adtak elő, noha semmivel nem indokolta meg, miért hisz bennük.

Most rajtam a sor. Én azt állítom, nemcsak az ő történetüket hiszem el, de ezét a kettőét is. És amikor magyarázatot adok arra, miért hiszem, megmagyarázom az egész lehetetlen szituációt is.

Ezzel sikerült teljes egészében felkelteni dr. Fell figyelmét. Felfújta az arcát, s úgy tekintett Hadleyre, mint aki csatába száll.

– Ha nem is teljes egészében magyarázom meg – tette hozzá Hadley -, annyira azonban mégis, hogy a gyanúsítottak körét néhány emberre szűkíthessük le, és arra is választ tudjak adni, miért nincsenek lábnyomok a hóban.

-Ó, hát *erről* van szó! – mondta dr. Fell gőgösen. Mordult egyet. – Tudja, egy másodpercig még reménykedtem is abban, hogy elő tud állni valamivel. De a dolognak ez a része nyilvánvaló.

Hadley nagy önuralommal fogta vissza magát. – Az az ember, akiről szó van – folytatta -, azért nem hagyott lábnyomokat sem a járdán, sem a tetőn, mert soha nem is járt ott – a havazás elállta után. Mindvégig a házban volt. Vagy a) bentlakó; vagy b) sokkal valószínűbben olyasvalaki, aki elrejtőzött idebent, a bejárati ajtón pedig kulccsal jutott be még korábban az est folyamán. Ez megmagyarázza mindenki története esetében a következetlenségeket. A megfelelő időben felvette a fura maszkját, kilépett az ajtó előtti lesepert részre, és becsengetett. Ez megmagyarázza, honnan tudta, hogy Miss Grimaud és Mr. Mangan tartózkodik a szalonban, holott a redőnyök le voltak eresztve. Látta őket bemenni oda. És ez magyarázza meg azt is, hogyan volt képes bejönni azután, hogy az ajtót az arcára csapták és bezárták. Kulcsa volt.

Dr. Fell lassan megrázta a fejét, és morgott valamit magában. Majd karba tette a kezét, vitára készen.

– Hm, hát igen. De vajon mi oka lehetne egy akár kissé eszement személynek arra, hogy ilyen bonyolult hókuszpókuszt hajtson végre? Ha a ház lakója volt, az érvelés nem rossz: olyan benyomást akart kelteni, mintha a látogató kintről érkezett volna. Ha azonban csakugyan kintről érkezett, miért kockáztatta volna azt, hogy sokáig idebent rejtőzzön, mielőtt cselekedne? Miért nem azon nyomban ment fel?

– Elsősorban – válaszolt Hadley, s módszeresen számlálni kezdte érveit az ujjain – tudnia kellett, ki hol tartózkodik, nehogy valakivel összetalálkozzon. Másodsorban, és ez sokkal fontosabb, az eltűnési trükkre azzal kívánta feltenni a koronát, hogy eléri: sehol a hóban ne legyenek lábnyomok. Az eltűnési trükk egy háborodott elme – mondjuk Henri fivér – számára elsődleges fontossággal bír. így aztán bejutott, ami kor még erősen havazott, és kivárta, hogy elálljon.

– Kicsoda Henri fivér? – kérdezte Rosette éles hangon.

– Csupán egy név, kedves – magyarázta dr. Fell leereszkedően. – Mint már mondtam, nem ismerem az illetőt... Nos, Hadley, ez az a pont, amelynél szelíden, ám határozottan tiltakozásomat kell bejelentenem. Gördülékenyen beszélgetünk itt arról, hogy a hó ekkor kezd esni, meg amakkor áll el, mint ha bizony ki tudnánk nyitni és el tudnánk zárni, akár egy csapot. Arra viszont mégiscsak kíváncsi lennék, emberfia honnan tudja, *mikor fog* havazni, és mikor marad abba? Ugyanis igen ritka az, amikor valaki azt mondja magában: „Lássuk csak! Szombat este bűncselekményt fogok elkövetni. Azon az estén véleményem szerint pontosan délután ötkor kezd havazni, és fél tízkor áll el. Ez az időtartam több mint elég ahhoz, hogy bejussak a házba, és felkészüljek a trükkre, mire a havazás eláll.” Kérem tisztelettel! Az ön magyarázatával több a gond, mint magával a problémával. Előbb hiszem el, hogy valaki úgy jár a havon, hogy nem hagy lábnyomot, mint azt, hogy előre tudja, mettől meddig havazik.

A főfelügyelő ingerültnek tűnt. – Megpróbálok – közölte – a lényegig eljutni. De ha úgy érzi, küzdenie kell ez ellen... Nem érti,

hogy ez megmagyarázza az utolsó problémát?

– Mármint?

– Barátunk, Mangan, azt mondta, a látogató azzal fenyegetőzött, hogy tízkor lesz itt. Mrs. Dumont és Mills fél tízről beszéltek. Várjon! – mondta Hadley, amikor látta, hogy Mangan közbe akar szólni. -*A* hazudott, vagy *B?*Egy: milyen ésszerű oka lehetett bárkinek is hazudni *később* az időpontról? Kettő: ha *A* szerint tízet ütött az óra, *B* szerint fél tízet, akkor, ártatlan vagy bűnös, valamelyiknek a kettő közül előre kellett tudnia, mikor jön a látogató valójában. És kinek volt igaza az időpontot illetően?

– Senkinek – meredt rá Mangan. – A kettő közt volt. Háromnegyed tízkor.

– Igen. Ez annak a jele, hogy senki nem hazudott. Ez annak a jele, hogy a látogató Grimaud-hoz intézett fenyegetése nem volt határozott; úgy hangzott: „fél tíz, tíz körül.” S Grimaud, aki kétségbeesetten próbált úgy tenni, mintha fütyülne a fenyegetésre, valójában súlyt helyezett arra, hogy mind a két időpontról említést tegyen, és bizonyossá tegye, hogy mindenki ott lesz. Az én feleségem ugyanígy jár el, ha bridzspartira invitálnak minket… Rendben, de vajon mi akadálya volt annak, hogy Henri határozott legyen? Az, hogy – mint Fell mondta – nem tudja szabályozni a havazást.

Feltételezte ugyan, hogy sokáig fog esni, mint ahogyan több alkalommal is történt; de ki kellett várnia, még ha éjfélig várakozik is. Ám ezúttal nem kellett ilyen soká várnia. Fél tízkor elállt. És pontosan azt tette, amit egy haborodottól elvár az ember. Várt még tizenöt percet, hogy később ne legyen vita az időpontok felől, és becsengetett.

Dr. Fell kinyitotta a száját, metszően Rosette-re és Manganre nézett, de aztán mégsem szólt.

– Mármost – folytatta Hadley, és megmozgatta a vállát – önöknek kettejüknek megmutattam, hogy elhiszem, amit mondanak, mert azt akarom, hogy segítségemre legyenek a legfontosabban… Az ember, akiről szó van, nem alkalmi ismerős. A pincétől a padlásig ismeri ezt

a házat: a szobákat, a rutint, az itt lakók szokásait. Tudja, kinek mik a megszokott beszédfordulatai, kit hogy becéznek. Tisztában van azzal, ez a Mr. Pettis miként szokta szólítani nemcsak dr. Grimaud-t, de *önöket* is; következésképp nem a professzor holmi alkalmi szakmai ismerőse, akivel sohasem találkoztak. Mindent akarok tehát tudni minden olyan személyről, aki rendszeresen idejár, és aki elég közel áll dr. Grimaud-hoz, hogy megfeleljen ennek a leírásnak.

Rosette ijedten mozdult meg. – Ön szerint… olyasvalaki, aki… de hisz az lehetetlen. Nem, nem, nem! – Hangja most némiképp hasonlított az édesanyjáéra. – Ez lehetetlen!

– Miért mondja ezt? – kérdezte Hadley élesen. – Netán tudja, ki lőtte meg az apját?

Rosette felpattant. – Nem, természetesen nem tudom!

– Akkor gyanakszik valakire?

– Nem. Csak éppen… azt nem értem, miért kéne a házon kívül kereskedniük. Nem mindennapi dedukciós lecke volt ez, köszönet érte. Ha azonban az elkövető a házon *belülről* jött, és úgy járt el, mint ön állítja, akkor ez a feltevés elég ésszerű lenne, nem? Sokkal jobban illene a leírás.

– Kire?

– Lássuk csak! Nos… hiszen ez az ön dolga, nem? – Úgy tűnt, Rosette most élvezi a dolgot. – Természetesen nem találkozott még mindenkivel. Sem Annie-vel, sem Mr. Draymannel, gondoljon csak bele.

A másik ötlete azonban kimondottan nevetséges. Először is az apámnak csak nagyon kevés barátja van. Az itt lakókon kívül legfeljebb egy-két emberre illene rá a leírás, de egyikük sem lehet a maguk embere. Fizikai jellemzőiknél fogva egyáltalán nem. Az egyikük maga Anthony Pettis; ő nem magasabb nálam, holott én sem vagyok egy amazon. A másik Jerome Burnaby, a művész, aki azt a fura képet elkövette. Neki van egy rendellenessége. Nem valami nagy dolog, de elpalástolhatatlan, és bárki kiszúrja egy

mérföldről. Ernestine néni vagy Stuart azon nyomban ráismertek volna.

– Mindazonáltal mondja el, mit tud róluk.

A lány megvonta a vállát. – Mindketten középkorúak, vagyonosak, a hobbijuknak élnek. Pettis kopasz és válogatós… amivel nem azt akartam mondani, hogy rigolyás. Ő az, akit a férfiak jó cimborának neveznek, és pokolian okos. Hah! Miért is nem *kezdenek* magukkal valamit? – Manganre pillantott, s lassan kiszámított kedvesség költözött a tekintetébe. – Burnaby. .. hát igen, Jerome bizonyos értelemben végül is kezdett magával valamit. Jól ismerik mint művészt, noha igazából kriminológusként kéne ismertnek lennie. Nagydarab és nyers modorú; szeret a bűnről beszélni és a hajdani vitézségeivel hencegni. A maga módján vonzó ember. Értem nagyon odavan, s Boyd rettentő féltékeny ezért. – Szélesen elmosolyodott.

– Nem bírom azt a fickót – ismerte el Mangan halkan. – Voltaképp utálom, mint a bűnömet. És ezt mindketten tudjuk. Egyben azonban igaza van Rosette-nek. Ilyesmit Burnaby nem művelhetett.

Hadley ismét rajzolgatni kezdett. – Mi az a bizonyos rendellenesség?

– Dongalába van. Beláthatja, hogy ezt nem palástolhatta.

– Köszönöm. Pillanatnyilag ez minden – csukta be Hadley a noteszét. – Javasolnám, menjenek be a professzorhoz. Hacsak… nincs valami kérdése, Fell?

Az orvos odabicegett a lányhoz, fölé tornyosult, s kissé félrebillentette a fejét.

– Csak egy utolsó kérdés – mondta. – Khm! Miss Grimaud, miért oly bizonyos ön abban, hogy Mr. Drayman a tettes?

NYOLCADIK FEJEZET
A lövedék

Soha nem kapott választ erre a kérdésre, legfeljebb némi tanulsággal szolgált a helyzet. Vége volt, mielőtt Rampole felfoghatta volna, mi történt. Mivel a doktor a lehető leglezserebbül beszélt, a Drayman név semmilyen hatással nem volt Rampole-ra, aki még csak nem is nézett Rosette-re. Nyugtalanul azon gondolkodott, mi okozhatja, hogy a rendesen szeles, bőbeszédű, ragyogó Mangan most zavaros, kertelő alaknak mutatkozik; visszahúzódó, és úgy beszél, akár egy bolond. A múltban sohasem látta ilyennek, még akkor sem, ha ostobaságokat fecsegett. Most azonban...

– Maga *sátán!* – kiáltotta Rosette Grimaud.

Mintha kréta csikordult volna a táblán. Rampole megperdült, s láthatta, hogy az arccsontok a szokásosnál is magasabban vannak, amint a lány a doktorra vicsorog, s az arcán lángoló tűz elszínteleníti a tekintetét. De csak egy pillantás erejéig; Rosette ezután elviharzott dr. Fell mellett; csak úgy repült utána a nerc ki a helyiségből, Mangan pedig utána. Az ajtó bevágódott, majd Mangan egy pillanatra ismét bekukkantott.

Majdhogynem groteszk jelenségnek tűnt a küszöbön, görnyedten, lehajtott fejjel, ráncos homlokkal és idegesen rebbenő tekintettel. Kezét tehetetlen mozdulattal nyújtotta ki, mintha a közönséget próbálná megnyugtatni egy blamázs után. – Sajnálom – mondta, majd becsukta az ajtót.

Dr. Fell pislogva nézett utána.

– Apja lánya, Hadley – zihálta, s lassan megcsóválta a fejét. – Hm, hát igen. Jó sokáig tűri az erős érzelmi nyomást; nagyon csendes, és szárazon tartja a puskaport; aztán valami szikra belobbantja, és... hm! Tartok tőle, hogy a szó igazi értelmében

morbid, de meglehet, úgy véli, megvan erre az oka. Kíváncsi lennék, mennyit tud?

– Nos, idegen ebben az országban, de nem ez a lényeg. Számomra úgy tűnik – mondta Hadley némileg nyersen -, önnek valamennyiszer sikerül bemutatnia a céllövőtudományát, és kilőnie a csikket valakinek a szájából. Különben meg mi ez a dolog Draymannel?

Dr. Fell mintha zavarban lett volna.

– Egy pillanat türelmet kérek csak… Önnek mi volt a véleménye a lányról, no meg Manganról, Hadley? – Rampole-hoz fordult. – Az én ötleteim kicsinyég zavarosak. Abból, amit mondott, az volt a benyomásom, Mangan egy vad ír, abból a típusból, amelyet ismerek és kedvelek.

– Az volt – közölte Rampole. – Érti?

– Ami pedig engem illet – szólt Hadley -, szerintem a lány higgadtan képes lenne itt ülni, hogy kielemezze az apja életét (mellesleg kitűnő feje van), de lefogadom, hogy jelenleg csupa könny és hisztéria közepette rohan hozzá, mert nem tanúsított iránta elegendő figyelmet. Azt gondolom, alapvetően józan teremtés. Ő meg Mangan soha nem fognak kijönni egymással, hacsak Mangan erőszakot nem alkalmaz, vagy meg nem fogadja mindazt, ami a Londoni Egyetemen zajlott vitában Rosette részéről elhangzott.

– Amióta csak főfelügyelő lett a C. I. D.-nél, tetten érek önben bizonyosfajta ordenáréságot, ami fájdalommal tölt el, és meg is lep – jelentette ki dr. Fell. – Hát hallgasson ide, vén szatír! Igazán hiszi mindazt a badarságot, amit mond, már mint a gyilkosról, aki besurrant a házba, és itt várta ki, míg abbamarad a havazás?

Hadley szélesen elvigyorodott. – Ez a magyarázat se rosszabb, mint bármi más – válaszolta -, legalábbis amíg jobbat nem találok. Amellett lefoglalja a gondolataikat. Alapszabály: a tanúknak mindig legyen min rágódniuk. Legalább elhiszem a sztorijukat… Egyet se

aggódjon, majdcsak találunk valamit lábnyomügyileg a tetőn. De erről majd később. Draymannel mi van?

– Ami azt illeti, itt motoszkál a fejemben Mme Dumont egy furcsa megjegyzése. Annyira furcsa volt, hogy kirítt a mondatból. Nem kiszámított megjegyzés volt; kiszaladt belőle, amikor már nagyon izgatott volt, és nem fért a fejébe, miként járhat így el valaki, még ha gyilkos is.

Azt mondta: „De hogy felölteni valami maszkot, mint a vén Drayman a gyerekekkel Guy Fawkes éjszakáján, névjegyet átadni, mint valami rémember, megölni valakit, azután eltűnni az ablakon át!” Az agyam azonnal elraktározta ezt a megjegyzést, hogy később megfejtse, mit jelent. Aztán minden hátsó szándék nélkül kérdést fogalmaztam meg Pettisszel kapcsolatban Rosette-nek: „Maga azonban nem találta furcsának, hogy az illető, még ha kísértethistóriákat gyűjt is, úgy jelenik meg, mintha november ötödikére öltözött volna be?” Látta Rosette riadalmát, Hadley? Pusztán a látogatóval kapcsolatos megjegyzésem megijesztette, legalább annyira, amennyire ínyére volt. Nem mondott semmit; gondolkodott. És gyűlölte azt, akire gondolt. Ki lehet az illető?

Hadley a szoba túlfelére bámult. – Igen, erre emlékszem. Láttam, olyasvalakire gondol, akire gyanakszik, vagy akivel kapcsolatban azt szeretné, ha mi gyanakodnánk; azért is akartam, jöjjön elő a farbával. Gyakorlatilag ő provokálta ki belőlem a feltevést, hogy valaki a háziak közül tehette. De az igazat megvallva – dörzsölte meg a homlokát – akkora itt a felfordulás, hogy egy pillanatra még azt hittem, az anyját akarja gyanúba keverni.

– Ezzel szemben Draymant akarta. „Természetesen nem találkozott még mindenkivel. Sem Annie-vel, sem Mr. Draymannel, gondoljon csak bele.” A lényeg azonban az utóiratban rejlett… – Dr. Fell az írógépasztalhoz botorkált, és gonoszul a pohár tejre meredt. – Ki kell ugrasztani a nyulat a bokorból. Érdekel engem, ki ez az ember, Drayman, Grimaudnak ez a régi barátja és élősdije, aki altatót szed, és november ötödikén álarcot hord. Hol van ebben a házban az ő helye, egyáltalán mit csinál itt?

– Zsarolásra gondol?

– Badarság, fiam. Hallott már maga olyan iskolamesterről, aki zsaroló lett volna? Dehogy. Ezt a fajtát túlságosan is aggasztja, mit gondolhatnak róla mások. Megvannak persze ennek a foglalkozásnak is a buktatói, no de hogy zsarolás?...Nem, alighanem egyfajta kedvesség volt Grimaud-tól, hogy befogadta, de...

Elhallgatott, mert hideg légáramlat libbentette meg a köpenyét.

Ajtó nyílt és csukódott, amely nyilvánvalóan a padlással és a tetővel volt kapcsolatban. Mills érkezett kékes szájjal, nyaka körül tekintélyes gyapjúsállal. Úgy tűnt, meg van elégedve az eredménnyel. Miután a tejes pohárból húzott egyet, s önmagát így felfrissítette (fejét kardnyelők módjára hajtva hátra), a kezét kezdte melengetni a tűz felett.

– Figyeltem a detektívjüket, uraim – fecsegett -, éspedig igen kedvező pozícióból, a csapóajtóból. Okozott némi lavinát, no de... Elnézésüket! Nem kaptam én önöktől valamilyen megbízást? Ó, dehogynem. Kész örömest segédkezem önöknek, de attól tartok, megfeledkeztem a...

– Keltse fel Mr. Draymant – kérte a főfelügyelő -, akár úgy is, hogy leönti forró vízzel. És... Halló! Ha még itt van Mr. Pettis, közölje vele, hogy látni akarom. Betts őrmester mit fedezett fel odafenn?

Erre a kérdésre már maga Betts válaszolt. Úgy festett, mint aki fejjel esett a hóba síelés közben. Zihálva topogott, és söpörte a havat a ruhájáról, miközben a kandalló felé tartott.

– Uram – jelentette -, a szavamat adom rá, hogy még egy veréb sem hagyott lábnyomot odafönt. Egyáltalán semmit nem tudtam felfedezni. Holott mindent feltérképeztem. – Lehúzta átázott kesztyűjét. – Az összes kéményre kikötöttem magam, hogy így leereszkedve teljes hosszában vizsgálhassam meg az ereszcsatornát. A széleken semmi, a kémények körül semmi, sehol semmi. Ha valaki járt ott fenn az este, könnyebb kellett legyen a levegőnél. Most pedig lemegyek, és vetek egy pillantást a kertre...

– No de!… – harsant Hadley kiáltása.

– Amint megmondtam – vágott közbe dr. Fell. – Hallgasson rám, jobb, ha lemegyünk, és megnézzük, mit csinálnak a maga kopói. Ha a jó Preston…

Preston őrmester kissé morcosan ebben a pillanatban nyitott be, mintha csak szólították volna. Bettsre nézett, majd Hadleyre.

– Némi időbe telt, uram – jelentette -, mert az összes könyvespolcot el kellett húznunk, aztán vissza is kellett tolnunk. A válasz: semmi! Nincs semmilyen rejtekajtó. A kémények a megszokottak, sehol semmi furcsaság; a füstjáratok nagyjából csak két-három hüvelykesek, no meg olyan szögben kanyarodnak, hogy ott… Ez minden, uram? Végeztek a fiúk.

– Ujjlenyomatok?

– Rengeteg, csakhogy… Ön emelte fel és csukta be ismét az ablakot, uram? Az ujja az üvegen volt, nem messze a kerettől? Megismertem az ujjlenyomatát.

– Általában körültekintően szoktam eljárni – förmedt rá Hadley. – Nos?

– Semmi más nincs az üvegen. A kereten és a párkányon magasfényű festék található, amely még egy kesztyűnyomot is megőrzött volna. Semmi, még egy pötty sincs rajta. Ha valaki ott távozott, az fejjel előre vetette ki magát az ablakon, és semmihez nem ért hozzá.

– Ennyi elegendő, köszönöm – mondta Hadley. – Várjanak odalent. Ha végzett azzal a kerttel, itt lássam újból, Betts… Nem, várjon, Mr. Mills. Prestonnak majd gondja lesz Mr. Pettisre, ha még itt van. Szeretnék magával beszélni.

Mikor a két férfi távozott, Mills meglehetősen maróan jegyezte meg: – Úgy tűnik, újfent kételyek merültek fel az általam előadottak kapcsán. Holott biztosíthatom, az igazat mondtam. Itt ültem, ezen a helyen, nézzék meg maguk is.

Hadley kinyitotta az ajtót. A magas, komor folyosó harminc láb hosszan vezetett előttük a másik ajtóhoz. Az ajtót kitűnően megvilágította a boltíves átjáró felől érkező fény.

– Fel sem teszem, hogy valami hiba lehetett – mormolta a főfelügyelő. – Hogy igazából nem ment be, vagy valami ilyesmi? Sok furcsaság mehet végbe egy ajtónyílásban. Nem hiszem, hogy az asszony hajtott volna végre ilyesmit, ő maga öltözött volna maszkba, vagy… Nem, hiszen maga látta őket együtt meg amúgy is… *A pokolba!*

– Semmi ilyen *furcsaság* nem történt – közölte Mills nagy komolyan, de *a furcsaság* szót érezhető ellenszenvvel nyomta meg. – Mindhármukat tisztán láttam. Madame Dumont az ajtónál volt, az igaz, de attól jobbra. A magas férfi balra, köztük meg dr. Grimaud. Csakugyan bement a magas férfi; csakugyan be is zárta maga mögött az ajtót; és onnét elő nem jött. Szó sincs arról, hogy valami félhomályban játszódó jelenetet láttam volna. Esélyem sem volt arra, hogy valamivel összetévesszem azt a termetes embert.

– Nem látom be, miért kéne ebben kételkednünk, Hadley – jelentette ki némi szünet után dr. Fell. – Az ajtót is kihúzhatja a listájáról. – Megfordult. – Mit tud erről a Drayman nevű emberről?

Mills szeme összeszűkült. Éneklő hanghordozása most óvatosságról is árulkodott.

– Az igaz, uram, hogy bízvást képezheti tárgyát az intelligens kíváncsiságnak. Én azonban csak igen kevéssé ismerem. Amennyire én tudom, évek óta itt van; jóval előttem került ide. Arra kényszerült, hogy feladja kutatómunkáját, mivel csaknem teljesen megvakult. Noha kezelték, ma is majdnem teljesen vak, ámbár erre… ö… a szemei láttán aligha következtethetni. Dr. Grimaud-hoz folyamodott segítségért.

– Állt fenn dr. Grimaud-val szemben valamilyen követelése?

A titkár a homlokát ráncolta.

– Nem tudom megmondani. Hallottam emlegetni, hogy dr. Grimaud még Párizsból ismeri, ahol tanult. Ez az egyetlen

információm, kivéve dr. Grimaud egy megjegyzését, melyet akkor tett, amikor, fogalmazzunk úgy, kedélyes baráti poharazgatás utáni állapotban leledzett.

– Mills pillanatra összeszorított ajkán fensőbbséges mosoly játszott.

– Egyszóval azt jelentette ki: Mr. Drayman egy alkalommal megmentette az életét, és úgy beszélt róla, mint a világ átkozottul legjobb emberéről. Azon körülmények között természetesen…

Mills a maga egyenetlen mozdulataival, lábujjain való hintázásával, apró alakjával és szénakazal hajával akárha Swinburne karikatúrája lett volna. Dr. Fell kíváncsi pillantást vetett rá, de mondani csak ennyit mondott:

– No és? *Maga* miért nem szíveli?

– Soha nem kedveltem, de ellenszenvet sem tápláltam iránta. Csakhogy nem csinál semmit.

– Ez az oka annak, hogy Miss Grimaud sem állhatja?

– Miss Grimaud sem állhatja? – Mills szeme kitágult, majd ismét összeszűkült. – Igen, jómagam is gondoltam ezt. Nyitva is tartottam a szemem, biztosra azonban nem tudtam volna megmondani.

– Hm! És miért érdekli olyannyira Guy Fawkes éjszakája?

– Guy Faw… Ó, igen. – Mills szava a meglepetéstől akadt el, majd mekegve felnevetett. – Értem! Nem követtem. Tudja, nagyon szereti a gyerekeket. Neki is volt kettő, ők azonban életüket vesztették; azt hiszem, sok évvel ezelőtt történt, valami tetőről estek le. Egyike volt ez azoknak az ostoba, piti tragédiáknak, amelyeket kiküszöbölhetünk, ha nagyobb, tágasabb, élhetőbb világot építünk a jövőben. – Dr. Fell ezen a ponton gyilkos arckifejezéssel meredt rá, Mills azonban nem zavartatta magát. – A dolgot a felesége sem élte sokkal túl. Azután kezdte elveszíteni a szeme világát… Szívesen segédkezik a gyerekeknek mindenféle játékban, és neki magának is vannak gyermekded játékai, dacára a nem mindennapi szellemi kvalitásainak. – Mills ajka kissé megvonaglott. – Kedvenc időtöltése

alighanem november ötödike, ez a nap ugyanis az egyik szerencsétlenül járt gyermekének a születés napja. Egész évben arra gyűjt, hogy kellékeket szerezzen be, s megépítse Guyt a…

Hangosan kopogtak, majd Preston őrmester lépett be.

– Odalent nincs, uram, senki – tudatta. – Az úriember, akit látni kívánt, távozott… Egy pasas épp most hozta ezt a szanatóriumból, egyenesen önnek.

Egy borítékot és egy négyszögletes kartondobozt adott át; utóbbi ékszeres dobozra emlékeztetett. Hadley feltépte a borítékot, belenézett a levélbe, és elkáromkodta magát.

– Vége van – mondta -, és egy szót sem… Tessék, olvassák!

Rampole dr. Fell válla felett olvasta a levelet.

Hadley főfelügyelő részére

A szerencsétlen Grimaud 11 óra 30 perckor hunyt el. Megküldöm önnek a lövedéket. Harmincnyolcasból való, amint gondoltam. Próbáltam érintkezésbe lépni a rendőrségi sebésszel, öt azonban egy másik ügyhöz hívták ki, így önnek küldöm.

Nem sokkal a halál beállta előtt eszméletén volt. Mondott bizonyos dolgokat, amelyek kapcsán két ápolónőm tanúskodhat, valamint jómagam; de elképzelhető, hogy összevissza beszéli, így tehát óvatosan kell bánnom a hallottakkal. Meglehetősen jól ismertem az elhunytat, ám egészen bizonyos vagyok abban, hogy nem tudtam a fivéréről.

Előbb azt mondta, beszélni kíván nekem erről; majd pontosan ezeket mondta:

„A fivérem tette. Nem hittem volna soha, hogy lőni fog. Isten a tudója, miként jutott ki abból a szobából. Az egyik másodpercben még ott volt, a másikban már nem. Papirost és ceruzát kerítsen hamar! El akarom mondani magának, kicsoda a fivérem, nehogy azt higgye, delirálok. ”

Miután kiáltozott, bekövetkezett nála a végzetes vérzés, és úgy halt meg, hogy mondandóját nem tudta befejezni. A tetem az ön

rendelkezésére áll. Ha segíthetek még valamiben, kérem, tudassa.

Dr. E. H. Peterson

Mindannyian egymásra néztek. A kirakós, úgy tűnt, hiánytalanul készen áll; valamennyi tényt megerősítették, a tanúvallomások igazolást nyertek. A rémember hozta borzalom azonban továbbra is ott lebegett körülöttük. A főfelügyelő némi idő után nehéz szívvel megszólalt.

-”Isten a tudója – ismételte tompán -, miként jutott ki abból a szobából.”

Az második koporsó:
A CAGLIOSTRO STREET REJTÉLYE

KILENCEDIK FEJEZET
A meghasadt sír

Dr. Fell céltalanul, sóhajtozva téblábolt, majd letelepedett a legnagyobb karosszékben. – Henri, a fivér – mormolta. – Hm, hát igen. Tartok tőle, hogy újra nála tartunk. Henrinál.

– A pokolba Henri fivérrel – mondta Hadley színtelen hangon. – Elsősorban Pierre fivért nézzük meg magunknak. Ő tud egyet és mást! Vajon miért nem kapok semmi hírt a felől a rendőr felől? Hol van az az ember, akinek be kell gyűjtenie őt a színházban? Vajon aludni ment az egész nyavalyás banda, és…

– Nem kellene most ezen idegeskednünk – csitította dr. Fell, látván Hadley toporzékolását. – Henri testvér célja alighanem éppenséggel ez. Most, hogy a kezünkben Grimaud utolsó kijelentése, legalább van nyom, amelyen elindulhatunk…

– Merre?

– Azon szavak felé, amelyeket *nekünk* mondott, és amelyek értelmében nem tudtunk megegyezni. A sajnálatos csak az, hogy jelen pillanatban nem tudjuk hasznukat venni, így elméletet kockáztathatunk csak meg velük kapcsolatban. Tartok tőle, hogy Grimaud zsákutcába vitt bennünket. Ugyanis nem közölni akart velünk valamit, hanem kérdést próbált nekünk feltenni.

– Mi ez az egész?

– Nem érti, hogy pontosan ezt kellett tennie? Az utolsó kijelentése: „Isten a tudója, miként jutott ki abból a szobából. Az egyik másodpercben még ott volt, a másikban már nem.” Mármost hadd mazsolázzam ki a szavakat az ön felbecsülhetetlen értékű noteszából. Ön és a barátja, Ted, némiképp eltérő verziót véltek hallani; de azokkal a szavakkal fogjuk kezdeni, amelyeket mind a ketten egyformán hallottak, és amelyek értelme tekintetében véleményem szerint már nincs vita köztünk. Tegyük félre az elsőket

– úgy vélem, immár biztonsággal feltehetjük, hogy a *Horváth* és a *sóbánya* szavak elhangzottak. Melyek voltak azok a szavak, amelyek ott vannak mind a kettejük listáján?

Hadley csettintett az ujjával. – Kezdem már… Igen! A szavak a következők: *Nem használhatott kötelet. Tető. Hó. Átverés. Túl sok fény*. Kérem! Ha összetett kijelentést próbálunk létrehozni, össze kell raknunk mind a két kijelentés szavait és értelmét. Ebben az esetben ilyesféle jelentés kerekedik ki: „Isten tudja, hogyan jutott ki. Kötelet nem használhatott, sem fenn a tetőn, sem lenn a hóban. Az egyik pillanatban még ott volt, a másikban már nem. Túl sok fény volt ahhoz, hogy szem elől tévesszem akár egy mozdulatát is”… De álljunk csak meg! Mi van a?…

– S most – nyögött fel dr. Fell – megkezdheti az eltérő szavak beillesztését is. Ted ezt hallotta: Nem öngyilkosság. Ez abban az esetben illik a képbe, ha más kifejezésekkel van összhangban. „Ez nem öngyilkosság.” „Nem lettem öngyilkos.” Ön azt hallotta: „Fegyvere van ”, és ezt nem nehéz összekötni a másik kijelentés egyes részeivel: „Nem hittem volna soha, hogy lőni fog.” A mindenségit!. Az összes nyom körré áll össze, és kérdéssé válik. Korábban még soha nem hallottam olyan esetről, amelyben maga a meggyilkolt kérdezősködött volna mindenki másnál.

– No és mi a helyzet az *átverés* szóval? Az sehová sem illik.

Dr. Fell boldogtalan pillantást vetett rá.

– Jaj, dehogynem. Ez a legkönnyebb része, noha a legtrükkösebb is lehet, és nem szabad hűbelebalázs módjára következtetéseket levonnunk belőle. Azon múlik minden, minek hallja az ember a rendesen ki nem ejtett szavakat. Ha a különböző embereken végzett szóasszociációs teszthez folyamodom, hogy az ördög tegye akárhová, és hirtelen azt suttogom egy tanítónak: *átverés,* ő minden valószínűség szerint a *diák* szóval válaszol.

Ha viszont az illető történész, akkor alighanem… gyorsan! Mit is fog rávágni?

– Guy – mondta Hadley, és káromkodott. – Azt akarja mondani – kérdezte -, hogy ismét ott vagyunk valami Guy Fawkes-maszkról vagy arra hasonlító álorcáról szóló habogásnál?

– Nos, mindenki más szép mennyiséget habogott össze erről – mutatott rá a doktor, és megvakarta a homlokát. – És nem lennék meglepve, ha ez szemet szúrna valakinek, akinek valamivel közelebbről nyílt azt alkalma szemügyre venni. Mond ez magának valamit?

– Nekem azt mondja, hogy nem ártana kissé elbeszélgetni Mr. Draymannel – vigyorodott el a főfelügyelő. Az ajtó felé indult, s döbbenten konstatálta, hogy Mills csontos arca nyomódott ahhoz a másik oldalról; a titkár nagy igyekezettel hallgatózott a vastag ablak mögött.

– Nyugalom, Hadley – intette dr. Fell, látván, hogy a főfelügyelő mindjárt robban. – Olyan különös ez önnél: ha nyüzsögnek a talányok, olyan nyugodt tud maradni, akár a medvekucsmások, ha viszont az igazság közelébe jut, valósággal kibújik a bőréből. Hadd hagyja abba fiatal barátunk. Hallania kéne ezt, még ha csak a végét is. – Kuncogott. – Emiatt maga Draymanre gyanakszik? Ugyan. Pont ellenkezőleg, éppen hogy nincs rá oka. Emlékezzen, a kirakóssal még nem végeztünk teljesen. Van még egy utolsó darabka, amelyet nem illesztettünk be, és ezt ön is hallotta. A rózsaszín maszkról Drayman jutott Grimaud eszébe, amint nyilvánvalóan másoknak is. Grimaud azonban pontosan tudta, ki van az álarc mögött, és az nem Drayman. Következésképp kielégítően értelmes magyarázattal szolgálhatunk arra a részletre, amely így szólt: *Ne hibáztassák szegényt*. Tudja, nagyon is kedvelhette Draymant. – Dr. Fell némi szünet után Millshez fordult. – Most pedig menjen, és hozza őt ide, fiam.

Mikor az ajtó becsukódott, Hadley megviselten letelepedett, s elővette mellényzsebéből az agyonnyomorgatott, de meg nem gyújtott szivart, majd azon emberekre jellemző rosszalló arckifejezés kíséretében dugta mutatóujját a gallérjába, akik fojtogatónak találják a gallérjukat.

– További céllövő mutatványok, mi? – kérdezte. – Még némi deduktív kötéltánc, és a merész fiatalember máris a… Hm! – A padlóra bámult, majd kétségbeesésében felnyögött.

– Nem találok fogást! Semmi értelmük az eddigi fantasztikus ötleteknek. Konkrét javaslat lenne esetleg?

– Igen. Később, ha nincs ellene kifogása. A Gross-módszert fogom alkalmazni.

– Mit?

– A Gross-módszert, nem emlékszik? Az este vitatkoztunk róla. Igen óvatosan össze fogom gyűjteni az elégett és a megperzselődött papírokat abból a kandallóból, aztán majd meglátjuk, ki tudunk-e valamit silabizálni a Gross-módszerrel. Ne mondjon semmit, jó? – horkantott, látván Hadley megvető arckifejezését. – Nem állítom, hogy el fogjuk tudni olvasni az egészet, még csak azt sem, hogy a felét. De ha itt meglesz egy sor, meg amott meglesz egy sor, máris meglesz a nyom is, vajon mi volt fontosabb Grimaudnak, mint a saját élete megmentése. Bizony!

– És miként működik ez a trükk?

– Majd meglátja. Ne feledje: azt nem állítottam, hogy teljes mértékben elégett papírokból is kielégítő eredményre számíthatunk. Lesz azonban valami: különösen azokból a papírokból, amelyek csak megpörkölődtek, de el nem égtek… Ezenkívül nincs semmi javaslatom, hacsak… igen, mi az?

Betts őrmester, aki immár megszabadult a hótól, esetlenül megtette jelentését. Mielőtt bezárta volna az ajtót, kikukkantott mögé.

– Átnéztem a hátsó kertet, uram. Valamint a két csatlakozó kertet, továbbá a falak tetejét. Semmilyen láb– vagy más nyom nincs sehol… Ellenben azt hiszem, csak sikerült fognunk egy halat, Prestonnak meg nekem. Miközben visszajöttem a házba, futott lefelé a lépcsőn egy magas pofa, neki egyenesen egy gardróbszekrénynek, mint aki nem ismeri a házat, azután kalapot,

kabátot vett, és ment kifelé az ajtón. Azt állítja, a neve Drayman, és itt lakik, mi viszont azt hittük…

– Azt gondoltam, rájönnek, hogy a látása nem valami jó – mondta dr. Fell. – Küldjék be.

A belépő férfi a maga módján lenyűgöző volt. Hosszú, egyszerű arca a halántékánál beesett, ősz haja hátul lenőtt, elöl viszont ritkult, szűk és ráncos homloka ettől magas lett. Világoskék szeme – amely a körülötte lévő ráncok dacára egyáltalán nem volt tompa – szelídséget és zavarodottságot tükrözött. Horgas orra és kedves-bizonytalan szája mellett mély árkok futottak; az összképet még bizonytalanabbá tette, hogy fél szemöldöke időnként felszökkent, még több ráncba gyűrve a homlokot. Görnyedt tartása ellenére is magas volt, és csontos alkata ellenére is erős. Úgy festett, mint egy elaggott katonaember, vagy mint olyasvalaki, aki valaha gondot fordított küllemére, az utóbbi időkben azonban elhagyta magát. Az arckifejezése semmiféle humorérzéket nem tükrözött, jó adag kuszaságot azonban annál inkább, s még valamit: a „bocsánat, hogy élek” érzést. Sötét, állig begombolt felöltőt viselt. Az ajtóban állt, s rájuk meredt kócos szemöldöke alól. A kezében tartott keménykalapot a melléhez szorította, és habozott.

– Sajnálom, uraim. Valóban nagyon sajnálom – közölte. Hangja furcsa volt – mintha nem szokott volna hozzá a beszédhez. – Tudom, hogy már korábban fel kellett volna jönnöm ide önökhöz. Az ifjú Mr. Mangan azonban felkeltett, hogy elmondja, mi történt. Kötelességemnek éreztem, hogy átmenjek, és lássam Grimaud-t, hátha tudok tenni valamit…

Rampole érzése az volt, hogy a férfi az altatószertől bizonytalan s kába még mindig, ami pedig a szeme intenzív csillogását illeti, annak oka az lehet, hogy korábban alaposan felöntött a garatra. Drayman előrelépett, s fél kezével megkapaszkodott az egyik szék támlájában. Le azonban nem ült, míg Hadley meg nem kérte erre.

– Mr. Mangan elmondta nekem – mondta -, hogy dr. Grimaud…

– Dr. Grimaud halott – szólt Hadley.

Drayman kiegyenesedett ültében, amennyire görnyedtsége engedte; kezei összekulcsolódtak a kalapján. Nehéz csend ülte meg a szobát, míg Drayman lehunyta s újból kinyitotta a szemét. Azután hosszan a semmibe bámult, s nehezen, sípolva lélegzett.

– Az Úr legyen irgalmas lelkének – mondta nagyon halkan. – Charles Grimaud jó barát volt.

– Tudja, hogyan halt meg?

– Igen, Mr. Mangan elmondta.

Hadley méregette. – Akkor megérti, hogy csak az vezethet a barátja gyilkosának nyomára, ha mindent, de *mindent* elmond, amit csak tud.

– Én… hogyne, persze.

– Legyen ebben egészen bizonyos, Mr. Drayman! Sokkal biztosabb, mint most. Tudni szeretnénk a barátja múltjáról. Maga jól ismerte. Hol ismerkedtek meg?

A zavaros arcról azt lehetett leolvasni, hogy a gazdájának egy illúzióval kevesebbje van. – Párizsban. 1905-ben vette át a doktorátusát az egyetemen, és ez volt az az év, amikor… ugyanekkor ismertem meg. – Drayman látható nehézséggel emlékezett vissza a történtekre. Kezével eltakarta a szemét, hangja pedig egy panaszkodóéra emlékeztetett, aki tudni szeretné, hová keverte el a gallérgombjait. – Grimaud briliáns agyú ember volt. A rá következő' évben elfogadott egy docensi állást Dijonban. Ám egy rokon halála vagy valami hasonló következtében sok pénze lett. Feladta… az állását, s rövidre rá Angliába jött. Legalábbis én így tudom. Aztán évekig nem láttam. Ezt kívánták tudni?

– Ismerte már 1905 előtt is?

– Nem.

Hadley előrehajolt.

– Hol mentette meg az életét? – kérdezte élesen.

– Az életét? Nem értem.

– Magyarországon járt valaha, Mr. Drayman?

– Én… én utazgattam a kontinensen, nem kizárt, hogy Magyarországon is voltam. De még sok éve, fiatalon. Nem emlékszem.

Most Hadleyn volt a sor a mesterlövész-bemutatóban.

– Megmentette az életét – jelentette ki – a Kárpátokban, nem messze a Siebenturmen börtöntől, ahonnét szökött. *Vagy nem igaz?*

Drayman kiegyenesedve ült, csontos ujjai a kalapot babrálták. Rampole érzése az volt, most sokkal több benne a makacs erő, mint sok éven át volt.

– Megmentettem? – kérdezte.

– Semmi értelme, hogy ezen huzakodjunk. Tudunk mindent: most, magának köszönhetően, még a dátumokat is. Horváth Károly, szabad emberként, 1898-ban egy dátumot írt be az egyik könyvébe. A teljes akadémiai felkészüléssel együtt legalább négy esztendőbe telt, míg megkapta a doktorátust Párizsban. Az elítéltetése és szökése közti időszakot három évre szűkíthetjük le. Ezzel az információval – mondta Hadley hidegen – sürgönyözhetek Bukarestnek, és tizenkét órán belül megkapom valamennyi részletet. Tudja, jobb, ha elmondja az igazat. Mindent tudni akarok, amit csak maga tud Horváth Károlyról, no meg a két testvéréről. Mert egyikük a gyilkosa is. Végül pedig arra emlékeztetem, hogy az effajta információk visszatartása súlyos törvényszegés. Nos?

Drayman egy darabig még eltakarta a szemét, s lába idegesen dobolt a szőnyegen. Majd felnézett. A jelenlévők döbbenten konstatálták nyugodt mosolyát.

– Súlyos törvényszegés – ismételte, s biccentett. – Csak ugyan? Nos, hogy őszinte legyek, uram, velem szemben fabatkát sem érnek a fenyegetései. Csak igen kevés olyan dolog létezik, amely megindíthat, feldühíthet vagy megfélemlíthet olyasvalakit, aki önökből csupán a körvonalakat látja, akár csak a buggyantott tojásból a tányérján. A világ majdnem összes félelmét – no meg ambícióját – a formák okozzák. A tekintetek, a gesztusok. A fiatalok

ezt nem érthetik, remélem azonban, önök igen. Tudják, nem vagyok teljesen vak. Látok arcokat a reggeli égben, s látom mindazt, amit a költő szerint a vaknak látnia kell. *Olvasni* azonban nem tudok, és azok az arcok, amelyeket a leginkább látni szerettem volna, az utolsó nyolc évben világtalanabbak voltak, mint jómagam. Csak lássák meg, amint az egész életük erre a két dologra épül, és rájönnek, hogy nem sok minden tudja felizgatni önöket. – Ismét bólintott, és megint a semmibe bámult. Homloka ráncokba gyűrődött. – Uram, én teljesen kész vagyok arra, hogy kiadjam valamennyi önt érdeklő információt, ha ez segít Charles Grimaudn. Annak azonban nem látom értelmét, hogy régi sebeket szaggassunk fel újra.

– Annak sem, hogy megleljük a gyilkos fivért?

Drayman legyintett. – Hallgasson ide, ha ez segít, őszintén megmondom, nyugodtan megfeledkezhet erről az ötletről. Nem tudom, miként jutott erre a következtetésre. Valóban volt két fivére, akiket bebörtönöztek. – Ismét elmosolyodott. – Nem volt ebben semmi rettenetes. Politikai vétségért börtönözték őket be. El tudom képzelni, hogy az akkori idők forrófejű fiataljainak a fele így járt… Felejtsék el a testvéreket. Jó ideje már annak, hogy halottak mind a ketten.

Akkora volt a csend a szobában, hogy Rampole hallotta a kandallóban a zsarátnok roppanását és dr. Fell sípoló lélegzését. Hadley dr. Fellre pillantott, aki lehunyta a szemét. A főfelügyelő ezután éppoly közömbösen nézett Draymanre, mint amilyen élesen méregette az imént.

– Maga ezt honnan tudja?

– Grimaud-tól – hangsúlyozta ki a nevet a férfi. – Mellesleg azonban Budapesttől Brassóig ezzel volt teli akkoriban minden lap. Erről könnyen meggyőződhetnek. – Magától értetődően mondta. – Bubópestisben haltak meg.

Hadley behízelgő volt. – Ha persze ezt minden kétséget kizáróan be tudná bizonyítani…

– Megígéri, hogy nem melegíti fel azt a régi ügyet? – Drayman világoskék tekintetét szinte lehetetlen volt elkapni, csontos kezeivel gesztikulált.

– Az attól függ, mit tudunk meg öntől.

– Rettenetes ügy volt az akkoriban. Grimaud meg én sohasem beszéltünk később róla. Ebben egyeztünk meg. Én azonban nem kívánok hazudni magának, s azt állítani, elfelejtettem mindenestül.

Sokáig hallgatott, ujjaival lapogatta homlokát, s a türelmes Hadley kis híján ráförmedt. Drayman azonban folytatta:

– Bocsássanak meg, uraim. A pontos dátumra próbáltam visszaemlékezni, hogy önök utánanézhessenek. De csak annyi telik tőlem, hogy vagy augusztust írtunk, vagy szeptembert, 1900-ban... vagy 1901-ben lett volna? Mindegy, számomra úgy tűnik, kezdhetném a teljes igazat a kortárs francia regények stílusában. Vagyis a következőképpen: „Az 19... év egy hűvös szeptemberi napjának alkonyán magányos lovas haladt az úton – és micsoda pokoli egy út volt az! -, a Kárpátok délkeleti részének egy szaggatott völgyében.” Azután belekezdhetnék a vad környezet leírásába és így tovább. A lovas én magam voltam; esni kezdett az eső, és még sötétedés előtt el akartam érni Tradjba.

Mosolygott. Hadley némi türelmetlenséggel mocorgott, miközben dr. Fell kinyitotta a szemét; Drayman kisvártatva folytatta. – Ragaszkodnom kell ehhez a fajta regényes atmoszférához, mert annyira jól illik a hangulatomhoz, és oly sok mindent megmagyaráz. A romantikus byroni kor volt ez, amelyet lángra lobbantott a politikai szabadság eszméje. A séta helyett azért választottam a lovaglást, mert úgy véltem, ez sokkal hatásosabb; még abban is örömömet leltem, hogy pisztolyt viseljek, védekezésül a (képzeletbeli) útonállókkal szemben, s rózsafüzért a kísértetek ellen. De ha nem is találkoztam arrafelé se kísértettel, se útonállóval, kellett legyen mind a kettőből, mert tudom, hogy beszéltek róluk. Azokban a hideg erdőkben és szurdokokban volt valami meseszerűen vad és sötét. Még a megművelt területek is furák voltak

valahogy. Tudják, Erdélyországot három felől hegyek övezik. Az angol szemet meglepi, ha azt látja, hogy egy rozsmező vagy egy szőlő meredek hegyoldalon kapaszkodik; különösek a piros-sárga kosztümök, a fokhagymafüzéres fogadók, és az, hogy a kietlenebb helyeken a hegyek tiszta sóból vannak. Nos, ott haladtam a legkietlenebb részek egyikén kanyargó úton, amikor vihar készülődött, és a legközelebbi fogadó sok mérföldre volt. Az emberek magát az ördögöt vélték ilyen időben megpillantani arrafelé minden bokorban, amitől a hideg rázott ki, noha nekem még ennél is jobb okom volt a hidegrázásra. A forró nyár után pestisjárvány tört ki, amely úgy rontott rá arra a vidékre, mint valami szúnyogfelhő, hideg ide, hideg oda. Az utolsó faluban, amelyen áthaladtam – elfelejtettem a nevét -, azt mondták, hogy a járvány az előttem lévő hegyek sóbányái környékén dühöng. Én azonban reméltem, hogy Tradjban találkozom egy angol barátommal, aki szintén arrafelé turistáskodott. így aztán föltettem magamban, hogy mindenképp megyek tovább. Tudtam, hogy közel járhatok a börtönhöz, mert láttam magam előtt a fehér hegyeket. Ám amikor már annyira besötétedett, hogy egyáltalán nem lehetett látni, a szél pedig annyira megerősödött, hogy tartani lehetett attól: fákat dönt ki, megérkeztem egy horpadáshoz, amelyben ott állt a három sír. Frissen ásták őket, és mindhárom körül lábnyomok látszottak, de élő embert sehol nem lehetett látni.

Hadley megtörte az álmos hang keltette kísérteties hangulatot.

– Olyan hely volt ez – állapította meg -, amilyen a dr. Grimaud által Mr. Burnabytől vásárolt festményen látható.

– Én… nem tudom – válaszolta Drayman egyértelmű meghökkenéssel. – Valóban? Nem vettem észre.

– Nem vette észre? Hát nem látta a képet?

– Nemigen. Csak egy pillantást vetettem rá. Fák, minden napi táj…

– És a három sírkő?

– Nem tudom, mi inspirálhatta Burnabyt – mondta Drayman fakó hangon, és megdörzsölte a homlokát. – Isten a tudója, hogy *én* ugyan sohasem beszéltem erről neki. Véletlen egybeesés alighanem. Azokon a sírokon nem voltak sírkövek.

Ki vesződött volna ilyesmivel? Egyszerűen a földbe szúrtak három, gallyakból összerótt keresztet. De hiszen már mondtam maguknak. Ott ültem a lovamon, néztem azokat a sírokat, és mondhatom, az érzés nem volt valami kellemes. Eléggé vadnak tűntek, körülöttük a zöldesfekete tájjal, a háttérben a hegyekkel. De nem is ezzel volt a gond. Ha fegyencek sírjai voltak, vajon miért ennyire messzire temették el őket? Ezen azonban nem sokáig töprenghettem, mert a lovam felnyerített, és kis híján levetett a hátáról. Befordultunk egy fa mögé, és amikor visszanéztem, akkor láttam, mi volt a baj az állattal. Az egyik hant megemelkedett, és csúszni kezdett. Eközben recsegő hang hallatszott; valami mintha rángott és tekergőzött volna; azután sötét színű valami tapogatózott kifelé a sírhantból. Csak egy kéz volt, amelyen mozogtak az ujjak, ám nem hinném, hogy ennél nagyobb borzalmat láttam volna életemben.

TIZEDIK FEJEZET
Vér a kabáton

– Akkorra már – folytatta Drayman – velem sem stimmelt valami. A lóról leszállni nem mertem attól való félelmemben, hogy megugrik; no meg tartottam is a leszállástól. A vámpírokra gondoltam, s mindazokra a legendákra, amelyek az alkonyat után előjövő pokoli teremtményekről szóltak. Őszintén megvallva őrületesen megrémültem. Arra emlékszem, hogy jártam a lóval a táncot körbe, mint valami pörgettyű, s fél kezemmel az állatot próbáltam megzabolázni, miközben a másikkal a revolveremet húztam elő. Amikor ismét visszanéztem, az a valami már előmászott a sírból, és felém tartott. Ez a története, uraim, annak, miként találkoztam a legjobb barátommal. A férfi lenyúlt, és megragadott egy ásót, melyet a sírások valamelyike feledhetett ott. Angolul üvöltöttem rá: „Mit akar?”, mert annyira magamon kívül voltam, hogy más nyelven egy szó sem jutott az eszembe. A férfi megtorpant. Egy másodperc után angolul válaszolt, de valami isten háta mögötti akcentussal. „Segítség!”, mondta, „segítsen, milord; ne féljen!” vagy valami ilyesmi hangzott el, azzal ledobta az ásót.

A ló most már csillapodott, én azonban nem. Az ember nem volt magas, viszont igen erőteljes. Arca fekete volt és püffedt, itt-ott pikkelyesen hámló pontokkal, amelyek az alkonyaiban rózsaszínűnek látszottak. És mialatt ott állt, kezével integetve, eleredt az eső. Állt az esőben, és kiáltozott nekem. Nem próbálom reprodukálni, de valami ilyesmi hangozhatott el: „Nézze, milord, nem haltam bele a pestisbe, mint ez a két szegény ördög itt”, és a sírokra mutatott. „Meg sem is fertőződtem. Nézze, már mossa is le rólam az eső. A saját véremet kevertem össze korommal, és kentem fel a bőrömre.” Még a nyelvét is kiöltötte, hogy megmutassa, milyen fekete a koromtól. Teljesen őrült figura állt előttem, egy őrült helyen. Majd folytatta, hogy elmagyarázza nekem, nem bűnöző ő, hanem politikai elítélt, és most szökött a börtönből.

Drayman a homlokát ráncolva ismét elmosolyodott.

– Segíteni? Természetesen megtettem. Valósággal lázba hozott az ötlet. Mialatt a tervet főztük ki, elmagyarázta, mi történt. Egyike volt a három fivérnek, a klausenburgi egyetem diákjainak, akiket letartóztattak, mert zendülést szerveztek az osztrák védnökség alatt álló független Erdélyért, vagyis az 1860 előtt fennállott helyzet visszaállításáért. Ugyanabba a cellába kerültek mindhárman, de ketten meghaltak a járványban. Az ugyancsak elítélt börtönorvos segítségével neki is sikerült ugyanazt a tünetegyüttest produkálnia – azután „meghalt". Valószínűtlen volt, hogy bárki túl közel merészkedjen, és a börtönorvos megállapításait ellenőrizni próbálja. Az egész börtön szinte beleőrült a rettegésbe. Még azok is, akik a három testet eltemették, elfordították a fejüket, amikor fenyőfa léckoporsóba dobták a testeket, és rájuk szögezték a fedelet. A tetemeket a börtöntől távol kellett eltemetniük, és mindenekfelett gyors munkát kellett végezniük a koporsófedél leszögezésekor. Az orvos a koporsóba csempészett egy szeghúzót, melyet az én feltámadt barátom meg is mutatott nekem. Egy erős ember, ha nyugton bírt maradni, és nem használt el túl sok levegőt az eltemettetése után, eléggé fel tudta emelni a fejével és a kezével a fedelet ahhoz, hogy a szeghúzót az így keletkezett résbe ékelhesse. Ezután pedig már csak ki kellett ásnia magát a külvilágra. Így történt. Amikor meghallotta, hogy diák vagyok Párizsban, könnyebb lett a beszélgetés. Az édesanyja francia volt, így ő ezt a nyelvet tökéletesen beszélte. Úgy döntöttünk, a legjobb, ha Franciaországba távozik, ahol új személyazonosságot vehet fel anélkül, hogy bárki gyanakodna rá. Volt némi elrejtett pénze, és volt a szülővárosában egy lány, aki…

Drayman megtorpant, mint aki úgy érzi, túllőtt a célon. Hadley bólintott.

– Szerintem tudjuk, ki volt az a lány – állapította meg. – Momentán kihagyhatjuk ebből az egészből „Madame Dumont-t". Mi történt azután?

– A lányra lehetett bízni a pénzt azzal, hogy vigye utána Párizsba. Nem látszott valószínűnek, hogy üldöznék, és ilyesmire valóban nem is került sor. Halottnak tartották, Grimaud azonban annyira rettegett, hogy késedelem nélkül távozni akart onnan, anélkül, hogy megborotválkozott vagy ruhát kapott volna tőlem. Gyanút nem keltettünk. Abban az időben nem volt divatban az útipasszus, és miközben távozott Magyarországról, angol barátomnak adta ki magát, annak az embernek, akivel Tradjban kellett volna találkoznom. És amikor már Franciaországban voltunk… a többit már tudja. Nos, uraim!

– Drayman felsóhajtott, és rájuk szegezte kék szemét. – Mindarról, amit elmondtam, önök is meggyőződhetnek…

– Mi van azzal a recsegő' hanggal? – szólt közbe dr. Fell. Halkan hangzott el a kérdés, mégis oly ijesztően, hogy Hadley összerezzent. Drayman a doktorra nézett. Dr. Fell ingerült arccal döfködte botjával a szőnyeget.

– Alighanem igen fontos – folytatta a tűzbe bámulva, mintha valaki kérdést intézett volna hozzá. – Csakugyan nagyon fontos. Hm! Hallgasson ide, Mr. Drayman, összesen két kérdésem lenne magához. Recsegő hangot hallott: a koporsófedél nyikorgását, igaz? Igaz. Ezek szerint nem valami mélyre ásták azt a sírt, hogy Grimaud ki tudott belőle keveredni?

– Így van, meglehetősen felületes munkát végeztek, különben soha nem jutott volna ki belőle.

– A második kérdés. Azzal a börtönnel kapcsolatban… jól vezették azt az intézményt, vagy trehányul?

Drayman zavart arccal nézett, álla azonban dacot tükrözött.

– Nem tudom, uram. Azt viszont igen, hogy abban az időben támadások érték hivatalos személyiségek részéről. Az lehetett a kifogás a börtönhatóságok ellen, hogy mit sem tettek a járvány megfékezéséért, s ezzel ártottak a bányászatnak, mert veszélybe sodorták az ott dolgozókat.

A halottak nevét mellesleg közzétették; én magam is olvastam a listát. S ismét azt kérdem, mi a jó abban, ha ezeket a régi dolgokat felhánytorgatjuk? Mit segít az? Ugyan láthatják, hogy Grimaud-t ilyesmivel még a legkisebb mértékben sem lehet lejáratni, de…

– Igen, a lényeg ez – nézett rá kíváncsian dr. Fell. – Ezt szeretném én is aláhúzni. Egyáltalán nem járatja le. Miért is készteti az ilyesmi az embert arra, hogy teljes mértékben eltüntesse a múltját?

– …de lejárathatja Ernestine Dumont-t – folytatta Drayman, hangját felemelve. – Értik, mit akarok mondani? Mi van Grimaud lányával? S mindez a sötétben való ásogatás egyetlen merész feltevés miatt van, amely szerint az egyik fivér még él. Holott halottak, a halott pedig nem kel ki a sírjából. Megkérdezhetem, honnan az ötlet, hogy Grimaud-t valamelyik fivére ölte volna meg?

– Magától Grimaud-tól – közölte Hadley.

Rampole egy pillanatig azt hitte, Drayman nem értette meg a választ. Ám a férfi hirtelen reszketegen felállt, mintha nem kapott volna levegőt. Feltépte kabátját, a torkához kapott, majd újra leült. Csak szemének üvegessége maradt változatlan.

– Maguk hazudnak nekem? – suttogta gyerekesen. – Miért hazudnak nekem?

– Sajnos ez az igazság. Olvassa el!

Előkapta dr. Peterson értesítését. Drayman utánanyúlt, aztán megrázta a fejét.

– Felesleges volna, uram. De… Úgy érti, mondott valamit, mielőtt?…

– Azt, hogy a fivére volt a gyilkos.

– Másvalamit? – kérdezte Drayman habozva. Hadley hagyta, hadd csapongjon a képzelete szabadon, így nem válaszolt. Drayman végül folytatta:

– Én mondom maguknak, ez abszurdum! Ennek az egésznek a forrása az a fenyegetőző sarlatán, akit a professzor azelőtt soha életében nem látott. Ő lenne az egyik testvér? Igen, ezek szerint így

gondolják. Még mindig nem értem. Az első pillanattól fogva, amikor megtudtam, hogy megszúrták…

– *Megszúrták?*

– Igen. Mint mondtam, én…

– Belelőttek – mondta Hadley. – Honnan veszi, hogy megkéselték volna?

Drayman vállat vont. Ráncos arcán savanyú, cinikus, meglehetősen reménytelen kifejezés suhant át.

– Uraim, velem, mint tanúval aligha lehet könnyű dolguk – mondta közönyösen. – A legjobb szándékkal s kitartóan állítom mindazt, amiben nem hisznek. Ha jól értem önöket, Mr. Mangan szerint Grimaud-t megtámadták, és haldoklik, az elkövető pedig eltűnt, de előtte még széthasogatta a festményt. Azt feltételezem tehát… – Megdörzsölte az orrnyergét. – Mi egyébre lennének még kíváncsiak?

– Mivel töltötte az estét?

– Alvással. Nos… tudják, fájdalmaim vannak. Itt a szemgolyóm mögött. Vacsoránál annyira rosszabbodott, hogy az esti program helyett – az Albert Haliba mentem volna egy koncertre – altatót vettem be, és lefeküdtem. Sajnos semmire nem emlékszem fél nyolctól egészen addig, míg Mr. Mangan felkeltett.

Hadley nagy nyugalommal tanulmányozta a férfi ruházatát, de annak az embernek a nézésével, aki ütni készül.

– Értem. Levetkőzött lefekvéskor, Mr. Drayman?

– Mármint… Vetkőzés? Nem. Levettem a cipőmet, és ez volt minden. Miért?

– Elhagyta a szobáját bármikor is?

– Nem.

– Akkor hogyan került az a vérfolt a zakójára?… Igen, az ott. Nyugalom! Ne menjen sehová. Maradjon, ahol van. Vegye le a felöltőjét.

Rampole látta, hogy a kabát ját bizonytalan mozdulatokkal lehámozó Drayman a fuldokló kétségbeesésével kap a torkához. Könnyű, galambszürke öltönyt viselt, amelynek zakóján valósággal virított a folt. Megfeketedett vérnek látszott, és teljesen bemocskolta a jobb oldali zsebet. Az átázott kabátról került oda.

– Ez nem lehet vér – motyogta, majd felnézett. – Nem tudom, mi ez, de hogy nem vér, arra mérget vehetnek!

– Ennek utána kell néznünk. Vegye le, kérem, a zakót. Tartok tőle, arra kell kérnünk, hagyja nálunk egy időre. A zsebekben van valami, amit meg kíván tartani?

– De…

– Hogy került rá az a folt?

– Nem tudom. Istenre esküszöm, hogy nem tudom, és fogalmam sincs. Ez nem vér. Miből gondolják, hogy az? Kérem, adja ide. Köszönöm.

– Hadley feszülten figyelte, amint Drayman bizonytalan kézzel üríti ki a kabát zsebeit, amelyekből némi apró, koncertjegy, Woodbine cigarettapapír és gyufaskatulya került elő. Ezután átvette és a térdére fektette a ruhadarabot. – Van ellene kifogása, ha átkutatjuk a szobáját? Kötelességem közölni önnel, hogy ha nemet mond, nincs hozzá jogom.

– Egyáltalán semmi – mondta a férfi tompán, homlokát dörzsölve. – Legalább azt elmondhatná, hogyan történt, felügyelő! Nem tudom. Én azt próbáltam tenni, ami helyes… igen. Ami helyes… Semmi közöm nem volt ehhez az ügyhöz. – Megint az a cinikus mosoly villant fel az arcán, melyet Rampole inkább talált szánalmasnak, mint gyanúsnak. – Le vagyok tartóztatva? Tudják, az ellen sincs kifogásom.

Valami most nem stimmelt, de nem a megszokott módon nem stimmelt. Rampole látta, hogy Hadley a maga irracionális kétségeivel küzd. Itt volt egy ember, aki több, a valóságnak meg nem felelő állítást tett. Elmondott egy kísérteties történetet, amely vagy úgy volt, vagy nem, s amelynek tétova teatralitása csak aláhúzta

ingatagságát. Végül pedig: a vér a ruháján. Rampole azonban, noha megindokolni aligha tudta volna, hajlott arra, hogy higgyen Draymannek – vagy legalábbis abban higgyen, hogy a férfi igaznak gondolja, amit mondott. Okozhatta ezt akár Drayman teljes egyszerűsége, az, hogy – láthatóan – híján van minden ravaszságnak. Ott állt a férfi, aki most, ingujjban, sokkal magasabbnak, aszottabbnak és csontosabbnak látszott; kék inge piszkosfehérré fakult, felgyűrt ingujját felkötötte, nyakkendője ferdén lógott, fél kezében tartotta a felöltőt. És mosolygott.

Hadley halkan szitkozódott. – Betts! – kiáltotta. – Betts! Preston! – Talpa türelmetlenül verte az ütemet a padlón, míg az emberei meg nem jelentek. – Betts, vigye a patológushoz ezt a kabátot elemzésre! Látja a foltot? Reggelre jelentést kérek. Ma estére végeztünk. Preston, menjen le Mr. Draymannel, és nézzen körül a szobájában! Tudja, mit kell keresnie; leginkább maszkok után kutasson. Rögtön ott leszek én is... Gondoljon át mindent, Mr. Drayman. Arra kérem, reggel fáradjon be a Scotland Yardra. Ez minden.

Drayman nem figyelt rá. A maga denevérszerű módján távozott, fejét rázva; a kabátja lobogott utána, és súrolta Preston karját. – Vajon honnan kerülhetett oda az a vér? – motyogta.

– Furcsa dolog, tudja, de mégis, honnan?

– Nem tudom, uram – felelte Preston. – A küszöbre vigyázzon.

A barátságtalan szoba most elcsendesedett. Hadley lassan megcsóválta a fejét.

– Engem megkavart, Fell – ismerte be. – Azt sem tudom, fiú vagyok, vagy lány. Mi a véleménye a fickóról? Eléggé finomnak, flexibilisnek tűnik, közben meg ütheti-vághatja az ember, akár a homokzsákot, és továbbra is ott van előtte finoman, flexibilisen és sértetlenül. Fikarcnyit se izgatja, mit gondolnak róla *mások*. Vagy ha már itt tartunk, az se, hogy mit tesznek vele. Talán ezért nem kedvelik a fiatalok.

– Nos, igen. Ha összeszedtem azokat a megpörkölődött papírokat – mondta dr. Fell -, hazamegyek gondolkodni. Mert az, amire most

gondolok…

– Igen?

– Az maga a tömény borzalom.

Dr. Fell nyögve feltápászkodott, kalapját a fejébe nyomta, és szélesen gesztikulált a botjával.

– Nem akarok elméletről elméletre ugrálni. Magának sürgönyöznie kell, hogy megtudja, hogy is történt valójában. Bizony. Ám én a három koporsóról szóló sztorit nem hiszem – bár Drayman talán igen, isten tudja! De míg az egész teória darabokra nem hullik, mégiscsak azt kell feltételeznünk, hogy a két másik Horváth testvér nem halt meg. Igaz?

– A kérdés az…

– Hogy mi történt velük? Hm! Az én elméletem a történtekről azon a feltevésen alapul, hogy Drayman igaznak véli az általa előadottakat. Első pont: Én egy pillanatra sem hittem, hogy az a három testvér politikai okok miatt került börtönbe. Grimaud, a maga kis „eldugott pénzével”, megszökik a börtönből. Öt éven át vagy még tovább meghúzza magát, aztán hirtelen tekintélyes vagyont „örököl” egy teljesen más név alatt olyasvalakitől, akiről még sohasem hallottunk. Franciaországot azonban maga mögött hagyja, hogy a pénzt kellemetlen kérdésektől mentesen élvezhesse. A második pont: Ha mindez igaz, hol a veszedelmes rész Grimaud életében? A legtöbben izgalmas romantikus mesének fogják fel Monté Christo szökését; ami pedig az általa elkövetett bűnt illeti, angol fülek számára az nagyjából annyira visszataszító és aljas, mint egy adag Belisha szalonna. Ez így nem kerek, Hadley! – Vagyis?…

– Vagyis – folytatta dr. Fell nagyon csendesen – Grimaud-t élve tették abba a koporsóba. Tegyük fel, hogy élve tették be a másik kettőt is. Tegyük fel, hogy nemcsak Grimaud-ból csináltak halottat, hanem a testvéreiből is. Tegyük fel, hogy a másik két koporsóban még lélegzett lakójuk, amikor Grimaud a magáéból kiszabadult. Ők viszont nem bírtak kijönni… mert a szöghúzó Grimaudnál volt, és ő úgy döntött, nem szabadítja ki őket. Nem valószínű, hogy egyetlen

ilyen szerszámnál többet tudtak volna szerezni, és az az egy azért volt Grimaudnál, mert ő volt hármójuk közül a legerősebb. Amikor kinn volt, könnyűszerrel megmenthette volna a testvéreit is, amint abban megállapodtak. Ő azonban rövid megfontolás után úgy döntött, élve eltemetve hagyja őket, mert így nem kell osztozkodnia a hármasban szerzett zsákmányon. Briliáns bűncselekmény, láthatja. Briliáns.

Senki nem szólt. Hadley mormogott valami érthetetlent. Amikor felkelt, arca vad volt, és hitetlenkedő.

– Ó, tudom én, milyen ocsmány dolog ez – dörmögte dr. Fell. – Gusztustalan és förtelmes dolog; ha valaki ilyesmit művel, egész életén át rémálmai lehetnek. Magyarázatul azonban egyelőre nem találok különbet erre az ügyre, s arra, miért *kísértenék* azt az embert a fivérei, ha mégis sikerült kijutniuk a sírból… Miért volt Grimaudnak olyan sürgős, hogy Draymant mielőbb eltávolítsa a sírok közeléből, akkora sietséggel, hogy még borotválkozni és ruhát váltani sem volt idő? Miért kockáztatta meg, hogy útközben valaki meglátja, holott egy pestissír az utolsó hely lett volna a világon, ahol keresik? Nos, azokat a sírokat egyáltalán nem ásták mélyre. Ha a fivérei érzik, hogy kezdenek fuldokolni… lehet, hogy sikoltozni kezdenek, és döngetik a koporsófedelet. Elképzelhető, hogy valaki meglátja, meghallja, amint Drayman is meglátta Grimaud sírjának megnyíltát.

Hadley zsebkendőt vett elő, és megtörölte az arcát.

– Létezik akkora disznó?… – kezdte hitetlenkedve, majd megrázta a fejét. – Nem. Itt már teljesen a fantáziánkra hagyatkozunk, Fell. Képzelgés az egész. Lehetetlen! Mellesleg ebben az esetben nem tudtak volna kijönni. Halottak lennének.

– Valóban? – kérdezte dr. Fell élesen. – Megfeledkezik az ásóról.

– Milyen ásóról?

– Arról, amelyet valami szerencsétlen ördög hagyott el ijedtében, miután a sírt megásta. A börtönök, legyenek akár a leglazábbak is, az *effajta* lazaságot egyszerűen nem engedhetik meg maguknak.

Visszazavarnának a szerszámért valakit. Ember, nem látom én át ezt az ügyet minden részletében, nem hogy akár csak egy szál bizonyítékom is lenne rá! Gondoljon csak bele minden szóba, amit az az őrült Pierre Fley mondott a Warwickban, és lássuk, stimmel-e?... Megérkezik egy csomó fegyveres őr az elhagyott ásóért. Tanúi lesznek annak, amit Grimaud nem akart, hogy Drayman lássa. A humánum azt diktálja, hogy kiássák a sírt. Felnyitják a koporsókat, kiszedik belőlük a fivéreket, akik ájultak és véresek, kormosak, de életben vannak.

– S nem indul azon nyomban hajtóvadászat Grimaud után? Nem forgatják fel egész Magyarországot, amikor megszökött egy ember, aki...

– Hm, igaza van. Gondoltam én erre, fel is tettem a kérdést magamban. A börtönparancsnokság pontosan ezt tenné... ha épp nem lenne rajta olyan erős külső nyomás, amely a stallumok elvesztésével fenyeget. Vajon a felettes hatóságok mit szóltak volna ahhoz, ha mindennek tetejébe még erre a disznóságra is fény derül? Nem sokkal jobban teszik, ha mélyen hallgatnak az incidensről? Okosabb, ha a két fivért szigorított őrizetbe helyezik, a harmadikról pedig nem szólnak senkinek.

– Mindez azonban csak elmélet – jegyezte meg Hadley. – Ha azonban igaz lenne, nem járnék messze attól, hogy elkezdjek hinni a gonosz lelkekben. Isten a tudója, Grimaud akkor csak azt kapta, amit megérdemelt. Nekünk ellenben ugyanúgy elő kell kerítenünk a gyilkosát. Ha ez az egész sztori...

– Természetesen *nem* ez az egész sztori! – szólt közbe dr. Fell. – Nem bizony, még ha így történt is, akkor sem, és ez a legrosszabb az egészben. Ön gonosz lelkekről beszél. Megmondom önnek, bizonyos értelemben el tudok képzelni gonoszabb lelket, mint Grimaud-é, ez pedig a rémember, Henri testvér lelke. – Kinyújtotta a botját. – Miért? Miért ismeri el Pierre Fley, hogy fél tőle? Az, hogy Grimaud fél, érthető, de mi oka van erre Fleynek, aki a saját testvére oldalán lép fel a közös ellenséggel szemben? Mi oka lenne egy szakképzett illuzionistának arra, hogy az illúzióktól tartson, ha csak az nem,

hogy a drágalátos fivére, Henri, amellett hogy súlyos elmebeteg, még olyan okos is, mint a sátán?

Hadley zsebre vágta a noteszét, és begombolkozott.

– *Maga,* ha akar, menjen haza – mondta. – Itt végeztünk. Én azonban megyek Fley után. Bárki is a fivér, Fley tudja. És el is fogja mondani, ezt megígérem magának. Bekukkantok Drayman szobájába, nem mintha nagyon számítanék valamire. Ennek a rejtélynek a kulcsa Fley, ő vezet el minket a gyilkoshoz. Megvagyunk?

Csak másnap reggel szereztek róla tudomást, hogy Fley meghalt. Ugyanazzal a fegyverrel lőtték agyon, amellyel Grimaud-t. A szemtanúk előtt pedig láthatatlan maradt a gyilkos, aki ismét csak nem hagyott nyomot a hóban.

TIZENEGYEDIK FEJEZET
Bűbájos gyilkosság

Amikor dr. Fell másnap reggel kilenckor bezörgetett, mindkét vendége álomittas volt még. Rampole alig aludt az éjjel. Mikor ő meg a doktor hajnali fél egykor visszavonultak, Dorothy alig várta, hogy hallja a részleteket, melyeket férje örömest osztott meg vele. Felszerelték magukat cigarettával meg sörrel, és visszavonultak a szobájukba, ahol Dorothy Sherlock Holmes módjára díványpárnákat halmozott a padlóra, közéjük telepedett egy pohár sörrel, arcán vészjósló kifejezéssel, miközben férje fel-alá járt és magyarázott. Dorothy meglátásai élénkek voltak, de ködösek is egyben. Leginkább Dumont asszony és Drayman leírását értékelte, s Rosette Grimaud kapcsán élénk nemtetszésének adott hangot, és még az sem lágyította meg, amikor Rampole idézte Rosette-nek a vitán elhangzott kijelentéseit, amelyekkel mind a ketten egyetértettek.

– Ez teljesen mindegy. Figyeld a szavam – bökött a férfi felé Dorothy a cigarettája parazsával -: az a vicces arcú szőke valami módon benne van. Semmi jót nem néznék ki belőle. Lefogadom, hogy még jó kurtizán se lenne, hogy a saját szavait idézzem. És ha én valaha úgy bántam volna veled, ahogyan ő bánik Mangannel, és te be nem vertél volna nekem egyet, aligha állnánk szóba egymással... Érted, ugye, mire akarok kilyukadni?

– A személyes dolgokat hagyjuk – javasolta Rampole. – Mellesleg pedig mi rosszat tett ő Mangannel? Nem látom be. Azt pedig magad se gondolhatod komolyan, hogy meggyilkolta volna az apját, még ha nem lett volna is bezárva a földszinti szalonba?

– Nem, mert nem tudom, miként oldhatta volna meg a kosztüm felvételét és Dumont asszony megbolondítását – válaszolta Dorothy. – Elmondom viszont neked, hogyan történt. Mrs. Dumont is, Drayman is ártatlan. Ami Millst illeti, ő egy öntelt, beképzelt

embernek tűnik, de azt azért csak elismered, hogy úgy hangzik, az igazat mondja?

– El.

Dorothy megfontoltan szívta a cigarettáját.

– Hm! Borzasztó, hogy milyen következtetésekre jutok. A leginkább azokra gyanakszom, akikre a legkönnyebb lenne ezt a dolgot ráhúzni, és akiket még nem is láttál. Pettisre meg Burnabyre.

– Miért?

– A következők miatt. Pettist illetően úgy hangzott az ellenvetés, hogy ő túlságosan is kistermetű, igaz? Azt gondoltam, dr. Fell a maga tudományos képzettségével ízekre szedi ezt. Egy sztorira gondoltam…

Nem emlékszem már, hol olvastam, de ilyen-olyan formában középkori mesékben bukkan fel. Emlékszel? Mindig van egy hatalmas, páncélos figura, leeresztett rostéllyal, aki a lovagi tornán mindenkit laposra tapos. Aztán megérkezik a legtekintélyesebb lovag a lándzsatöréshez. Egymásnak rontanak, a másik eltalálja a nagydarab lovagot a sisakrostély kellős közepén, a sisak mindenki megdöbbenésére lerepül, és a fej helyén nincs semmi. Aztán hang hallatszik magából a páncélból, és kiderül, hogy odabenn valami helyes fiatal gyerek rejtőzik, aki nem volt elég magas ahhoz, hogy a sisakot betöltse…

Rampole ránézett. – Drágám – mondta méltóságteljesen -, ez pusztán csak szóbeszéd. Túlszárnyalja még a legtébolyultabb… Valóban azt akarod mondani, Pettis magára rakott egy álvállat és -fejet?

– Túl konzervatív vagy – ráncolta az orrát a lány. – Szerintem ez szuper ötlet. Megerősítést akarsz? Rendben! Mills saját maga állította, úgy látta, mintha az egész fej papírmaséból lett volna, nem? Ezzel kapcsolatban mi a véleményed?

– Az, hogy lázálom. Valami praktikusabbal nem tudnál előhozakodni?

– Dehogynem! – mondta Dorothy. Egyértelmű volt, hogy az ötlet most támadt benne. – A lehetetlen helyzettel kapcsolatban: Miért nem akart lábnyomot hagyni a gyilkos? Mindenki a legkomplikáltabb okokat keresgéli erre, és a végén általában oda lyukad ki, hogy az elkövető meg akarja tréfálni a rendőrséget. Ördögöt, drágám! Mi lehet az egyedüli, az elsődleges oka, ha valaki nem kíván lábnyomokat hagyni? Az, hogy azokból rögvest ráismernénk! Mert valami nincs rendben a járásával. – És?

– Nem te mondtad, hogy ennek a Burnaby nevű figurának dongalába van?

Mikor Rampole – valamikor pirkadatkor – végre elszunnyadt, rémálmok gyötörték; ezekben Burnaby dongalába még inkább baljóslatúnak látszott, mint az álfejet viselő férfi. Őrültség volt az egész, arra azonban tökéletesen alkalmas, hogy a három sír rejtélyével együtt megjelenjen az álomban.

Mikor vasárnap reggel kilenc táján dr. Fell bezörgetett, Rampole valahogy kikecmergett az ágyból. Sietősen zuhanyozott és borotválkozott, majd lement; a ház még csendes volt körülötte. Lehetetlen időpont volt ez dr. Fell (vagy bárki más) számára a nyüzsgölődéshez, így Rampole arra gondolt, az éjszaka folyamán nyilván újabb sötét dolog történt. Hidegek voltak a folyosók, és még maga a nagy könyvtár is, ahol pedig lobogott a tűz, olyan irreálisan idegennek tűnt, mint minden szokott, ha az ember korán kel, mert el kell érnie a vonatot. Három főre terítettek reggelire a teraszra nyíló ablaknál a beugróban. Ólmosan nehézkesnek ígérkezett a nap, az eget máris hófelhők szürkítették. Dr. Fell teljesen felöltözve ült az asztalfőnél, fejét két kezébe támasztotta, és az újságba bámult.

– Henri fivér – dörögte, és az újságra csapott. – Ó, igen! Megint lecsapott. Hadley az imént telefonált, és további részletekkel szolgált, de egy percen belül itt lesz. Kezdetnek nézzük meg ezt. Ha tegnap este azt hittük, kemény dióval van dolgunk, ó, Bacchus, hát ezt nézze meg! Olyan vagyok, mint Drayman: nem tudom elhinni. Le is szorította a címlapról a Grimaud-gyilkosságot. A kettő közti

kapcsolatra szerencsére nem jöttek rá, vagy Hadley kérte meg őket, hogy fogják vissza magukat. Nézze!

Rampole, miközben kitöltötték a kávéját, megnézte a címeket. *Bűbájjal ölték meg a bűvészt,* hangzott az egyik; kiötlőjének nyilván nagy élvezetet okozott. *A Cagliostro Street rejtélye. „A második golyó a tiéd. “*

– Cagliostro Street? – nézett fel az amerikai. – Az meg hol van? Hallottam már életemben egy-két nem mindennapi nevű utcáról, no de ez…

– Rendes körülmények közt nem is hallott volna róla soha – mordult fel dr. Fell. – Egyike ez az eldugott kis utcáknak, amelyekbe legfeljebb véletlenül botolhat bele, ha lerövidíti az útját, és átvág rajta. Megdöbbenne, ha látná, mi van London közepén… Mindenesetre a Cagliostro Street legfeljebb három perces gyalogúira van Grimaud házától. Apró zsákutca a Guilford Street mögött, a Russell Square másik felén. Amennyire emlékszem, van ott néhány üzlet, melyek kiszorultak a Lamb's Conduit Streetről, a többi házban meg kiadó bútorozott szobák vannak… Henri testvér a gyilkosság után elhagyta a Grimaud-házat, átsétált oda, lődörgött ott egy darabig, aztán befejezte a művét.

Rampole átfutotta a cikket.

Egy meggyilkolt férfi holttestére bukkantak tegnap este a Cagliostro Streeten. A tetemet Pierre Fley francia bűvésszel és illuzionistával azonosították, aki, noha az utóbbi hónapokban a Commercial Road-i dalszínházban adott elő, két hete vett ki egy bérleményt a Cagliostro Streeten. Nagyjából tegnap este fél tizenegykor találták holtan olyan körülmények közt, amelyek arra látszanak utalni: bűbájjal ölték meg a bűvészt. Semmit nem lehetett látni, s nyom sem maradt – ezt hárman tanúsíthatják -, noha a tanúk mind a hárman hallották, amint valahol a távolban egy hang azt mondja: „A második golyó a tiéd. ”

A Cagliostro Street kétszáz yard hosszú, és sima téglafal zárja le.

Az utca torkolatánál van néhány bolt, ezek abban az időben már zárva voltak, bár egy-két helyen működött az éjszakai világítás, és az üzletek előtti járdáról letakarították a havat. A hó azonban mintegy húsz yardon át érintetlen volt a járdán is, az utcán is. Mr. Jesse Short és Mr. R. G. Blackwin, akik Birminghamből látogattak Londonba, épp egy barátjukhoz tartottak, az utca végén lévő bérlemények egyikébe. A jobb kéz felöli járdán haladtak, háttal az utca torkolatának. Mr. Blackwin, aki elfordult, hogy a számozást szemügyre vegye, felfigyelt egy alakra, aki valamivel mögöttük haladt. Lassan és meglehetősen idegesen lépdelt az illető, maga köré pillantgatva, mintha tartana valamitől. Az úttest közepén jött. A világítás azonban gyér volt, s sem Mr. Short, sem Mr. Blackwin nem vett észre semmit azonkívül, hogy az illető magas, és művészkalapot visel. Ebben az időben történt, hogy Henry Withers rendőr – akinek a Lamb 's Conduit Streeten vezetett járőrözés közben az útja – a Cagliostro Street sarkára ért. o is látta a hóban haladó férfit, de ügyet sem vetett rá. Azután három-négy másodpercen belül megtörtént a dolog.

Mr. Short és Mr. Blackwin kiáltást hallottak a hátuk mögül, amely nem is annyira kiáltás volt, hanem inkább sikoly. Majd hallották, amint valaki távolabb e szavakat mondja: „A második golyó a tiéd. " A felharsanó nevetést egy pisztoly fojtott dörrenése követte. Miközben hátrafordultak, a férfi tántorgott, ismét felüvöltött, majd arccal előre a földre zuhant.

Láthatták, hogy az utca a torkolattól teljesen üres. Az áldozat annak a közepén haladt, és mindkét tanú azt állítja, a sajátjukon kívül nem volt ott más lábnyom. Mindezt Withers rendőr is megerősíti, aki futva érkezett a Lamb 's Conduit Street felől. Abban a fényben, amely az egyik ékszerüzletből szűrődött ki, láthatták a hasán fekvő kiterjesztett karú áldozatot, valamint a vért, amely a bal lapockája alatti sebből bugyogott. A fegyvert – hosszú, csövű, .38-as colt volt:, egy harminc évvel ezelőtt gyártott sorozatból – tíz lábbal hátrább találták meg, a hóba hajítva.

Noha mindannyian hallották a szavakat, és a fegyver is bizonyos távolságra feküdt, a tanúk az üres utca láttán előbb arra gondoltak, a férfi saját magát lőtte meg. Látták, hogy még lélegzik, így dr. M. R. Jenkinsnek az utca végén lévő irodájába vitték, mialatt a rendőr megbizonyosodott arról, hogy sehol nincsenek lábnyomok. Az áldozat azonban rövidesen kiszenvedett anélkül, hogy bármit mondott volna.

Ekkor következett a legdöbbenetesebb felfedezés. A férfi felöltője a lőtt seb körül megperzselődött, ami arra utalt, hogy a fegyvert közvetlenül a hátának szorították, de semmiképp sem tarthatták attól egy-két hüvelyknél távolabb. Dr. Jenkim azonban kifejtette a véleményét – melyet később a rendőrség is megerősített -, hogy az öngyilkosság kizárható. Kijelentette: nincs olyan ember, aki ilyen szögből hátba tudta volna önmagát lőni, különösen az ebben az esetben használt hosszú, csövű fegyverrel. Gyilkosság történt, de hihetetlen módon. Ha a férfit bizonyos távolságról egy ablakból vagy ajtóból lőtték volna le, nem okozna problémát a gyilkos lábnyomainak hiánya. De olyasvalaki lőtt, aki az áldozathoz egészen közel állt, beszélt is hozzá, majd eltűnt.

A férfi ruháiban nem találtak papírokat vagy azonosításra alkalmas egyéb nyomot, s úgy tűnik, senki nem ismerte. Némi késlekedés után a halottasházba küldték a tetemet…

– De mi van azzal a zsaruval, akit Hadley utána küldött? – kérdezte Rampole. – Ő nem azonosíthatta volna?

– Meg is tette később – mordult fel a doktor. – Mire azonban odaért, már vége volt az egész cirkusznak. Hadley szerint az embere futott bele a Whithersbe, amikor még házról házra járva kérdezősködött. Aztán levonta a következtetést. Közben az az ember, akit Hadley a dalszínházba küldött, ugyancsak Fley nyomába, telefonált, hogy Fley nincs ott. Fley korábban hűvösen közölte az igazgatóval, hogy aznap este nem áll szándékában fellépni, és valamilyen rejtélyes megjegyzés kíséretében sétált ki onnan… Nos, a holttest azonosítása céljából a hullaházba kérették Fley Cagliostro Street-i bérleményének háziurát, valamint a

biztonság kedvéért a színházból is mozgósítottak valakit, aki ismerte. Egy olasz nevet viselő ír jelentkezett önként, aki ugyancsak műsoron volt, de valamilyen sérülés miatt ki kellett hagynia a fellépést aznap este. Hm, igen. Fley volt az, valóban halott, mi meg törhetjük a fejünket. A mindenségit!

– És tényleg igaz ez a történet?! – kiáltott fel Rampole.

A választ Hadley adta meg, akinek csengetése harci riadónak is beillett volna. Betrappolt, aktatáskáját tomahawkként lengette, és mielőtt megtámadta volna a sonkás tojást, kiadta, ami a szívét nyomta.

– Igaz bizony, teljességgel az – közölte savanyúan a tűz előtt toporogva. – Magam adtam ki a lapoknak abban a reményben, hátha jelentkezik olyasvalaki, aki információkkal tud szolgálni, és ismerte Pierre Fleyt vagy… vagy Henri testvért. Istenemre, Fell, el fogom veszíteni a józan eszemet! Ez a maga által kitalált átkozott név motoszkál az agyamban, és egyszerűen nem tudok megszabadulni tőle. Állandóan úgy hivatkozom Henrira, mintha csakugyan ez lenne a neve. Azon kapom magam, hogy elképzelem az arcát. De legalább hamarosan tudni fogjuk a nevét. Sürgönyöztem Bukarestnek. Henri fivér! Henri fivér! Ezen a nyomon voltunk, azután újra elvesztettük, Hen…

– Nyugodjék meg, az isten szerelmére! – Dr. Fell nyugtalanul pöfékelt. – Ne dühöngjön, épp elég rossz így is a helyzet. Gondolom, gyakorlatilag egész éjjel ezzel kínlódott. És lett ettől több információja? Hm, hát igen. Most foglaljon helyet, és adja meg a testnek, amit az megkíván. Azután pedig megközelíthetjük a dolgot… hm… filozofikus szellemben, rendben?

Hadley kijelentette, hogy az ő torkán egy falat sem megy le. Miután azonban végzett két adaggal, megivott néhány csésze kávét, és rágyújtott egy szivarra, más színben látta a világot.

– Nos, akkor kezdjük – mondta, s elszánt mozdulatokkal papírokat vett elő aktatáskájából. – Kezdjük azzal, hogy pontról pontra átnézzük az újságcikket, azt is, amiről nem emlékezik meg.

Hüm! Elsősorban foglalkozzunk ezzel a két fickóval, Baldwinnal meg Shorttal. Szavahihetőek; mellesleg pedig bizonyos, hogy egyikük sem azonos Henri fivérrel. Sürgönyöztünk Birminghambe, és azt a választ kaptuk, hogy lakóhelyükön mindketten közismert úriemberek, jómódúak és józanok, akik tanúként aligha vetnék el a sulykot olyan ügyben, mint amilyen ez is. Withers rendőr igencsak megbízható férfiú; ami azt illeti, híres az alaposságáról. Ha ez a három ember azt állítja, nem látott senkit, akkor az lehet, hogy valamiképp becsapták őket, de ők maguk meg vannak arról győződve, hogy az igazat mondják.

– Becsapták őket? Hogyan?

– *Azt* még nem tudom – dörmögte Hadley. Nagyot sóhajtott, majd keservesen csóválta a fejét. – Csak azt tudom, hogy másképp nem történhetett. Vetettem egy pillantást az utcára, noha Fley bérleményében nem jártam. Ami a közvilágítást illeti, nem épp egy Piccadilly Circus, de annyira nem is sötét, hogy valaki az öt érzékével szem elől téveszthessen egy embert. Az árnyékok… hát nem tudom! Lábnyomok: ha Withers megesküszik, hogy egy sem volt, én elfogadom a szavát. Itt tartunk most.

Dr. Fell csak morgott valamit, s így Hadley folytatta.

– Nézzük a fegyvert. Fleyt egy .38-as coltból kilőtt golyóval ölték meg, csakúgy, mint Grimaud-t. Két üres hüvely maradt a forgódobban, és a fiv… a gyilkos mindkettővel telibe talált. A modern pisztolyok kivetik magukból a hüvelyt, de ez az öreg revolver nem, és mellesleg semmi esélyünk, hogy ezt a fegyvert valaha is lenyomozzuk. Szépen karbantartották, modern acélköpenyes lőszerrel is használható, de valaki sok éven át eldugva tartotta.

– Semmiről nem feledkezett meg. Sikerült Fley mozgását lenyomozni?

– Igen. Henrihoz tartott.

Dr. Fell szeme elkerekedett. – *Hogy?* Tessék, íme egy nyom önnek…

– Az egyetlen, amellyel dicsekedhetünk. És – tette hozzá Hadley keserű arccal – ha nem produkál eredményeket néhány órán belül, én megeszem ezt az aktatáskát. Emlékszik, amikor mondtam önnek a telefonban, hogy Fley ma este nem volt hajlandó fellépni, és elhagyta a színházat? Nos, az én civil ruhás rendőröm meghallgatta mind az igazgató, egy Isaacstein nevű fickó történetét, mind az O'Rourke nevű akrobatáét, aki mindenki másnál jobb viszonyban állt Fleyjel. Ő azonosította később a holttestet is. Magától értetődik, hogy a dalszínházban a szombat este a nagy nap, különféle műsorok futnak délutántól egészen este tizenegyig. A hangulat estefelé hág a tetőfokára, és Fley első jelenése negyed kilenckor kezdődött volna. Nagyjából öt perccel ez előtt O'Rourke – aki csuklótörés miatt nem léphetett aznap porondra – lesurrant a pincébe egy cigarettára. Odalenn széntüzelésű kazán van, és forró vizes csővezetékek.

Hadley széthajtogatott egy papírlapot.

– íme O'Rourke vallomása, amint Somers lejegyezte. O'Rourke később az aláírásával hitelesítette.

„Abban a pillanatban, amikor átjutottam az azbesztajtón, és lefelé tartottam, olyasfajta zajt hallottam, mintha valaki gyújtással babrálna.

Odarohantam. A kazán ajtaja nyitva volt, és ott láttam az öreg Lütyőt, kezében szekercével, amint épp bőszen aprítja azt a kevés kis holmiját, ami van neki, és a darabokat a tűzbe hajigálja. En meg azt kérdem tőle: »Hogy az ördög akárhova tegyen, Lütyö, mit művelsz te itt?« Ő meg azt feleli a maga fura módján: »A felszerelésemet semmisítem meg, Signor Pagliacci« (én a Nagy Pagliacci nevet használom, értik, de ö mindig így beszélt velem, isten engem úgy segéljen!) Nos, azt mondta: »Az én munkám véget ért; többé nem lesz rájuk szükségem«, és sutty, indult a szekrényéhez a hamis köteléért meg az üreges bambuszrúdjáért. Mire én: »Pár percen belül jelenésed van, és még be se öltöztél.« Erre azt válaszolja: »Nem most mondtam? Megyek a testvéremhez. Ő majd gondoskodik arról, hogy a mi régi ügyünk egyszer s mindenkorra rendeződjön. «

Ment a lépcső felé, aztán gyorsan megfordult. Olyan volt Lütyö arca, isten ne verjen meg érte, mint egy fehér lóé, és nagyon furcsán hatott, hogy a tűz fénye ott tükröződik rajta. Azt mondta: »Arra az esetre, ha bármi történne velem: ugyanabban az utcában fogjátok megtalálni a fivéremet, amelyikben én is laktam. Nem ez a rendes lakhelye, de kivett ott egy szobát.« Épp ekkor jött lefelé az öreg Isaacstein, őt kereste. Nem hitt a fülének, amikor Lütyö megmondta neki, hogy nem lép föl. Vita tört ki, Isaacstein üvöltött: »Tudja, mi lesz, ha nem hajlandó? « Amire Lütyö azt mondta, oly kellemes modorban, mintha csak a kártyaasztal körül ültünk volna mindhárman: »Igen, tudom, mi lesz.« Majd nagyon udvariasan megemelte a kalapját. »Jó éjt, uraim. Megyek vissza a síromba.« És elsétált szegény holdkóros; ezek voltak az utolsó szavai. "

Hadley összehajtogatta a vallomást, és visszatette az aktatáskájába.

– Igen, ízig-vérig pozőr volt – jegyezte meg dr. Fell, és pipája meggyújtásával bajlódott. – Úgy fest, kár, hogy Henri fivérnek… No és mi történt azután?

– Nos, akár jelent valamit, akár nem, hogy lenyomoztuk Henrit a Cagliostro Streeten, annyi bizonyos, hogy az átmeneti búvóhelyét felfedeztük – folytatta Hadley. – Az a kérdés merült fel bennem: vajon hova *tartott* Fley, amikor agyonlőtték? Hová ment? Nem a saját szobájába. Ő a 2B-ben lakott, egészen a sarkon, és az ellenkező irányba haladt. Amikor lelőtték, kicsivel túl volt már az utca felén, jobbra a 18., balra a 21. szám előtt; az úttest közepén, természetesen. Ez jó nyom, rá is állítottam Somerst, aki a középtől valamennyi házat átnézi, hátha rátalál *bármilyen* új, gyanús vagy más szempontból érdekes bérlőre. Tekintve, hogy a házinénik olyanok, amilyenek, tucat számra szolgálnak majd „gyanús" emberekkel, de nem számít.

Dr. Fell, aki mélyen lecsúszva hevert a székben, megvakarta a fejét.

– Jó, de én nem ölnék annyi energiát az utca egyik végébe sem. Átnézném a bérleményeket, de ennyi. Tudja, Fley alighanem menekült valaki elől, meg akart szabadulni valakitől, amikor lelőtték.

– El akart menekülni? Egy zsákutcában, befelé?

– *Nem* stimmel! Mondom magának, az egész nem stimmel! – horkantott a doktor, és kiegyenesedett a székben. – Nem pusztán azért, mert jómagam (mint azt készséggel beismerem) nyomát sem látom oknak, hanem mert az ügy egyszerűsége őrjítő. Itt már nem négy fal közti hókuszpókuszról van szó. Van egy utca, amelynek a közepén egy ember megy a hóban. Sikoly, elsuttogott szavak, bumm! Tanúk néznek oda, a gyilkos sehol. Hogyan? Az egekből pottyant le az a pisztoly, hogy Fley hátában elsüljön, aztán ugrott még egy jó nagyot?

– Badarság!

– Tudom én, hogy badarság. A probléma attól még adott – bólintott dr. Fell. Hagyta, hogy szemüvege lecsússzon az orráról, és kezét a szemére nyomta. – És az a kérdés is, vajon az új fejlemény hogyan érinti a Russell Square-i csoportot? Úgy értem: tekintve, hogy hivatalosan mindenki gyanús, vajon nem tisztázhatjuk-e egyiküket-másikukat? Mert még ha hazudoztak is a Grimaud-házban, coltokat mégsem varázsolhattak oda a Cagliostro Street közepére.

A főfelügyelő arcát szarkazmus torzította el. – Csak mellesleg jegyzem meg, hogy valamicske szerencse mégiscsak ért bennünket. Meg is feledkeztem róla. Tisztázhatnánk néhányukat, ha a Cagliostro utcai ügy kicsit később vagy akár valamivel korábban történik. A helyzet azonban nem ez. Fleyt tíz óra huszonötkor lőtték le. Más szavakkal: tizenöt perccel azután, hogy Grimaud-val végeztek. Henri fivér nem vacakolt. Pontosan tudta, mit fogunk mi csinálni: kiküldünk egy embert, hogy gyűjtse be Fleyt, amint csak lehet. Csak Henri fivér – vagy valaki más – számolhatott velünk így. Ott volt az ő kis eltűnési trükkjével…

– Vagy valaki más? – ismételte dr. Fell. – Érdekes a gondolatmenete. Mit jelentsen ez a „valaki más”?

– Ide akarok kilyukadni: arra a nyomorult, kérdéses tizenöt percre, amely közvetlenül követte a Grimaud-gyilkosságot. Új tippjeim vannak, Fell. Ha ön el akar követni néhány fondorlatos gyilkosságot, nem úgy jár el, hogy megcsinálja az elsőt, aztán megvárja a kellőképpen drámai pillanatot, hogy a másodikat is végrehajthassa. Lecsap, aztán azon nyomban lecsap másodszor is, amikor a szereplők még annyira meg vannak bénulva, hogy senki, még a rendőrség sem emlékezhet pontosan arra, ki, mikor, hol volt. Nem igaz?

– Nos, nos – mormogta dr. Fell, palástolva egyetértését -, nem lehet valami bonyolult kidolgozni egy időrendi táblázatot. Lássuk csak. Mikor is érkeztünk mi Grimaud-hoz?

Hadley firkantott valamit egy papírra. – Amikor Mangan kiugrott az ablakon, ami pedig legfeljebb két perccel a lövés eldördülése után kellett bekövetkezzen. Tíz óra húsz perckor, azt mondanám. Felrohantunk a lépcsőn, zárva találtuk az ajtót, szerszámot kerítettünk, kinyitottuk az ajtót. Legyen, mondjuk, három perc pluszban.

– Nem túl szűk ez az intervallum? – szólt közbe Rampole.

– Számomra úgy tűnik, mintha többet szaladgáltunk volna mi fel-alá.

– Gyakran tűnik úgy ilyen esetben. A helyzet az – válaszolta Hadley -, hogy magam is így gondoltam a Kynaston késeléses esetben (emlékszik még, Fell?), amelyben egy átkozottul okos gyilkos alibije azon alapult, hogy a tanúk mindig becsülik az eltelt időt. Ennek oka az, hogy nem másodpercekben, hanem percekben gondolkodunk. Próbálja csak ki. Tegyen egy órát az asztalra, hunyja le a szemét, és csak akkor nyissa ki, amikor úgy gondolja, egy perc már eltelt. Valószínűleg fél perc elteltével fogja kinyitni. Nem, nem! Maradjunk csak a három percnél! – A homlokát ráncolta. – Mangan

telefonált, és a mentő nagyon gyorsan megjött. Felírta annak a szanatóriumnak a címét, Fell?

– Nem. Az effajta vacakolást magára szoktam hagyni – válaszolt dr. Fell méltóságteljesen. – Valaki azt mondta emlékezetem szerint, hogy ott van valahol a sarkon.

– A Guilford Streeten, a gyermekkórház mellett. Voltaképp – állapította meg Hadley – oly közel a Cagliostro Streethez, hogy a hátsó kerteknek egy vonalban kell lenniük... Nos, adjunk a mentőnek öt percet, míg kiér a Russell Square-re. Ami tíz óra húsz. És mi van a következő öt perccel, azzal az idővel, amely a második gyilkosságig eltelt, no meg a nem kevésbé fontos öt, tíz vagy tizenöt perccel, amely *utána* telt el?

Rosette Grimaud egymagában ment át a szanatóriumba az apjához, s darabig vissza sem jött. Mangan egyedül volt odalenn, míg a megbízásomból lebonyolított néhány telefont, és csak akkor jött újra föl, amikor Rosette visszaérkezett. Nem mintha komolyabban gyanúsítanám valamelyiküket, de egyelőre az összes lehetőséget számba kell vennünk. Drayman? Draymant ebben az időben a kutya se látta, és még jó darabig azután sem. Aztán ott van még Mills meg a Dumont nő... hm! Hát igen:

tartok tőle, őket kihúzhatjuk a listáról. Mills abban az időben mindvégig velünk beszélgetett, minimum fél tizenegyig, Madame Dumont pedig elég hamar csatlakozott hozzá; velünk voltak jó ideig. Ez pedig alibi.

Dr. Fell kuncogott.

– Voltaképp – szólt megfontoltan – azt tudjuk pontosan, mi mit csináltunk előtte; nem többet és nem kevesebbet. Csak azokat húzhatjuk ki, akiknek ártatlanságáról meggyőződtünk, és akik feltétlenül az igazat mondták, ha volt valami értelme a történetnek. Hadley, a tények makacssága az, ami előtt meg emelem a kalapom. Mellesleg volt valami értelme annak a házkutatásnak, melyet tegnap este ejtettek meg Drayman szobájában? És a vérrel mi van?

– Ó, emberi vér volt, ahhoz kétség sem fér, Drayman szobájában azonban semmi eredményt nem hozott a kutatás, sem a vérrel kapcsolatban, sem más tekintetben. Ó, igen, találtunk ott néhány kartonmaszkot. Ezek azonban gondosan kidolgozott darabok voltak, szakállal és bajusszal látták el őket, meg nagy, kidülledt szemgolyókkal. Inkább tűntek holmi gyerekjátéknak. Sok olyan holmit találtunk, melyet gyerekek amatőr színjátszásához használnak, néhány öreg csillagszórót, papírforgót, effélét, meg egy játék színházat…

– „Nem szép, de kedves, színes a kétfilléres!” – idézte dr. Fell, kissé elábrándozva. – A gyermekkor dicsősége mindörökre letűnt. Hű! Micsoda sikere volt a játék színháznak! Hadley, nekem az én ártatlan gyermekkoromban volt játékszínházam, tizenhat cserélhető színnel. Megelégedéssel jelenthetem ki, hogy a fele börtönszín volt. Vajon miért épp a börtönszínek lobbantják az ifjonti képzeletet lángra? Miért?…

– Mi ütött magába? – förmedt rá Hadley. – Mi ez a szentimentalizmus?

– Az, hogy hirtelen támadt egy ötletem – mondta dr. Fell szelíden. – És micsoda ötlet, a mindenit neki! – Pislogva nézte Hadleyt. – Mi a helyzet Draymannel, letartóztatja?

– Nem. Elsősorban nem látom, miként tehette volna, így még letartóztatási parancsot sem tudnék szerezni. Azonkívül pedig…

– Nem hisz a bűnösségében?

– Hm! – mordult fel Hadley, mint aki eleve kételkedik abban, hogy bárki ártatlan lehetne. – Ezt így nem mondanám, azt hiszem viszont, hogy kevésbé tűnik bűnösnek, mint bárki más. Valahogyan tovább kell azonban lépnünk! Első a Cagliostro Street, azután kihallgatunk néhány embert, végezetül pedig…

Csengettek, majd az álmos szobalány botorkált le az ajtóhoz.

– Odalenn van egy úr – dugta be a fejét Vida -, aki látni szeretné valamelyiküket. Bizonyos Mr. Anthony Pettis, uram.

TIZENKETTEDIK FEJEZET
A kép

Dr. Fell pipája szinte vulkánként lövellte magából a hamut és a parazsat, miközben a doktor feltápászkodott, hogy szívélyesen üdvözölje a látogatót, aki a kedves fogadtatástól láthatóan fesztelenebbül érezte magát, s aprót biccentett mindegyikük felé.

– Bocsássanak meg, uraim, a korai órán történt betolakodásomért – kezdte. – De el kellett szánnom magam a látogatásra, mert addig nem volt nyugtom. Úgy hallottam, önök... tegnap este... engem kerestek, és meglehetősen kellemetlen volt az éjszakám emiatt. – Elmosolyodott. – Egyedül akkor volt dolgom a hatóságokkal, amikor elfelejtettem megújítani az ebtartási engedélyemet, és egészen eluralkodott rajtam a bűntudat. Valahányszor kimentem a kutyával, az volt az érzésem, London minden rendőre gyanakodva mered rám. A fal mellett kezdtem osonni. így arra jutottam, jobb, ha megkeresem önöket. Ezt a címet a Scotland Yardon adták meg.

Dr. Fell lesegítette vendégéről a kabátot. A gesztus kis híján felidegesítette Mr. Pettist, aki végül is helyet foglalt. Vigyorgott. Kistermetű, elegáns, merev emberke volt, feje kopaszon csillogott, hangja viszont döbbenetesen zengett; feltűnő tekintetét kiemelte a szemei közt húzódó ránc; a szögletes áll fölötti száj jó humorérzékről árulkodott. Csontos arca képzelő-tehetségre vallott, sovány volt, és meglehetősen ideges. Ha megszólalt, előrehajolt a székben, kezét összekulcsolta, és a padlóra meredt.

– Szörnyű ez az ügy Grimaud-val – kezdte habozva. – Magától értetődően mindent megteszek, amivel segíthetek. És ez az én esetemben történetesen nem üres beszéd. – Ismét elmosolyodott. – Nos... óhajtják, hogy arccal a fénnyel szemben üljek, vagy valami ilyesmi? Ami a regényeket illeti, ezt olvastam a rendőrségi...

– Nonszensz – vágott közbe dr. Fell, és mindenkit bemutatott. – Egy ideje már találkozni kívántam önnel; írtunk egyet és mást

ugyanabban a zsánerben. Mit inna? Whiskyt? Brandyt szódával?

– Igencsak korai lenne – szabadkozott Pettis -, ha azonban ragaszkodnak… köszönöm! Igen jól ismerem a művét, doktor, amelyet a természetfelettinek az angol fikcióban játszott szerepéről írt; ön jóval népszerűbb, mint amilyen jómagam valaha is leszek. Ez a helyzet. – Összehúzta a szemöldökét. – De mennyire, hogy ez. Ám nem értek egyet teljes mértékben önnel (vagy dr. Jamesszel) abban, hogy egy történetben kizárólag rosszakaratú kísértet szerepelhet…

– Természetesen csakis az szerepelhet – mennydörögte dr. Fell gúnyos oldalpillantás kíséretében. – Minél gonoszabb, annál jobb. Én nem akarom, hogy szentimentális atmoszféra vegyen körül olvasás közben.

Nem óhajtok édeskés suttogást, szirupot. Én *vért akarok*. – Úgy nézett Pettisre, hogy a látogató óhatatlanul arra kellett gondoljon: netán az ő vére is megteszi. Krákogott. – Elmondom, uram, a szabályokat. A kísértetnek gonosznak kell lennie. Megszólalnia nem szabad. Átlátszónak lennie sem, hanem tömör legyen. Soha nem szabad túl sokáig a színen lennie, hanem rövid, élénk felvillanásokban kell meg jelennie, mondjuk arcként, amely a sarokból kandikál elő. Túlságosan sok fényben ne jelenjen meg soha. Vénséges legyen, akadémiai vagy egyházi múlttal kell rendelkezzen, s ne legyenek ismeretlenek számára a kolostori kerengők és a latin nyelvű kéziratok. Napjainkban szerencsétlen tendencia tanúi vagyunk, amelynek értelmében a kísértetek helye már nem a könyvtárszoba vagy valami régi rom; e nézet szerint a fantom igazán akkor borzalmas, ha cukorkaüzletben vagy limonádésbódénál látják. Ez az, amit a „modernség próbájának” neveznek. Kérem tisztelettel, alkalmazzuk ezt a tesztet a való világra. Mármost a való világ emberei *csakugyan* halálra rémülnek régi romok közt vagy sírkertekben. Ezt senki sem tagadhatja. De addig, amíg nem akad valaki, aki halálra váltan sikolt, majd ájultan esik össze egy limonádésstandnál (és ezt nem az üdítőital minősége okozza), addig ezt az elméletet másnak, mint marhaságnak, aligha nevezhetjük.

– Vannak – mondta Pettis -, akik szerint épp az ősi romok közt kísértő szellem a marhaság. Gondolja, hogy napjainkban is lehet jó kísértethistóriát írni?

– Lehetni lehet természetesen, és vannak is kitűnő emberek erre, csakhogy nem írják meg őket. A helyzet az, hogy tartanak attól, amit úgy hívunk, melodráma. Ha a melodrámát kiküszöbölni nem tudják, azzal próbálják elpalástolni, hogy homályosan, a szabályokat a fejük tetejére állítva írnak, nehogy véletlenül is akadjon olvasó, aki megérti a mondandójukat. Ahelyett, hogy kerek perec megmondanák, mit látott vagy hallott ez vagy az a szereplő, *benyomásokat* próbálnak kelteni. Olyan ez, mintha a bálban a vendégeket bejelentő ajtónálló komornyik e felkiáltással nyitna be a szalonba: „Cilinder villant alig láthatóan, de nem kizárt, hogy ez csak az én benyomásom, és valójában egy esernyőt láttam nedvesen megcsillanni.” Kétlem, hogy a munkaadó kielégítőnek találná ezt az eljárást. Hiszen ő arra kíváncsi, ki érkezik hozzá. A borzalom nem borzalom többé, ha úgy kell megoldani, mint valami algebrapéldát. Meglehetősen lehangoló, ha valakinek szombat este mesélnek viccet, és csak másnap reggel, a templomban nyeríti el magát. De még ennél is sokkal kétségbe ejtőbb, ha valaki szombat este elolvas egy rémisztő kísértethistóriát, két hétre rá pedig hirtelen csettint az ujjával, és arra döbben rá, hogy neki tulajdonképpen rettegnie kéne. Én, uram, azt mondom…

A C. I. D. ingerült felügyelője egy ideje már élesen köszörülte a torkát. Hadley most egy, az asztallapra mért ökölcsapással vetett véget az előadásnak.

– Nem lenne szíves abbahagyni? – kérdezte. – Nem vagyunk most kíváncsiak leckéztetésre. Beszélni pedig Mr. Pettis szeretne. Tehát – folytatta nyugodtabb hangnemben, látván, hogy dr. Fell elmosolyodik a pipája mögött – ami azt illeti, a szombat estéről szeretnék önnel szót váltani. A tegnap estéről.

– És egy kísértetről? – kérdezte Pettis furcsa hanglejtéssel. Dr. Fell előadásának köszönhetően immár teljesen fesztelenül érezte magát. – Arról, amelyik szegény Grimaud-t látogatta meg?

– Arról… Ám előbb, pusztán formaság gyanánt ugyan, de arra kell kérnem, számoljon be arról, hol, merre járt tegnap este. Kivált mondjuk fél tíz és fél tizenegy között.

Pettis letette a poharát. Arca elfelhősödött. – Ezek szerint ön, Mr. Hadley… végeredményben *gyanúsítottat* lát bennem.

– A kísértet azt állította, hogy ő ön. Ezt tudta?

– Azt állította?… Te jó isten, nem! – kiáltotta Pettis, és úgy pattant fel, mintha egy kopasz rugós krampusz ugorna elő a dobozból. – Mármint hogy én?… Úgy értem, szóval… azt mondta, hogy… Ördögbe ezzel! Tudni akarom, miről beszél?! Mit ért ezen? – Elhallgatott, majd leült, s figyelte Hadley magyarázatát, közben azonban hol a kézelőgombjával, hol a nyakkendőjével babrált, és többször kis híján közbeszólt.

– Következésképp ha volna szíves mindezt azzal megcáfolni, hogy beszámol a tegnap esti hollétéről… – Hadley elővette a noteszét.

– Ezt senki nem mondta nekem az éjjel. Grimaudnál voltam, miután meglőtték, de senki nem mondta – felelte Pettis zavarodottan. – Ami az estét illeti, színházba mentem. A Királyiba.

– Úgy vélem, ezt bizonyítani is tudja.

Pettis homlokráncolva válaszolt. – Talán. Őszintén remélem. A darabról beszámolhatok, noha gondolom, az nem sokat számít. Ó igen, és azt hiszem, még megvan valahol összegyűrve a jegyem, meg esetleg a színlap is. De önök arra kíváncsiak, látott-e ott engem ismerős. Igaz? Nem, tartok tőle, nem látott, hacsak nem találok valakit, aki emlékszik rám. Egyedül mentem. Tudja, az a kevés ember, akit barátomnak mondhatok, egytől egyig a megrögzött szokásainak hódol. Pontosan lehet tudni, mikor hol vannak, különösen szombat esténként, és soha nem teszünk kísérletet arra, hogy valakit kizökkentsünk a kerékvágásából. – A szeme megrebbent. – Ez… egyfajta tiszteletreméltó bohémság, hogy ne mondjam, a vaskosabbik fajtából.

– Ez – jegyezte meg Hadley – biztosan érdekelné a gyilkost. Milyen kerékvágásokról van szó?

– Grimaud állandóan dolgozik… Bocsánat. Nem szoktam még hozzá ahhoz, hogy halott… Állandóan dolgozott, míg csak tizenegyet nem ütött az óra. Azt követően zavarhatta az ember, amennyit csak akarta; éjjeli bagoly volt. Tizenegy előtt azonban soha. Burnaby mindig a klubjában pókerezik. Mangan, aki bizonyos mértékben fegyverhordozó, Grimaud lánya társaságát élvezi. A legtöbb este vele van. Jómagam színházba vagy moziba megyek, noha nem mindig. Én vagyok a kivétel.

– Értem. És a tegnap esti színház után? Mikor jött ki?

– Nagyjából tizenegy körül. Nyugtalan voltam. Arra gondoltam, beugrom Grimaud-hoz, és iszom vele egyet. És aztán… tudjuk, mi történt. Mills mesélte. Szerettem volna találkozni önnel, vagy azzal, aki az ügyben nyomoz. Miután jó sokat vártam odalent, és senki ügyet sem vetett rám – hangja itt metszővé vált -, átmentem a szanatóriumba, hogy megtudjam, hogy van Grimaud. Épp akkor halt meg, amikor odaértem. Mármost, Mr. Hadley, tisztában vagyok azzal, milyen rettenetes ez az ügy, de esküszöm önnek…

– Miért akart találkozni velem?

– A kocsmában voltam én is, amikor az az ember, Fley, megfenyegette, és azt gondoltam, talán segíthetek valamit. Akkor persze én is úgy véltem, Fley lőtte agyon; ma reggel azonban azt olvastam az újságban…

– Csak egy pillanat! Mielőtt folytatja: ha jól értem, az a valaki, aki eljátszotta önt, jól ismerte a szokásait, igaz? Helyes. Mondana valakit a baráti köréből vagy azon kívülről, aki az ön gyanúja szerint képes lenne ilyesmire?

– Vagy ilyesmit akarna tenni – vágott közbe élesen Pettis.

Hátradőlt, s ügyelt nadrágja vasalt élére. Idegességét egyértelműen kielégíthetetlennek tűnő agya okozta, amelyet egy absztrakt probléma tartott izgalomban. Ujjai hegyét összeérintette, és a magas ablakokon bámult kifelé.

– Ne gondolja, hogy ki akarok bújni a kérdés alól, Mr. Hadley – folytatta száraz kis köhintéssel. – Őszintén szólva el sem tudom

képzelni, kit említhetnék. A rejtvény azonban a személyemre leselkedő veszélytől függetlenül is zavarba ejt. Ha véleménye szerint az elméletem túl bonyolult vagy abszurd, dr. Fell mérlegelését kérem. Tegyük fel, csak az érvelés kedvéért, hogy én vagyok a gyilkos.

Csúfondárosan nézett Hadleyre, aki kihúzta magát.

– Nyugalom! Nem azt mondtam, hogy én vagyok, hanem hogy tegyük fel. Megyek, megölöm Grimaud-t valami fura álöltözékben (mellesleg szólva: inkább öljek, semmint ilyet viseljek). Hüm! Továbbviszem ezt az ostobaságot. Mennyi annak a valószínűsége, hogy mindeközben ostoba módon a saját nevemen jelentkezzem a kapunál, azoknál a fiataloknál?

Szünetet tartott, ujjait tapogatta.

– Ez az első megközelítés, az egyszerűbb fajtából való. Az agyafúrt nyomozó azonban azt mondaná erre: „Egy okos gyilkos éppenséggel eljárhat így. Ezzel lehet ugyanis a leghatásosabban felültetni mindazokat, akik hajlandók az első következtetésnél leragadni. Csak nagyon kevéssé változtatta el a hangját, épp annyira, hogy az emberek később emlékezzenek erre. Pettisként beszélt, hiszen pontosan azt akarta, hogy az emberek azt higgyék, *nem* Pettis volt az.” Erre gondolt?

– Ó, igen – helyeselt dr. Fell ragyogó mosollyal az arcán. – Ez volt az első, amire gondoltam.

Pettis biccentett. – Akkor nyilván megfordult a fejében a válasz is, amely egyébként ugyancsak tisztáz engem. Ha ilyesmire készülnék, nem a hangomat másítanám meg kissé. Ha azok, akik hallják, kezdetben elfogadják, akkor a későbbiekben esetleg nem merülnek fel bennük azok a kételyek, amelyeket én kelteni szeretnék bennük. *De* – hangsúlyozta – mi az, amit tennék? Egy nyelvbotlást használnék. Mondanék valamit, ami rendellenes, ami nyilvánvalóan nem rám vall, és amire a későbbiekben feltétlenül emlékeznek majd. Ez a látogató ilyet nem tett. Imitációja túlságosan alapos volt, és ez engem felment. Akár így nézzük, akár úgy, kimondhatjuk, hogy nem

én vagyok a bűnös, akár azért, mert nem vagyok bolond, akár pedig azért, mert az vagyok.

Hadley elnevette magát. Jókedve Pettisre, majd dr. Fellre is átragadt, aki többé nem is tudta megőrizni komolyságát.

– Maguknak kettejüknek egy srófra jár az agyuk – jegyezte meg a főfelügyelő. – Szeretem az ilyen köröket. Gyakorlati tapasztalatból állítom azonban önnek, dr. Pettis, hogy egy bűnelkövető, aki ilyesmivel próbálkozna, egykettőre bajban találná magát. A rendőrség nem foglalkozna azzal, hogy megállapítsa, bolond-e vagy sem. Az egyszerű verziót venné alapul. És felakasztanák.

– Amint ön is engem – kérdezte Pettis -, ha lenne hozzá bizonyítéka?

– Pontosan.

– Nos… őszintének mindenesetre őszinte – bólintott Pettis, aki ismét nyugtalannak látszott. – Hát… folytathatjuk? Önnek sikerült kifognia a szelet a vitorlámból.

– Természetesen folytathatjuk – sürgette Hadley, miközben megnyugtatónak szánt mozdulatot tett a kezével. – Okos embertől szívesen hallunk ötleteket. Még milyen javaslata van?

Akár szándékos volt a szúrás, akár nem, a hatása mindenkit meglepett. Pettis mosolygott ugyan, szeme azonban üvegessé vált, s arca mintha még beesettebb lett volna.

– Igen, gondolom, szívesen hallanak – mondta. – Még olyanokat is, amik már régen eszükbe kellett volna jussanak. Hogy csak egy példát mondjak engedelmükkel. Önt, vagy valakit, teljes terjedelmében idézi az összes ma reggeli lap a Grimaud-ügyben. Ön elmondta, milyen gonddal ügyelt az elkövető arra, hogy a hó szűz maradjon az eltűnési trükkje idején, bármi módon hajtotta is azt végre. Biztos lehetett abban, hogy aznap este havazni fog, ennek megfelelően főzte ki a tervét, és arra bazírozott, hogy a havazás elálltával tudja azt megvalósítani. Mindenképp jogosan számíthatott arra, hogy valamennyi hó lesz. Igazam van?

– Valóban mondtam valami effélét. Mi van vele?

– Akkor, gondolom, arra is emlékezett – felelte Pettis nyugodtan -, hogy a meteorológiai előrejelzés teljesen másról szólt. Tegnapra éppenséggel azt jósolták: egyáltalán nem fog havazni.

– Ó, Bacchus! – dörrent közbe dr. Fell; Pettisre pillantott, majd az asztalra csapott az öklével. – Bizony ez történt! Erre nem is gondoltam. Hadley, ez teljes mértékben megváltoztatja a dolgokat! Ez…

Pettis lazított. Cigarettatárcát vett elő, és felpattintotta. – Ez természetesen csak okoskodás. Nyilvánvalóan visszavághatnak azzal: a gyilkos pontosan azért számíthatott havazásra, mert az időjárásjelentés arról szólt, hogy nem fog havazni. Ebben az esetben viszont *önök* csinálnának szép lassacskán bolondot magukból. Ilyen messzire azonban már nem akarok menni. A helyzet az, hogy az időjárásjelentést legalább annyit gúnyolják, mint a telefonszolgáltatást. Ebben az esetben ugyan nagyon elvetették a sulykot, de… nem számít. Nem hiszik? Nézzék csak meg a tegnap esti lapokat, majd meglátják.

Hadley káromkodott, majd elvigyorodott.

– Sajnálom – mondta. – Nem akartam az elevenére tapintani, most azonban már nem sajnálom, hogy megtettem. Az ördög vigye; ha valaki arra szánja el magát, hogy a havazástól függően kövessen el bűncselekményt, mi sem egyértelműbb, hogy az időjárásjelentést bizonyos mérvű fenntartással kezelje. – Hadley az asztalon dobolt. – Mindegy, erre még vissza térünk. Komolyan mondtam, hogy számítok új ötletekre.

– Attól tartok, nincs több. A kriminológia nem az én asztalom, sokkal inkább Burnabyé. Jómagam csak véletlenül vettem észre – ismerte be Pettis, csúfondárosan nézve végig saját öltözékén -, hogy nem árt, ha kalocsnit húzok. Szokások!… Ami a hangomat utánzó személyt illeti, miért *engem* próbált imitálni? Biztosíthatom önöket, meglehetősen ártalmatlan vén szivar vagyok. Nem illek én holmi gigantikus végzetes szerepbe.

Másra nem gondolhatok, mint hogy az egész társaságból én vagyok az egyedüli, akinek nincs szombat esténként fixen rögzített programja, következésképp sziklaszilárd alibije sincs. Arra nézvést azonban, hogy ki lehetett… Bárki, akinek jó a hangutánzó képessége, no meg tudta, miként szólítom én azokat az embereket.

– Mi a helyzet a Warwick kocsmabeli körrel? Voltak ott olyanok is, akikről eddig nem hallottunk, igaz?

– Ó, igen. Két olyan ember, aki nem tartozik a társasághoz. Noha egyikükben sem látok jelöltet. Ott az öreg Mornington, akinek ötven éven át megvolt az állása a British Museumban; bádogtenorja van, amellyel engem sohasem tudna utánozni. Ott van Swayle, én azonban azt hiszem, ő a rádióban szerepelt tegnap este, valami hangya életéről beszélt talán, következésképp alighanem van alibije.

– Mikor szerepelt?

– Kilenc óra negyvenötkor vagy akörül, úgy gondolom, de meg nem esküdnék rá. A Grimaud-házban egyébként soha nem járt egyikük sem.

– No és a kocsma alkalmi vendégei?

– Némelyek odafigyelhettek, sőt le is ülhettek a hátsó szobában, ámbár a beszélgetésbe soha nem folyt bele egyikük sem. Azt hiszem, ez a legjobb nyom, amely az ön rendelkezésére áll, noha meglehetősen soványka. – Pettis kivett egy cigarettát, és lecsukta a tárca fedelét. – Igen. Jobb, ha úgy *döntünk,* ismeretlen mennyiségről van szó, máskülönben igen ingoványos talajra tévedünk, igaz? Burnaby meg én voltunk Grimaud egyedüli jó barátai. Én azonban nem öltem meg, Burnaby meg kártyázott.

Hadley ránézett. – Felteszem, Mr. Burnaby kétségkívül kártyázott.

– Nem tudom – ismerte be őszintén Pettis. – Viszont lemerném fogadni. Burnaby nem ostoba. Márpedig nem mindennapi marhának kell lennie annak, aki azon a napon követel gyilkosságot, amikor a hiánya egy másik helyen még a vaknak is feltűnik.

A főfelügyelőt Pettis eddigi megjegyzései közül ez érdekelte a leginkább. Továbbra is sötét ábrázattal dobolt az asztalon. Dr. Fell teljesen elmerült a gondolataiban. Pettis kíváncsian méregette őket.

– Úgy tűnik, elláttam önöket a töprengéshez szükséges munícióval, uraim… – állapította meg. Hadley megélénkült.

– Mi az hogy! Mármost Burnabyről: tudja ön, hogy ő festette a képet, amelyet Grimaud a saját védelmére vásárolt meg?

– Saját védelmére? Hogyan?

– Nem tudjuk. Abban reménykedtünk, öntől hallunk majd magyarázatot. – Hadley Pettis arcát tanulmányozta. – A rejtélyes megjegyzések iránti vonzalom családi hajlam alighanem. Mellesleg ön tud bármit is a családról?

Pettis egyértelműen zavarba jött. – Nos, Rosette nagyon elbűvölő lány… noha nem hinném, hogy ő különösebben vonzódna a rejtélyes megjegyzésekhez. Épp ellenkezőleg. Kissé modern az én ízlésemhez képest. – Homloka ráncokba szaladt. – Grimaud feleségét sohasem ismertem; meghalt jó néhány éve. De még mindig nem értem…

– Mindegy. Draymanről mi a véleménye?

Pettis kuncogott. – Soha nem találkoztam még emberrel, akire kevésbé gyanakodhatni, mint a jó öreg Hubert Draymanre. Olyannyira gyanún felül áll, hogy egyesek szerint mélységesen és ördögien alattomos és ravasz. Bocsásson meg, csak nem szerepel a listájukon? Mert ha igen, már be is fogtam a számat.

– Akkor visszatérünk Burnabyhez. Tud ön arról, miért vagy mikor kezdett bele a kép festésébe, vagy bármit erről?

– Azt hiszem, egy vagy két éve csinálta. Különösen jól emlékszem rá, ez volt ugyanis a legnagyobb vászon a műtermében; árnyékoláshoz meg elválasztáshoz használta, és ha nem volt rá szükség, hosszában összecsavarta. Egyszer meg is kérdeztem, mit ábrázol. Azt válaszolta:

„Olyasvalaminek az elképzelt koncepciója, amit én magam sosem láttam.” Valami francia címe volt, *Dans I’Ombre des Montagues du*

Sol vagy valami ilyesmi. – Abbahagyta meggyújtatlan cigarettája morzsolását. Kíváncsi, nyughatatlan agya újfent működésbe lépett. – Hoppá! Csak most jut eszembe, Burnaby azt kérdezte: „Tetszik? Mikor Grimaud meglátta, rögtön ki is fordult innen.”

– Miért?

– Nem figyeltem oda a dologra. Magától értetődőnek tartottam, valamilyen vicc volt ez, vagy kérkedés; nevetve mondta Burnaby, akire ez rávall. Az a vászon azonban ott hevert porfogónak a műteremben jó sokáig, így meg is lepődtem, amikor Grimaud péntek reggel beállított érte.

Hadley figyelmesen előrehajolt. – Ezt úgy értsem, hogy ön épp ott tartózkodott?

– A műteremben? Igen. Beugrottam jó korán valamiért, hogy miért, már nem is emlékszem. Grimaud berobogott…

– Idegesen?

– Igen is, nem is. Mondjuk izgatottan. – Pettis suttyomban Hadley arckifejezését vizslatta. – Grimaud úgy záporozta a szavakat, mint a gépfegyver. „Hol az a sóhegységről készült képe, Burnaby? Meg akarom venni. Mennyire tartja?” Mire Burnaby elég furcsán nézett rá. Odadöcögött a festményhez, rámutatott, és azt mondta: „A magáé ez, ember, ha akarja; vigye.” Nos, amikor Burnaby mondott valami hülye árat, mondjuk tíz shillinget, Grimaud meglehetősen ünnepélyesen elővette a csekkfüzetét, és megírta a csekket tíz shillingről. Mondani nem mondott semmit, csak azt, hogy a dolgozószobájában van egy hely a falon, és a kép épp odaillik. Ennyi történt. Lehurcolta a képet a földszintre, én hívtam neki taxit, hogy haza tudja vinni…

– Be volt csomagolva? – kérdezte dr. Fell annyira élesen, hogy Pettis megrezzent.

– Kíváncsi vagyok, miért kérdi ezt? – csodálkozott. – Épp most akartam említeni… azt a nagy hűhót, amit Grimaud a becsomagolás körül csapott. Papírt kért, mire Burnaby azt kérdezte: „Mit gondol, honnan vehetnék akkora papírt, amely ezt körüléri? És miért kéne

szégyellni? Vigye így, ahogy van.” Grimaud azonban ragaszkodott ahhoz, hogy átmenjen valamelyik szemközti boltba, és onnan tekercsszám hozza a barna csomagolópapírt. Ez láthatóan jócskán ingerelte Burnabyt.

– Nem tudja, Grimaud egyenesen hazavitte?…

– Nem… szerintem a keretezőhöz vitte, de nem vagyok benne biztos.

Dr. Fell mormogva hátradőlt, és Pettis célzásai dacára további kérdések nélkül hagyta folytatódni a kihallgatást. Bár Hadley kérdezősködött még egy jó darabig, amennyire Rampole látta, semmi fontos nem bukkant fel. Ha személyes dolgokról folyt a szó, Pettis megválogatta mondandóját; de mint mondta, különösebb titkok már nem akadtak. A Grimaud-házban nem voltak ellentétek, és – a Mangan-Burnaby szembenállást kivéve – a közvetlen kör tagjai között sem. Burnaby, vagy harminc évvel idősebb ugyan, élénken érdeklődik Rosette Grimaud után, ám egyszerre lusta és féltékeny. Dr. Grimaud ez ügyben semmit nem mondott; ha tett is valamit, inkább bátoríthatta, de amennyire Pettis meg tudta mondani, Mangan ellen sem volt kifogása.

– Rá fognak jönni, uraim – vonta le a végkövetkeztetést székéről felemelkedve Pettis, midőn tízet ütött a Big Ben -, hogy mindezek mellékvágányok. A mi csoportunk bármely tagját csak nagy nehézségek árán lehetne azonosítani mint egy bűntény lehetséges elkövetőjét. Ami az ügyek pénzügyi oldalát illeti, e vonatkozásokban sem szolgálhatok több újdonsággal. Azt kell gondoljam, Grimaud dolgai meglehetősen jól mentek. Az ügyvédei, ezt véletlenül tudom, Tennant és Williams a Grey’s Innből… Mellesleg az a kérdésem, velem ebédelnének-e egy barátságtalan vasárnapon? Tudják, én épp a Russel Square másik oldalán lakom; tizenöt éven át az Imperialban tartottam fenn lakosztályt. Önök abban a városrészben nyomoznak, így alkalmas lehet, ha nálam ebédelnek; egyébként pedig, ha dr. Fell hajlandóságot erezne kísértethistóriák megbeszéléséhez…

Mosolygott. A doktor azonnal elfogadta a meghívást, mielőtt Hadley visszautasíthatta volna, s Pettis ugyanolyan vidáman távozott, mint ahogyan érkezett. Mindketten sokáig néztek utána.

– Hát – mordult fel Hadley – nekem úgy tűnt, egyenesnek elég egyenes. No persze azért leellenőrizzük. Ami valóban figyelemre méltó: miért követne el bűncselekményt bárki emberfia egy olyan estén, amikor a hiánya feltűnő? Utánanézünk ennek a Burnaby nevű fickónak, de szerintem őt is kihúzhatjuk a listáról, ha másért nem, hát azért, mert…

– Az időjárásjelentés meg azt állította, nem fog havazni – mondta dr. Fell csökönyösen. – Hadley, ez romba dönt mindent! Valahogyan a feje tetejére áll az egész ügy, de nem értem… Cagliostro Street! Menjünk a Cagliostro Streetre. Bárhol jobb, mint ebben a sötétségben.

Dühödten csörtetett köpönyege és kalapja felé.

TIZENHARMADIK FEJEZET
Az odú

London utcái mérföld hosszan kísértetiesen elhagyatottak voltak ezen a borongós téli vasárnapon. Ami a Cagliostro Streetet illeti, ahová Hadley kocsija befordult – az mintha sohasem ébredt volna fel.

A Cagliostro Street, ahogyan Fell korábban mondta, a szomszéd utcából ide kiszorult üzletekből és albérleti szobákat kiadó házakból állt. A Lamb's Conduit Street holtága volt – amely maga hosszan és keskenyen kanyargott mint bevásárlóutca: északnak a csendesebb Guilford Street felé, délnek meg a Theobald Road közlekedési főütőere irányába. A Cagliostro utca bejárata a Guilford Street felé vezető nyugati oldalon rejlett egy papírbolt és egy hentesüzlet között. Ha az érkező elhaladt ezen épületek közt, a zsákutca váratlanul kiszélesedett, és mintegy kétszáz yard hosszan haladt a végét lezáró sima téglafalig.

Rampole-t londoni csavargásai során minduntalan kísértették ezek az eldugott utcák, amelyeknek váratlanul felbukkanó házsorai mintha csak varázsütésre bármikor eltűnő illúziók lettek volna. Olyan volt ez, mintha otthonról elmenve nem találta volna meg az éjszaka leforgása alatt mágikus módon megváltozott utcát, a házakból pedig sohasem látott furcsa arcok vigyorogtak volna rá. Hadley és dr. Fell társaságában állt a torkolatnál, és végignézett az utcán. Az üzletek csak egy darabig sorjáztak mindkét oldalon. A redőnyök egytől egyig le voltak húzva, a kirakatok berácsozva, mintha vevők helyett ostrommal kellene szembeszállniuk. A kirakatok közt akadt tiszta és kevésbé tiszta; jobboldalt a legtávolabbi egy ékszerbolt volt, amely csillogott-villogott, míg a legközelebbi jobb oldali bolt, egy trafik – amely látszatra a világ legősibb összeszáradt dohányát árulta – sötéten gubbasztott a rácsirizelt hirdetmények alatt, amelyek soha nem hallott híreket

adtak a nagyvilág tudtára. Hátrébb két sor sima, háromszintes, sötétvörös téglás ház látszott, fehér vagy sárga ablakkeretekkel, az ablakok mögött behúzott függönyökkel, amelyeknek csak némelyikét élénkítette csipke. Minden házat azonos árnyalatúra festett a korom; egyformának látszottak, kivéve azokat, amelyek bejáratához acélkorlátos lépcső vezetett fel; ezeken kinn voltak a bútorozott szobákat hirdető papírok. A kémények komor, szürke égnek feszültek. A hó szürke latyakká olvadt, noha éles szél fütyült, újságpapírokat és szemetet görgetve a lámpaoszlopok köré.

– Milyen vidám hely – jegyezte meg dr. Fell. Megindult, és léptei visszhangoztak. – Nos, lássunk dologhoz, mielőtt feltűnést keltünk.

Mutassák meg, hol lőtték le Fleyt. Azaz várjunk csak! Hol *lakott,* ha már itt tartunk?

Hadley a dohányboltra mutatott, amelytől nem messze állt.

– A fölött a hely fölött; épp az utca torkolatánál, mint mondtam. Rögvest felmegyünk, noha Somers már járt ott, és azt mondta, a világon semmi nincs fenn. Most pedig jöjjenek, hozzávetőlegesen az utca közepéig. – Előrement öles lépteivel.

– Körülbelül eddig tartottak a letisztított járdák; mondjuk nagyjából százötven láb hosszan. Onnantól fogva szűz volt a hó. Jó messze onnan történt, majdhogynem újabb százötven lábnyira… *Itt.*

Megállt, és lassan hátrafordult.

– Félúton, az utca közepén. Láthatják, milyen széles az út test; azzal, hogy itt ment, jó harminc lábnyira haladt *mind a két oldal* házsorától. Ha a járdán halad, előállhattunk volna valamilyen fantasztikus teóriával az ablakból vagy átjáróból kihajoló gyilkosról, aki a pisztolyt egy rúd végére erősíti, így viszont…

– Nonszensz! – vágott közbe Fell.

– Rendben, legyen nonszensz; de mi másra gondolhatnánk? – förmedt a doktorra Hadley, és nagy ívben meglendítette aktatáskáját. – Mint ön mondta, itt ez az utca, belátható, egyszerű – lehetetlen! Tisztában vagyok vele, hogy szemfényvesztés kell legyen

ez is, de *milyen?* No és a tanúk sem láttak semmit, pedig ha lett volna valami, biztosan észreveszik. Nézzen ide! Maradjon, ahol van, és nézzen ugyanabba az irányba. – Kicsit messzebb ment, s miután szemügyre vette a házszámokat, megfordult. – Itt volt Blackwin és Short, amikor a sikolyt meghallották. Ön az utca közepén megy. Én ön előtt vagyok valamivel. Megperdülök, így. Mennyire vagyok öntől?

Rampole, aki mindkettejüktől lemaradt kissé, dr. Fellt nézte, aki megtermetten, magányosan állt az üres utca közepén.

– Most közelebb. Az a két fickó – lökte hátra kalapját a doktor – nem lehetett harminc lábnál messzebb! Hadley, ez zűrösebb, mint gondoltam. Az áldozat egy hósivatag közepén tartózkodott. Amikor a tanúk meghallották a lövést, hátrafordultak… hm… hm!

– Pontosan. Nézzük most a világítást. Ön játssza Fleyt. Az ön jobbján – kicsivel előrébb, épp a 18. szám mögött – utcai lámpát lát. Látja mögötte, ugyancsak jobbra, az ékszerész kirakatát? Az az. Ki volt világítva. Nem valami fényesen, de azért mégiscsak ki volt világítva. Mármost meg tudja magyarázni nekem, miként lehet, hogy két férfi, aki itt állt, ahol most én állok, bármit is rosszul láthatott volna, ami Fleyjel történt?

Hadley felemelte a hangját, és az utca gúnyosan visszhangozta azt. A szél hirtelen rohamától ismét megindult az újságpapír hulladék, s a kéményekbe behatoló levegő furcsa hangokat adott. Dr. Fell köpönyege meglebbent, s szemüvegének zsinórja vadul táncolt.

– Ékszerész – ismételte, és meredten bámult. – Ékszerész! És ki volt világítva… Volt ott valaki?

– Nem. Withers gondolt erre, és utánajárt. Csak díszkivilágítás volt. A rács fönn volt a kirakaton is meg a bejáraton is, akárcsak most. Oda be nem juthatott senki, és onnét sem juthatott ki senki. Mellesleg jó messze lenne Fleytől.

Dr. Fell a nyakát nyújtogatta, majd ádázul a berácsozott kirakathoz ment. Odabenn olcsó gyűrűk és órák pihentek

bársonypárnácskákon, köztük jó néhány gyertyatartó, középütt pedig megtermett, kerek német óra, amelynek számlapja a napot formázta, szemei pedig mozogtak. Tizenegyre járt.

Dr. Fell a mozgó szemeket figyelte, ami meglehetősen esztelen szórakozásnak tűnt egy gyilkossági helyszínen. Az óra látványa nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a Cagliostro Street minden eddiginél hátborzongatóbbá váljék.

– Ez azonban – mondta makacsul, mintha valakivel vitázna – az utca jobb oldala. Fleyt pedig *balról* lőtték hátba. Ha feltesszük, s ezt láthatóan nem kerülhetjük el, hogy a támadó bal kéz felől érkezett... Nem tudom! Még ha feltételezzük is, hogy a gyilkos nyomok hátrahagyása nélkül volt képes a hórétegen közlekedni, akkor sem jutunk közelebb annak megfejtéséhez, merről érkezett?

– *Innen érkezett* – közölte egy hang.

A szél mintha felkapta volna szavaikat, s Rampole-t a komor félhomályban hirtelen még rosszabb érzés fogta el, mint annak idején a Chatterham börtön ügyében. Őrült víziója támadt repülő dolgokról, szavakról, amelyek egy láthatatlan ember szájából hangzanak el, pontosan úgy, ahogyan arról az előző este két szem– – azazhogy fül– – tanúja beszámolt. Egy másodpercre elszorult a torka; hátrafordult, és némi megkönnyebbüléssel pillantotta meg a zömök, vörös arcú férfit a szemébe húzott (és valahogy baljós hatást keltő) keménykalappal. A férfi a 18. szám lépcsőjén jött le; mögötte nyitva volt az ajtó. A fiatalember, miközben Hadleynek tisztelgett, szélesen elmosolyodott.

– Innen jött, uram. Somers vagyok, uram. Emlékszik talán, engem kért meg annak kiderítésére, hová tartott a halott francia, amikor megölték. Akarja tudni, hogyan állapítottam meg, melyik házinéninek van olyan furcsa bérlője, aki akár az általunk keresett ember is lehet? Nos, megtaláltuk az illető furcsa bérlőt, és ez nem is ütközött különösebb nehézségekbe. *Innen* jött. Bocsásson meg, hogy félbeszakítottam.

Hadley, aki próbálta palástolni, milyen kellemetlenül érintette a közbeszólás, most elégedetten morgott valamit. Az ajtót nézte. A küszöbön egy másik ember állt habozva. Somers követte főnöke pillantását.

– Ó, nem, uram, nem ő a bérlő – mondta, és megint elmosolyodott. -Ő Mr. O'Rourke; a pasas a dalszínházból, tudja, aki tegnap este a francia holttestét azonosította. Kicsit segít nekem ma reggel.

A férfi kilépett a sötétből, és lejött a lépcsőn. Noha vaskos télikabátot hordott, vékonynak tűnt, ugyanakkor erősnek is – ez utóbbiról tanúskodtak a trapézon és a kötélen edzett gyors mozgású lábainak léptei. Kellemesen udvariasnak bizonyult, beszéd közben kissé hátradőlt, mint aki azt akarja, maradjon elég hely, ha épp gesztikulálni támad kedve. Bőre elég sötét volt ahhoz, hogy olasznak mondhassa magát, s a mediterrán hatást tovább erősítette a horgas orr alatt kanyargó díszes, pödrött végű fekete bajusz. Jókora görbe szárú csibukot tartott a foga közt, s látható elégedettséggel pöfékelt a szája sarkából. Ráncos szeme jókedvűen csillogott, s amikor bemutatkozott, tarkójára tolta regényes, őzszínű kalapját. Ő volt az olasz művésznevet viselő ír, aki amerikai módra beszélt, és voltaképp, mint elmagyarázta, kanadai volt.

– O'Rourke a nevem, igen – mutatkozott be. – John L. Sullivan O'Rourke. Tudja valaki, mi a középső nevem? Tudják, a név, amely… – hátradőlt, és kezével körözött a levegőben – mind között a legnagyobb? Mert én nem tudom. Nem tudta az öregem se, amikor elnevezett. Csak azt tudom, hogy *L.* Ugye nem bánják, hogy közbefecsegek. Tudják, ismertem az öreg Lütyőt… – Elharapta a szót, elvigyorodott, és megpödörte a bajuszát. – Értem, uraim! Arra kíváncsiak, hogyan fegyelmeztem meg a bajuszomat. Mint mindenki. Annak az átkozott dalnak köszönhetem. Tudják. Az igazgatóság úgy vélte, jó ötlet, ha úgy nézek ki, mint a dalbeli pasas. Ez a bajusz valódi. Nézzék csak. – Rántott rajta egyet. – Nem csalás, nem ámítás! De, mint már mondtam, bocsássák meg a locsogásomat.

Olyan átkozottul sajnálom az öreg Lütyőt… – Arca elfelhősödött.

– Semmi baj – mondta Hadley. – Megköszönünk minden segítséget. Megspórolta nekem, hogy ellátogassak magához a színházba…

– Amúgy sem dolgozom – jegyezte meg O'Rourke keserűen, és bal karját kihámozta a kabátujjból. Csuklóján kötés látszott.

– Ha lett volna annyi eszem, mint egy tyúknak, Lütyő után jövök tegnap este. No tessék, már megint!… Ne hagyja, hogy félbeszakítsam.

– Jó. Ha továbbfárad, uram – avatkozott be Somers -, mutatnék önnek valami fene fontosat. No meg *mondanék* is. A házinéni épp öltözködik odalenn, és beszél majd önnek a bérlőről. Kétségtelen, hogy ő az emberünk. Előbb azonban a szobáit mutatnám meg önnek.

– Mi van bennük?

– Nos, uram, mindenekelőtt vér – felelte Somers. – Aztán meg egy igen furcsa kötél… – Látta, amint Hadley arcára elégedettség ül ki. – A kötél, meg még sok egyéb holmi is, érdekelni fogja önt, uram. A pasas betörő, de legalábbis valami simlis, a felszereléséből ítélve. Én azonban az egyik kulcsomat használtam, amiben semmi illegális nincs, uram; a fickó vitán felül eltisztult innét. Miss Hake azt állítja, jó ideje kivette már a szobákat, de azóta csak egy vagy két alkalommal használta…

– *Gyerünk* – intett Hadley.

Somers csukta be mögöttük az ajtót, majd előrement a félhomályos folyosón, fel a lépcsőn, a harmadik pihenőig. A keskeny ház minden emeletét egy-egy bútorozott lakás foglalta el, amely a hátsótól az elülső frontig tartott. A legfelső emeleten lévő ajtó – amely meglehetősen közel volt a tetőre vezető lépcsőhöz – nyitva állt, s a közönséges kulcslyuk felett drága zár csillogott-villogott. Somers egy sötét átjáróba vezette őket, ahonnan három ajtó nyílt.

– Előbb ide parancsoljon, uram – mutatott a bal első ajtóra. – A fürdőszoba. Egy shillinget kellett dobnom az órába, hogy villanyt tudjak gyújtani… Tessék!

Felkattintotta a kapcsolót. Kontár módon átalakított, dobozszerű helyiség volt a fürdőszoba, a falon csempét utánzó szedett-vedett tapétával, a padlón megviselt linóleummal, rozsdásodásnak indult súlyos bojlerrel meg hullámos, torzító tükörrel, melyet a mosdó fölé akasztottak. A mosdó alatt lavór állt, benne kancsó.

– Látható erőfeszítéseket tettek, hogy itt kitakarítsanak, uram – folytatta Somers. – De még mindig észlelheti a vöröses nyomokat a lefolyónál. Ott mosott kezet. És e mögött a szennyestartó mögött…

Drámai mozdulattal taszította félre a szennyestartót, amely mögött ott volt a még nedves mosdókesztyű, rajta a rózsaszínűvé fakult foltokkal.

– Ezzel tisztogatta le a ruháit – mutatta Somers.

– Kitűnő’ – bólintott Hadley elégedetten. Megemelte a mosdókesztyűt, dr. Fellre pillantott, elmosolyodott, majd ledobta a leletet. – Lássuk most a többi szobát. Kíváncsi vagyok arra a kötélre.

Az ismeretlen személyisége úgy itatta át az egész lakást, akár a villanyfény beteges sárgasága; a hátborzongató, vegyszerre emlékeztető szagon még az az erős dohány illata sem lehetett úrrá, melyet O’Rourke szívott a pipájában. Odú volt ez, a szó mindenféle értelmében. A meglehetősen nagy utcai szobában nehéz függönyök lógtak az ablakokon. A jól megvilágított széles asztalon acélból készült és drótból font szerszámok hevertek, kerek fejjel és csavart véggel („tolvajkulcsok, mi?” – lelkendezett Hadley, és füttyentett) egy sor kiszerelt zár társaságában, mellettük kötegnyi jegyzet. Volt az asztalon egy erős mikroszkóp, egy üveg tárgylemezekkel teli doboz, egy kémcsőtartó állvány, rajta sorban hat felcímkézett kémcső. Az egyik falat könyvek takarták, a sarokban pedig páncélszekrény, amelynek láttán Hadley felkiáltott:

– Ha betörő, a legmodernebb és legtudományosabb, akivel jó ideje dolgom volt! Nem is tudtam, hogy Angliában ismert ez a trükk.

Foglalkozott már ezzel, Fell, felismeri?

– Nagy lyukat vágott felül az acélba, uram – szólt közbe Somers. – Ha lángvágót használt, akkor ennél szebb acetilénes munkát én még sohasem láttam. Ez az ember…

– Nem használt ő lángvágót – csóválta a fejét Hadley. – Sokkal elegánsabb munka ez annál. Ez termit. A kémia nem erősségem, de azt hiszem, porított alumínium és vas-oxid. Az ember a széf tetején keveri össze őket, azután hozzáad… hogy is van? Porított magnéziumot, majd rádobja az égő gyufát.

Nem robban. Egyszerűen több ezer fokos hőt termel, és lyukat olvaszt a fémbe. Látják azt a fémcsövet az asztalon? Van egy ilyenünk a Bűnügyi Múzeumban. Detektoszkópnak vagy minek nevezik a halszemoptikát, mert félgömb alakú kiképzése a hal szemére hasonlít. Ha egy falban lévő lyukba illeszti, mindent lát vele, ami csak a szomszéd szobában történik. Mi a véleménye, Fell?

– Igen, igen – helyeselt a doktor, s üres tekintettel nézett maga elé, mintha mindeme dolgoknak semmi fontosságot nem tulajdonítana. – Remélem, rájövünk, mi köze az ügyhöz mindennek. A rejtély, a… de hol az a kötél? Rendkívül érdekel a kötél.

– A másik szobában, uram, a hátulsóban – mutatta Somers. – Amely meglehetősen fényűző', olyan keleti módon, tudja. Alighanem a díványokra gondolt, ha ugyan nem egy háremre. Mert a tarkabarka fekvőhelyekben és kárpitokban, a rojtokban, a csiricsáré díszítésekben és a falra aggatott fegyverekben volt valami törökös bujaság és titokzatosság, s a szemlélő megdöbbent azon, hogy ezen a helyen ilyen atmoszférájú helyiségre talál. Hadley félrelibbentette a függönyöket. A Bloomsbury negyed téli fényében az illúziónak egy pillanat alatt vége lett. Kinéztek a Guilford Street-i házak hátsó fertályára, a kikövezett udvarokra és a közre, amely a gyermekkórház hátsó frontja felé kanyargott. Hadley azonban nem sokáig nézelődött. Lecsapott a kötélre, amely egy dívány hátán átvetve hevert.

Vékony darab volt, de rendkívül erős, minden második lábnál csomóval. Közönséges kötél lett volna, ha nincs a végén az a furcsa eszköz. Ez úgy festett, mint egy fekete gumicsésze; valamivel nagyobb volt egy kávéscsészénél. Igen kemény anyagból készült, s a széle tapintásra az autógumira emlékeztetett.

– Hűha! – kiáltott fel dr. Fell. – Nézzenek csak oda! Ez meg?...

Hadley bólintott. – Hallottam már róla, de látni soha nem láttam,

nem is hittem, hogy létezik. Nézzék csak. Ez egy tapadókorong. Gyermekjátékon valószínűleg már láttak ehhez hasonlót. Van olyan játék pisztoly, amely kis rudat lő ki a céltáblára, végén gumiból készült miniatűr tapadókoronggal. Ha eltalálja a céltáblát, a korong rajta is tartja.

– Úgy érti – kérdezte Rampole -, hogy a betörő egy falhoz erősíthette ezt, és meg tudta vele tartani magát a kötélen?

Hadley habozott. – *Azt mondják, így* működik. Én természetesen nem...

– De hogyan szedi le ismét? Vagy fogja magát, elsétál, és otthagyja?

– Természetesen bűntársra volt szüksége. Ha az aljánál meg nyomjuk ennek a holminak a széleit, akkor levegő kerül alá, és elenged. De még akkor sem értem, hogy az ördögbe használhatták fel ennél a?...

O'Rourke, aki zavartan szemlélte a kötelet, megköszörülte a torkát, s kivette a pipát a szájából, mintegy figyelmet kérve. Hadley megpördült. – Nos, maga tud erről valamit?

– Nem nagyon sok pénzben, de lefogadnám – bökött a levegőbe az artista a pipával -, hogy Lütyő Fleyé volt. Csak egy másodpercet adjanak, és megnézem. Emlékezzenek, nem azt mondtam, hogy *megesküdnék rá,* az övé volt. Sok fura dolog van ebben a helyiségben. De...

Kezébe vette a kötelet, ujjait gyengéden végigfuttatta rajta, míg a közepéhez nem ért. Hunyorgott, elégedetten bólintott. Csavargatta

az ujjaival, majd bűvészmozdulattal rántotta szét a kezét. Az egy darab kötélből kettő lett.

– Aha, igen. Gondoltam, hogy Lütyő egyik trükkös kötele. Látják? A kötél csavarmenetes. Csavar az egyik oldalon, üreg a másikon, úgy illesztheti össze, mintha facsavart hajta na a fába. Az illesztést nem lehet látni, vizsgálgathatja a kötelet, ameddig csak tetszik, és nem lehet széthúzni. Érti az ötletet? Valaki a közönségből ezzel a kötéllel jó szorosan kiköti az illuzionistát, vagy nevezze, aminek csak akarja, egy szekrényben. Az illesztés a kezénél van. Odakinn a figyelők tarthatják a kötél végét, hogy ki ne szabaduljon belőle. Látja? Csakhogy ő szétcsavarozza ezt a fogával, a kötelet szorosan tartja a térdével, aztán szabad emberként jön elő, és kész a mutatvány. Csoda! Fantasztikum! A világ legnagyobb szabadulómutatványa! – harsogta O'Rourke színpadiasán. Barátságosan végigmérte a többieket, visszatette a pipát a foga közé, majd mélyet lélegzett. – Igen. Ez Lütyő egyik kötele volt, bármibe lefogadom.

– Nem kétlem – bólintott Hadley. – De mi a helyzet a tapadókoronggal?

O'Rourke ismét hátrahajolva gesztikulált.

– Háát, Lütyő annyira titkolózó volt, amennyire csak el tudják képzelni. No de ha már a közelemben zajlottak azok a mutatványok, hát nyitva tartottam a szemem… Várjon csak egy percet, szavamat ne feledjem. Lütyőnek voltak *jó* dolgai, igazán jó trükkjei. De rutindolgok, melyeket mindenki ismer. Hát… dolgozott valamin. Hallottak már az indiai kötél trükkről, igaz? A fakír feldobja a kötelet a levegőbe, az megmerevedik; a segédje, egy fiú fölmászik rá, aztán – puff. Eltűnik. Hm?! Közben hatalmas füstfelhő csap fel és oszlik szét a feje körül.

– Én azt is hallottam – pislogott rá dr. Fell -, hogy soha még senki nem látta a kötél trükköt.

– Naná! Pont ez a lényeg – magyarázta O'Rourke. – Ezért akarta Lütyő mindenáron kidolgozni. A jóisten tudja, mire jutott. Azt

hiszem, a tapadókorong arra szolgált volna, hogy a kötél megmaradjon ott, ahová feldobják. De ne kérdezzék, hogyan.

– Valaki felmászik rá – kérdezte Hadley akadozó hangon -, azután fogja magát, és eltűnik?

– Hát… egy fiatal srác! – csiszolta tovább O'Rourke az ötletet. – Egyet azonban megmondok maguknak: ez a holmi egy felnőtt ember testsúlyát ugyan ki nem bírta volna. Nézzék, uraim! Én kipróbálnám maguknak az ablaknál, csak nem akarom kitörni a nyavalyás nyakamat, nem beszélve arról, hogy a csuklóm bemondta az unalmast.

– Azt hiszem, így is elég bizonyítékunk van – jelentette ki Hadley. – Azt mondja, megugrott a fickó, Somers? Van róla valamilyen személyleírás?

Somers büszkén bólintott.

– Semmi nehézségünk nem lesz, előkerítjük, uram. Jerome Burnaby néven fut, amely alighanem álnév; a kinézete azonban eléggé jellegzetes. És dongalába van.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET
A templomi harangok szava

A csendben semmi más nem hallatszott, mint dr. Fell jókedvének kirobbanása. Nem pusztán kuncogott a doktor, de valósággal felnyerített. Egy vészjóslóan csikorgó-nyikorgó pirossárga díványon nevetett diadalmasan, botját a padlóba döfve.

– Ez nem semmi! – rikoltotta. – Ez már komolyan valami! Puff, oda a szellem! Puff, oda a bizonyíték! Ó, uram, istenem!

– Miért mulat ilyen jól? – förmedt rá Hadley. – Én ebben semmi humorosat nem látok. Önt nem győzi meg mindez Burnaby bűnösségéről?

– Arról győz meg inkább, hogy ártatlan – közölte dr. Fell. Hatalmas vörös selyemkendőt vett elő, hogy megtörölje a szemét. – Tartottam is tőle, hogy valami ilyesmire bukkanunk a másik szobában. Kicsit túl szép volt ahhoz, hogy igaz legyen. Burnaby olyan szfinx, aki semmiféle titkot nem őriz; olyan bűnöző, aki nem követett el bűncselekményt; legalábbis ezt itt, ni, amellyel dolgunk van.

– Volna oly jó, és elmagyarázná?...

– Nem volnék – válaszolta kedvesen a doktor. – Vessen már egy pillantást maga köré, Hadley, azután mesélje el, mire emlékezteti ez az egész itt. Ismert valaha olyan betörőt vagy akár olyan bűnözőt, aki ilyen légkört akart látni a búvóhelyén, ilyen romantikus kellékekkel? Az álkulcsok kiteregetve az asztalra, fölöttük ott sorakozik a mikroszkóp, a kémcsövek és a többi. A valódi betörő, az igazi bűnelkövető gondot fordít arra, hogy a tanyája ne úgy fessen, mint egy egyházközségi gondnok szolgálati lakása. Ez a kirakodóvásár engem még olyan emberre sem emlékeztet, aki azt játssza, hogy ő betörő. Viszont ha egy másodpercre belegondol abba, mi az, amire ez a hely igenis emlékeztet sok száz könyvből és filmből, rá fog jönni – magyarázta a doktor. – Miként már én is

rájöttem, hiszen jómagam is annyira odavagyok ezért a légkörért, a teátralis atmoszféráért… Ez olyan, mint amikor valaki detektívesdit játszik.

Hadley elgondolkodva simogatta az állat. Körülnézett.

– Amikor még kissrác volt – folytatta dr. Fell ízesen -, nem akarta, hogy legyen a házban egy titkos búvóhelye?… Nem tett úgy egy lyuk láttán a padláson, mintha az *csakugyan* titkos átjáró lenne, nem furakodott-e bele gyertyával a kezében, hogy aztán kis híján fölgyújtsa az egész házat? Soha nem játszotta el a mesterdetektívet, és nem kívánta, bár lenne egy rejtelmes utcában egy titkos üreg, ahol halálosan veszedelmes dolgokkal foglalkozhat, éspedig felvett név alatt? Nem hallottuk valakiről, nevezetesen Burnabyről, hogy amatőr kriminológus? Talán könyvet ír. Az idő és a pénz mindenképp rendelkezésére áll az effajta játszadozáshoz, amely máskülönben elég kifinomult, és sok más gyermeklelkű felnőtt is bizonyára azt kívánja, bár neki is lehetősége nyílna ilyesmire. A Scotland Yard kopói azonban most könyörtelenül kiszagolták a rémes titkot. Ami némiképp mosolyra késztet.

– De uram! – vakkantott Somers tiltakozva.

– Egy pillanat – intette le Hadley elmerengve, és csendre intette Somerst. A főfelügyelő ismét félig dühödt arckifejezéssel szemlélte a lakást. – Beismerem, hogy a látszat nem minden vonatkozásban meggyőző. Beismerem azt is, hogy az egész bizonyos fokig olyan, mint a moziban. Rendben. De mihez kezdünk a vérrel meg a kötéllel? A kötél, ne feledje, Fley tulajdona. A vér meg…

Dr. Fell bólintott.

– Hm, igen. Félre ne értse, nem állítom, hogy ennek a lakásnak semmilyen szerepe nem lehet az ügyben, csak arra szerettem volna figyelmeztetni, ne nagyon élje bele magát abba, hogy most aztán kezében van Burnaby, a kettős életet élő dr. Jekyll és Mr. Hyde.

– Hamarosan megtudjuk ezt is. És – mordult fel Hadley – ha a pasas gyilkos, engem ugyan nem fog izgatni, mennyire ártalmatlanok a titkos játszadozásai. Somers!

– Uram!

– Menjen át Mr. Jerome Burnaby lakására. Tudom, hogy nem érti: a *másik* lakására, amelynek a címét azonnal mondom: Bloomsbury Square 13/A, második emelet. Felírta? Hozza ide, éljen bármilyen kifogással, csak biztosítsa, hogy jöjjön. Ezzel a hellyel kapcsolatban semmilyen kérdésre ne válaszoljon, és maga se tegyen fel kérdéseket. Megértette? Amikor pedig lemegy, nézzen utána, meg tudja-e sürgetni egy kicsit a házinénit.

Fel-alá járkált a szobában, megrugdosta a bútorok alját, mialatt a zavart és csüggedt Somers távozott. O'Rourke, aki szívélyes arckifejezéssel üldögélt, és figyelte őket, most intett a pipájával.

– Nos, uraim – mondta -, szívesen nézem, amint a vérebek nyomon vannak. Nem tudom, ki az a Burnaby, de alighanem olyasvalaki, akit maguk már ismernek. Van még valami, amit *tőlem* meg szeretnének tudni? Elmondtam Lütyőről, amit csak tudtam, az őrmesternek, vagy mi a rangja annak a Somersnek. De ha még bármiben…

– Ez a vallomása, jól mondom? – A főfelügyelő gyorsan felolvasta.

– Van valami hozzátennivalója? Úgy értem, biztos abban, hogy azt mondta magának, a bátyja itt vett ki lakást?

– Igen, ezt mondta, uram. Azt mondta, látta errefelé lógni. Hadley élesen felpillantott. – A kettő ugyebár nem ugyanaz. Most akkor melyiket mondta?

Úgy tűnt most, O'Rourke mintha kibúvón törné a fejét.

Fészkelődött. – Ó, hát azt hiszem, mindkettőt mondta, egymás után. „Kivett ott egy szobát; láttam arrafelé lógni." Vagy valahogy így. A színtiszta igazat mondtam!

– De nem a leghatározottabban, igaz? – kérdezte Hadley. – Gondolja át újra!

– A szentségit neki, hát *azt* csinálom! – bosszankodott O'Rourke. – Nyugalom. Ha az ember rengeteg ilyen szöveget hall, aztán meg maguk kikérdezik, és nem tud pontosan mindent visszamondani,

rögtön azt hiszik, hazudik. Sajnálom, jóember, de ennél több nem telik.

– Mit tud erről a testvérről? Fley mit mondott róla, amióta ismerték egymást?

– Egy hangot se! Egy szót se! Nem szeretném, ha téves ötletei támadnának. Amikor azt mondom, jobban ismertem Lütyőt, mint a legtöbben, azzal nem azt a benyomást akarom kelteni, hogy tudtam róla bármit is. Ezt senki nem mondhatta el magáról. Ha ismerte volna, tudná, ő volt az utolsó ember a világon, akivel bizalmas poharazgatásba lehetett volna elegyedni. Akárha azzal kísérletezne az ember, hogy Drakulát néhány sörrel szelídíti meg. Na, ácsi… azt mondtam: *úgy nézett ki,* mint Drakula, és ennyi. Lütyő meglehetősen kisportolt ember volt a maga módján.

Hadley végiggondolta, aztán elmotyogott egy káromkodást.

– Mint nyilván magának is feltűnt már, az a legnagyobb problémánk, hogy ez egy… lehetetlen helyzet. A lapokat, felteszem, látta.

– Láttam. – O'Rourke szeme összeszűkült. – Miért kérdi?

– Mert valamilyen bűvészmutatványt vagy színpadi trükköt alkalmaztak mindkét gyilkosság végrehajtásakor. Maga azt mondja, ismert bűvészeket, szabadulóművészeket. Nem jut eszébe olyan trükk, amely magyarázatként szolgálhat a történtekre?

O'Rourke felnevetett, és a gondosan ápolt bajusz alól ép fogak villantak elő. Szeme körül szarkalábak tűntek elő a meglepetéstől.

– Nohát! Az más. Az már teljesen más. Nézzék, megmondom maguknak köntörfalazás nélkül. Mikor felajánlottam, hogy kipróbálom azt a kötelet az ablakon kívül, láttam az arcukat, és az sem volt kétséges, hogy felpörgött az agyuk. Értik? Szóval velem kapcsolatban. – Kuncogott. – Felejtsék el! Csodára lenne szükség ahhoz, hogy valaki kidolgozzon egy ilyen kötélkunsztot, még ha volna is kötele, és tudna is úgy a havon járni, hogy nem marad utána nyom. Ami viszont a másik dolgot illeti… – O'Rourke homlokráncolva simogatta bajszát pipája szárával, és a szoba másik

végébe bámult. – A következő a helyzet. Én nem vagyok hatóság. Nem tudok valami sokat róla, arról viszont, amit tudok, általában hallgatok. Ez valamiféle – gesztikulált – szakmai etikettnek köszönhető, már ha nincs ellene kifogásuk. Ugyanez áll a bezárt szekrényékből való menekülésre és a többire… nos, eszem ágában sincs beszélni róluk.

– Miért?

– Azért – felelte O'Rourke nyomatékosan -, mert a legtöbb ember a titok hallatán átkozottul kiábrándul. Mások meg el sem hiszik, hogy ilyesmivel át lehetett verni őket, hiszen a trükk általában elképesztően okos, de egyszerű is, olyan egy szerű, hogy az már vicc. És azt mondják: „Ó, a pokolba, ne mondja már, hogy így vagy úgy volt, átláttam volna a szitán egy pillanat alatt." Aztán ott van az a változat, amikor a mutatványos beavatott emberrel dolgozik. Akkor még kiábrándultabbak. „Ja igen – mondják -, ha másvalaki segítségével csinálja!" Mintha ez mindent megmagyarázna.

Megfontoltan füstölt.

– Bolond egy dolog ez az emberekkel. Elmennek, hogy megnézzenek egy illúziót; azt meg is mondják nekik, hogy trükk volt; és pénzt fizetnek azért, hogy tanúi legyenek a varázslatnak. Valami furcsa okból kifolyólag mégis elszontyolodnak, amikor arról szereznek tudomást, hogy *igazából nem* történt csoda. Amikor meghallják, hogyan szabadult ki az illető a bezárt szekrényből vagy a kötelékeiből, melyet pedig ők maguk vizsgáltak meg, kétségbeesnek annak hallatán, hogy *szemfényvesztés* volt az egész. Állításuk szerint erőltetettnek érzik azt, ahogyan becsapták őket. Pedig, én mondom maguknak, agy kell ahhoz, hogy azokat a szimpla trükköket valaki kidolgozza. Ahhoz pedig, hogy valaki jó szabadulóművésszé képezze magát, hidegvér, erő, tapasztalat, gyorsaság kell: olyan legyen az illető, mint a vazelinezett villám. Abba azonban sohasem gondolnak bele, mennyi ész kell ahhoz, hogy valaki az orruk előtt verje át őket. Azt hiszem, az tetszene nekik, ha a szabadulás titka éppoly szentségtelen lenne, mint az igazi mágia; olyasmi, amit senki nem tudna utánozni ezen a kerek

világon. Holott élő ember nem képes arra, hogy oly keskennyé változtassa magát, mint egy képeslap, azután kisurranjon a résen. Soha még ember nem párolgott el a kulcslyukon át, és fán sem passzírozta át magát. Példára kíváncsiak?

– Hogyne – válaszolt a kíváncsian figyelő Hadley.

– Rendben van. Kezdjük a kettes számú módszerrel! Nézzük meg, hogyan működik a köteles, lepecsételt zsákos trükk, legalábbis annak egyik verziója. [*Lásd Mr. J. C. Cannell csodálatos és megdöbbentő könyvét. (A szerző jegyzete)] – O'Rourke elemében volt. – Kijön a mutatványos, akár a nézők közé, ha úgy tetszik, kezében egy könnyű, fekete muszlinból vagy szaténból készült zsákkal, amely elég nagy ahhoz, hogy bele tudjon állni. Meg is teszi. A segédje összehúzza, nagyjából a szája alatt hat hüvelykkel fogja meg a zsákot, és egy hosszú zsebkendővel beköti. Azután a nézők, ha kedvük tartja, tovább csomózgathatnak, sőt viasszal lepecsételhetik a segéd csomóit vagy a sajátjaikat, pecsétgyűrűjüket belenyomhatják… mi szemszájnak ingere. Puff. A mutatványos köré függöny ereszkedik. Harminc másodperccel később kisétál, a csomók mind érintetlenek, a viaszpecsétek nemkülönben, a zsák meg ott lóg a karján. Bravó, bravisszimó!

– Nos?

O'Rourke elmosolyodott, és eljátszotta a szokásos játékot a bajuszával.

– Nos, uraim, a következőképp teszik önöket bolonddá. Két zsák van, kinézetre pontosan ugyanolyanok. Az egyik a mutatványos mellényében vár a sorára, összehajtogatva. Ami kor beszáll a zsákba, és körkörösen mozgolódik, fészkelődik, az asszisztens a fejére húzza – akkor jön a második zsák. Annak a száját húzzák fel, át az első száján, olyan hat hüvelyknyire; tehát *úgy néz ki,* mintha az eredeti zsák szája lenne. A segéd megragadja, és amúgy istenigazából beköti a duplikát zsák száját, és az él olyan vékony, hogy az illeszkedés észrevehetetlen. Bumm! Jöhetnek a csomók, a viasz, a pecsétgyűrűk. Mikor a mutatványos köré lehull a függöny, minden

tennivalója annyi, hogy meglazítsa a bekötött zsákot, ledobja magáról azt, amelyben benne van, összehajtogassa, és a mellénye alá dugja, míg a megkötözött és lepecsételt másodzsákkal kisétáljon a publikum elé. Értik? Rendkívül egyszerű, könnyű, és az emberek mégis belebolondulnak, annyit agyainak rajta, hogy csinálhatta ezt. Ha viszont *megtudják,* akkor azt mondják: „Ja, kérem, segéddel könnyű!”

Hadleyt is érdekelte a dolog, dr. Fellt azonban valósággal lenyűgözték a hallottak, akár egy gyermeket.

– Igen, tudom – szólalt meg a főfelügyelő’, mint aki siettetne egy vitát -, de az az ember, akit mi keresünk, és aki ezt a két gyilkosságot elkövette, nem rendelkezhetett segéddel. Arról nem beszélve, hogy itt nem holmi eltűnési trükkről van szó…

– Rendben – bólintott O’Rourke, és tarkójára tolta kalapját. – Adok egy példát egy óriási eltűnési trükkre. Ne feledjék, ez színpadi illúzió. Csak ábránd az egész. Kidolgozható persze szabadtérre is, ahol nincsenek csapóajtók, drótok és más kellékek. Csak az anyaföld. Kinn lovagol az illuzionista, nagyszerű kék öltönyben, nagyszerű fehér lovon. Jön vele a bandája is, mindenki fehérben, jókora felhajtással. Egyszer körbemennek, aztán két segéd elővesz egy jókora fehér legyezőt, amely – csak egy pillanatra, értik? – eltakarja a lovat a lovasával együtt. A pasas eltűnik egy tízhektáros mező kellős közepéről. Csiribú, csiribá!

– No és ezt hogyan csinálják? – kérdezte dr. Fell.

– Könnyen! A pasas soha nem hagyja el a mezőt. Csak nem láthatják. Nem láthatják, mert az a bizonyos grandiózus kék öltözék papírból van – *alatta* meg ott van az igazi *fehér* ruha. Amint a legyező takar, letépi magáról a kék papírruhát, és benyomja a fehér alá. Leugrik a lóról, és csatlakozik a fehér ruhás segédek csapatához. A trükk abban áll, hogy senki nem veszi a fáradságot a *számolgatásukhoz,* így aztán valamennyien zavartalanul kisétálhatnak. A legtöbb trükknek az alapja ez. Az ember néz

valamire, de nem látja, avagy megesküdne arra, hogy látott valamit, ami nem volt ott. Presto! Bumm! Világszám!

Elcsendesedett a zsúfolt, csiricsáré szoba. Odakinn szél fütyült. Messziről hallani lehetett a templomi harangokat, s valahol egy taxi dudált. Hadley meglobogtatta a noteszét.

– Elveszítjük a fonalat – mondta. – Igen, ez a trükk elég okos; de hogyan alkalmazhatnánk a mi problémánkra?

– Nem alkalmaztam én – rázta a fejét O'Rourke, aki mintha befelé kacagott volna. – Elmeséltem maguknak, merthogy kérdezték. És érzékeltetni akartam, kivel áll szemben. Főfelügyelő, megmondom magának egyenesen, nem mintha el akarnám keseríteni: ha okos illuzionista az ellenfele, annyi az esélye, mint hógolyónak a pokolban;

vagy még *annyi se*. – Csettintett az ujjával. – Őket erre képezték ki. Ez a szakmájuk. És a világon nincs börtön, ahonnan ne tudnának meglépni.

Hadley álla megfeszült. – Azt majd még meglátjuk, ha arra kerül a sor. Engem az zavar, éspedig már jó ideje, hogy Fley miért a fivérét küldte, miért vele végeztette el a gyilkosságot? Az illuzionista Fley volt. Az erre alkalmas ember Fley volt. És nem ő tette. A fivére is szakmabeli lett volna?

– Nem tudom. Én legalábbis sose láttam színlapon a nevét. De…

Dr. Fell felkelt, előrébb botorkált, s nehezen lélegezve közbeszólt:

– Készüljön fel az akcióra, Hadley, két percen belül látogatónk lesz. Nézzen csak ki, de az ablakhoz ne menjen közel.

A bottal mutatta. Alattuk, ott, ahol a köz a házak vakablakai közt kanyarodott, két alak haladt a szél ellenében. A Guilford Streetről fordultak be, ám sajnos a fejüket lehajtották. Rampole azonban az egyikükben így is felismerte Rosette Grimaud-t. A másik egy magas férfi volt, akinek a válla, miközben bot segítségével haladt, fel-alá hullámzott. Lábát furcsa szögben vonszolta maga után, s jobb csizmája abnormálisán vastagnak tűnt.

– Kapcsolják le a villanyt a másik két szobában – parancsolta Hadley gyorsan, majd O'Rourke-hoz fordult. – Kérnék magától egy nagy segítséget. Menjen le, amilyen gyorsan csak tud, és akadályozza meg, hogy a házinéni feljöjjön vagy bármit mondjon. Tartsa fel, míg nem hall felőlem. Az ajtót húzza be maga után!

A férfi máris kinn volt a szűk átjáróban, és oltogatta a villanyokat. Dr. Fell enyhén zaklatottnak tűnt.

– Hallgasson csak ide, a terve ugye nem az, hogy majd elbújunk, és valami rettenetes titkokat hallgatunk ki? – érdeklődött. – Ekkora ostobaságra ugyanis nem rendelkezem olyasmivel, amit Mills alighanem anatómiai struktúrának nevezne. Mellesleg egy pillanat alatt kiszúrnának. Bűzlik ez az egész lakás O'Rourke kapadohányától.

Hadley trágárságokat mormolt. Olyan szorosan behúzta a függönyöket, hogy épp csak egy vékony fénycsík szökhetett be a szobába.

– Ezen nem segíthetünk; esély sajnos van rá. Csendben ülünk itt. Ha valami jár a fejükben, kibökik azon nyomban, hogy belépnek, és becsukódik az ajtó. így tesznek az emberek általában. O'Rourkeról amúgy mi a véleménye?

– Azt hiszem – válaszolta dr. Fell energikusan -, hogy e rémálomügy során eddig ő a legstimulálóbb, leghasznosabb és legszuggesztívebb tanú. Ő mentette meg az intellektuális önbecsülésemet.

A dolog úgy áll, hogy a szava éppoly árulkodó, mint a templomi harangoké.

Hadley, aki a két függöny közti résen kukucskált kifelé, most megrökönyödve nézett vissza.

– Miféle templomi harangokról beszél?

– Akármilyenekről – felelte dr. Fell borongósan. – Megmondom önnek, hogy a harangok voltak azok, amelyek pogány vakságomat eloszlatták, ugyanakkor megkíméltek attól is, hogy elkövessek egy

rettenetes hibát… Igen, teljesen eszemen vagyok. – A bot vasalt vége hangosan csapott a padlóba. – Fény, Hadley! A harangláb dicsőséges üzenete végre-valahára fényt hozott.

– Egészen biztos benne, hogy a haranglábról van szó? Igen? Akkor az isten szerelmére, hagyjon fel a ködösítéssel, és mondja el, miről van szó? Maga eszerint a templomi harangok szavából tudta meg, hogyan hajtották végre az eltűnési trükköt?

– Ó, nem – rázta a fejét dr. Fell. – Azt sajnos nem. Egyelőre csak a gyilkos nevét tudtam meg a harangoktól.

Akkora lett a feszültség a szobában, hogy szinte tapintani lehetett. Dr. Fell üres, majdhogynem hitetlenkedő hangon tette meg bejelentését. Hallani lehetett, amint odalent bezárul egy hátsó ajtó, majd a lépcsőházból léptek zaja hallatszott. A közeledők közül az egyiknek a léptei súlyosan döngtek, míg a másikéi könnyedén és türelmetlenül kopogtak. Hallották azt is, amint egy bot kattog végig a korláton. Egyre hangosabb lett a zaj, noha szólni nem szólt senki. Kulcs fordult a külső ajtó zárjában, az ajtó kinyílt, majd éles *klikk* kíséretében helyére kattant a rugós zár. Újabb, ezúttal halkabb kattanás hallatszott: a folyosón gyújtottak villanyt. Ezután – egyértelműen akkor, amikor látták egymást – hallatszott, amint zajosan kifújják az addig visszatartott levegőt.

– Tehát elhagytad a kulcsot, amit adtam – mondta a férfi vékony éles hangon, de halkan. Szarkasztikus volt, ugyanakkor visszafogott is. – És azt állítod, végül is nem jöttél ide tegnap este?

– Tegnap este nem – hallották Rosette Grimaud fojtott, ám egyszersmind dühös hangját. – Sem tegnap este, sem más este. – Felnevetett. – Eszem ágában sem volt valaha is idejönni. Kissé rám ijesztettél. Mi haszna? Most viszont, hogy *itt* vagyok, nincs valami nagy véleményem a búvóhelyedről. Jól elvoltál a tegnap esti várakozás alatt?

Mozgolódás hallatszott, mintha Rosette-et visszatartották volna, majd a férfi hangja élesebb lett.

– Mármost, te kis ördög – sziszegte -, elmondok valamit neked, csakis a te kedvedért. Nem voltam itt. Nem állt szándékomban idejönni. Ha azt hiszed, az összes tennivalód annyi, hogy ostorcserdítéssel átugrass embereket a karikán… hát nem voltam itt, érted? Most rajtad a karikaugrás sora. Nem voltam itt.

– Ez hazugság, Jerome – állapította meg Rosette nyugodtan.

– Azt hiszed, mi? Ugyan miért lenne az?

Két alak jelent meg a félhomályban az ajtóban. Hadley kinyújtotta a kezét, és nagy karikacsörgés közepette félrerántotta a függönyöket.

– Erre, Mr. Burnaby, magunk is tudni szeretnénk a választ – közölte.

A jövevényeket teljesen készületlenül érte a téli nappal arcukba csapó fénye; olyan döbbent tanácstalanságot tükrözött, mint azoké, akiket váratlanul kapnak le vakuval. Rosette Grimaud felkiáltott, és arca elé kapta alsókarját, mintha el akarna bújni mögötte, ám az azt megelőző pillantása egyszerre árulkodott keserűségről és veszedelmes diadalittasságról. Jerome Burnaby lába a földbe gyökeredzett, mellkasa hevesen emelkedett és süllyedt. A mögöttük égő halvány villanyfényben kirajzolódott sziluettjük; Burnaby régi divatú, széles karimájú kalapot viselt, és furcsamód emlékeztetett a hirdetések vékony Sandeman figuráira. Ő azonban több volt sziluettnél: erős, gyűrött arca rendes körülmények közt nyersen szívélyes lehetett, akárcsak a kézmozdulatai; most azonban álla előreugrott, szemei pedig teljesen elszíntelenedtek a haragtól. Levette kalapját, és a díványra dobta, olyan mozdulattal, amely Rampole érzése szerint meglehetősen színpadias volt. Drótszerű barna haja, amely a halántékánál már őszült, égnek állt, mihelyst megszabadult a kalap súlyától.

– Nos? – vakkantott, s hangja nem nélkülözött némi tréfás élt. Dongalábával lépett egyet előre. – Rablótámadás ez, vagy micsoda?

Hárman egy ellen? Történetesen tőrös bot van nálam, noha…

– Nem lesz rá szükség, Jerome – mondta a lány. – Ezek rendőrök.

Burnaby megdermedt, majd nagy kezének fejével megdörgölte az ajkát. Idegesnek tűnt, de az iróniája sem hagyta teljesen cserben. – Ó, tehát rendőrök? Meg vagyok tisztelve. Látom, csak úgy betörtek ide.

– Ön bérlője ennek a lakásnak – mondta Hadley nyájasan -, nem pedig tulajdonos vagy háziúr. Ha gyanús viselkedésre utaló jelek… Nos, nem tudom, mennyire gyanús, mindenesetre a barátai elcsodálkoznának eme… orientális külsőségek láttán. Igazam van?

A főfelügyelő mosolya, hangszíne az elevenébe vágott. Burnaby arca hamuszürkévé vált.

– Az ördög vigye magát! – emelte meg a botját. – Mit keres itt?

– Mielőtt megfeledkeznénk róla, beszéljünk elsőnek arról, amit a bejövetelekor mondott…

– Kihallgatta, mi?

– Ki. Csak az a kár – közölte Hadley higgadtan -, hogy nem hallottunk többet. Miss Grimaud szerint maga tegnap este itt tartózkodott, igaz ez?

– Nem.

– Tehát nem. Itt volt, Miss Grimaud?

A lány mostanra visszanyerte lélekjelenlétét. Elég gyorsan ment, mert fűtötte a harag. Megállás nélkül beszélt, hosszúkás mogyoróbarna szemeiben pedig ott lobogott az a feszült figyelem, melyet korábban már megfigyelhettek. Kesztyűje ujjait lazítgatta, és hangjának olykori elfúlását sokkal inkább okozta a méreg, mint a félelem.

– Mivel hallották – állapította meg némi puhatolózó csend után, amelynek során egyikükről a másikukra pillantott -, semmi értelme tagadni, igaz? Csak azt nem értem, miért érdekli ez önöket. Semmi köze az… apám halálához. Ez biztos. Bármi legyen is Jerome – ajka bizonytalan mosolyra húzódott -, nem gyilkos. De mivel valami okból kifolyólag önöket *érdekli* a dolog, jó okom van rá, hogy most már mindent kipakoljak. Holott ennek bizonyos változata, ha nem

csalódom, vissza fog jutni Boydhoz. Még az sem kizárt, hogy az igazság lesz az… Azzal kezdem, hogy válaszolok: Jerome igenis itt járt tegnap este.

– S ezt honnét tudja, Miss Grimaud? Vele volt ön is?

– Nem. De fél tizenegykor láttam, hogy ég itt a villany.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET
A kivilágított ablak

Burnaby még mindig az állat dörgölte, miközben üres pillantással nézett le Rosette-re. Rampole megesküdött volna arra, hogy a férfi alaposan megijedt; annyira megdöbbent, hogy fel sem fogta a maguk teljességében a lány szavait, s úgy meredt rá, mintha akkor látná először. Majd csendesen s józanul szólalt meg, egészen más modorban, mint az imént.

– Én azt javaslom, Rosette – mondta -, hogy legyünk óvatosabbak. Egészen biztosan tisztában vagy azzal, mit beszélsz?

– Igen, egészen biztosan.

Hadley gyorsan lecsapott. – Fél tizenegykor? Hogyan láthatta a fényt, Miss Grimaud, hiszen akkor odahaza tartózkodott, a mi társaságunkban?

– Ó, nem, nem tartózkodtam, emlékezzenek csak vissza. Akkor nem. A szanatóriumban voltam egy orvossal együtt az apám ágyánál, amikor elhunyt. Nem tudom, tudják-e, de a szanatórium hátsó frontja erre néz. Egy ablak közelében voltam történetesen, és láttam. Ebben a szobában égett a villany, és alighanem a fürdőszobában is, noha abban már nem vagyok egészen biztos...

– Honnan ismeri ezeket a szobákat – kérdezte Hadley élesen -, ha korábban soha nem járt itt?

– Kedvemet lelem abban, hogy alaposan megfigyeljek mindent magam körül, mint tettem idejövet is – közölte Rosette csendes, flegmatikus mosollyal, amely Rampole-t valamiért Millsre emlékeztette. – Tegnap este még valóban *nem ismertem* ezeket a szobákat; csak azt tudtam, hogy van ez a lakása, és az ablakai merre néznek. A függönyök nem voltak teljesen behúzva. Azért figyeltem fel a fényre.

Burnaby döbbenten hallgatta.

– Álljunk csak meg egy pillanatra, főfelügyelő! – Vállat vont. – Biztos vagy abban, Rosette, hogy nem téveszthetted össze a szobákat?

– Biztos vagyok, kedves. Ez a ház a köz bal oldalán áll, a sarkon, a lakás meg a legfelsőn van.

– És azt állítod, *engem* láttál?

– Azt nem, csak azt, hogy égett a villany. De hiszen rajtad és rajtam kívül erről a lakásról senki nem tud. S miután ide invitáltál, és azt mondtad, itt leszel…

– Úristen! – kiáltott fel Burnaby. – Kíváncsi vagyok, meddig mész el! – Előrebicegett, s valahányszor kényszerűségből a botjára támaszkodott, szája alsó szeglete megrándult. Nehézkesen egy székre huppant, és sápadt szemei továbbra is a lányt vizslatták. Égnek álló haja vészjósló arckifejezést kölcsönzött neki. – Kérlek, folytasd! Érdekelsz. Igen.

Kíváncsi vagyok, mi mindenre vagy még kész.

– Komolyan? – kérdezte Rosette fakó hangon. Megperdült; elszántsága azonban kissé már meggyengült, s annyira nyomorúságosán meredt maga elé, hogy azt hitték, elbőgi magát.

– Bárcsak ismerném önmagam! Bárcsak többet tudnék… *rólad!* Azt mondtam az imént, kipakolok – nézett Hadleyre -, most azonban már nem tudom, valóban ki akarok-e pakolni. Ha legalább felőle határozni tudnék, vajon csakugyan szimpatikus-e, vagy csak egy vén… vén…

– Csak azt ne mondd, hogy a család barátja – figyelmeztette Burnaby. – Az isten szerelmére, azt, hogy a család barátja, ne mondd.

Jómagam azt kívánom, bár dönteni tudnék rólad. Bár el tudnám dönteni, hiszed-e, hogy az igazat mondod, vagy – bocsássanak meg, kérem, hogy a lovagiasság szabályait egy pillanatra félreteszem – csak egy hazug kis szuka vagy.

Rosette készségesen folytatta: – ...vagy afféle udvarias zsaroló. Jaj, nem, nem pénzt akar ő! – Ismét fellobogott benne a harag. – Szuka?

Legyen. Ringyó, ha tetszik! Vállalom. Vagyok én ez is, az is. De miért? Mert mindent megmérgeztél az elejtett megjegyzéseiddel, a célozgatásaiddal... ha megbizonyosodhatnék arról, hogy valóban azok voltak, és nem csak az én képzeletem; ha valaha biztos lehetnék abban, hogy becsületes zsaroló voltál!

– Miféle célozgatásokról van szó? – szólt közbe Hadley.

– Ó, ha mindenáron kíváncsi rá, hát az apám múltjáról beszélünk. – Rosette összekulcsolta a kezét. – Példának okáért a születésemről, meg arról, hátha a lekurvázáson kívül még tud rám mondani egy-két kedvességet. De nem fontos, engem ez egyáltalán nem izgat. Hanem ez a rémtörténet az apámmal kapcsolatban... nem tudom! Talán nem is pusztán célozgatás. De... valami azt súgja nekem, hogy a vén Drayman zsaroló... Aztán Jerome arra kért, jöjjek ide tegnap este... miért, miért? Arra gondoltam: biztos azért, mert ezen az estén Boyd mindig meg szokott látogatni, Jerome hiúságát pedig mértéktelenül legyezgetné, ha eleget tennék a meghívásnak épp ezen az estén. De – kérem, értsenek meg – nem akartam, nem is akarok arra gondolni, hogy Jerome maga próbálkozott volna egy kis zsarolással. Kedvelem őt, nem tehetek róla, amitől még rettenetesebb az egész...

– Ez esetben akár tisztázhatjuk is – vélte Hadley. – Mire „célozgatott”, Mr. Burnaby?

Hosszú csend következett, Burnaby ezalatt a kezeit tanulmányozta. Lehajtott feje, lassú szuszogása valami módon arra késztette Hadleyt, ne sürgesse a választ. A férfi végül felnézett.

– Sohasem gondoltam... – mondta. – Célozgattam. Igen. Azt hiszem, ha pontosan akarjuk magunkat kifejezni, ezt tettem. De sohasem szándékosan, esküszöm. Sohasem gondoltam... – Rosette-re nézett. – Az ilyesmi kicsúszik az ember száján. Talán arra gondolsz, ez egy kényes kérdés... – Kétségbeesetten fújt egyet, és vállat vont. – Számomra ez nem volt egyéb, mint érdekes deduktív

játék. Ez minden. Még csak kíváncsiskodásnak sem neveztem volna. Esküszöm, soha nem gondoltam arra, hogy valaki felfigyel rá, azt meg kiváltképp nem, hogy a szívére veszi. Rosette, ha irántam semmi más miatt nem érdeklődsz, csupán azért, mert attól tartasz, hogy zsaroló vagyok, akkor sajnálom, hogy megtudtam. Sajnálom-e? – Ismét a kezét nézte, ökölbe szorította, kinyitotta, majd lassan végig tekintett a lakáson. – Vessenek egy pillantást erre a bérleményre, uraim. Főleg az elülső szobára… de hiszen már látták is. Akkor a válasszal is tisztában vannak. A mesterdetektív. A szerencsétlen seggfej a deformált lábával, amint álmodozik.

Hadley egy pillanatig habozott.

– S kiderített valamit a mesterdetektív dr. Grimaud múltjából?

– Nem… És ha kiderítettem volna is, miből gondolja, hogy hajlandó lennék megosztani magával?

– Majd meglátjuk, tudjuk-e ösztökélni. Tisztában van azzal, hogy a fürdőszobájában, ahol Miss Grimaud szerint tegnap este égett a villany, vérfoltok vannak? Tisztában van azzal, hogy Pierre Fleyt a maga ajtaja előtt gyilkolták meg, nem sokkal fél tizenegy előtt?

Rosette Grimaud felkiáltott, Burnaby pedig elkapta a fejét.

– Fleyt meggyil… Vérfoltok? Nem! Hol? Mit akar ezzel mondani, ember?

– Fley ugyanebben az utcában bérelt szobát. Véleményünk szerint érkezőben volt, amikor megölték. Idekinn, az utcán lőtték le, és ugyanaz a tettes, aki dr. Grimaud-val is végzett. Be tudja bizonyítani, merre járt, Mr. Burnaby? Be tudja például azt bizonyítani, hogy maga nem testvére dr. Grimaudnak és Fleynek?

A férfi rámeredt, majd reszketve felállt.

– Jóságos isten, ember, magának elment az esze? – kérdezte halkan.

– Testvére? Értem most már!… Nem, nem vagyok a testvére. Gondolja, ha az lennék, érdeklődnék a… – Észbekapott, Rosette-re pillantott, s arcára meglehetősen vad kifejezés ült ki. –

Természetesen be tudom bizonyítani. Csak kell legyen valahol egy születési anyakönyvi kivonatom. És… fel tudom sorolni azokat az embereket, akik ismertek egész életemben. Még hogy a testvére!

Hadley a magasba tartotta a kötelet.

– És ez micsoda? Szintén a mesterdetektív-felszerelés tartozéka?

– Az? Nem. Mi az? Sosem láttam. Testvére, te jó ég!

Rampole Rosette Grimaud-ra nézett, s látta, hogy sír.

Mozdulatlanul ült, kezét sem emelte fel, de a szeméből könnyek peregtek.

– És azt is be tudja bizonyítani – folytatta Hadley -, hogy tegnap este nem volt itt?

Burnaby mélyet lélegzett, s az arcán látszott a megkönnyebbülés.

– Igen, szerencsére be tudom. Tegnap este nyolctól… nagyjából nyolctól, de lehet, hogy már kissé korábban, a klubomban voltam, egészen tizenegy utánig. Ezt több tucatnyian tanúsíthatják. Ha még többre kíváncsi, kérdezze meg azt a három embert, akivel mindvégig pókereztem. Nem jártam itt. Vérfoltokat sem hagytam magam után, bárhol találtak is maguk rájuk. Nem öltem meg sem Fleyt, sem Grimaud-t, sem mást. – Az álla előreugrott. – No, most *erről* mi a véleményük?

A főfelügyelő' oly gyorsan változtatott célpontot, hogy Burnaby még be sem fejezte mondandóját, amikor már Rosette-hez fordult.

– Még mindig biztos abban, hogy fél tizenegy felé fényt látott itt?

– Igen!… De Jerome, komolyan, én nem akartam!…

– Még akkor is biztos benne, ha elárulom, hogy amikor az emberem ma délelőtt ideérkezett, a villanyóra ki volt kapcsolva, és nem lehetett villanyt gyújtani?

– Én… igen, ez *akkor is* igaz! De azt akarom mondani…

– Tegyük fel, hogy Mr. Burnaby az igazat mondja a tegnap estéről. Ön azt állítja, idehívta magát. Valószínű-e, hogy ide invitálja, ő meg megy a klubjába?

Burnaby előrehajolt, és Hadley karjára tette a kezét. – Nyugalom! Tegyük ezt tisztába, főfelügyelő. Valóban így történt. Disznóság volt ugyan, de… ezt tettem. Hallgasson ide, *muszáj* megmagyaráznom?

– Álljunk meg most egy szóra! – Dr. Fell hangja halk morajlásnak tűnt. Kivette vörös selyemkendőjét, s hatalmas dudálással kifújta az orrát, hogy biztosítsa a maximális figyelmet a maga számára. – Hadley, már így is eléggé össze vagyunk zavarodva. Hadd csillapítsam le a kedélyeket. Mr. Burnaby, ahogyan ő maga mondta, karikán ugratta át a hölgyet. – Krákogott. – Bocsássa meg, kisasszony, az egyenességemet: de hiszen akkor rendben van, mert az a bizonyos leopárd nem ugrott, igaz?… Ami a villany működését illeti, az korántsem olyan rejtélyes, mint amilyennek hangzik. Az óra egyshillingessel működik, tudják. Valaki volt itt. Nos, az óra elhasznált egy shillingnyi áramot, aztán kikapcsolt. Nem tudjuk, merre állt a kapcsoló, mert Somers ért ide elsőnek. A kutya mindenit, Hadley, arra azonban bőségesen van bizonyítékunk, hogy valaki *volt* itt tegnap este. A kérdés csak az, hogy ki? – A többiekre nézett. – Hm! Maguk kettejük szerint senki nem tudott erről a helyről. De (feltéve, hogy az igazat mondja, Mr. Burnaby, márpedig nem mindennapi tökfejnek kéne lennie ahhoz, hogy hazudjon egy ilyen könnyen ellenőrizhető dologban) valakinek mégiscsak tudnia kellett róla.

– Én csak azt mondhatom, jómagam aligha beszéltem róla – szögezte le Burnaby. – Hacsak valaki észre nem vett, amikor bejöttem ide… esetleg…

– Esetleg, más szóval: hacsak én el nem mondtam? – lobbant haragra ismét a lány. Fogai az alsó ajkába mélyedtek. – Csakhogy nem tettem. Én… én nem tudom, miért nem… de sohasem említettem senkinek – mondta zavartan. – De nem ám!

– Kulcsa azonban van a lakáshoz? – kérdezte dr. Fell.

– Csak volt. Elhagytam.

– Mikor?

– Ó, honnan tudhatnám? Észre se vettem. – Rosette karba tette a kezét, s körülsétált; izgatottságát apró fejmozdulatai árulták el. – A táskámban tartottam, és csak ma reggel vettem észre, amikor ide akartunk jönni, hogy eltűnt. Egy dologhoz azonban ragaszkodom. – Megállt, és szembenézett Burnabyvel.

– Én… nem tudom már, odavagyok érted, vagy gyűlöllek. Ha ez csak randa kis elfogultság volt részedről a detektívmunka iránt, csakugyan ennyi és nem több, és semmi rossz szándékod nem volt, akkor mondd meg. Mit tudsz az apámról? Mondd el! Nem mintha *engem* érdekelne. Ezek az emberek a rendőrségtől vannak, és úgyis ki fogják deríteni. És ne tettesd magad! Azt ki nem állhatom. Mondd el! Mi ez a dolog a testvérekkel?

– Jó tanács ez, Mr. Burnaby. Ön festett egy képet – mondta Hadley -, amire épp rá akartam térni. Mit tudott Grimaud-ról?

Burnaby öntudatlanul is tehetetlen mozdulattal hajolt az ablak felé, és vállat vont. Világosszürke szemében fekete gombostűfejként ültek a pupillák. Keserűen válaszolt.

– Rosette, ha valaha is tudtam, vagy akár csak sejtettem volna, hogy az én detektívesdim ilyen értelmezést nyer… Helyes! Elmondom néhány szóban, amit már régen el kellett volna mondanom, már persze ha tudtam volna, hogy aggaszt téged. Apádat valaha bebörtönözték Magyarország egyik sóbányája közelében, de megszökött. Nem valami rettenetes dolog. Igaz?

– Bebörtönözték? Miért?

– Nekem azt mondták, azért, mert forradalmat akart kirobbantani… Én azonban lopásra tippelnék. Látod, őszinte vagyok.

Hadley gyorsan közbeszólt. – Honnan tudja ezt, Draymantől?

– Szóval Drayman is tudja, mi? – Burnaby megmerevedett, szeme összeszűkült. – Igen, gondoltam is, hogy tudja. Ó! Igen. Ez volt a másik, amire rá akartam jönni, és ez úgy is magyarázható… És, gondoljunk csak bele, *maguk,* emberek, ugyan mit tudnak erről? – Elveszítette az önuralmát.

– Hallgassanak ide, nem vagyok én minden lében kanál! Jobb, ha csak azt mondom el, amit be is tudok bizonyítani. Belerángattak ebbe a dologba; Grimaud nem hagyott békén. A képről beszélt. A kép inkább volt ok, mint okozat. Véletlen volt az egész, noha nem akármilyen erőfeszítésembe került, míg erről Grimaud-t is meggyőztem. Minden mérce szerint átkozott egy diás előadás volt.

– Micsoda?

– Diavetítéssel egybekötött előadás. Egy esős este mentem el, valahol kinn volt Észak-Londonban egy tanácsházán, úgy tizennyolc hónappal ezelőtt. – Burnaby az ujjait ropogtatta. Arcán most először látszott, hogy igazat mond. – Szeretnék romantikus történetet kerekíteni ebből. De önök a tényekre kíváncsiak. Legyen! A pasas Magyarországról tartott előadást, diaképekkel, jó adag kísérteties atmoszférával, hogy annak rendje és módja szerint ráijesszen a templomba járókra. Az én képzeletemet azonban, György királyra mondom, felgyújtotta! – Csillogott a szeme. – Volt egy dia... olyasmi, mint a kép, amelyet később festettem. Magában a képben nem volt semmi hatásos; hanem a hozzá tartozó történet a megszenteletlen földben lévő három magányos sírról kitűnően megalapozta a lidércnyomást. Az előadónak az volt a véleménye, hogy azok vámpírok sírjai, értik? Hazajöttem, és megszállottan dolgoztam az ötleten. Nos, őszintén megmondtam mindenkinek, hogy olyasvalami hozott lázba, amit élőben sohasem láttam. Valami okból azonban senki nem hitt nekem. Azután Grimaud meglátta...

– Mr. Pettis elmondta nekünk – vetette közbe Hadley -, hogy a hideg is kirázta tőle. Legalábbis maga szerint.

– Kirázta tőle? Mi az hogy! A válla közé húzta a fejét, s hang nélkül állt ott, akár egy múmia, úgy meredt rá. Én mindezt megtiszteltetésnek vettem. Azután meg szerencsétlenségemre – folytatta Burnaby sokatmondó oldalpillantás kíséretében – véletlenül megjegyeztem: „Észre fogja venni, miként repedezik a föld az egyik hanton. Most jön ki belőle!” Az én agyam természetesen a vámpírokon járt, ő viszont ezt nem tudhatta. Egy pillanatra azt hittem, felkapja a palettakést, és nekem jön vele.

Burnaby története hihető volt. Mint mondta, Grimaud kifaggatta a képről; kérdezett, figyelt, ismét kérdezősködött, amitől egy kisebb képzelőerővel megáldott ember is gyanakodni kezdett volna. A nyugtalanság Burnabyt arra sarkallta, tegyen kísérletet a rejtély megoldására. Némely bejegyzések Grimaud egyik-másik könyvében; címerpajzs a kandallópárkányon; egy-két elejtett szó… Burnaby hátborzongató mosollyal nézett Rosette-re, majd folytatta. Grimaud nagyjából három hónappal a gyilkosság előtt elkapta őt, és miután megeskette a titoktartásra, elmondta neki az igazságot. Amely nem volt más, mint pontosan az a történet, melyet Drayman az előző este már elmesélt Hadleynek és dr. Fellnek a pestisről, a két halott fivérről és a Magyarországról való elmenekülésről.

Rosette az elbeszélés idején mindvégig az ablakon nézett kifelé, arcán feszült hitetlenkedéssel, amely a történet végén láthatóan átadta helyét a megkönnyebbülésnek.

– Ez *minden?!* – kiáltotta zihálva. – Semmi más nincs mögötte? Emiatt aggodalmaskodtam én annyit?

– Ez minden, drágám – válaszolta karba tett kézzel Burnaby.

– Mondtam neked, hogy nem valami szörnyűségről van szó. A rendőrségnek azonban nem akartam elmondani. Most azonban, hogy ragaszkodtál hozzá…

– Legyen óvatos, Hadley – mordult fel a doktor mély hangon, és megkopogtatta a főfelügyelő vállát, majd megköszörülte a torkát. – Igen. Önnek is van oka arra, hogy a hallottakat elhiggye, Miss Grimaud.

Hadley másra tért. – Feltéve, hogy mindez igaz, Mr. Burnaby: ön is ott volt a Warwickban aznap este, amikor Fley először bukkant fel?

– Igen.

– Nos, akkor? A történtek ismeretében meg sem kísérelte, hogy szóba elegyedjen Grimaud-val a múltról? Még akkor sem, amikor megjegyzést tett a három koporsóról?

Burnaby habozott, majd gesztikulálva válaszolt. – Őszintén szólva megkíséreltem. Kettesben mentünk haza aznap, szerdán este. Én nem szóltam semmit, arra gondoltam viszont, ő majdcsak mond valamit. Leültünk a dolgozójában a kandalló két oldalán, ő jókora adag whiskyt töltött magának, holott ez egyáltalán nem szokása. Arra is felfigyeltem, hogy nagyon mereven bámulja a tüzet…

– Mellesleg – szólt közbe dr. Fell lezserül -, hol tartotta a személyes iratait? Tudja ezt ön?

Burnaby éles pillantást vetett rá.

– Mills sokkal többet tud az ilyesmiről nálam – mondta. (Mintha valamit itt elkendőznének, mintha valami titkot védelmeznének, mintha valami homály fedne!) – Lehetett páncélszekrénye. Amiről én tudok, azt a nagy asztalban tartotta, egy bezárt fiókban.

– Folytassa!

– Sokáig egyikünk sem mondott semmit. Egyike volt ez azoknak a kellemetlenül feszült pillanatoknak, amikor mindkét jelenlévő szívesen a tárgyra térne, csak épp abban nem biztosak, hogy a másik is erre gondol-e. Nos, végül én lettem a kezdeményező azzal, hogy megkérdeztem: „Ki volt ez?” Grimaud jellegzetes morgásai egyikét hallatta – olyan volt, mint a kutyáé harapás előtt -, és fészkelődött a székében. Végül így válaszolt: „Nem tudom. Régen volt. Talán az orvos lehetett; merthogy úgy festett, mint az orvos.”

– Orvos? Úgy értette, az az ember, aki a börtönben a járványban elhalt személynek nyilvánította? – kérdezte Hadley. Rosette Grimaud összerázkódott, majd hirtelen leült, és a kezébe temette az arcát. Burnaby nyugtalansága nőtt.

– Igen. Ide hallgasson, feltétlenül folytatnom kell ezt?… Rendben, rendben! Azt mondta Grimaud: „Egy kis zsarolás miatt bukkant fel.” Tudják, hogy néznek ki a masszív operacsillagok, például az, aki Mefisztofeleszt énekli a *Faustban?* Ugyanígy nézett ki Grimaud, amikor felém fordult, kezével a szék karfáját markolva, kifelé fordított könyökkel, mint aki épp felugrani készül. Az arcát, a nyírott szakállát, a szemöldökét vörösre festette a lobogó tűz fénye.

Én azt kérdeztem: „Jó, de mihez tud kezdeni ez az ember?” Nyugtatni próbáltam ezzel Grimaud-t. És közben arra gondoltam, alighanem komolyabb ügy volt az, mint politikai vétség, hiszen annak a súlyát nem hordozná annyi idő után. A válasz ez volt: „Ó, *ö* nem fog kezdeni semmihez. Sohasem volt meg hozzá a mersze. *Ő* nem tesz semmit.”

– Mármost – emelte fel a hangját Burnaby, és körülnézett -, önök azt kérték, mindent mondjak el, és én így is teszek. Mit bánom én. Mindenki tud ezekről. Grimaud a maga egyenes módján nekem szegezte a kérdést: „Nőül akarja venni Rosette-et, igaz?” Elismertem. Mire ő: „Kitűnő, nőül is fogja venni” – azzal bólogatni kezdett, és a karfán dobolt. Én meg elnevettem magam, és azt mondtam… Nos! Mondtam valamit arról, hogy Rosette-nek esetleg más választottja van. Ő meg erre: „Ugyan! Az a fiatal lány? Őt majd én meggyőzöm.”

Rosette rezzenéstelenül, kifürkészhetetlenül meredt rá, résnyire szűkült szemmel. Színtelen hangon szólalt meg:

– Ezek szerint elrendeztetek mindent, igaz?

– Ó, istenem! Nehogy megint dühbe gurulj, Rosette! Jobban tudod te annál, mi történt. Arra kértek, mondjam el… és megtettem. Az utolsó szava az volt: ha vele bármi történne, hallgassak arról, amit tudok…

– És nem hallgattál…

– A te határozott kérésedre nem. – A többiekhez fordult. – Nos, uraim, ez minden, amivel szolgálhatok önöknek. Mikor péntek délelőtt berontott hozzám azért a képért, alaposan zavarba hozott. De azt mondta, maradjak ki ebből az egész dologból, én meg így tettem.

Hadley, aki eddig a noteszába írt, folytatta az írást, míg a lap végére nem ért. Rosette-re pillantott, aki a díványon ülve egy díszpárnára könyökölt. A szőrmebunda alatt sötét ruhát viselt, feje azonban a szokásos módon fedetlen volt; a dús szőke haj és a kerek

arc tökéletesen illett a csiricsáré pirossárga bútordarabhoz. A lány lemondó mozdulattal emelte a kezét maga elé.

– Tudom. Meg akarják kérdezni, *én* mit szólok ehhez az egészhez. Az apám viselt dolgaihoz… meg egyebekhez. – A mennyezetet bámulta. – Nem tudom. A hallottak annyi terhet vesznek le rólam, hogy az egész túl szép ahhoz, hogy igaz legyen. Tartok attól, valaki nem az igazat mondja. Hiszen még csodálnom is kéne az öreget egy ilyen dologért! Ez… borzalmas és rettenetes, és én örülök, hogy volt benne ennyi kurázsi!No persze, ha tolvajlásért ítélték volna el – Rosette itt úgy mosolyodott el, mintha szórakoztatná a dolog -, akkor senki nem hibáztatná, amiért lakatot tett a szájára, igaz?

– Nem ezt akartam kérdezni – mondta Hadley látható visszafogottsággal. – Azt szeretném tudni, ha egyszer mindvégig visszautasította, hogy eljöjjön ide Mr. Burnabyvel, mi kész tette hirtelen arra, hogy most mégis idejöjjön?

– Természetesen az, hogy egyszer és mindenkorra megbeszéljek vele mindent. És… és én be akartam rúgni vagy ilyesmi. Annyira kellemetlen volt minden, tudja, amikor a gardróbba beakasztva megtaláltuk azt a véres kabátot…

Látta, micsoda kifejezés ül ki az arcokra, és visszahőkölt.

– Hogy mikor találtak meg *micsodát?* – törte meg Hadley a döbbent csendet.

– A kabátot, a belsejében a vérrel. Elöl teljesen szétáztatta- válaszolta Rosette, és hangosan nyelt egyet. – Én… ö… nem említettem, igaz? Nos, azért nem, mert nem adtak rá alkalmat! Abban a pillanatban, hogy beléptünk ide, úgy rontottak nekünk, mint a… Szóval a kabát a folyosói gardróbszekrényben lógott. Jerome talált rá, amikor a magáét beakasztotta.

– Kinek a kabátja?

– Senkié! Ez benne a furcsa! Korábban soha nem láttam. Nem is lett volna jó a házból senkire. Apára túl nagy volt – különben is az a fajta feltűnő’ tweedfelöltő volt, amelyet ki nem állhatott -; Stuart

Mills kétszer is elfért volna benne, Draymanre viszont nem ment volna rá. Új kabát.

Mintha soha nem hordták volna azelőtt, hogy…

– *Értem* – mondta dr. Fell.

– Mit ért? – csapott le rá Hadley. – Szép kis tényállás ez!

Megmondta Pettisnek, vért akar. Nos, most megkapja, nem is akármennyit, csak épp nem ott, ahol várta. Mi jár a fejében?

– Az – válaszolta dr. Fell, botját felemelve -, hogy értem, hol vérezte magát össze Drayman az este.

– Úgy érti, rajta volt a kabát?

– Nem, nem. Emlékezzen csak vissza. Arra, amit az őrmestere mondott. Tőle tudjuk, hogy a félig vak Drayman nagy igyekezettel botorkált lefelé a lépcsőn, és a gardróbszekrénynél szerencsétlenkedett, mert fel akarta venni a kabátját és a kalapját. Akkor ért ehhez a kabáthoz, amikor a vér még friss volt. Nem csoda, hogy később sehogy se értette, hol tudta összekenni magát. Ez elég sok mindent tisztáz, igazam van?

– Nem, átkozott legyek, ha tisztáz! Egyvalamit tisztáz ugyan, helyette azonban jön egy másik, sokkal kétségbe ejtőbb rejtvény. Egy extra kabát! Jöjjön velünk, átmegyünk oda. Ha velünk tartanának, Miss Grimaud, és ön, uram…

Dr. Fell a fejét rázta. – Menjen csak át, Hadley. Van valami, amit látnom kell. Valami, ami teljesen új megvilágításba helyezi az egész ügyet; valami, ami annak a lényege lett most.

– Mi az?

– Pierre Fley bérleménye – közölte dr. Fell, s amikor elindult, a köpenye csak úgy örvénylett körülötte.

Az harmadik koporsó:
A HÉT TORONY REJTÉLYE

TIZENHATODIK FEJEZET
A kaméleon felöltő

A felfedezés és a között az időpont között, amikorra Pettis ebédre várta őket, dr. Fell olyannyira búnak eresztette a fejét, hogy Rampole addig el sem tudta volna ilyen állapotban képzelni. Érteni meg éppenséggel nem értette, mi okozza ezt.

A doktor rögtön elutasította, hogy Hadley társaságában visszamenjen a Russel Square-re, ahhoz viszont ragaszkodott, hogy Hadley menjen. Azt mondta, a legfontosabb nyom Fley szobájában kell legyen. Közölte, Rampole-ra szüksége lesz bizonyos „piszkos és kimerítő munkához". Végül pedig szitkozódni kezdett, annyira agresszíven, hogy még Hadleyt is megdöbbentette, akitől különben nem állt távol a káromkodás.

– De mégis mire számít, mit talál ott? – kérdezte a főfelügyelő ingerülten. – Somers már átkutatta az egészet!

– Nem „számítok" én semmire. Reménykedem legföljebb – mordult rá a doktor – abban, hogy Henri fivér valamilyen nyomára bukkanok. A védjegyére, hogy úgy mondjam. A szakállára. Akármijére... Ó, Henri fivér, hogy az ördög téged akárhová tegyen!

Hadley értetlenkedését fejezte ki amiatt, miért dühöng a barátja, és mi oka van annak, hogy az illékony Henri hovatovább mániává növi ki magát nála. Semmi újonnan felfedezett tény nem indokolta ezt. A doktor a Burnaby bérleményéből való távozásakor mindenkit feltartott azzal, hogy kikérdezte Miss Hake-et, a házinénit, akit O'Rourke gálánsán azzal kötött le, hogy színes élményeket mesélt azokból az időkből, amikor még truppal járta az országot. Mivel azonban mind a ketten nagy mesélők voltak, nehezen tudták volna eldönteni, ki szórakoztatta jobban a másikat.

Mint azt maga dr. Fell is elismerte, Miss Hake kikérdezése semmiféle eredményt nem hozott. A házinéni megfonnyadt, készséges aggszűz volt, maga a megtestesült jóakarat, elméje

azonban minduntalan elkalandozott, és igen hajlamos volt arra, hogy a rendetlen bérlőkben eleve betörőket és gyilkosokat lásson. Mire végül sikerült kiábrándítani abból a hitéből, hogy Burnaby is ezek közé tartozik, hajlandó volt információkkal szolgálni, ezek azonban vajmi keveset értek. Az előző este nem tartózkodott otthon. Moziban volt nyolctól tizenegyig, azután meg egy barátnőjénél a Gray's Inn Roadon, majdnem éjfélig. Nem tudta megmondani, ki járhatott Burnabynél, még csak a gyilkosságról sem hallott most vasárnap reggelig. Ami a többi bérlőt illeti, három volt belőlük: a földszinten egy amerikai diák a nejével, fölötte meg egy állatorvos sebész. Előző este ez a három ember sem tartózkodott otthon.

Somerset – miután visszatért hiábavaló küldetéséből a Bloomsbury Squareről – ráállították erre a nyomra; Hadley a Grimaud-házba indult Rosette-tel és Burnabyvel, dr. Fell pedig, aki makacsul elszánta magát, hogy újabb beszédes házinénivel elegyedik szóba, kénytelen volt beérni egy hallgatag háziúrral.

A kettes számú házban a trafikkal szomszédos helyiségek éppoly ideigleneseknek látszottak, mint egy musicalkomédia díszletei. Ezek azonban barátságtalanok és sötétek voltak, amellett a trafikot uraló penész is átitatta őket. A kitartó és energikus csengetés végül előcsalta James Dolberman trafikos újságárust, aki boltja hátsó traktusából materializálódott nagy titokzatossággal. Alacsony, feszes ajkú vénember volt, nagy kezekkel, fekete muszlinkabátban; utóbbi úgy csillogott, akár-ha páncélruha lenne. A boltban légypiszkos regények és aszott édességek hevertek szerteszét. Dolberman abbéli meggyőződésének adott hangot, hogy neki az egész ügyhöz semmi köze.

Úgy bámult ki a kirakatüvegen két látogatója, dr. Fell és Rampole között, mintha csak arra számítana, felbukkan valaki, történik valami, s ennek köszönhetően alkalma adódik a beszélgetés berekesztésére; közben azért elmorzsolt a foga közt néhány választ. Igen, volt egy bérlője; igen, Fleynek hívták, és külföldi volt. Fley egy nappali-hálót vett ki a legfölsőn két hétre, melyet előre kifizetett. Nem, a háziúr semmit nem tudott róla, és semmire nem is volt

kíváncsi, egyvalami érdekelte: hogy Fley ne keverjen semmi bajt. Volt egy szokása a bérlőnek: valami idegen nyelven magában szokott beszélni, de ez volt minden. Már csak azért sem tudott semmit róla a háziúr, mert alig látta. Több bérlője nem volt James Dolbermannek; mint mondta, ő senkinek forró vizet föl nem vitt. Hogy Fley miért a legfelső emeletet választotta? Honnan a pokolból tudná? Talán kérdezzék meg az illetőt magát.

Hát nem tudja, hogy Fley már nincs az élők sorában? De, tudja, volt már nála egy rendőr, hogy ostoba kérdéseket tegyen fel, sőt magával is vitte a holttest azonosítására. De neki ehhez az egészhez akkor sincs semmi köze. Mi a helyzet a lövöldözéssel, amelyre tegnap este tíz óra huszonöt perckor került sor? James Dolberman úgy nézett, mint aki mondani készül valamit, de állkapcsa megfeszült, tekintete pedig még merevebben szegeződött a kirakatra. Lenn volt a konyhában, és szólt a rádió; semmit nem tud a lövöldözésről, de még ha hallotta volna, akkor se jött volna elő.

Volt-e valaha látogatója Fleynek? Nem. Látott-e erre császkálni bármilyen gyanús kinézetű idegent, aki kapcsolatba volt hozható Fleyjel?

A kérdés váratlanul eredménnyel járt. A háziúr továbbra is egy holdkóros merengésével beszélt, most azonban *mondott* is valamit. Igen, válaszolta, van valami, amiről a rendőrségnek sem ártana tudnia, ahelyett hogy az adófizetők pénzét pocsékolná! Látott valakit erre tekeregni, sündörögni, az illető egyszer még beszélt is Fleyjel, azután nekivágott az utcának. Nem volt valami bizalomgerjesztő. Bűnözőnek nézte a háziúr leginkább! Ki nem állhatja az errefelé kolbászoló alakokat. Nem, személyleírást nem tud adni róla, az ilyesmi különben is a rendőrség dolga, és az az alak kizárólag éjjel közlekedett.

– Nincs mégis *valami* – kérdezte dr. Fell, aki már csak nagy nehezen tudta megőrizni a szívélyességét, s meg is törölte tekintélyes selyemkendőjével az arcát -, amit leírás gyanánt elmondhatna? Valami, amit viselt? Bármi, ami eszébe jut róla? Hm?

Dolberman jó darabig összeszorított ajkakkal nézett ki a kirakaton.

– Nem kizárt – bökte ki végre-valahára -, *elképzelhető,* hogy télikabát volt rajta, vagy valami afféle. Világossárga tweedből. Talán piros foltokkal. Ez a maguk dolga. Föl akarnak menni? Itt a kulcs. Az ajtót odakünn találják.

Miközben a sötét és szűk lépcsőházban kapaszkodtak felfelé, látták, hogy a kívülről igen rozogának tűnő ház odabenn meglehetősen szilárd. Rampole bosszankodott.

– Igaza van abban, uram – mondta a doktornak -, hogy a feje tetejére állt az egész ügy. Csakugyan ez történt, nem kis részben a kabátoknak köszönhetően, és mind kevésbé látható az értelme. Keresünk egy hosszú felöltőt viselő baljóslatú figurát. Mire most előkerül egy másik alak, vérfoltos tweedkabátban, amelyre legalábbis azt mondhatjuk, divatszínnek kissé furcsa. Ki kicsoda, és az egész ügy csakugyan a felöltőkön fordul meg?

Dr. Fell lihegve vonszolta magát fölfelé. – Nos, én nem erre gondoltam – zihálta kétkedve -, amikor azt mondtam, a feje tetejére állt az egész ügy. Talán más kifejezéssel kellett volna élnem. Hm! A kétkabátos férfi. Igen, én azt hiszem, ez ugyanaz a gyilkos, még ha azt nem is állíthatjuk róla, hogy szabászati ügyekben különösebben következetes lenne.

– Azt mondta, van ötlete, ki lehet a gyilkos.

– Tudom, ki az! – horkantotta dr. Fell. – És tudja, miért rúgnék legszívesebben magamba? Nemcsak azért, mert mind végig ott volt az orrom előtt, hanem *mert gyakorlatilag mindvégig az igazat mondta nekem,* és mégsem volt annyi eszem, hogy rájöjjek. Annyira igazat beszélt, hogy szinte fáj, ha arra gondolok, ártatlannak véltem az illetőt!

– No de az eltűnési trükk?

– Nem, azt nem tudom, hogyan csinálta. Itt vagyunk.

A legfelsőn csak egy szoba volt; a lépcsőforduló feletti maszatos tetőablakon át sápadt fény áradt. Zöldre festett sima deszkaajtón át lehetett bejutni, amely félig nyitva állt, és egy alacsony belépőbe nyílt. A szobában érezhetően jó ideje nyitottak utoljára ablakot. Dr. Fell megtette odabenn az első körét, és rábukkant a gömbbe szerelt gázharisnyára. Rendben otthagyott, de nagyon mocskos helyiségben voltak, amelynek tapétája kék káposztákat ábrázolt. A sarokban fehér vaságy állt. A sublóton tintásüveg alatt összehajtogatott papírlap hevert. Mindez épp csak emlékeztetett Pierre Fleyre és az ő furcsaságaira: mintha csak egy villanásra bár, de mégis őt magát látták volna rozsdabarna esti ruhában, cilinderrel a sublót mellett állva, előadás közben. A tükör felett cikornyás kalligráfiával rótt régimódi bekeretezett mottó állt piros, ezüst és fekete színben, s ezt hirdette: *A bosszú az enyém, monda az Úr; én megfizetek*. A szöveget azonban fejjel lefelé akasztották fel. Dr. Fell ziháláza csillapodott. A sublóthoz lépett, és kezébe vette az összehajtogatott cetlit. Rampole látta, hogy az üzenetet zsinórírással rótták, annak tartalma pedig majdhogynem proklamációval ért fel.

James Dolberman úr részére

Magára hagyom néhány holmimat az egy héttel korábbi értesítés elmaradása fejében. Nekem már nem lesz többé szükségem rájuk. Megyek vissza a síromba.

Pierre Fley

– Vajon – kérdezte Rampole – miért ez az eszelős ragaszkodás a sírba való visszatéréshez? Úgy hangzik, mintha valami jelentésének kéne lennie, még ha nincs is… Felteszem, csak ugyan létezett ez a személy, ez a Fley. A világon volt, és nem valaki más játszotta őt el.

Dr. Fell ezt nem kommentálta. Egyre borongósabb hangulatban méregette a padlót borító rongyos zöld szőnyeget.

– Semmi nyom – morogta végül. – Még csak fikarcnyi sem! A holmijai? Nem, a holmijaira nem vagyok kíváncsi. Somers alighanem alaposan körülszaglászott. Jöjjön, visszamegyünk, csatlakozunk Hadleyhez.

Miközben a Russell Square felé ballagtak, hangulatuk éppoly nyomott volt, mint az időjárás. Hadley a szalonablakból látta őket feljönni a lépcsőn, és kijött, hogy ajtót nyisson nekik. Miután megbizonyosodott arról, hogy be van csukva a szalonajtó – mögüle beszélgetés zaja szűrődött ki -, Hadley feléjük fordult a díszes folyosón. A mögötte lévő japán harci ruhához tartozó maszk mintha az ő arcát karikírozta volna.

– Ha jól sejtem, újabb galiba támadt – kezdte dr. Fell, majdhogynem derűsen. – Nos, hadd halljam. Nekem nincs semmi jelentenivalóm. Tartottam tőle, hogy a kirándulásom semmi eredményt nem hoz, de az, hogy előre sejtettem, nem vigasztal, sajna. Mi történt?

– Az a kabát – mondta Hadley, azután elhallgatott. Olyan állapotban volt, hogy dühösebb már aligha lehetett volna. Végül lecsillapodott, és kipréselt magából egy elkeseredett mosolyt. – Jöjjön, és hallgassa meg, Fell. Talán maga kihámoz belőle valami értelmet. Ha Mangan hazudik is, egyszerűen nem látom okát, miért teszi. De az a felöltő… nagyon jól megnéztük. Új kabát, vadonatúj. A zsebekben semmi, még a szokásos zsebpiszok, dohánytörmelék sem, amely pedig nagyon rövid idő alatt összegyűlik, ha hordanak egy kabátot. De az előbb még két felöltő problémájával néztünk szembe. Most pedig előttünk a kérdés, melyet nevezhetnénk akár a kaméleon felöltő rejtélyének is…

– Mi a baj azzal a felöltővel?

– Az, hogy változtatja a színét – válaszolta Hadley.

Dr. Fell pislogott, s megújult érdeklődéssel vizsgálgatta a főfelügyelő arcát. – Semmi szín alatt nem fordulna meg a fejemben – jegyezte meg -, hogy az ügy miatt elmezavar kerítette a hatalmába. Színváltoztató kabát? Azt akarja mondani, a felöltő most világos smaragdzöld?

– Úgy értem, megváltozott a színe, amióta… Gyerünk!

Valósággal szikrázott Hadley körül a feszültség, amikor kinyitotta az ajtót. A szalont nehéz, régimódi luxussal rendezték be:

bronzszobrok tartották a világítótesteket, a párkányzatokat bearanyozták, a függönyökön pedig annyi volt a csipke, hogy szinte megdermedt vízeséseket idéztek. Valamennyi lámpa égett. Burnaby a szófán üldögélt. Rosette gyors, dühödt léptekkel járt fel-alá. A sarokban, a rádiókészülék mellett állt Ernestine Dumont, csípőre tett kézzel, az egyik csípőjét magasra emelve; szórakozottan vagy bosszankodva, ezt nem lehetett megállapítani. S végül ott állt Boyd Mangan is, háttal a kandallónak, jobbra-balra ingatva magát, mintha perzselné a meleg. De nem az perzselte, hanem az izgatottság vagy valami más.

– ...Tudom, hogy jó rám az a vacak! – mondta épp hevesen. – Tisztában vagyok vele. Elismerem. Jó rám a kabát, de mégsem az én kabátom. Először is én mindig vízhatlant viselek; ott lóg kinn az előszobában. Másodszor: meg sem engedhetnék magamnak egy ilyen drága kabátot; hiszen ez a darab úgy belekerült húsz guinea-be, mint a pinty. Harmadjára pedig...

Hadley hangosan köszörülte a torkát, hogy figyelmet kapjon. Dr. Fell és Rampole érkezése láthatóan lecsillapította Mangant.

– Megismételné, kérem – mondta Hadley -, amit az imént mondott?

Mangan cigarettára gyújtott. A gyufa lángja megvillant a szemében.

Rázogatta a gyufaszálat, míg az el nem aludt, majd annak az embernek az elszántságával szívta be és fújta ki a füstöt, aki mindenáron arra törekszik, hogy pozitív benyomást keltsen.

– Jómagam egyszerűen nem értem, mi az oka annak, hogy mindenki nekem jön – panaszolta. – Lehetett egy másik felöltő, noha nem értem, miért épp itt kéne valakinek szétszórnia a ruhatárát... Jöjjön csak ide, Ted, elmagyarázom. – Karjánál fogva a kandalló elé cibálta Rampole-t, mint valami kiállítási tárgyat. – Mikor tegnap este idejöttem vacsorára, kimentem, hogy a kabátomat (a vízhatlant, el ne felejtsék) beakasszam a gardróbba. Az ember általában nem szokott odabenn a gardróbban

villanygyújtással vacakolni, hanem beakasztja a kabátját az első alkalmas vállfára. Akkor sem foglalkoztam volna ezzel, de volt nálam egy könyvcsomag, melyet be akartam tenni a polcra. így aztán lámpát gyújtottam. Akkor láttam meg a felöltőt, egy extra kabátot, egymagában lógott a legtávolabbi sarokban. Nagyjából az a méret volt, mint a sárga tweed, amely magának van; pont olyan, csak éppen, mint mondanom kellett volna már, feketében.

– Extra kabát – ismételte dr. Fell. Megdörzsölte az állat, és kíváncsian nézett Manganre. – Miért mondja, fiam, hogy extra kabát? Ha valakinek a házában lát felakasztva egy sor kabátot, hogyan merül fel magában, hogy valamelyik „extra”? Az én tapasztalatom szerint egy háztartásban a legkevésbé feltűnő dolgok a felakasztott kabátok. Az embernek van egy homályos érzése, hogy valamelyik az övé, de még abban sem igazán biztos, melyik. Hm?

– Én ismertem mindenkinek a kabátját, mind egyforma volt. *És* – válaszolta Mangan – erre kivált azért figyeltem fel, mert azt hittem, Burnabyé. Nem mondták, hogy itt van, és azon gondolkodtam…

Burnaby igen fensőbbségesen viszonyult Manganhez. Most nem tűnt olyan könnyen zavarba hozható alaknak, mint amilyennek a Cagliostro Street-i lakás díványán ülve mutatkozott. Most ő volt az idősebb, aki helyre teszi a fiatalabbat.

– Mangan – közölte – nagyon figyelmes, dr. Fell. Nagyon figyelmes fiatalember, hahaha! Kivált abban az esetben, ha rólam van szó.

– Van ellene valami kifogása? – kérdezte Mangan halkan.

– …De hadd fejezze be a történetet. Rosette, kedvesem, megkínálhatlak egy cigarettával? Azt mellesleg elmondhatom, hogy a kabát nem az enyém.

Mangan haragja egyre nőtt, noha nem lehetett pontosan tudni, miért. De hátat fordított dr. Fellnek. – Különben észrevettem. Amikor Burnaby ma reggel idejött, és megtalálta azt a kabátot, a belsejében a vérrel… nos, a világos most is ugyanazon a helyen lógott. Erre persze csak egyetlen magyarázat létezik: az, hogy két

felöltő van. De micsoda téboly ez? Megesküszöm rá, hogy a tegnap esti kabát nem volt a háziak közül senkié. Maguk is megállapíthatják ezt a tweedről. Egy kabátot viselt a gyilkos, vagy mind a kettőt, vagy egyiket se? Mellesleg a fekete kabát olyan furcsa volt…

– Furcsa? – szólt közbe dr. Fell olyan élesen, hogy Mangan sarkon fordult. – Hogy érti, hogy furcsa?

Ernestine Dumont eljött a rádió mellől. Lapos sarkú cipői kissé nyikorogtak. Ma délelőtt sokkal hervadtabbnak tűnt, arccsontja még hangsúlyosabban kiemelkedett, szemei pedig püffedtek voltak, s megjelenése ettől olyan lett, mint az űzött vadé. Fekete szeme azonban elevenen csillogott most is.

– Ugyan már! – mondta, és éles, de valahogy merev kézmozdulatot tett. – Mi okunk lenne rá, hogy folytassuk ezt az egész ostobaságot? Miért nem nálam érdeklődik? Én sokkal többet tudok ezekről a dolgokról, mint ő. – Manganre nézett, s a homlokát ráncolta. – Nem, nem, szerintem maga az igazságot mondaná, ahogy maga ismeri, noha kissé megkeverte. Egyszerű pedig… tegnap este ott volt a sárga kabát, igen. Ott lógott a vállfán, ahol Mangan állítása szerint a feketét látta. A saját szememmel láttam.

– De… – kiáltott Mangan.

– Egy pillanat – szólt közbe dr. Fell csillapítóan. – Lássuk csak, tisztázni tudjuk-e ezt a helyzetet. Ha ott látta a kabátot, hölgyem, nem találta ezt a dolgot kissé szokatlannak? Furcsának kissé, ha egyszer nem tudta megállapítani, kinek a holmija az?

– Nem, egyáltalán nem. – Mangan felé biccentett. – Nem láttam megjönni. Azt hittem, az övé.

– Ki engedte be magát egyébként? – kérdezte Mangant dr. Fell álmosan.

– Annie. De magam akasztottam fel a dolgaimat. Esküszöm…

– Jobb, ha felcsengetjük Annie-t, ha itthon van, Hadley – javasolta dr. Fell. – Idegesít engem ennek a kaméleon kabátnak a dolga. Ó, Bacchusra, de még mennyire idegesít! Mármost, hölgyem,

nem állítom, hogy maga nem mond igazat, éppúgy nem, miként maga sem állítja Mangan barátunkról. Nem sokkal ezelőtt említettem Ted Rampole-nak, milyen sajnálatos, hogy egy bizonyos személy mindvégig az igazat mondta. Hah! Mellékesen: váltott szót Annie-vel?

– Ó, igen – válaszolta Hadley. Rosette Grimaud elhaladt mellette, s csengetett. – Az ő története egyértelmű. Tegnap este kimenős volt, és éjfél utánig haza se jött. Erről azonban nem kérdeztem.

– Nem értem, mire jó ez az egész felhajtás? – kiáltotta Rosette. – Mit számít ez az egész? Nincs jobb dolguk, mint azon hülyéskedni, sárga volt egy kabát, vagy fekete?

Mangan hozzáfordult. – Tudod, rengeteget számít. Nem a levegőbe beszélek. Amellett meg azt se hinném, hogy Dumont asszony a levegőbe beszélne. Valakinek azonban igaza kell legyen. Noha beismerem, Annie aligha fogja tudni. Istenem! Én sem tudok semmit.

– De nem ám – bólintott Burnaby.

– Menjen maga a pokolba – förmedt rá Mangan -, ha nem haragszik!

Hadley kettejük közé lépett, és csendesen, de nyomatékosan beszélt. Burnaby, meglehetősen sápadtan, ismét leült. Erezni lehetett, hogy a szobában tartózkodók közül többen már alig bírják idegekkel. Mikor Annie megérkezett, mindenki elcsendesedett. Annie csendes, hosszú orrú, komoly arckifejezésű lány volt, akin látszott, hogy józan életet él, kezelhető, valamint sokat és keményen dolgozik. Kissé hajlott háttal állt meg a küszöbön, és barna szemével Hadleyt kereste. Izgatott volt kissé, de egyáltalán nem ideges.

– Egy dolgot elfelejtettem megkérdezni magától – mondta a főfelügyelő látható feszélyezettséggel. – Hm! Maga engedte be Mr. Mangant, igaz?

– Igaz, uram.

– Nagyjából mikor történt ez?

– Azt nem tudom megmondani, uram. – Annie zavarodottnak látszott. – Lehetett olyan fél órával a vacsora előtt. Pontosabban nem tudnám megmondani.

– Látta Mangant, amint beakasztja a szekrénybe a kabátját meg a kalapját?

– *Igen,* uram! Soha nem adja a kezembe, holott én persze minden további nélkül…

– De maga belenézett a gardróbszekrénybe?

– Ó, értem… Igen, bele, uram! Tudja, amikor kiengedtem Mr. Mangant, mentem egyenest vissza az ebédlőbe, akkor azonban rájöttem, hogy le kell mennem a konyhába. így aztán visszamentem az elülső folyosón keresztül. És rájöttem, hogy elment, de a gardrób belső világítását égve hagyta, úgyhogy én lementem és lekapcsoltam…

Hadley előrehajolt. – Most jól figyeljen. Tud arról a világos kabátról, melyet ma reggel a szekrényben találtunk? Tudott róla, igaz? Jó. Emlékszik, melyik vállfán lógott?

– Igen, uram, emlékszem. – Annie egy pillanatra szorosan összepréselte az ajkát. – Az elülső folyosón voltam ma reggel, amikor Mr. Burnaby rátalált, és aztán jött a többi. Mr. Mills azt mondta, úgy kell hagynunk, ahogy van, rajta a vérrel meg mindennel, merthogy a rendőrség…

– Pontosan. A kérdés, Annie, a kabát színére vonatkozik. Mikor maga tegnap este belenézett a szekrénybe, a kabát világosbarna volt, vagy fekete? Vissza tud erre emlékezni?

A lány rámeredt. – Igen, uram, vissza tudok… Mármint világosbarna vagy fekete, uram? Komolyan kérdi? Nos, uram, őszintén megmondva, nem volt az egyik se. *Mert azon a vállfán egyáltalán nem lógott semmiféle kabát se.*

Valóságos hangzavar tört ki: Mangan dühöngött, Rosette hisztérikusan felnevetett, Burnaby derűsen nyögött fel. Csak Ernestine Dumont maradt ernyedt és hallgatag. Hadley egy teljes

percig nézte a tanú becsületes, feldúlt arcát. Annie ujjait összekulcsolta, fejét hátraszegte. Hadley végül az ablakhoz vonult, és nem szólt, noha áradt belőle az erőszakosság.

Aztán dr. Fell kuncogott.

– Vigadjunk hát – szólította fel a többieket. – Legalább nem lett a kabátnak egy harmadik színe is. Ahhoz pedig ragaszkodnom kell, hogy ez igen sokatmondó tény, még akkor is, ha az a veszély fenyeget, hogy a fejemhez vágják azt a széket. Hm! Igen. Gyerünk, Hadley! Amire szükségünk van, az egy ebéd. Ebéd!

TIZENHETEDIK FEJEZET
Előadás a bezárt szobáról

A borosüvegek kiürültek, a kávét felszolgálták, a szivarokat meggyújtották. Hadley, Pettis, Rampole és dr. Fell Pettis hoteljének éttermében ültek egy hatalmas asztalnál, amelynek közepén piros ernyős lámpa világított. A legtöbb szállóvendég már visszavonult, s csak maroknyian üldögéltek a többi asztalnál a téli délutánnak ebben a lusta, jóllakott órájában, amelyben a legvigasztalóbb a tűz tud lenni. Az ablaktábláknak hópelyhek csapódtak. A falra aggatott fegyverek és páncélok árnyékában dr. Fell most igazán feudális önkényúr benyomását keltette. Némi fensőbbséges megvetéssel pillantott maga köré, majd szivarjával hadonászva megköszörülte a torkát.

– Előadást fogok tartani – jelentette be szívélyes megfellebbezhetetlenséggel – a bűnügyi irodalomban „hermetikusan lezárt szoba” néven ismert jelenséggel kapcsolatos általános tudnivalókról és esetekről.

Hadley felnyögött. – Csak ne most – kérte. – Ez után az elsőrangú ebéd után igazán nem vagyunk kíváncsiak semmiféle előadásra, különösen ha jobb dolgunk is lenne. Mármost, amint csak az imént mondtam…

– Most fogok előadást tartani – erősítette meg dr. Fell tántoríthatatlanul – a bűnügyi irodalomban „hermetikusan lezárt szoba” néven ismert jelenséggel kapcsolatos általános tudnivalókról és esetekről. – Krákogott. – Mindazok, akik nem kíváncsiak rá, ezt a részt átugorhatják. Hol is kezdjem, uraim? Mivel az elmúlt csaknem negyven évben szenzációsabbnál szenzációsabb történetekkel fogtam munkára az agyamat, bízvást kijelenthetem…

– De ha lehetetlen helyzeteket fog elemezni – szólt közbe Pettis -, minek diskuráljunk detektívtörténetekről?

– Azért – mondta a doktor -, mert mi magunk is egy detektívtörténet szereplői vagyunk, és nem bolondítjuk meg az olvasót azzal, hogy úgy teszünk, mintha nem lennénk. Hadd ne találjunk ki bonyolult kifogásokat, miért kell detektívtörténetekről beszélnünk. Hadd tegyük őszintén és nyíltan, ami egy könyv szereplőitől elvárható.

– De hogy folytassam: a detektívtörténetek megvitatásakor nem kísérlem meg azt, hogy szabályok felállításával generáljak vitát. Kizárólag személyes ízlésekről, preferenciákról kívánok szólni. Hogy Kiplinggel éljünk: „Hatvankilenc módja van annak, hogy gyilkossági zűrzavart kreáljunk, s ezek mindegyike rendjén való.” Nos, ha azt mondanám, ezek mindegyike egyformán érdekes, abban az esetben jómagam – hogy a körülményekhez képest civilizáltan fejezzem ki magam – kancsal hazug lennék. De nem ez a lényeg. Amikor azt állítom, hogy a hermetikusan lezárt szobáról szóló történet érdekesebb, mint a detektívirodalomban bármi más, az pusztán előítélet. Szeretem, ha a gyilkosaim gyakran felbukkannak, vért ontanak, és groteszkek. Kedvelem, ha az ábrázolás élénk és színes, ha a történet meghaladja a képzeletemet, mivel sajnos nem vagyok kapható arra, hogy egy történetet pusztán annak alapján találjak lenyűgözőnek, hogy a valóságban is megtörténhetett volna-e. Mindezt azonban le kell szögezni, hiszen akad, aki nem kedveli a kissé rémes dolgokat, és ragaszkodik ahhoz, hogy preferenciáit szabályok gyanánt kezeljék. Azt a szót, hogy *valószínűtlen,* megbélyegzésként használják. S ezáltal arra a következtetésre jutnak, hogy a *valószínűtlen* tulajdonképpeni jelentése a *rossz.* Mármost ésszerűnek tűnik, ha leszögezzük: a *valószínűtlen* szó a legutolsó, melyet bármely esetben a detektívirodalom megbélyegzésére használhatunk. Hiszen javarészt azért szeretjük a detektívregényeket, mert szeretjük magát a valószínűtlenséget. Ha A-t meggyilkolják, és B meg C alaposan gyanúsítható, valószínűtlen, hogy az ártatlannak tűnő D lenne a gyilkos. Holott ő az. Ha G alibije tökéletes, és arra többen megesküsznek, valószínűtlen, hogy G rossz fát tett a tűzre, pedig dehogynem tett. Ha a detektív némi szénporra

lel a tengerparton, valószínűtlen, hogy egy ilyen jelentéktelen dolgon megfordulna bármi is, holott éppenséggel azon fordul meg. Röviden: az ember eljut oda, ahol a *valószínűtlen* szónak nincs már igazán létjogosultsága. Ilyesmi nem túl esélyes a történet végéig, hogy úgy mondjam. Aztán, ha az ember egy valószínűtlen személynek tulajdonítja a bűnelkövetést (mint teszik azt egyes vén maradiak), panasznak helye nemigen van, hiszen kevéssé valószínű vagy szükségszerűen kevéssé nyilvánvaló indítékokból cselekedett, mint a korábban gyanúsított személy. Amikor felhangzik a kiáltás: *Az effajta dolog nem történhet meg!,* amikor félarcú gonosz lelkekre, fantomokra és hipnotikus erővel bíró szőke szirénekre panaszkodunk, azzal pusztán azt akarjuk mondani: „Nem szeretem az ilyen történeteket." Ez így teljesen korrekt. Ha valaki nem szereti őket, jogában áll nemtetszésének hangot adni. Ám ha valaki az ízléskérdésből szabályt akar faragni, s egy történet érdemeit vagy akár valószínűségét annak alapján kísérli meg elbírálni, az pusztán azt állítja: „Ez az eseménysor nem történhetett meg, mert ha így történik, én nem élveztem volna." Mi lehet az igazság az ügyben? Rájöhetünk, ha példaként alkalmazzuk a hermetikusan lezárt helyiséget, mert ezt a szituációt mindennél többet támadták azon az alapon, hogy nem meggyőző. Örömömre szolgál, hogy elmondhatom: a legtöbb ember odavan a zárt szobáért. De – és ez átkozottul nagy bibi – gyakran még a hívei is kételkednek. Készséggel ismerem be, hogy némelykor még jómagam is így vagyok vele. Pillanatnyilag tehát maradjunk ennél a tárgykörnél, és nézzük meg, mire tudunk rájönni. Miért vagyunk mindannyian annyira bizonytalanok, valahányszor magyarázatot hallunk a bezárt szobára? A legkevésbé sem azért, mert hitetlenek vagyunk, hanem mert valami homályos módon *kiábrándulunk*. S ha valakit ilyen érzés fog el, mi sem természetesebb, mint hogy egy lépéssel továbbmenve az egész dolgot hihetetlennek, lehetetlenségnek vagy pusztán nevetségesnek bélyegezze.

– Összefoglalva: – bökött dr. Fell a levegőbe a szivarjával -: O'Rourke elmondott ma nekünk egyet és mást az illúziókról,

amelyek a *való világban* mennek végbe. Atyám! Uraim, ugyan mennyi az esélye egy történetnek, ha még a valódi jelenségek is gúny tárgyát képezik? Már maga a tény, hogy megtörténnek, és az illuzionista megússza, csak még rosszabbá teszi a megtévesztést. Ha mindez detektívregényben következik be, hihetetlen az egész. Ha az életben történik meg, mi pedig rákényszerülünk arra, hogy elhiggyük, a magyarázatot pusztán kiábrándítónak nevezzük. És mindkét fajta kiábrándulásnak az oka egy. Túl sokat várunk. Tudják, az okozat annyira mágikus, hogy valami módon arra gondolunk, annak kell lennie az oknak is. Ha látjuk azonban, hogy szó sincs varázslatról, ostobaságnak nevezzük. Ez aligha tisztességes a részünkről. A gyilkos kiszámíthatatlansága az utolsó ok, amely miatt panaszkodnunk kéne. Az egésznek a próbája az, hogy *véghez lehet-e vinni*. Ha igen, már fel sem merül a kérdés, hogy véghez *kellett volna-e* vinni.

Egy ember kimenekül a zárt szobából – és? Mivel nyilvánvalóan megsértette a mi szórakoztatásunkra a természet törvényeit, csak az égiek tudják, joga van-e megsérteni a valószínű viselkedés szabályait! Ha valaki felajánlja, hogy a fejére áll, aligha köthetjük ki, hogy mialatt ezt teszi, két lábbal a földön kell maradnia. Amikor, urak, ítélkeznek, ezt tartsák szem előtt. Ha tetszik, nevezzék az eredményt érdektelennek vagy bármi másnak személyes ízlésüknek megfelelően. Azzal az értelmetlen kijelentéssel azonban, mely szerint az egész valószínűtlen vagy erőltetett, kéretik csínján bánni.

– Rendben van, rendben van – fészkelődött Hadley. – Jómagam nem táplálok ellenséges érzelmeket a dologgal kapcsolatban. De ha már ragaszkodik az előadáshoz, annak nyilvánvalóan van valami köze a mi ügyünkhöz.

– Van.

– Akkor miért a hermetikusan zárt szobával foglalkozunk? Ön mondta, hogy nem a Grimaud-gyilkosság a legnagyobb problémánk. A legfontosabb az, ki lőtte le Fleyt egy üres utca kellős közepén?...

– Ó, erre gondol? – kérdezte dr. Fell olyan gőgös legyintéssel, hogy Hadley rámeredt. – Erre a részére? A magyarázatot abban a pillanatban tudtam, amikor meghallottam a templomi harangokat. Micsoda nyelven beszéltek! Teljesen komolyan mondom. A szobából való menekülés ejt engem zavarba. És annak illusztrálására, hogy nem vagyunk képesek nyomra bukkanni, fel fogom vázolni a zárt szobában történő gyilkosság végrehajtásának néhány módját, éspedig különféle csoportosításokban. Ez a bűncselekmény is besorolható valahová. Másként nem lehet! Mindegy, mennyi változat lehetséges, ez sem lehet más, *csak* egy variációja valamelyik alapmódszernek.

– Mármost – magyarázta -, íme a mi dobozunk, egy darab ajtóval, egy darab ablakkal és áthatolhatatlan falakkal. Amikor arról ejtünk szót, miként lehetséges távozni onnan, ha egyszer az ajtó és az ablak is zárva, nem teszek majd említést arról az alacsony szintű (és napjainkban ritkaságszámba menő) trükkről, mely szerint titkos kijárat nyílik a szobából. Ez ugyanis annyira szint alá viszi a történetet, hogy egy önmagára valamelyest is adó szerző aligha merészkedik ilyesmit akár csak megemlíteni is. Ennek a nevetséges megoldásnak az egyszerűbb változatait sem fogjuk megbeszélni: az eltolható panelt, amely csak akkora, hogy épp befér rajta egy kéz; a mennyezeten lévő lyukat, amelyen át behatol a kés, majd a lyuk tökéletesen zárul, míg odafenn a padláson por kerül a kérdéses helyre, mintha soha senki nem járt volna ott. Ez ugyanis mind ugyanaz pepitában. Az elv nem változik, akár gyűszűnyi a titkos lyuk, akár ólajtónyi… Ami az osztályozást illeti, ön talán jegyezhetné, Mr. Pettis.

– Rendben – vigyorgott Pettis. – Rajta!

– Kezdem! Bűncselekményt követnek el egy hermetikusan lezárt szobában, amely valóban hermetikusan zárt, és ahonnan a gyilkos nem menekült el, mert valójában bent sem volt. Magyarázatok:

1.– Nem gyilkosság történt, hanem véletlen események sorozata vezetett balesethez, amely gyilkosságnak tűnik. Korábban, amikor az ajtó még nem volt bezárva, történt egy rablás, egy támadás,

sebesülés vagy a bútor sérülése, amely halálos harcot sugall. Később az áldozat vagy véletlenül életét veszti, vagy összeesik a bezárt szobában, és feltételezik, hogy mindezen történések egyszerre mentek végbe. Ebben az esetben a halál beálltát általában koponyatörés okozza – a feltételezés szerint a gyilkos szerszám bunkósbot volt, a valóságban azonban valamilyen bútordarab. Lehet asztal sarka vagy szék éles széle, a legnépszerűbb eszköz azonban az acél kandallórács. A gyilkos rács egyébként úgy végez az emberrel, hogy a haláleset gyilkosságnak tűnik Sherlock Holmesnak a kampókezű emberrel való kalandja óta. Ennek a fajta, gyilkost sem nélkülöző agytornának legkielégítőbb megoldását Gaston Leroux *A sárga szoba rejtélye* című művében találjuk – ez a legjobb detektívtörténet, melyet valaha is írtak.

2.– Gyilkosság történt ugyan, ám úgy, hogy az áldozatot öngyilkosságba vagy halálos balesetbe hajszolják bele. Ez lehet a hatása például a kísértetjárta szobának, vagy még közönségesebben annak, ha gázt szivárogtatnak kívülről a szobába. Az áldozat a gáz vagy a méreg hatására megvadul, és őrjöngeni kezd, tör-zúz, így a helyszín úgy fest, mintha küzdelem folyt volna közte és valaki más között, végül késsel megsebesíti önmagát. Más változatokban a csillár egyik ága szúrja át a fejét, esetleg önkezével fojtja meg magát.

3.– Gyilkosság történt, de egy, a szobában előzetesen felállított mechanikus eszköz segítségével, amelyet úgy rejtettek el valamilyen ártalmatlan kinézetű bútordarabban, hogy lenyomozhatatlan maradjon. Lehet ez csapda, amit olyasvalaki állított, aki rég halott, és működésbe léphet automatikusan, de működésbe hozhatja azt a modern kori gyilkos is. Lehet azonban napjaink tudományának valamilyen ördögi találmánya. Lőfegyver-mechanizmust rejthetnek például a telefon kagylójába, amely golyót ereszt az illető koponyájába, amint felveszi a kagylót. Alkalmazzák a pisztoly ravaszához erősített zsinórt, amelyet a megfagyó víz összehúzódása hoz mozgásba, és az órát, amely akkor lő, ha felhúzzák. Az órák népszerűek; itt van például a találékony nagypapa órája, amelyben csörögni kezd egy rejtett csengő, és ha az ember hozzányúl, hogy

elnémítsa, a szerkezet egy pengét lő a hasába. Ismerjük a mennyezetről csüngő súlyt, amely szétveri az ember koponyáját, és az ágyat, amely, ha az ember teste bemelegíti, halálos gázt kezd árasztani magából; a mérgezett nyilat, amely után nem marad nyom, a...

– Látják – döfködött vadul szivarjával dr. Fell -, amint közelebbi ismeretségbe kerülünk ezekkel a mechanikus eszközökkel, igencsak a „lehetetlen helyzet" tartományában járunk. Lehetne folytatni akár olyan eszközökkel, amelyek villanyárammal végzik ki áldozatukat. Elektromos sakktábla. Akár elektromos kesztyű. Minden egyes bútordarab magában hordozhatja a halált, még egy teafilter is. Úgy tűnik azonban, ügyünkben ilyesmihez nem folyamodtak, tehát lépjünk tovább.

4.– Öngyilkosság történt, melyet gyilkosságnak akartak feltüntetni. Az illető ledöfi saját magát egy jégcsappal, amely aztán szépen elolvad; a bezárt szobában fegyvert nem lelnek, a gyilkosságot mindenki feltételezi. Valaki olyan fegyverrel lövi agyon magát, melyet rugalmas anyaghoz erősítettek; amint a pisztoly kicsúszik a kezéből, távozik is, mondjuk a kéményen át. Ennek a trükknek a változatai (nem bezárt szobás ügyekben) közé tartozik a pisztoly, amelyhez súlyt erősítenek, így a lövést követően az egy hídról a folyóba esik; de hasonló eset az is, amikor az ablakon esik ki, hóesésben.

5.– Olyan gyilkossággal van dolgunk, amelyben komoly szerepet játszott az illúzió és a szerepjátszás. így: az áldozat, akiről azt hiszik, még él, valójában már holtan fekszik a szobájában, amelynek ajtaja megfigyelés alatt áll. A gyilkos, aki vagy beöltözik az áldozatnak, vagy hátulról tévesztik azzal össze, beront az ajtón. Megpördül, megszabadul az álöltözéktől, és azon nyomban ki is jön az ajtón, immár *önmagaként*. Az illúzió az, hogy kijövet pusztán elmegy egy másik ember mellett. Bárhogyan is alakul, van alibije, hiszen ha később a hullát felfedezik, feltételezik, hogy a gyilkosságra valamivel azután került sor, hogy az „áldozat", akit eljátszottak, bement a szobába.

6.– Gyilkosság történt, amely – noha olyasvalaki követte el, aki akkor nem volt a szobában – úgy fest: csak olyasvalaki követhette el, aki bent tartózkodott.

– Ezt megmagyarázandó – szakította meg dr. Fell az előadást – ezt a típusú bűncselekményt a távolsági vagy jégcsap gyilkosság cím alatt osztályozom, miután ennek az elvnek egy változatáról van szó. A jégcsapról már beszéltem; értik, mit akarok mondani. Az ajtó zárva, az ablak túl kicsi ahhoz, hogy azon a gyilkos átférjen; ettől függetlenül az áldozatot nyilvánvalóan a szobában késelte meg valaki, a gyilkos fegyvernek pedig nyoma veszett. Nos, a jégcsapot belülről lőtték ki, mint egy golyót – nem fogjuk azt tüzetesebben megbeszélni, mennyire praktikus az ilyesmi, mint amennyire a korábban említett titokzatos gázokat tárgyaltuk meg -, azután pedig nyom nélkül elolvad. Azt hiszem, Anna Katherine Green volt az első, aki detektívregényben – *Csak kezdőbetűk* volt a címe -ezt a trükköt alkalmazta.

(Mellesleg ő a felelős egy sor hagyományért. Első, nagyjából ötven évvel ezelőtt megjelent detektívregényében alapozta meg a munkaadóját meggyilkoló titkár figuráját, és azt hiszem, a mai statisztikák bizonyítanák, a titkár a fikciókban a leggyakrabban előforduló gyilkos. A komornyikok már régen kimentek a divatból; a kerekes székes rokkant túlságosan is gyanús; ami pedig a békés, középkorú vénkisasszonyokat illeti, ők ki tudja, mikor leküzdötték már gyilkos hajlamaikat, hogy detektíveskedhessenek. Napjainkban már az orvosok is sokkal jobban viselkednek, kivéve persze azt az esetet, amikor őrült tudós válik belőlük. Az ügyvédek, noha gonoszságuk alapjában változatlan maradt, csak egyes esetekben jelentenek közvetlen veszedelmet. A ciklusok azonban visszatérlek! Edgar Allan Poe nyolcvan évvel ezelőtt képes volt a gyilkosát Goodfellownak, azaz klassz fickónak elnevezni, és napjaink legnépszerűbb krimiírója pontosan ugyanezt tette, amikor Goodmannek, jó embernek nevezte el az ősgonoszt. Mindazonáltal továbbra is a titkárok a leggonoszabbak, akikkel bűncselekmények tájékán találkozni lehet.)

– Hogy folytassam a jégcsappal: annak valóságos alkalmazását a Medicieknek tulajdonítják, és az egyik csodálatraméltó Fleming Stone-történet Martialis epigrammáját idézi annak bizonyságaképp, hogy e halálos fegyvert már az első századi Rómában is ismerték. Jégcsapot lőttek ki, dobtak vagy indítottak útjára számszeríjjal Hamilton Creek egyik kalandjában is (a *Negyven arc* nagyszerű alakjáról van szó). Variáció még erre a témára az oldódó rakéta, a kősóból, sőt a fagyasztott vérből készült golyó. Mindez azt illusztrálja, mit értek azon, hogy valaki kívül lévő követ el zárt szobában bűncselekményt. Vannak más módszerek is. Hosszú és igen vékony pengével meg lehet késelni valakit egy hétvégi ház nem tökéletesen illeszkedő deszkái között, s a pengét azután könnyűszerrel vissza lehet húzni; de késelni lehet olyan vékony pengével is, hogy az áldozat szinte meg sem érzi, sőt át tud sétálni a másik szobába, és csak ott esik össze holtan hirtelen. Vagy ráveszik, hogy nézzen ki egy ablakon, amely bentről hozzáférhetetlen, fentről azonban régi ismerősünk, a jég, szétzúzza a koponyáját, fegyvert azonban később nem találnak, mivel az elolvad.

– Ebben a rubrikában (noha tökéletesen illene a hármas számú alá is) felsorolhatjuk azokat a gyilkosságokat is, amelyeket mérges kígyókkal vagy egyéb mérges férgekkel követnek el. A kígyókat nemcsak szekrényekben meg széfekben lehet ügyesen elrejteni, de virágkosarakban, könyvekben, gyertyatartókban, sétapálcákban is. Még egy olyan szívderítő eset is eszembe jut, amikor egy pipa borostyánszára, amelyet groteszk módon skorpió formájúra faragtak, egyszer csak életre kelt, és amikor az áldozat a foga közé illesztette, valódi skorpió lett belőle. Ám ami a bezárt szobában valaha elkövetett legnagyszerűbb távolsági gyilkosságot illeti, uraim, jó szívvel ajánlom önöknek a detektivregények történetének legbriliánsabb darabját. (Amely voltaképp osztozik a dicsőségen némely más verhetetlen kiválósággal, így Thomas Burke-tól a *Mr. Ottermole kezei,* Chestertontól az *Ember az átjáróban,* valamint Jacques Futrelle-től *A tizenhármas cella problémája* című művekkel.) Ez pedig nem más, mint Melville Davisson Post

Doomdorf-rejtélye, ahol a tényleges gyilkos maga a nap. A nap csap le a bezárt szoba ablakán keresztül, változtatja égő palackká Doomdorfnak az asztalon álló saját fehér faszeszlikőrös üvegét, s gyújtja be ezen keresztül a falon lévő pisztoly gyutacsát: az áldozat melle pedig szétrobban, mialatt az ágyban fekszik. Azután pedig ugyancsak ott van a... No de álljunk csak meg. Jobb, ha nem kalandozok el még jobban; befejezem inkább az osztályozást a hetedik rubrikával:

7.– Olyan gyilkosság, amely pontosan az 5. pontban ismertetett hatás fordítottján alapul: az áldozat halálának idejét a valóságosnál sokkal korábbra teszik. Az illető alszik (begyógyszerezve, de amúgy sértetlenül) a bezárt szobában. Hiába kopogtatnak, erre nem ébred fel. A gyilkos alattomosan fellármázza a házat, betöri az ajtót, megkéseli az áldozatot, vagy a torkát vágja el, miközben a többiekkel elhiteti, hogy látnak valamit, amit valójában nem látnak. Ennek a kategóriának a feltalálása Israel Zangwill nevéhez fűződik, és számos formában alkalmazták már. Játszódott már ilyen cselekmény (általában késelés formájában) hajón, romos házban, üvegházban, padláson, még a szabadban is – ahol az áldozat előbb megbotlott, és így veszítette el az eszméletét, mielőtt a gyilkos fölé haj olt volna. Tehát...

– Egy pillanat! – szólt közbe Hadley, és az asztalra csapott. Dr. Fell, akit ékesszólása ezúttal sem hagyott cserben, felé fordult, és rámosolygott.– Lehet, hogy mindezzel nincs semmi baj – folytatta a főfelügyelő. – Most már foglalkoztunk a bezárt szoba műfaj valamennyi típusával...

– Valamennyivel? – csodálkozott dr. Fell. – Ez természetesen nem így van. Átfogóan még azokat a módszereket sem vettük teljes egészében szemügyre, amelyek ebbe az osztályozásba tartoznak; csupán áttekintettük őket úgy nagyjából. De érjük is be ennyivel. A másikfajta osztályozásról akartam beszélni: az ajtókkal és ablakokkal való különféle bűvészkedésekről, amelyeknek köszönhetően ezek zárva lehetnek belülről. Uraim, folytatnám tehát...

– Nem, még ne folytassa – makacskodott a főfelügyelő. – A saját érveit fogom felhasználni. Ön szerint nyomra bukkanhatunk, ha végigvesszük a mutatvány különféle módozatait. Eddig hét pontot sorolt fel, csakhogy a *mi* esetünkben valamennyit ki kell zárni, éspedig az ön saját kategorizálása miatt, amely pedig így hangzott: „Bűncselekményt követnek el egy hermetikusan lezárt szobában, amely valóban hermetikusan zárt, és ahonnan a gyilkos nem menekült el, mert valójában bent sem volt.” Ez mindent kizár! Hiszen ha valamit tudunk, hacsak fel nem tesszük, hogy Mills és a Dumont nő hazudnak, az az, hogy a gyilkos csakugyan odabent volt! Erre mit tud mondani?

Pettis előrehajolt, és kopasz fején megcsillant a piros ernyős lámpa fénye. Eddig szép kalligrafikus jegyzeteket készített aranyceruzájával, most azonban felemelte jelentőségteljes tekintetét, amely most, hogy dr. Fellt fürkészte, még jelentőségteljesebbnek s valahogy békaszerűnek tűnt.

– Nos, igen – szólalt meg kis köhintéssel. – Az ötödik pont azonban véleményem szerint igen sokatmondó. Illúzió! Mi van akkor, ha Mills és Dumont asszony valójában nem láttak senkit bemenni a szobába; ha valahogyan átverték őket, vagy az egész csak olyan illúzió volt, mint a laterna magica?

– Ördögöt! – jelentette ki Hadley. – Már elnézést! Erre már én is gondoltam. Tegnap egész este ezzel gyötörtem Millst, és ma reggel is volt vele némi beszédem. Bármi volt is az a gyilkos, bizonyosan nem illúzió, és azon az ajtón igenis bement. Elég tömör volt ahhoz, hogy árnyékot vessen, amikor pedig végigment a folyosón, a léptei érezhetők voltak. Ahhoz is elég valóságos volt, hogy beszéljen, és az ajtót bevágja. Ezzel egyetért, Fell?

A doktor búsan bólintott, és pöffentett egyet a szivarján.

– Ó, hogy is ne értenék. Elég tömör volt, és bement.

– De még ha meg is engednénk – folytatta Hadley, miközben Pettis újabb kávét rendelt a pincértől -, olyasmit feltételeznénk, amiről eleve tudjuk, nem áll meg. A laterna magica árnyékával

aligha ölhették meg Grimaud-t. Valóságos pisztoly sült el egy valóságos kézben. Ami pedig a többi pontot illeti, Isten a tudója, hogy Grimaud nem misztikus eszköztől lelte halálát. Mi több, nem is önmagát lőtte meg, és azután nem tüntette el a pisztolyt a kéményen át, mint az példaként elhangzott. Elsősorban senki nem tudja magát többlábnyi távolságról meglőni. Másodsorban a fegyver sem képes arra, hogy kirepüljön a kéményen, onnan a háztetők fölött elvitorlázzon a Cagliostro Streetre, ledurrantsa Fleyt, majd mint ki dolgát jól végezte, a hóba puffanjon. A fenébe is, Fell, lassanként már én is kezdek úgy gondolkodni, mint maga. Túlságosan is ki vagyok téve a társaságának. Térjünk vissza a józanság birodalmába. Mi van önnel?

Dr. Fell szeme elkerekedett, a lámpára bámult, majd ökle lassan az asztalra ereszkedett.

– Kémény – suttogta. – Kémény! Hű! Vajon… Atyám! Hadley, hogy én micsoda ökör vagyok!

– Miért, mi van a kéménnyel? – kérdezte a főfelügyelő. – Egyszer s mindenkorra tisztáztuk, hogy a kéményen át senki emberfia nem távozhatott.

– Igen, hogy is ne tisztáztuk volna; csakhogy én másra gondoltam. Már látom a fényt az alagút végén, még ha az a fény csak tűszúrásnyi is. Muszáj lesz még egy pillantást vetnem a kéményre.

Pettis kuncogott, és az aranyceruza végével megkopogtatta jegyzeteit. – Mindenesetre – mondta – akár ki is kerekítheti, amit elkezdett. Egy dologban egyetértek a főfelügyelővel. Jobb, ha a nyílászárókkal való babrálás módozatait vázolja.

– Legnagyobb sajnálatomra azt kell mondjam – szólt dr. Fell, miközben szórakozottsága elillant -, hogy a kémények nem a kedvenc menekülő útvonalai a detektívtörténeteknek, kivéve természetesen, ha titkos átjárók is egyben. Olyankor azonban páratlanok. Üreges kémény, mögötte titkos szobával; a kandalló háta szétnyílik, akár egy függöny; maga a kandalló kifordítható. S mi több, a kéményen át mindenféle ledobható, főleg olyasmi, ami

mérgező. Az viszont igencsak ritkaságszámba megy, hogy egy gyilkos a kéményen felmászván menekülő útvonal gyanánt használja azt. Túl azon, hogy közel állna a lehetetlenhez, igencsak koszos megoldás lenne, szemben az ablakokkal és ajtókkal való játszadozással. A két klasszikus, az ablak és az ajtó közül messze az utóbbi a népszerűbb, ennélfogva felsorolhatjuk néhány módját, miként érhető el, hogy az ajtó belülről zártnak hasson:

1.– A kulccsal való manipulálás, amíg az a zárban van. Ez volt a kedvenc régimódi metódus, manapság azonban túlságosan is közismertek a különféle variációi ahhoz, hogy valaki komolyan kísérletezzen vele. A kulcs szára megmarkolható, és kívülről szerszámmal elfordítható; mi magunk is ehhez az eljáráshoz folyamodtunk, amikor kinyitottuk Grimaud dolgozószobájának ajtaját. Az egyik praktikus kis célszer szám egy nagyjából két hüvelyk hosszú vékony fémrúd, amelyhez bizonyos hosszúságú erős zsinór csatlakozik. A szoba elhagyása előtt ezt a rudat csúsztatjuk a kulcs fejénél a lyukba, az egyik végét alá, a másikat fölé, így az emelő ként működik; a zsinórt leejtjük, és átvezetjük az ajtó alatt. Az ajtót kívülről becsukjuk. Ekkor már csak a zsinórt kell meghúzni, és az emelő elfordítja a zárat; azután megrázzuk vagy kihúzzuk a zsinórral a rudat, és amikor leesik, az ajtó alatti résen kihúzzuk. Ezen elv alapján számos változat ismeretes, de valamennyi a zsinór használatán alapul.

2.– Anélkül, hogy zárhoz vagy lakathoz nyúlnánk, egyszerűen eltávolítjuk az ajtó zsanérjait. Elegáns trükk, leginkább iskolások folyamodnak hozzá, ha ki akarnak fosztani egy lezárt öltözőszekrényt. Ehhez azonban természetesen az kell, hogy a zsanérok kívül legyenek.

3.– Manipulálás a retesszel. Ismét a zsinóré a főszerep, valamint ezúttal tűkből és stoppolótűkből álló mechanizmusé, amelyekkel a retesz kívülről rátolható, míg a zsinór a kulcslyukon át távozik. Philo Vance, aki előtt a kalapomat megemelem, mutatta be ennek a mutatványnak a legjobb alkalmazását. Vannak egyszerűbb, de kevésbé hatékony variánsok is, amelyeknél csak egy zsinórt

használunk. Hamis csomót hurkolunk egy hosszabb darab végére, amely erős és hirtelen rántásra kibomlik. Ezt a hurkot vetjük át a reteszpánton, majd a zsinórt kivezetjük az ajtó alatt. Az ajtót ezután becsukjuk, és a zsinórt jobbra vagy balra húzva rázárjuk a reteszt. Az éles és hirtelen rántástól a csomó kibomlik, a zsinórt kihúzzuk. Ellery Queen bemutat egy újabb metódust, amelynek lényege magának a halottnak a felhasználása; ennek durva, összefüggéseiből kiragadott bemutatása azonban nem lenne tisztességes eljárás ezzel a kitűnő' úriemberrel szemben.

4.– A rugós zárral vagy ajtógombbal való manipulálás. Ennek lényege a legtöbb esetben az, hogy valamivel rögzítik a zárnyelvét, aztán a tárgyat az ajtó becsukásakor eltávolítják. Eddig a legjobbnak a mindig jól felhasználható jég alkalmazása minősült, nevezetesen a jégkockáé, amely elolvad, s így egy idő után engedi, hogy a zár nyelve a helyére ugorjon. Tudunk olyan esetről, ahol az ajtó puszta becsapása ugrasztottá helyére a rugós zárat.

5.– Az illúzió egyszerű, de hatékony módszer. A gyilkos a tett elkövetése után kívülről bezárja az ajtót, és magánál tartja a kulcsot, a többiek azonban úgy tudják, hogy a kulcs belülről van a zárban. A gyilkos, aki a házat fellármázza, és aki a hullát megtalálja, beveri az ajtón lévő ablak felső tábláját, benyúl, kezében a kulccsal, „megtalálja" belül a kulcsot, ki is nyitja vele az ajtót. Ugyancsak ezt az eljárást használjuk akkor is, ha átlagos faajtóról van szó.

Vannak összetett metódusok is, például az ajtó kívülről történő bezárása, majd a kulcsnak ismét csak zsinórral történő visszajuttatása, de önök is láthatják, hogy ebben az esetben egyiket sem alkalmazták. Úgy találtuk az ajtót, hogy belülről volt bezárva. Nos, sok módszer létezik, amellyel ezt el lehet érni, de ezek alkalmazására *sem* került sor, hiszen Mills mind végig szemmel tartotta az ajtót. Ez a szoba technikai értelemben zárva volt. Szemmel is tartották, így ezen az úton nem jutunk el a megoldásig.

– Nem szívesen hozakodom elő híres mondásokkal – ráncolta a homlokát Pettis -, mindenesetre igencsak ideillik az, mely szerint ha a lehetetlent kizárjuk, az a megoldás, ami maradt, bármilyen

abszurdnak tűnik is. Az ajtót kizárta. Felteszem, hogy kizárja a kéményt is.

– Ki bizony – morogta dr. Fell.

– Akkor ismét csak az ablakhoz jutunk, nem? – kérdezte Hadley. – Végigment az összes olyan módozaton, melyeket nyilvánvalóan nem alkalmazhattak. De ebben a szenzációs katalógusban gondosan kerülte az egyetlen olyan távozási lehetőség említését, amelyhez a gyilkos *kizárólagos* jelleggel folyamodhatott…

– Mert nem egyszerűen be volt zárva az ablak, hát nem érti?! – kiáltotta dr. Fell. – Mondhatok éppen a bezárt ablakokkal kapcsolatban is néhány furcsaságot. Eljátszható mindenféle bohóckodás az acélzsalukkal és zárakkal. Megtehetjük, hogy bezúzzuk az ablakot, óvatosan bezárjuk, majd távozásunkkor egyszerűen új táblát illesztünk a régi helyébe, és annak rendje és módja szerint körül is gitteljük, így az ablak úgy fest, mintha hozzá sem nyúltak volna, ugyanakkor belülről be van zárva. Ez az ablak azonban nem egyszerűen be volt zárva – ez hozzáférhetetlen volt.

– Mintha valahol olvastam volna pókemberekről… – mondta Pettis bizonytalanul.

Dr. Fell azonban a fejét rázta. – Nem vitatjuk, hogy akrobatikus képességekkel rendelkező ember képes közlekedni a falon, még ha az sima is. Miután ezt készséggel elfogadtam, arra kell gondolnom, hogy valahová még a legügyesebb pókembernek is le kell előbb vagy utóbb tennie a lábát. Csakhogy nem tette le. Sem a tetőn, sem odalent… – Dr. Fell öklét a halántékára szorította. – Ha viszont ebben a tekintetben kíváncsiak lennének egy-két ötletre…

Elhallgatott, és felemelte a fejét. A csendes és immáron elhagyatott étterem kirakatai előtt hullott a hó. Egy alak tartott feléjük habozva, előbb jobbra-balra tekingetve, aztán lépteit meggyorsítva. Hadley meglepetésében felnyögött, amikor megállapította, hogy Mangan az. Mangan sápadt volt.

– Kifogytunk? – kérdezte Hadley a tőle telhető leghűvösebben. – Nincs esetleg valami más színváltozó kábátokról vagy…

– Nincs – mondta Mangan. Megállt az asztalnál, s kissé lihegett. – De jobb, ha átjönnek. Valami történt Draymannel; gutaütés vagy ahhoz hasonló. Nem halt meg, de nagyon rosszul van. Épp önnel akart érintkezésbe lépni, amikor elborult az agya… összevissza beszél arról, hogy valaki van a szobájában, tűzijátékról, kéményekről.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET
A kémény

A szalonban megint csak hárman voltak, és várakoztak, pattanásig feszült idegekkel. Még a kandallónak háttal álló Stuart Mills is folyamatosan úgy köszörülte a torkát, hogy láthatóan az őrületbe kergette Rosette-et. Ernestine Dumont csendesen ült a tűznél, amikor Mangan bevezette dr. Fellt, Hadleyt, Pettist és Rampole-t. A lámpák nem égtek; csak a havas délután fénye szivárgott át a súlyos csipkefüggönyökön, s Mills alakja még a kandallótűz fáradt fényét is eltakarta. Burnaby már elment.

– Nem mehetnek be hozzá – mondta a nő. – Az orvos vele van. Minden egyszerre történt. Valószínűleg megőrült.

Rosette, aki eddig feszült macskaarccal járt fel és alá, a belépőkre pillantott, és rájuk förmedt:

– Én ezt nem bírom ki, tudják. Ilyen messzire nem mehet ez, és aztán... *Van* valami fogalmuk arról, mi történt? Tudják, hogyan halt meg az apám, vagy hogy ki tette? Az isten szerelmére, mondjanak már valamit, akár azt is, hogy engem vádolnak!

– Gondolom, pontosan elmond mindent arról, ami Mr. Draymannel történt – szólt halkan Hadley. – És azt is, hogy mikor történt. Válságos az állapota?

Mme Dumont vállat vont. – Nem zárhatjuk ki. A szíve... Nem tudom. Összeesett. Most eszméletlen. Azt sem tudom megmondani, eszméletére tér-e valaha is. Ami a vele történteket illeti, fogalmunk sincs, mi váltotta ki...

Mills ismét megköszörülte a torkát. Arcára fagyott mosolya igencsak kísérteties volt.

– Ha, uram, bármilyen ötlet vagy gondolat merült volna fel önben Drayman kapcsán valamiféle... hm... tisztességtelenségről, netán idegenkezűségről, jobb, ha elfelejti. És ha erről meg akar győződni,

elég furcsa módon mi fogjuk igazolni, éspedig… hogy is mondjam… párosával. Azt értem ezen, hogy ugyanazok vannak együtt ma délután, akik tegnap este is együtt voltak. Én meg a jósnő – hajolt meg mélyen Ernestine Dumont felé – együtt dolgoztunk az én dolgozómban. Tudomásom szerint Miss Grimaud és a barátunk, Mangan, idelent voltak… Rosette megcsóválta a fejét. – Jobb, ha mindjárt az elejétől hallja. Elsőnek Boyd szólt, hogy Drayman lejön ide?

– Nem. Én nem mondtam nekik semmit – válaszolta Mangan némi keserűséggel. – Az után a kabátügy után azt akartam, legyen, aki megerősít valamennyire. – Elfordult, homlokán kidagadtak az erek. – Olyan fél órával ezelőtt történt. Rosette-tel egyedül voltunk itt. Vitatkoztam Burnabyvel… nos, hát a szokásos. Mindenki ordítozott meg veszekedett a kabát miatt, aztán elváltunk. Burnaby ment a dolgára. Egyáltalán nem láttam Draymant; ő ma délelőtt nem bújt ki a szobájából. Később aztán bejött, és tőlem kérdezte, hogyan léphetne kapcsolatba magával, főfelügyelő.

– Úgy érti, rájött valamire?

Rosette fintorgott. – Legalábbis azt szerette volna, ha mi úgy hisszük. Igencsak titokzatoskodott! Bejött ide a maga reszketeg módján, és mint Boyd már mondta, azt kérdezte, hol található maga. Boyd azt kérdezte, minek keresi…

– Úgy viselkedett, mint akinek fontos a közlendője?

– Igen, úgy. Mind a ketten majd kiugrottunk a bőrünkből…

– Miért?

– Maga is így tett volna – felelte Rosette hűvösen -, ha ártatlan. Nos, mi megkérdeztük: mégis miről van szó? Csoszogott még egy kicsit ide-oda, aztán azt felelte: „Rájöttem, hogy valami hiányzik a szobámból, amiről viszont eszembe jutott valami, amit tegnap este elfelejtettem.” Az egész, úgy, ahogy van, holmi nonszensz volt a tudatalattiról, no nem mintha kristálytisztán nyilatkozott volna. Valószínűleg hallucinált, amikor tegnap este az ágyában hevert a narkotikum beszedése után, arról, hogy valaki behatolt a szobájába.

– A bűntény előtt?

– Igen.

– Ki hatolt be a szobájába?

– Hát ez az! Vagy nem tudta, vagy nem akarta megmondani, vagy eleve csak álmodta az egészet. Leginkább az utóbbi lehetőségre tippelnék. Aligha javasolnám – folytatta Rosette változatlanul hűvösen – a másik lehetőséget. Mikor rákérdeztünk, csak a fejét tapogatta, szabódott, egyenes választ viszont nem adott. „Komolyan nem mondhatom meg”, jelentette ki, abban a modorban, amellyel úgy fel tudja húzni az embert… Atyám! Hogy én mennyire utálom ezeket az embereket, akik képtelenek arra, hogy egyenesen kijöjjenek a farbával, és megmondják, mi a fene nyomja a bögyüket! Mind a ketten jól begurultunk…

– Ó, valóban ez történt – bólintott Mangan, láthatóan egyre nagyobb zavarban. – Csakhogy, a fene egye meg, akkor sem kellett volna elragadtatnom magam…

– Miért, mit mondott? – kérdezte Hadley.

– Mangan vállat vont, és borongva meredt a tűzbe. – Azt – felelte -, hogy: „Nos, ha már ennyi mindent tud, ugyan mi tartja vissza, hogy fölmenjen ennek a borzasztó bűncselekménynek a helyszínére, és körülszaglásszon? Hátha még több mindenre rá tud ott jönni?” Elég hevesen mondtam ezt, kifejezetten bántóan, ő azonban komolyan vette. Csak nézett rám egy darabig, majd helyeselt: „Igen, azt hiszem, csakugyan ezt fogom tenni. Jobb, ha megbizonyosodom róla.” És azzal már ment is! Talán húsz perccel később hallottam a zajt, olyan volt, mintha valaki összeesne a lépcsőn… Tudja, nem hagytuk el a szobát, bár… – Hirtelen elhallgatott.

– Akár folytathatod, sőt be is fejezheted – vetette oda neki Rosette, némi ingerült nemtörődömséggel. – Mit érdekel engem, ki tudja meg. Fel akartunk surranni utána, hogy kilessük, mit csinál. De végül nem tettük meg. Azután a húsz perc után hallottuk lefelé botorkálni a lépcsőn. Majd, nyilván akkor, ami kor már csak egy lépés lett volna hátra, hallottuk a hörgést és a puffanást… Boyd

kinyitotta az ajtót, és ott hevert kétrét görnyedve, vértolulásos arccal, az erek meg kéken duzzadtak a homlokán – maga volt a borzalom. Persze azon nyomban orvosért küldtünk. Mondani semmit nem mondott, csak habogott valamit „kéményekről” meg „tűzijátékokról”.

Ernestine Dumont továbbra is megőrizte nyugalmát, és szemét le nem vette a tűzről. Mills egyik lábáról a másikra állt.

– Ha megengedik, hogy felvegyem a fonalat – szegte fel a fejét -, azt hiszem, valószínűleg ki tudom tölteni az űrt. Már amennyiben a jósnőnek nincs ellene kifogása…

– Ugyan, hagyjon már! – förmedt rá az asszony. Arca árnyékban maradt, miközben felnézett, s valami merevség érződött benne, mintha befűzte volna magát, Rampole azonban riadtan észlelte, hogy a tekintete valósággal perzsel. – Neked állandóan muszáj játszanod a hülyét? így a jósnő, meg úgy a jósnő?! Gyönyörű, mondhatom. Annyira vagyok jósnő, hogy tisztában legyek vele, mennyire nem szívelheted a szerencsétlen Draymant, no meg persze nem szívelheti az én kicsi Rosette-em sem. Úristen! Mit is tudtok ti az emberségről, az együttérzésről… Drayman jó ember, még akkor is, ha nincs ki a négy kereke. Könnyű félreismerni.

Könnyű azt mondani, hogy teli van drogokkal. A szíve mélyén viszont igenis jó ember, és ha meghal, én imádkozni fogok a lelkéért.

– Én… izé… folytathatom? – Millsre láthatóan semmilyen hatással nem volt a kitörés.

– Igen, folytathatod – felelte az asszony gúnyosan, majd el fordult.

– A jósnő meg én a legfelső emeleti dolgozószobámban tartózkodtunk; amint tudják, az szemben van a professzor dolgozójával. És az ajtó ezúttal is nyitva volt. Papírokat rendezgettem, miközben arra lettem figyelmes, hogy Mr. Drayman feljön, majd bemegy a nagy dolgozóba…

– Tudja azt is, mit csinált odabenn? – kérdezte Hadley.

– Azt sajnos nem, mert magára csukta az ajtót. Semmi jel nem utalt arra, mit művelhet odabenn, még csak egy pisszenés se hallatszott ki, így következtetni sem lehetett. Miután aztán kijött, csak azt állapíthattam meg, hogy liheg, és az állapota a legkevésbé sem mondható biztatónak…

– Ezzel mit akar mondani?

Mills összevonta a szemöldökét. – Valóban sajnálom, uram, hogy ennél pontosabban nem fogalmazhatok. Csak azt mondhatom, az volt a benyomásom vele kapcsolatban, mintha a kelleténél jobban megerőltette volna magát. Ez pedig, kétségem sincs felőle, okozta vagy siettette az agyvérzést, miután a túlerőltetés a gutaütés elsődleges kiváltó oka. A jósnőt némiképp kiigazítva azt mondanám, a szívhez semmi köze. Én… hozzátennék valamit, amiről eddig nem esett szó. Mikor az agyvérzés után felszedték, megfigyeltem, hogy a keze és az ingujja véres volt.

– Már megint a kémény – mormolta Pettis nagyon halkan, s Hadley dr. Fell felé fordult. Rampole megdöbbenten konstatálta, hogy a doktor már valamikor korábban kiment. Alighanem leszögezhető, hogy valaki, aki olyan súlyú és termetű, mint dr. Fell, nemigen mutathat be sikeres eltűnési mutatványt. Csakhogy dr. Fellnek mégis nyoma veszett, s Rampole arra gondolt, tudja, hol van.

– Menjen fel utána – hadarta Hadley az amerikainak. – És győződjön meg arról, nem foglalkozik-e valami titokzatoskodással. Nos, Mr. Mills…

Rampole, miközben kiment a kopár folyosóra, hallotta, amint Hadley próbaként feltett kérdései egymás után mondanak csütörtököt. Nagyon csendes volt a ház, annyira csendes, hogy miközben a lépcsőt mászta, majdnem ugrott egyet ijedtében, mikor odalenn élesen megcsörrent a telefon. Miközben az emeleten elhaladt Drayman ajtaja előtt, hörgő lélegzést hallott bentről, s a padlón egy cipő kopogott: az ajtón át láthatta az orvosi táskát és az orvos kalapját egy széken. A villany nem égett. Ismét beállt a

nyomasztó csend, és Rampole messziről hallotta, amint Annie odalent felveszi a telefont, és beleszól.

A dolgozószoba nyomasztó hangulatot árasztott, noha a még szállingózó hópelyheket kinn most derűs pirosra festette a naplemente, amely beragyogott az ablakon, és izzásba vonta a helyiség egy részét: megelevenítette a címerpajzs színeit, és hatalmasra növelte a hosszú árnyékot vető fehér mellszobrokat. Mintha Charles Grimaud – a tanulmányokat folytató megfontolt ember, egyszersmind barbár – járta volna ezt a szobát, mintha ő kuncogott volna itt, holott Charles Grimaud már halott volt. A falnak a könyvektől megtisztított része, ahová a festménynek kellett volna kerülnie, úgy tűnt, gúnyosan mered Rampole-ra. Az ablaknál mozdulatlanul, feketén ott állt dr. Fell a botjára támaszkodva, s a naplementét nézte.

Nem zavarta meg az ajtó nyikorgása. – Talált valamit? – kérdezte Rampole, s a hangja visszhangzót!.

Dr. Fell körülpislantott. Lélegzete gomolygott a hideg levegőben.

– Eh… ó… hogy mondta?

– Talált-e valamit?

– Nos, azt hiszem, ismerem az igazságot. Azt hiszem, ismerem az igazságot – ismételte, hangjában egyfajta makacs megátalkodottsággal -, és ma este alighanem be is fogom tudni bizonyítani az igazamat. Hm! Igen. Tudja, álltam itt, és azon gondolkodtam, mitévő legyek vele. Régi probléma ez, fiam, és ahogy öregszem, évről évre rosszabb lesz: amikor az ég ragyogóbb, a karszék meg egyre kényelmesebb, és talán az emberi szív… – Ujjait elhúzta a homloka előtt. – Mi az igazságszolgáltatás? Valahány esettel dolgom volt, a végén mindig ezt kérdeztem. Arcokat látok előjönni, beteg lelkeket, lidérces álmokat… Mindegy. Lemegyünk?

– De mi van azzal a kandallóval? – makacskodott Rampole. Odament, bekukucskált, megkopogtatta, de semmilyen titkos kijáratot nem látott. Némi korom pergett odabenn, a kandalló hátuljában. – Mi a baj vele? Mégiscsak létezik a titkos átjáró?

– Ó, nem létezik. A kandallóval pedig semmi baj, abban az értelemben, ahogyan ön kérdezi. Senki nem mászott föl rajta. Nem – tette hozzá a doktor, miközben Rampole óvatosan bedugta a kezét a füstcsőbe, és körültapogatózott benne. – Tartok tőle, csak az idejét vesztegeti.

Úgysem talál odabenn semmit.

– De – mondta Rampole elszántan – ha ez az Henri nevű testvér…

– Igen – szólalt meg a küszöbről egy súlyos hang. – Henri testvér.

A hang annyira nem vallott Hadleyre, hogy az első pillanatban fel sem ismerte. A főfelügyelő állt az ajtóban, kezében egy papírdarabot gyűrögetve, borús arccal, és a hangjában volt valami, amit Rampole kétségbeesésnek sejtett. Hadley csendben betette maga mögött az ajtót, és halk hangon folytatta:

– Tudom, hogy a mi hibánk volt, mert hagytuk, hogy a teória elkápráztasson bennünket. Mindvégig kísértett minket, most meg az egészet lényegében kezdhetjük elölről. Amikor maga, Fell, azt mondta ma reggel, az egész ügy a feje tetejére állt, nem hinném, hogy tisztában volt azzal, mennyire az igazat mondja. Nemhogy a feje tetejére állt, nem is létezik. A legfőbb csapásirányunk a semmibe tartott. Hogy az a rohadt!… A papírra meredt, melyet időközben gombóccá gyűrt dühében. – Most telefonáltak a Yardról. Bukarest jelentkezett náluk.

– Tartok tőle, tudom, mit üzentek – bólintott dr. Fell. – Azt, hogy Henri fivér…

– *Henri fivér nem él* – közölte Hadley. *-A három Horváth fivér egyike harminc évvel ezelőtt meghalt.*

A naplemente halvány vöröse átadta helyét az iszapszínű szürkületnek. A hideg, csendes dolgozószobába csak London esti forgalmának megélénkülése szűrődött be messziről. Hadley a tekintélyes íróasztalhoz ment, kisimítgatta a papírgombócot, és az asztallapra egyengette, hadd olvashassák el a többiek is. A papírra kaján árnyékot vetett a sárga jade-bivaly árnyéka. A szoba másik

végében látni lehetett a hasításokat, amelyek a sírokat ábrázoló festményen tátongtak.

– A tévedés lehetősége ki van zárva – folytatta Hadley. – Úgy tűnik, igencsak jól ismert ügyről van szó. A teljes távirat nagyon hosszú volt, én csak a fontos részeket vetettem papírra abból, amit a telefonba beolvastak. Nézzék meg.

A kért információk beszerzése kapcsán nehézség nem merült fel.

Két ember, akik most személyes parancsnokságom alatt dolgoznak, fegyőrök voltak 1900-ban a Siebenturmenben, és megerősítik mindazt, ami a nyilvántartásokban található. A tények: Károly Grimaud Horváth, Pierre Fley Horváth, valamint Nicholas Révéi Horváth (a klausenburgi egyetemen tanító) Horváth Károly professzor és neje, (a francia) Cécile Fley Horváth fiai voltak. A brassói Kunar Bank 1898. novemberi kirablásáért 1899januárjában a három testvért húszesztendei fegyházra ítélték. A bank egy biztonsági őre belehalt sérüléseibe, a zsákmány pedig soha nem került elő; nyilván elrejtették. 1900 augusztusában a pestis okozta felfordulást kihasználva mind a hárman merész szökést kíséreltek meg a börtönorvos közreműködésével, aki kiállította a halotti anyakönyvi kivonatukat; ezt követően pestistemetőbe temették őket. Lahner J. és Görgei R. börtönőrök egy órával a temetés után tértek vissza a hantokhoz fakeresztekkel, hogy a sírokat imigyen megjelöljék, s észrevették, hogy Horváth Károly sírját valaki megbolygatta. Vizsgálat indult, a koporsót felnyitották, és üresnek találták. Amikor a másik két sírba leástak, Pierre Horváthot véresen és ájultan találták, de még élt. Nicholas Horváth addigra már megfulladt. Miután megbizonyosodtak arról, hogy Nicholas valóban halott, újratemették; Pierre-t visszavitték a börtönbe. Az ügyet agyonhallgatták, a szökevényt nem üldözték, és a történet a háború végéig nem is vált ismertté. Pierre Fley Horváth a későbbiekben mentálisan nem volt cselekményeiért felelősségre vonható. 1919 januárjában engedték ki, miután büntetését letöltötte. Biztosíthatom, nem kétséges, hogy a harmadik testvér halott.

Alexander Cuza rendőrfőnök, Bukarest

– *Ó,* igen – bólintott Hadley, miután mindannyian elolvasták a jegyzetet. – Mindez eléggé megerősíti a mi rekonstrukciónkat, azzal az elhanyagolható kivétellel, hogy ezek szerint egy kísértetet kergettünk gyilkos gyanánt. Henri – azazhogy Nicholas testvér, hogy a valódi nevét használjam – soha nem hagyta el a sírját. Még ma is benne van. És az egész ügy…

Dr. Fell lassú mozdulattal a papírra tenyereit.

– Az én hibám, Hadley – ismerte be. – Ma reggel mondtam magának, közel járok ahhoz, hogy életem legnagyobb baklövését kövessem el. Valósággal hipnotizált engem Henri! Semmi másra nem is tudtam gondolni. Látja már, miért tudtunk csak nagyon keveset erről a fivérről, annyira keveset, hogy nyavalyás gőgömtől vezettetve fantazmagóriákkal töltöttem ki a hiányzó részeket?

– Nos, abból semmi hasznunk nem származik, ha elismeri a hibáját. De most aztán hogy az ördögbe fogjuk megmagyarázni Fley legkülönfélébb őrült megjegyzéseit? Privát vendetta! Bosszú! Most, hogy mindez oda, egy darab nyom nem sok, annyink sem maradt. Egyetlen nyom se! És ha kizárjuk az indítékot, mely szerint bosszút akartak állni Grimaudn meg Fleyen, akkor mi marad?

Dr. Fell meglehetősen gonosz mozdulattal emelte fel a botját.

– Hát nem látja, hogy mi marad? – horkantott. – Nem látja az erre a két gyilkosságra kínálkozó magyarázatot, melyet vagy elfogadunk, vagy már vonulhatunk is befelé a bolondokházába?

– Úgy érti, valaki kifőzte ezt az egészet, hogy olyan színben tüntesse fel, mintha bosszúállás történt volna? Én ugyanis – jelentette ki a főfelügyelő – lassacskán már ott tartok, hogy elhiszek majdhogynem bármit. Ez azonban kissé körmönfontnak tűnik számomra. Már azt honnan tudhatta eleve a gyilkos, hogy ilyen mélyre ásunk majd a múltban? Nem tettük volna ezt, ha nincs a néhány szerencsés véletlen, no meg az ön jelenléte. Honnan lehetett az igazi gyilkos olyannyira biztos abban, hogy egyáltalán kapcsolatot teremtünk Grimaud professzor és egy magyar bűnöző között, vagy

közte és Fley között, vagy egyáltalán? Hiszen ez olyan hamis nyom volt, amelyet aztán igazán jól lepleztek. – Fel-alá járkált, és öklével a tenyerét csapkodta. – Mellesleg minél többet gondolkozom az egészen, annál zavarosabb! Átkozottul jó okunk volt azt hinni, hogy az áldozatokkal a harmadik testvér végzett… és minél többet forgatom magamban ezt a lehetőséget, annál inkább hajlok rá, hogy kételkedjem Nicholas halálában. Grimaud *maga mondta,* hogy a harmadik fivér lőtte le!… És ha egy ember a halál küszöbén áll, és tisztában van azzal, hogy meg fog halni, ugyan mi oka lehetne arra, hogy hazudjon? Vagy… Álljunk csak meg egy kicsit! El tudja képzelni, hogy valójában *Fleyt* vádolta? El tudja képzelni, hogy Fley idejött, lelőtte Grimaud-t, azután pedig valaki más őt tette el láb alól? Ez sok mindent megmagyarázna…

– Csakhogy – szólt közbe Rampole -, már megbocsásson, amiért félbeszakítom, azt egyáltalán nem magyarázná meg, miért beszélt maga Fley is a harmadik fivérről! Henri testvér vagy halott, vagy nem az. Ha halott, vajon mi oka lett volna mind a két áldozatnak, hogy mindvégig hazudjon vele kapcsolatban? Ha csakugyan halott, kísértetnek pokolian eleven lehet.

Hadley megrázta az aktatáskáját. – Tudom. Pontosan ebbe bolondulok bele én is! El kell dönteni, kinek hiszünk, és az én számomra sokkal értelmesebb dolognak tűnik, ha annak a két embernek, akiket a harmadik fivér lelőtt, mint ennek a táviratnak, amely ezer és egy okból lehet téves vagy félrevezető. Vagy… hm! Föltéve, hogy tényleg halott, a gyilkos attól még eljátszhatja, hogy életre kelt! – Megállt, bólintott, és kinézett az ablakon. – Azt hiszem, most már jó irányba haladunk. Ez aztán megmagyarázná az összes ellentmondást, így van? Az igazi gyilkos elvégre is olyan ember szerepére vállalkozott, akit a fivérek vagy harminc éve láttak utoljára, igaz? És ha a gyilkosságokat elkövetik, mi meg a bosszú nyomába eredünk – aminthogy csakugyan ezt tettük -, akkor rossz úton leszünk. Mit szól hozzá, Fell?

Dr. Fell nehézkesen megkerülte az asztalt.

– Nem rossz… nem, valóban nem rossz mint kifogás. És mi van az indítékkal, amelyért Grimaud-t meg Fleyt megölték?

– Hogy érti?

– Csak kell lennie valami kapocsnak, nem? Kell léteznie valamilyen indítéknak, akár egyértelműnek, akár burkoltnak, miért akarta valaki megölni Grimaud-t. Mills vagy Dumont vagy Burnaby vagy – igen, *bárki megölhette* Grimaud-t. És ugyan ez a helyzet Fleyjel is; arra azonban rá kell mutassak, hogy a gyilkos aligha tartozott ugyanahhoz a körhöz. Miért ölné meg bárki Grimaud környezetéből Fleyt, egy embert, akivel feltehetően egyikük sem találkozott korábban? Ha ezek a gyilkosságok egy ember művei, hol az összekötő kapocs? Egy mindenki által tisztelt professzor a Bloomsburyben meg egy börtönviselt cirkuszi komédiás. Hol van az emberi indíték, amely e két embert összeköti a gyilkos agyában, hacsak nem a múltban?

– Én tudok olyan embert, akit a múltja mindkettejükkel összeköt – szögezte le Hadley.

– Kicsodát? A Dumont nőre gondol?

– Őrá.

– Akkor viszont mi lesz azzal, hogy valaki eljátszotta volna Henri fivért? Bármi mellett teszi is le a garast, amellett is le kell tennie, hogy Mme Dumont nem csinált ilyesmit. De nem ám, kedves barátom. Az asszony gyanúsítása nemcsak gyenge lábakon áll, hanem teljesen alaptalan.

– Én másként látom. Hallgasson ide, ön az egész elméletét arra alapozza, hogy Dumont nem ölte meg Grimaud-t, ezt pedig arra, hogy ön szerint szerette Grimaud-t. Ez az, ami nagyon gyenge lábakon áll, Fell! Ha áll egyáltalán! Emlékezzen csak, amikor az egész fantasztikus sztorit elmondta, azzal kezdte…

– *Millsszel* együtt – csapott le dr. Fell kaján pillantással. Megint rágyújtott. – El tud képzelni ennél valószerűtlenebb bűnözőpárost, akik arra esküsznek össze, hogy a hold fényénél képzeletgazdag meséikkel verik majd át a rendőrséget? Mme Dumont viselhet

maszkot; már úgy értem, jelképesen, az életben. Mills viselhet maszkot. De a kettőt kombinálni, és azt feltételezni, hogy cselekvésüket összehangolták, ez több a soknál. Én előnyben részesítem a prózai hamis arcot. Mellesleg arról se feledkezzünk meg, hogy Ernestine D.-t mint kettős gyilkost *teljes mértékben* kizárhatjuk. Miért? Mert amikor Fley halálára – három köztiszteletben álló és szavahihető tanú eskü alatt tett vallomása szerint – sor került, ő itt ült ebben a szobában, és velünk beszélgetett. – Elgondolkodott, majd csillogni kezdett a szeme. – Vagy vonjuk be a következő nemzedéket? Rosette Grimaud lánya; miért ne tételezhetnénk fel, hogy a rejtélyes Stuart Mills viszont a halott Henri fivér fia lenne?

Hadley már épp válaszolt volna, amikor figyelmesen dr. Fellre tekintett, és inkább nem szólt. Az asztal szélére telepedett.

– Ismerem én ezt a hangulatot, de még mennyire – bólogatott komolyan, mint aki vészjósló gyanút erősít meg. – Itt végződik a realitás, és kezdődik az istenverte misztifikáció; önnel vitázni mostantól fogva értelmetlen. Miért akarja velem oly elszántan elhitetni ezt a sztorit?

– Elsősorban azért – válaszolta dr. Fell -, mert szeretném, ha az agyába vésné: Mills az igazat mondta…

– Úgy érti, holmi misztifikáció ez is, annak érdekében, hogy később az ellenkezőjét bizonyítsa be? Olyasfajta trükk, mint amit a halálos óra ügyében játszott el velem?

A doktor minderre ügyet sem vetett. – Másodsorban pedig azért, mert tudom, ki az igazi gyilkos.

– Olyasvalaki, akit láttunk, és akivel beszéltünk is?

– Mi az hogy.

– És van arra esélyünk, hogy…

Dr. Fell távoli, üres arckifejezéssel meredt egy darabig az asztalra.

– Igen, az Úr segítségével – mormolta furcsa hangon – azt hiszem, van. Közben én hazamegyek…

– Haza?

– Igen, hogy elvégezzem a Gross-tesztet – válaszolt dr. Fell. Elfordult, de nem indult el azonnal. Ahogyan az alkony estébe fordult, és porszínű árnyak nyelték el a szobát, még sokáig nézte az összehasogatott festményt, amelyre az utolsó fények estek, meg a három koporsót, amelyek utolsónak tűntek el a sötétben.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET
A rémember

Dr. Fell aznap este bezárkózott a tudományos kutatásai számára fenntartott kis szobába, amely a könyvtára mellett nyílt, és amelyet Mrs. Fell csak így hívott: „az a rémséges kupleráj”. A kotnyeleskedés emberi dolog – Rampole meg Dorothy természetesen felajánlották segítségüket.

Az orvos azonban komoly volt és hajthatatlan, így azzal a kényelmetlen érzéssel hagyták magára, hogy a tréfa ebben a helyzetben nem vallana jó ízlésre. A fáradhatatlan Hadley addigra már eltávozott, hogy ellenőrizze az alibiket. Rampole még egy utolsó kérdést intézett az orvoshoz.

– Tudom, hogy azokat az elégett leveleket próbálja elolvasni, és azt is tudom, ön szerint azok igen fontosak. De mégis mit fog találni, mire számít?

– A lehető’ legrosszabbra – válaszolta dr. Fell. – Arra, ami tegnap este bolonddá tehetett.

Álmos fejrázással becsukta az ajtót.

Rampole és Dorothy leültek a kandalló két oldalára, és egymásra néztek. Kavargott a hó odakinn: nem olyan este volt, amelyen az ember szívesen kimerészkedik. Rampole első” ötlete az volt, a régi szép idők emlékére meghívhatná valahová vacsorára Mangant, amikor azonban felhívta, Mangan válasza az volt, hogy miután Rosette sehová sem tudna most menni, magától értetődik, hogy *ö* sem megy el. Miután Mrs. Fell a templomban volt, a könyvtár az *ő* rendelkezésükre állt: szabadon megbeszélhették a történteket.

– Már tegnap este is hallottam az elégett iratok rekonstruálására szolgáló Gross-módszerről – mondta a férj. – De mintha senki nem tudná, hogy működik ez valójában. Gondolom, valami vegyi anyagokat kevernek össze.

– Én tudom, hogyan működik – közölte Dorothy diadalmasan. – Utánanéztem, mialatt ti a délutánon egymást szórakoztattátok. És ami a legérdekesebb, lefogadom, hogy hiába egyszerű, akkor se fog működni. *Bármibe* lefogadom, hogy nem fog működni!

– Elolvastad Grosst?

– El bizony, méghozzá angolul. Eléggé egyszerű. Valahogy így hangzik: bárki, aki valaha égetett már el leveleket, felfigyelhetett arra a jelenségre, hogy az elszenesedett töredékeken meglehetősen világosan marad meg az írás, éspedig általában fehéren vagy szürkén a fekete háttéren, néha azonban a színek felcserélődnek. Te láttál már ilyesmit valaha is?

– Azt nem mondhatnám. Ám csak nagyon kevés alkalommal volt szerencsém nyílt tüzet látni, mielőtt Angliába jöttem. Ez igaz?

Dorothy a homlokát ráncolta. – Esetleg elképzelhető kartondobozok esetén, amelyekre rányomtattak valamit. Szappan-pelyhes dobozokra, ilyesmikre gondolok. De hogy a normális írás… A tennivaló különben a következő. Veszünk egy csomó pauszpapírt, és rajzszögekkel táblához rögzítjük. Fogjuk az elszenesedett papírdarabot, ragasztót nyomunk a pauszpapírra, rányomjuk az elszenesedett maradványt…

– Amikor fel van pöndörödve? Széthullik darabokra, nem?

– Aha! Gross szerint épp ez benne a trükk. A maradványokat meg kell lágyítani. A pauszpapír fölé és köré két-három hüvelyk magas keretet szerkesztünk, ezután többrét hajtott nedves ruhát feszítünk ki fölé. A papírok ettől párás atmoszférába kerülnek, és kiegyenesednek. Mikor az összesét sikerült kisimítani és rögzíteni, körülvágjuk minden egyes maradvány körül a pauszpapírt. Majd ráhelyezzük őket egy üveglapra. Akárcsak a kirakóst. Később egy második üveglapot nyomunk az elsőre, egymáshoz erősítjük őket a peremüknél, és a fény felé tartva nézünk keresztül rajta. De van rá egy fogadásom…

– Mindenesetre kipróbáljuk – jelentette ki Rampole, akit egészen lázba hozott az ötlet.

Az elégett papírral végzett kísérletek nem voltak százszázalékosan sikeresek. Rampole előbb egy régi levelet kotort elő a zsebéből, és égő gyufát érintett hozzá. Noha nagyon vigyázott, a levél lángra lobbant, összegörbült, kihullott az ujjai közül, s végül a kandalló elé hullott; akkorra már csak legfeljebb kéthüvelyknyi, esernyőszerűen összezsugorodott feketeség maradt belőle. Letérdeltek, és megvizsgálták mindenféle szögből, de sehogyan sem voltak képesek akár csak egy betűt is kisilabizálni. Rampole elégetett még további darabokat is, amelyek apró darabkákban hullottak alá, beszennyezve a kandalló előtti padlót. Rampole ennek láttán megvadult, és kezdett elégetni mindent, ami csak a keze ügyébe került. De minél ingerültebbé vált a sikertelenség miatt, annál makacsabbul ragaszkodott ahhoz az elképzeléséhez, hogy a trükk mégiscsak működőképes, ha helyesen csinálják. Kipróbálták gépírással is: Rampole lekopogta dr. Fell gépén jó néhányszor, hogy „most van itt az ideje annak, hogy minden jó ember eljöjjön a partira”; az ide-oda vitorlázó égett darabkákkal végül a szőnyeget is teleszemetelték.

– Mellesleg – mondta, miközben fél szemmel a padlóra pillantott, és a darabkákat tanulmányozta – ezek a papírok nem elszenesedtek, hanem hamuvá váltak. Túlságosan is átalakultak ahhoz, hogy a feltételeknek megfeleljenek. Aha! Megvan! Most ki tudom venni a „partira” szót. Olyan világos, akár a nap. Sokkal kisebb, mint amekkorára gépeltem; beolvad a fekete háttérbe, de ott van. Látsz valamit annak a kézzel írt levélnek a maradványain?

Dorothy izgatottsága nőttön-nőtt, mintha csak ő maga fedezte volna fel a dolgot. Az „East 11th Street” szavak piszkosszürke színben ugrottak ki. Nem mindennapi óvatossággal – de további elszenesedett darabokat semmisítve meg – nagy nehezen sikerült még kibetűzniük a „szombat este”, „buli”, „macskajaj” és „gin” szavakat is. Rampole elégedetten tápászkodott fel.

– Ha ezeket a darabokat párás légkörben csakugyan ki lehet egyengetni, akkor az eljárás működik! – állapította meg. – Azután már minden csak azon múlik, sikerül-e elegendő szót rekonstruálni

ahhoz, hogy az olvasottaknak legyen valami értelmük is. Arról nem beszélve, hogy mi csak amatőrök vagyunk. Gross nyilván profi ebben. De vajon mire megy dr. Fell?

Erről beszélgettek, míg csak öreg este nem lett.

– És most, hogy az egész ügy a feje tetejére állt – mutatott rá Rampole -, hol keresgéljünk újabb indíték után? Ez a feneség az egészben. Nincs olyan indíték, amellyel Grimaud-t is, Fleyt is össze lehet kapcsolni a gyilkossal! Mellesleg most mi a véleményed a tegnap esti vad ötleteidről, hogy tudniillik vagy Pettis a gyilkos, vagy Burnaby?

– Vagy a furcsa arcú szőke – tette hozzá Dorothy, akit határozottan foglalkoztatott a téma. – Tudod, a helyzet az, hogy engem leginkább az a színváltoztató meg eltünedező kabát foglalkoztat. Egyenest a házba vezet vissza ez a nyom, ha ugyan… – Elmerengett. – Nem, meggondoltam magam. Nem hiszem, hogy akár Pettisnek, akár Burnabynek köze lenne hozzá. Vagy akár a szőkének. Az én véleményem szerint a gyanút most már le lehet szűkíteni két emberre.

– Éspedig?

– Vagy Drayman tette, vagy O'Rourke – mondta határozottan, s rá is bólintott. – Csak emlékezz majd a szavamra.

Rampole tiltakozott. – Az igaz, hogy O'Rourke-ra magam is gondoltam már – ismerte be. – Te azonban csak két okból szemelted őt ki. Először azért, mert artista, és mint cirkuszi emberről könnyedén el tudod képzelni róla, hogy végre tudja hajtani az eltűnéses mutatványt. Amennyire azonban én látom: lehetetlen. Amellett, és ez még fontosabb, te azért pécézted ki magadnak, mert az ügyhöz látszólag semmi nem fűzi; csak úgy ott van körülötte, minden különösebb ok nélkül, ami pedig mindig gyanúra ad okot. Nem így van?

– Talán így van.

– Akkor Drayman… igen, Drayman lehet az egyetlen, akit a múlt tekintetében összefüggésbe hozhatunk Grimaud-val és Fleyjel is. Ez

a lényeg! Hm! Amellett emberfia nem látta őt aznap egész este a vacsora után, csak sokkal később; akár hogy nézzük is: tizenegy előtt nem bukkant fel. Én azonban nem hiszek a bűnösségében. Tudod mit? Csináljuk meg a tegnap esti események időtáblázatát, amelyben az apróbb dolgokat tekintve jó néhány találgatás is lesz majd. Túl sokat nem tudunk határozottan, csak maguknak a gyilkosságoknak az időpontját, no meg néhány azokat megelőző kijelentését, mindazonáltal belevághatunk. A vacsora előtti időpontok sem egyértelműek. De mondjuk…

*(Kb.) 6:45*Mangan megérkezik, a kabátját beakasztja a gardróbba, és lát odabenn egy fekete felöltőt.

(Kb.) 6:48(adjunk három percet neki) Annie lejön az ebédlőből, lekapcsolja a lámpát a gardróbban, melyet Mangan égve hagyott, és *semmiféle* kabátot nem lát ott.

(Kb.) 6:55 (ezt nem lehet pontosan megállapítani, azt viszont tudjuk, hogy vacsora előtt történt) Mme Dumont benéz a gardróbba, és egy sárga felöltőt lát ott.

Rampole fogott egy borítékot, és sebesen írni kezdett a hátoldalára.

– Így rendezem el – mondta -, mert feltehető, hogy abban a rövid periódusban, amely aközött telt el, hogy Mangan beakasztotta a kabátját, és égve hagyta a villanyt, valamint Annie bejött és lekapcsolta, Dumont nem rohanhatott be, hogy benézzen a gardróbszekrénybe.

Dorothy szeme összeszűkült. – Ó, várj. Ezt meg honnan tudod? Úgy értem, ha nem égett a villany, hogyan láthatott egyáltalán sárga kabátot odabenn?

Szótlanul néztek egymásra, majd Rampole megállapította:

– Kezd az egész egyre érdekesebbé válni. És ha már itt tartunk: miért nézett be egyáltalán a szekrénybe? A lényeg a következő: ha az időpontok az általunk írottak szerint megállapíthatók, akkor ésszerű. Előbb ott van a fekete kabát, melyet Mangan lát. Nos, közvetlenül Mangan távozása után valaki elemeli a fekete kabátot – hogy mi okból, azt nem tudjuk -, így Annie már nem láthatja. Később a kabátot valaki kicseréli a világos tweedre. Ez teljesen világosnak látszik. *Ha viszont* – emelte fel a hangját, és ceruzájának hegyével keményen lecsapott – fordítva történt, akkor vagy valaki hazudik, vagy az egész úgy lehetetlen, ahogy van. Ez esetben nem számít, mikor érkezett meg Mangan, mert az egész dolognak percek vagy akár másodpercek leforgása alatt kellett lezajlania. Érted? Boyd odamegy, beakasztja a kabátot, aztán elsétál. Jön ki Dumont, benéz, aztán elmegy. Közvetlenül utána érkezik meg Annie, lekattintja a villanyt, és ő is elmegy. Addigra azonban a fekete felöltő előbb besárgul, aztán meg nyoma vész. Ami lehetetlen.

– Kitűnő! – mondta Dorothy ragyogó mosollyal. – Akkor ki hazudott? Gondolom, ragaszkodsz ahhoz, hogy semmiképp nem a barátod volt az…

– Természetesen ragaszkodom. Dumont asszony hazudik, ezt bármibe lefogadom veled!

– No de hát ő nem bűnös. Ez bizonyítást nyert. Nem beszélve arról, hogy én rokonszenvesnek találom.

– Most ne zavarj össze – csattant fel Rampole. – Csináljuk végig az időtáblázatot, hátha így rájövünk még valamire. Hah! Hol is tartottunk? Igen. Hét órára tehetjük a vacsorát, mert azt mindannyian tudjuk, hogy fél nyolckor volt vége. Innentől:

7:30 Rosette G. és Mangan lemennek a szalonba.

7:30 Drayman felmegy a szobájába.

7:30 E. Dumont – hogy hová megy, az nem ismeretes, csak az biztos, hogy nem hagyja el a házat.

7:30 Mills a földszinti könyvtárba megy.

7:30 Grimaud csatlakozik Millshez a lenti könyvtárban, s közli vele, hogy fél tízre menjen fel, mivel akkorra látogatót vár.

– Hűha! Itt gubanc van. Már épp rögzíteni akartam, hogy Grimaud bemegy a szalonba, és Mangannel közli, hogy tízre látogatót vár. Ez azonban így nem lesz jó, hiszen Rosette mit sem tudott a látogatóról, holott Mangannel volt! Az a baj, hogy Boyd nem mondta, pontosan mikor történt a közlés. De nem is érdekes: Grimaud félre is vonhatta őt, vagy valami hasonló történt. Ehhez hasonlóan azt sem tudjuk, mikor közölték Dumont asszonnyal, hogy fél tízre a professzor vár valakit; alighanem ez korábban történt. A végeredmény ugyanaz.

– Teljesen biztos vagy ebben? – kotorászott Dorothy újabb cigaretta után. – Hm! Nos, menjünk tovább.

*(Kb.) 7:35*Grimaud felmegy a dolgozószobájába.

7:35 és 9:30 között nincsenek további fejlemények. Senki nem változtat helyet. Szakad a hó.

(Kb) 9:30 A hóesés eláll.

(Kb.) 9:30 E. Dumont felmegy a tálcáért Grimaud dolgozószobájába. Grimaud megjegyzi, hogy a látogató aznap már aligha jön. E. Dumont elhagyja a dolgozót, épp akkor, amikor

9:30 Mills feljön.

– Nem hiszem, hogy a következő' intervallumban történt volna bármi figyelemreméltó dolog. Mills fent volt, Drayman a szobájában, Rosette meg Boyd pedig a lenti szobában rádióztak... Várjunk csak! Mintha itt megfeledkeznék valamiről. Nem sokkal azelőtt, hogy csengettek, Rosette valahol kinn, az utcán hallott egy hangos puffanást, és szerinte ez olyan volt, mintha valaki lezuhant volna a magasból...

– Hogyan hallotta, ha egyszer rádióztak?

– Alighanem elég halkan rádióztak ahhoz, hogy hallja... Azazhogy halkan a fenét. Akkora volt a lárma, hogy alig hallották a hamis Pettis-hangot. De tegyük sorrendbe:

9.45 Csengetnek.

9:45 és 9:50között: E. Dumont a bejárati ajtóhoz megy; beszél az érkezővel (a hangot azonban nem ismeri fel). Elveszi tőle a névjegyet, az arcába csapja az ajtót, megvizsgálja a névjegyet, és látja, hogy az csak egy üres papírdarab, habozik, majd felfelé indul...

9:45 és 9:50 között: A látogató, miután E. D. felfelé indul, valahogyan bejut a házba, Rosette G.-t és Boyd M.-et a szalonba zárja, megszólításukra Pettist utánozva reagál...

– Nem szívesen szakítalak félbe – szólt közbe Dorothy -, de aligha hiszem, hogy olyan rettentő sok időbe telt megkérdezni, ki van odakinn. Úgy értem, várna valaki ilyen sokáig? Ha én látogatót várok, csak kikiabálok: „Halló, ki az?" Mégpedig abban a pillanatban, hogy hallom az ajtót nyílni.

– Mit próbálsz ezzel bizonyítani? Semmit? Biztos? Ne utazz ilyen keményen a szőkére! Valamivel az előtt az időpont előtt történt mindez, amikorra valójában az illetőt várták, ezt ne felejtsd el, mert ha ennyire mereven fogod fel, akkor prejudikálsz. Folytassuk, éspedig a háromnegyed tíz és kilenc ötven közti időszakkal, vagyis

azzal az intervallummal, amely X-nek a házba való belépése és Grimaud-hoz való behatolása között telt el:

9:45 és 9:50 között: A látogató felmegy E. D. után az emeletre, és az ottani folyosón megelőzi. Leveszi a sapkát, és letűri a gallért, az álarc azonban a helyén marad. Grimaud az ajtóhoz jön, a látogatóját azonban nem ismeri fel. A látogató beront hozzá, az ajtó becsapódik. (Ezt E. Dumont és S. Mills is tanúsítja.)

9:50 és 10:10között: Mills a folyosó másik végéből szemmel tartja az ajtót; Dumont a lépcsőfordulóból teszi ugyanezt.

10:10 Lövés dördül.

10:10 és 10:12 között: Mangan be akar hatolni a dolgozószobába, de annak ajtaját belülről bezárták.

10:10 és 10:12 között: E. Dumont elájul vagy rosszul lesz, és a szobájába megy. (Nota bene: Drayman a szobájában alszik, a lövést nem is hallja.)

10:10 és 10:12 között: Mangan odalent rájön, hogy rázárták a szalonajtót, be akarja törni, de kudarcot vall. Majd kiugrik az ablakon, épp akkor, amikor

10:12 Mi megérkezünk a ház elé; a bejárati ajtó nincs zárva; felmegyünk a dolgozószobába.

10:12 és 10:15 között: Szerszámmal sikerül kinyitni az ajtót, odabenn találjuk a meglőtt Grimaud-t.

10:15 és 10:20 között: Megkezdődik a nyomozás, mentőt hívnak.

10:20 Megjön a mentő, Grimaud-t elviszik, Rosette vele tart. Boyd M. Hadley utasítására lemegy, és a rendőrségnek telefonál.

– Ami – közölte elégedetten Rampole – teljes mértékben tisztázza Rosette-et is, Boydot is. Ehhez még le se kell bontani a dolgokat percre pontosan. A mentősök felmentek az emeletre, az orvos megejtette a vizsgálatot, aztán levitték a professzort a mentőbe, mindez önmagában beletelt legalább öt percbe, ha elég gyorsan mozogtak lefelé a hordággyal. Istenemre! Ha az ember papírra veti, teljesen világos az egész. Jóval tovább tarthatott, míg megérkeztek a szanatóriumba... és mégis Fleyt tíz óra huszonötkor lőtték agyon a Cagliostro Streeten! Nos, Rosette a mentővel tartott. Boyd, amikor a mentő megjött, a házban volt, hiszen a mentősökkel együtt ment fel, utána meg velük ment le. Ez az alibi teljesen kielégítő.

– Ó, azért nem kell olyan halálosan komolyan venned, hogy őket gyanúsítom! Kivált Boydot nem, hiszen noha túl sokat nem volt szerencsém hozzá, meglehetősen kedves embernek tűnik. – Dorothy a homlokát ráncolta. – Mindehhez persze a te nagyvonalú feltételezésed kell, miszerint a mentő tíz óra húszkor érkezett meg, de előbb semmiképpen.

Rampole vállat vont. – Ha ennél előbb értek ki – mondta -, akkor repültek. Legkorábban negyed tizenegykor hívták őket, úgyhogy még az is különleges csoda, hogy öt percen belül ott voltak Grimaudnál. Nem, Boyd és Rosette ezzel kiesnek. Jut eszembe mellesleg, Rosette ott volt a szanatóriumban – tanúk jelenlétében -, amikor egy ablakon kitekintve tíz óra harminckor fényt látott Burnaby bérleményében. Fejezzük be a táblázatot, hadd lássuk, ki tudunk-e zárni még mást is.

10:20 és 10:25 között: Megérkezik a mentő, és elviszi Grimaud-t.

10:25 Fleyt agyonlövik a Cagliostro Streeten.

10:20 és (Legalább) 10:30 között: Stuart Mills velünk van a dolgozószobában, kérdésekre válaszol.

10:25 Madame Dumont is bejön a dolgozószobába.

10:30 Rosette a szanatóriumban fényt lát Burnaby bérleményében.

10:25 és 10:40 között: Madame Dumont velünk marad a dolgozószobában.

10:40 Rosette visszajön a szanatóriumból.

10:40 Megjönnek a Hadley által kihívott rendőrök.

Rampole hátradőlt, és áttekintette a táblázatot, majd széles virágmintát rajzolt az utolsó bejegyzés alá.

– Nem pusztán a táblázatunkat egészítettük ki ezzel – szögezte le -, de az ártatlanok listája is megkérdőjelezhetetlenül két fővel bővült. Mills és Dumont kiesik. Rosette meg Boyd úgyszintén kiesik. Vagyis: a házban mindenki kiesik, kivéve Drayman t.

– Csakhogy – jegyezte meg Dorothy némi hallgatás után – egyre zűrösebbé válik az egész. Mi lesz a felöltővel kapcsolatos briliáns inspirációddal? Arra utaltál, hogy valaki hazudik. Aki vagy Boyd Mangan, vagy Ernestine Dumont, akiket felmentettél. Ha csak az a lány, Annie…

No de annak nemigen van esélye, igaz?

Megint csak egymásra néztek. Rampole összehajtogatta és zsebre tette a táblázatot. Odakinn vigasztalanul fütyült a téli szél, de hallhatták a szomszéd szobából dr. Fellt is, amint a zárt ajtó mögött botorkál körbe.

Rampole másnap reggel elaludt, részben a kimerültség miatt, részben pedig annak köszönhetően, hogy ólmos felhőrétegek tornyosultak egymás fölé. Tízig ki se nyitotta a szemét. A délelőttöt nemcsak akkora sötétség uralta, hogy villanyt kellett nyújtani, de bénító hideg is. Előző este már nem látta dr. Fellt, és amikor lement a reggelihez az apró hátsó ebédlőbe, a szobalány bosszúsan szolgálta fel a szalonnás tojását.

– A doktor épp most ment fel, hogy megmosakodjon, uram – tájékoztatta Vida. – Egész éjjel fenn volt a tudományos elfoglaltságai miatt, ma reggel nyolckor találtam alva a karosszékében. Nem tudom, Mrs. Fell mit fog ehhez szólni, valóban nem tudom. Hadley főfelügyelő úr is az imént érkezett, ő a könyvtárban van.

Hadley türelmetlenül topogott a kandalló előtt, élénken érdeklődött afelől, mi újság.

– Fell-lel találkozott már? – kérdezte. – Csinált valamit azokkal a levelekkel? És ha igen…

Rampole elmondta, mi történt. – Ön megtudott azóta valamit?

– Meg bizony, méghozzá fontos dolgokat. Pettist is, Burnabyt is ki kell húznunk a gyanúsítottak listájáról. Az alibijük bombabiztos.

Ahogy a szél végignyargalt az Adelphi Streeten, az ablakok beleremegtek. Hadley folytatta: – Tegnap este találkoztam Burnaby három kártyapartnerével. Mellesleg egyikük bíró az Old Baileyn; elég reménytelen vállalkozás lenne bíróság elé citálni olyasvalakit, akinek az ártatlanságát maga a bíró tanúsíthatja. Burnaby szombat este nyolctól majdnem fél tizenkettőig pókerezett. Ma reggel pedig Betts nézett körül abban a színházban, ahol Pettis állítása szerint a gyilkosság idején tartózkodott. A színházi büfé egyik alkalmazottja meglehetősen jól ismeri látásból. Úgy áll a dolog, hogy a második felvonás öt perccel tíz után ért véget. Pár percre rá a szünet alatt ez a büfés, mint arra megesküdni is hajlandó, szódás whiskyt kevert Pettísnek a bárpultnál. Más szavakkal: közel egy mérföldre tartózkodott a háztól, és épp ivott, amikor Grimaud-ra rálőttek.

– Valami ilyesmire számítottam – bólintott némi hallgatás után Rampole. – Ugyanakkor jó, ha az ember hallja is, hogy valóban így történt… Szeretném, ha vetne erre egy pillantást.

Átadta az előző este készült táblázatot. Hadley ránézett.

– Ó, igen. Jómagam is készítettem ehhez hasonlót. Ez meglehetősen korrekt, kivéve a lányról és Manganról szóló pontot, mert hiszen arra az időpontra csak kevesen tennék le a nagyeskü t. Nagyjában azonban véleményem szerint megáll a dolog. – Tenyerébe csapta a borítékot. – Elismerem, hogy leszűkíti a lehetőségeket. Draymannel újabb kört kell futnunk. Ma reggel odatelefonáltam a házba. Mindenki hisztérikus állapotban volt egy kicsit, mert visszahozták az öreg tetemét, és nem sok mindent tudtam kivenni Rosette-ből, kivéve hogy Drayman még mindig csak félig-meddig van eszméletén, és morfiumozzák. Mi…

Elhallgatott, amint meghallotta a lépcső felől az ismerős botorkálást és a bot hangját. Dr. Fell mintha hezitált volna az ajtó előtt, hallva Hadleyt. Majd benyitott. Szemében semmi csillogást nem láttak, miközben bejött. Része volt az ólmos délelőttnek, és nyomasztó érzés lengte körül.

– Nos? – kérdezte Hadley. – Sikerült megtudnia valamit azokból a papírokból?

Dr. Fell kotorászott, majd megtalálta és meggyújtotta fekete pipáját. A válasz előtt gondosan a kandalló tüzébe pöccintette a gyufát. Végül csak felnevetett – de nagyon száraz volt az a nevetés.

– Igen, sikerült megtudnom, amire kíváncsi voltam. Hadley, a szombat esti teóriáimmal két ízben is félrevezettem magát, noha nem szándékosan történt. Viszont *annyira* félrevezettem, és valami olyan kapitális és döbbenetes ostobasággal jártam el, hogy igazán megérdemeltem volna a leghülyébbeknek járó legsúlyosabb büntetést, ha meg nem mentem az önbecsülésemet tegnap azzal, hogy a nyomába eredek az igazságnak. Nem mintha egyedül csak én lőttem volna bakot. A körülmények azonban tovább fokozták tévedésemet, és valami rémes, összeállíthatatlan kirakóst

fabrikáltak abból, ami semmi más, mint közönséges és ocsmány emberölési ügy. Ó, beismerem, ravasz volt a gyilkos. De… nos, igen, rábukkantam arra, amire kíváncsi voltam.

– Tehát akkor? Mi állt azokban a papírokban?

– Semmi – mondta dr. Fell.

Volt valami nagyon furcsa abban, ahogyan ezt a szót kiejtette.

– Úgy érti – kiáltotta Hadley -, hogy a kísérlettel kudarcot vallott?!

– Nem; úgy értem, az tökéletesen zajlott. Csakhogy azokon a papírokon korábban sem volt *semmi!* – csattant fel dr. Fell. – Még egy betű, egy vakarás, egy vonal sem, nemhogy holmi halálos titkok, melyekről én szombat este még ábrándoztam a maga füle hallatára. Így értettem. Kivéve… hát igen. Akadt köztük néhány vastagabb lap, olyasmi, mint a karton, azokon volt pár nyomtatott betű.

– De mi értelme volt elégetni?…

– Mert nem betűk voltak. Ennyi; itt hibáztunk. Még mindig nem érti, mik voltak? Hát, Hadley, jobb, ha ezt befejezzük, és megfeledkezünk a sok zagyvaságról. Szívesen találkozna már a láthatatlan gyilkossal, igaz-e? Szívesen találkozna már azzal az átkozott hullarabló szellemmel, a rémemberrel, aki álmaiban kísérti? Nagyon helyes, bemutatom önnek. Kocsival van? Akkor indulhatunk. *Meglátom, ki tudok-e csikarni belőle vallomást*.

– Kiből?

– Valakiből Grimaud házában. Induljunk!

Rampole látta már, hogy közeleg a történet vége, és félt tőle, mivel fogalma sem volt, hogyan végződhet. Hadleynek be kellett kurbliznia a félig már befagyott motort, hogy a kocsi beindulhasson. Útközben több alkalommal dugóba kerültek, Hadley azonban egyszer sem szentségeit. A legcsendesebb azonban valamennyiük közt dr. Fell volt.

A Russell Square-i ház összes redőnyét leeresztették. Az épület még kihaltabbnak tűnt, mint az előző napon, mert a halál költözött

belé. A csend akkora volt, hogy mikor dr. Fell megnyomta a csengőt, odakinn hallhatták a hangját. Annie jó sokára került elő, fityula és kötény nélkül. Sápadtnak és feszültnek tűnt, de nyugodtan viselkedett.

– Madame Dumont-t szeretnénk látni – közölte vele dr. Fell.

Hadley körülnézett, de nem szólalt meg. Annie távolodóban mondta, a sötét folyosó végéről:

– Benn van a… odabenn van – mutatott a szalon felé. – Szólok… – Nyelt.

Dr. Fell megrázta a fejét. Meglepően halkan vonult be, és óvatosan benyitott a szalonba.

A világosbarna redőnyök le voltak húzva, és a vastag csipkézett függönyök még azt a kis fényt is kizárták, amely esetleg beszivárgott volna. Noha így a szoba nagyobbnak tűnt, bútorzata árnyékban maradt, kivéve egy bútordarabot, amely feketén, fémesen fénylett, és fehér szaténnal bélelték ki. A nyitott koporsó volt az. Vékony gyertyák égtek körülötte. Rampole később nem sokra emlékezett a halott arcából; onnan, ahol ő megállt, csak az orra hegyét láthatta. De a gyertyák, valamint a virágok terhes illata önmagában is elegendőnek bizonyult ahhoz, hogy az egész helyszínt képzeletben elrepítsék a borongós Londonból valahová a magyarországi hegyek, szirtek és bércek közé, oda, ahol aranykeresztet használtak a gonosz ellen, és hagymafüzérekkel próbálták elriasztani a vámpírokat.

A belépők azonban másra is felfigyelhettek. Ernestine Dumont a koporsónál állt, s egyik keze a szélét markolta. A magas vékony gyertyaláng bearanyozta ősz haját, s még hajlott vállai szögletességét is enyhítette. Mikor a fejét lassan feléjük fordította, láthatták, hogy szeme beesett és ki van sírva, noha mostanra már elfogytak a könnyei. Mellkasa zihált. Vállait furcsa, nehéz, hosszú rojtú, brokáttal és a gyertyafényben megvillanó gyöngyökkel díszített piros-sárga sál borította. Ez volt minden, ami a barbárságból megmaradt.

S akkor a nő meglátta őket. Most hirtelen mindkét kezével megmarkolta a koporsót, mintha a halottat akarná előlük eltakarni. Sziluettje vibrált a gyertyák bizonytalan fényében.

– Jót tenne önnek, asszonyom, ha vallana – mondta dr. Fell nagyon halkan. – Higgye meg nekem. Jót tenne önnek.

Rampole úgy látta, egy másodpercre elállt a lélegzete, majd Dumont asszony olyan hangot adott, amely lehetett félig-meddig köhögés, de a gyász hisztérikus kitörésének kezdete is.

– Vallanék? – kérdezte. – Ez jár tehát a fejükben, ostobák? Nos, mit bánom én. Mit vallják be? Gyilkosságot?

– Nem – mondta dr. Fell.

Hangja monoton koppanás volt, miközben Ernestine Dumont figyelmesebben ránézett. A rémület most először jelent meg az arcán.

– Nem – csóválta a fejét dr. Fell. – A gyilkos nem ön volt. De hadd mondjam el, mi volt ön.

Az asszony fölé tornyosulva, de kedves hangon folytatta.

– Tudja, hallottunk tegnap egyet és mást egy O'Rourke nevű embertől. Például azt is, hogy a legtöbb illuzionista, akár színpadon, akár másutt ad elő, segédekkel dolgozik. Ez az eset sem volt kivétel. Maga volt a gyilkos illuzionista segédje.

– A rémemberé – bukott ki Ernestine Dumontból, aki hirtelen eszelősen kacagni kezdett.

– A rémemberé – bólintott dr. Fell Hadley felé -, ahogy mondja. A rémemberé, akin annyit nevetgéltünk és ironizáltunk, holott nem tudtuk, ki ő; ez önmagában is szégyen, gyalázat. Akarja látni a gyilkost, akit mindvégig üldözött? A gyilkos *itt fekszik* – jelentette ki dr. Fell -, de isten őrizzen attól, hogy törvényt üljünk felette.

Lassú kézmozdulattal dr. Charles Grimaud fehér, halott arcára mutatott.

HUSZADIK FEJEZET
A két golyó

Dr. Fell továbbra sem vette le tekintetét az asszonyról, aki úgy állt a koporsó mellett, mintha védelmezni akarná valaki ellen.

– Asszonyom – folytatta a doktor -, az ember, akit ön szeretett, halott. A törvény keze immáron őt utol nem érheti, és bármit tett is, megfizetett érte. Most már csak annyi a problémánk, a magáé meg az enyém, hogy elrendezhessük ezt az egész ügyet, és élőnek kára abból már ne legyen. De, tudja, ön is részese az ügynek, még ha magában a gyilkosságban aktívan nem is vett részt. Higgye el nekem, asszonyom, ha az ön kihagyásával meg tudnám magyarázni a történteket, ezt tenném. Tudom, megszenvedett. De ön is beláthatja, csak a teljes beismerés árán győzhetjük meg Hadley főfelügyelőt, hogy erről az ügyről jobb hallgatni.

Gideon Fell hangjában, rendíthetetlenségében, empátiájában volt valami, ami könnyekre fakasztotta Ernestine Dumont-t. Hisztériáját mintha elfújták volna.

– Tudja? – kérdezte némi szünet után, majdhogynem mohón. – Ne őrjítsen meg! Csakugyan tudja?

– Igen, csakugyan tudom. Menjenek fel. Menjenek be az *ö* szobájába – szólt az asszony tompán -, és azonnal önök után megyek. Én... én most nem bírok önökkel szembenézni. Gondolkoznom kell, és... de kérem, ne beszéljenek senkinek, míg ön után nem megyek. Kérem! Nem, nem menekülök el.

Dr. Fell erőteljes kézmozdulata elhallgattatta Hadleyt, miközben a három férfi kiment. Hallgatagon mentek fel a lépcsőn. Nem haladtak el senki mellett, nem láttak senkit. Ismét beléptek a dolgozóba, ahol annyira sötét volt, hogy Hadley felkattintotta az asztal mellett álló mozaiklámpát.

Miután megbizonyosodott arról, hogy az ajtó zárva, Hadley dühösen a doktor felé fordult.

– Azt akarja mondani nekem, hogy Grimaud ölte meg Fleyt? – förmedt rá.

– Igen.

– Mialatt eszméletlenül, haldokolva feküdt egy szanatóriumban, és többen figyelték, szerét tudta ejteni, hogy elmenjen a Cagliostro Streetre, és…

– Nem akkor – válaszolta dr. Fell csendesen. – Ez az, tudja, amit nem ért. Ez vezette önt félre. Erre utaltam, amikor azt mondtam: nemhogy a feje tetejére állt az ügy, de egyenesen *romba dőlt*. Fleyt előbb ölték meg, mint Grimaud-t. És az egészben az a legrosszabb, hogy Grimaud az igazat mondta, a pontos, a szó szerinti igazat. Éppen azt hallottuk tőle, amikor tisztában volt vele, hogy meg fog halni, és már nincs segítség – a jóság villant meg akkor benne -, de mi sajnos félreértettük a mondandóját.

Üljünk le, s majd meglátom, meg tudom-e magyarázni. Ha egyszer sikerül a három legfontosabb pontot megragadni, akkor már nincs is szükség arra, hogy a következtetéseimet hallgassa, és a magyarázataimra is csak nagyon kevéssé. Önmagát magyarázza a dolog.

Fújtatva leereszkedett az asztal mögötti székbe. Egy darabig üres tekintettel méregette a lámpát, majd folytatta:

– A három alapvető tény a következő. 1. Henri fivér nincs, csak két testvér létezik. 2. Mind a ketten az igazat mondták. 3. Az idő kérdése volt az, ami kisiklatta az egész nyomozást. Ebben az ügyben számos esemény között csak nagyon rövid időköz telt el. De még milyen rövidek voltak! Ugyanannak az ironikus helyzetnek a része ez, amely rémemberként írta le gyilkosunkat, holott a bökkenő a rosszul értelmezett időtényező volt. Ha visszagondol, erre ön is könnyedén rájöhet. Most pedig emlékezzünk vissza a tegnap estére! Már akkor volt egynéhány jó okom azt hinni, hogy van valami nagyon furcsa a Cagliostro Street-i ügyben. Az ottani lövöldözésre,

amint azt három szavahihető, tökéletesen egyetértő tanútól hallhattuk, tíz óra huszonöt perckor került sor. A magam furcsa módján azon gondolkoztam el, mi lehet az oka annak, hogy ilyen döbbenetes pontossággal vág egybe vallomásuk. Egy mindennapos utcai incidens alkalmával általában még a leghiggadtabb tanúk sem készítenek jegyzeteket, és arra sem szoktak ügyelni, hogy jó alaposan megnézzék, mennyi az idő; de még ha meg is nézik, az semmi szín alatt nem fordul elő, hogy pontosan ugyanarra az időpontra emlékezzenek. Ezt nyilván rájuk erőszakolták. Ők persze volt. Épp ott, ahol a meggyilkolt összeesett, volt egy kivilágított kirakat – az összes közül egyedül ezt világították ki -, éspedig az ékszerészé. Az előtérben ez volt a legfeltűnőbb látvány. Megvilágította a meggyilkoltat; a gyilkost keresve ide rohant elsőnek a rendőr; magától értetődően vonzotta a figyelmet. Ebből a kirakatból egy olyan szokatlan kinézetű óra meredt az ott lévőkre, hogy azonnal mindenkinek a tekintete megakadt rajta. Elkerülhetetlen volt, hogy a rendőr erről az óráról jegyezze meg az időt, és mi sem természetesebb, hogy a másik két ember is ezt tette. Ezért értettek egyet olyan határozottan. Egy dolog azonban zavart, noha akkoriban ez nem tűnt különösebben fontosnak. Azután, hogy Grimaud-t meglőtték, Hadley idecsődítette az embereit, de egyiküket azon nyomban ki is küldte, hogy gyűjtse be Fleyt mint gyanúsítottat. Mármost azok az emberek megérkeztek… mikor is?

– Tíz óra negyven körül – mondta Rampole. – Nagyjából. A táblázatomban szerepel.

– És – folytatta dr. Fell – azonnal elküldték valakit Fleyért. Ennek az embernek mikor is kellett odaérnie a Cagliostro Streetre? Nagyjából tizenöt-húsz perccel azután, hogy Fleyt állítólag megölték. És ebben a rövid időtartamban mi minden történt? Elképzelhetetlenül sok esemény zajlott le! Fleyt levitték az orvos házáig, ott belehalt sérülésébe, nem tudták azonosítani; majd a tetemet, ahogyan a lap fogalmazott, „némi késlekedés után” a halottasházba vitték. Ennyi minden zajlott le! Mire Hadley detektívje megérkezett a Cagliostro Streetre, hogy Fleyt őrizetbe

vegye, már vége volt mindennek, a rendőr pedig házról házra járt, hogy kihallgassa az ott lakókat. Már nem volt semmi izgalom, kavarodás. És ez hihetetlen. Sajnos annyira feszült voltam, hogy addig rá sem jöttem ennek az eseménydús estének a jelentőségére, míg meg nem láttam az órát az ékszerész kirakatában. Nézzük csak még egyszer. Tegnap reggel nálam reggeliztünk; Pettis betoppant, mi meg beszélgettünk vele – meddig is? Csend volt.

– Pontosan tízig! – vágta rá hirtelen Hadley, és csettintett az ujjával.

– Igen! Emlékszem, mert épp ütött a Big Ben, ami kor felállt, hogy távozzon.

– Nagyon jó. El is ment, azután mi kalapot, kabátot vettünk, és mentünk *egyenesen* a Cagliostro Streetre. Mármost ésszerűen számolva az öltözködést, a lépcsőn való lemenetelt és a rövid autóutat a kihalt vasárnap délelőtti utcákon, ez legfeljebb tíz percet vehetett igénybe. De hagyjunk húsz percet… Ezzel szemben a Cagliostro Street-i ékszerész kirakatában az a csicsás óra *tizenegyet* mutatott. Mivel igen feszült voltam, eszembe se jutott, hogy az óra láttán elcsodálkozzam, aminthogy az előző esti három tanúnak se. Nem sokkal később mentünk fel, emlékezzenek vissza, Somersszel és O'Rourke-kal Burnaby lakására. Elég hosszadalmasan vizsgálódtunk, és jó sokáig beszélgettünk O'Rourke-kal. S mialatt ő beszélt, akkor tűnt fel, hogy a csendben – amely akkora volt, hogy az utcán csak a szél zúgását hallottuk – új hang hallatszik: a templomi harangoké. Nos, mikor is szoktak harangozni a templomokban? Semmiképp sem tizenegy után; a mise akkor már tart. Általában tizenegy *előtt* van az előkészületi harangozás. Ha azonban elfogadom azt, amit a német óra mutatott, akkor már igencsak tizenegy után jártunk. És akkor felébredt a tompa agyam. Eszembe jutott a Big Ben meg a mi autóutunk a Cagliostro Streetre. Ezeknek a harangoknak, no meg a Big Bennek a szava állt szemben holmi külföldi óráéval. Egyház és állam, hogy úgy mondjam, egyszerre nem tévedhet… Más szavakkal *az ékszerész kirakatában lévő óra több mint negyven percet sietett. Következésképp a Cagliostro*

Street-i lövöldözés tegnap este nem történhetett tíz óra huszonötkor. Valójában nem sokkal háromnegyed tíz előtt zajlott le. Mondjuk, nagyjából kilenc negyvenkor. Mármost előbb vagy utóbb valaki észrevette volna ezt – lehet, hogy mostanra már meg is történt. Az ilyesmi mindig kipattan a halottszemlén. Valaki kiáll, és vitatni kezdi a halál időpontját. Vagy azon nyomban rájöttek volna, mi történt, mint remélem, vagy még jobban összekuszálódtak volna a dolgok, ki tudná ezt megmondani? A tény azonban tény marad: a Cagliostro Street-i lövöldözés néhány perccel azelőtt zajlott, hogy a maszkos ember háromnegyed tízkor ide becsengetett.

– De – tiltakozott Hadley – még mindig nem értem…

– A lehetetlen helyzetet? Meglehet; soha nem tudtam tisztán és világosan elmesélni egy történetet az elejétől a végéig.

– Igaz, de ezt hadd tisztázzam. Ha Grimaud, mint ön mondja, lelőtte Fleyt a Cagliostro Streeten nem sokkal háromnegyed tíz előtt…

– Én ilyet nem mondtam – szólt dr. Fell.

– *Mi?*

– Meg fogja érteni, ha türelmesen figyelemmel kíséri a magyarázatomat. A múlt héten, szerda este, amikor Fley először bukkant elő a múltból, láthatóan egyenest a sírjából, hogy egy igencsak rettenetes fenyegetés felhasználásával konfrontálódjon a bátyjával a Warwick kocsmában, Grimaud úgy döntött, megöli. Mert, tudják, az ügy egyedüli olyan szereplője, akinek indítéka volt a gyilkosságra, az maga Grimaud volt. És istenemre, Hadley, micsoda indíték volt az! Biztonságban, gazdagságban élt, tisztelet övezte; a múltja el volt temetve. És akkor, lényegében derült égből villámcsapásként, megjelenik egy gonoszul vigyorgó idegen, aki nem más, mint az ő testvéröccse, Pierre. Grimaud a börtönből menekülve az egyik öccsét meggyilkolta azzal, hogy otthagyta élve eltemetve; minden további nélkül hajlandó lett volna a másikat is eltenni láb alól. Hiszen az a veszély fenyegette, hogy kiadják, és gyilkosságért felakasztják – mivel Pierre Fley a nyomára bukkant. Nos, idézzük fel

pontosan, mit mondott Fley, amikor hirtelen felbukkant a kocsmában, Grimaud életében. Nézzük meg, *miért* mondott bizonyos dolgokat, és rögtön rá fogunk jönni, hogy az ingatag elmeállapotú Fley igazából korántsem volt olyan őrült, mint azt el szerette volna hitetni magáról. Hiszen ha pusztán a bosszúvágy hajtja, ugyan mi értelme, hogy holmi burkolt, rosszindulatú célzásokhoz folyamodjék, ráadásul éppen Grimaud barátainak jelenlétében? A *halott* testvérével fenyegetőzött – és ez volt az egyetlen alkalom, amikor a *halott* testvért szóba hozta. Mert miért is mondta: „Van egy fivérem, aki még nálam is többre képes, és nagy veszedelmet jelenthet magára.”? Mert a halott fivér miatt Grimaud-t felakaszthatták volna! Miért is mondta: „Én nem kívánom az életét; ő viszont annál inkább.”? Miért is kérdezte: „Mit szeretne jobban: ha én lennék az – mármint aki ellátogat Grimaud-hoz -, vagy küldjem inkább a fivéremet?” És rögtön ezután miért adta át Grimaudnak a névjegyét, melyen fel volt tüntetve a lakcím is? Ha a névjegy átadását összevetjük a szavaival és a később történtekkel, a gesztus elnyeri jelentőségét. Fley a következőt adta a bátyja tudtára, éspedig úgy, hogy tanúk előtt ijesszen rá jó alaposan: „Te, kedves bátyám, jó alaposan meggazdagodtál és elhíztál annak a bankrablásnak a zsákmányából, melyet együtt követtünk el fiatalon. Én szegény maradtam, a munkámat meg halálosan utálom. Most pedig lennél szíves meglátogatni engem ezen a címen, hogy egyszer és mindenkorra rendeződjön a mi régi ügyünk, vagy inkább én látogassak el a rendőrségre?”

– Zsarolás – állapította meg Hadley.

– Így van. Tagadhatatlan, hogy Fleynek aligha volt ki a négy kereke, de nagyon messze járt attól, hogy hülye lett volna. Érdemes megfigyelni, hogyan táncolta körül a mondanivalóját: „Én is veszélyben forgók, amikor a fivéremmel érintkezem, azonban felkészültem arra, hogy vállaljam ezt a kockázatot.” És ekkor, miként több alkalommal is később, *Grimaud-ra* célzott. „Megölhetsz engem is, bátyám, ahogyan a fivérünket megölted, én azonban ezt megkockáztatom. Hallgatsz tehát az én szép szavamra,

vagy a halott fivérünk legyen a hóhérod?” Gondoljunk bele a későbbi, a gyilkosság estéjén tanúsított magatartásába. Emlékeznek még, micsoda örömmel semmisítette meg a bűvészfelszerelését? És milyen szavakat használt O’Rourke füle hallatára? Olyan szavakat, amelyeknek, ha a megfelelő kontextusba helyezzük, magyarázata csak egyfajta lehet. Azt mondta: „Az *én munkám véget ért; többé nem lesz szükségem rájuk. Nem most mondtam? Megyek a testvéremhez. Ő majd gondoskodik arról, hogy a mi régi ügyünk egyszer s mindenkorra rendeződjön.* ”

– Mindez persze azt jelentette, hogy Grimaud elfogadta a feltételeit. Fley meg akart válni a régi életétől, mivel úgy tűnt, meglesz hozzá a pénze; gazdag emberként mintegy visszatér a sírba. Ennél többet azonban nem mondhatott, ha nem akarta kibökni az egészet. Azzal viszont tisztában volt, mennyire dörzsölt ember a bátyja; minden oka megvolt arra, hogy ezt észben tartsa. Amikor O’Rourke-kal beszélt, nem mondhatta ki nyíltan, miről van szó, hiszen elképzelhetőnek tartotta, hogy Grimaud hajlandó a fizetésre; egy célzást azonban elejtett: *„Arra az esetre, ha bármi történne velem, miután ö elintézte az ügyet: ugyanabban az utcában fogjátok megtalálni a fivéremet, amelyikben én is laktam. Nem ez a rendes lakhelye, de kivett ott egy szobát.* ”

– Rövidesen megmagyarázom ennek a kijelentésnek az értelmét, most azonban térjünk vissza Grimaud-hoz, aki egy pillanatig se akart semmiféle megállapodásra jutni Fleyjel. Fley halálra ítéltetett. Grimaud, ez a minden hájjal megkent agyafúrt és nem utolsósorban teatralitásra hajlamos ember (aki, ne feledjük, sokkal inkább érdeklődött a mágia és az illúziókeltés iránt, mint bárki, akihez eddig volt szerencsénk) eltökélte: semmiféle kényelmetlenséget nem hajlandó elszenvedni a testvérétől. Fleynek pusztulnia kellett, ez a feladat azonban egyáltalán nem volt olyan egyszerű, mint amilyennek elsőre tűnt. Mert ha Fley nem ekkora csinnadratta közepette közelíti meg, tanúk előtt, akkor sokkal egyszerűbb az egész: senki nem kapcsolja össze az ő nevét a Fleyével. Fleynek viszont jóval több esze volt ennél. Kirukkolt a saját nevével és

címével, és titokzatos megjegyzéseket szórt maga körül Grimaud-val kapcsolatban, méghozzá a fivére baráti társasága előtt. Kellemetlen! Ha ezek után Fleyt holtan találják, és egy értelműen gyilkosság történt, igen valószínű, hogy valaki felkiált: „Várjunk csak! Nem ez volt az a pasas, aki?…” Azután pedig kellemetlen kérdéseket tesznek fel; hiszen csak a jóisten tudja, mi mindent fecsegett ki Fley Grimaud-ról *másoknak*.

Nagy valószínűséggel egyedül azt nem árulta el senkinek, amivel sakkban tarthatta Grimaud-t, és emiatt kellett elhallgattatni. Mert történjék bármi Fleyjel, haljon akármilyen halált, bizonyos, hogy Grimaudnak kérdéseket fognak feltenni. Egyedül az a megoldás maradt hátra, hogy olyan látszatot keltsen, mintha Fley az életét akarná. Ezért fenyegető leveleket küldött saját magának (nem túl átlátszóan); zseniális módon bolygatta meg a háza nyugalmát; végül mindenkit informált arról, hogy Fley azzal fenyegette meg, eljön hozzá szombat este – holott aznapra épp ő volt hivatalos Fleyhez. Nagyon hamar meg fogják látni, miként tervelte ki ezt a briliáns gyilkosságot. Grimaud a következő hatást szerette volna kelteni: lássák a gyilkos Fleyt, amint szombat este nála jár. Erre tanúknak kell lenniük. Mikor Fley bemegy a dolgozószobába, kettesben kell maradniuk. Összecsapás zaja hallatszik, majd robaj, lövés, zuhanás. Kinyitják az ajtót, Grimaud-t egyedül találják, oldalában egy csúnya, ám felszínes sebbel: csak súrolta a golyó. Fegyver sehol. Az ablakból Fley kötele lóg, Fley nyilván azon menekült. (Emlékezzenek, az előrejelzés arról szólt, hogy *nem* fog havazni aznap este, és így nem maradhatnak lábnyomok.) Grimaud azt meséli majd a többieknek: „Úgy gondolja, megölt engem; én halottnak tettettem magam; ő pedig megmenekült. Nem, ne uszítsuk a rendőrséget a szegény ördögre, végül is semmi komolyabb bajom nem esett.” Fleyt pedig másnap reggel holtan találják – a saját szobájában. Öngyilkosságnak tűnik majd a dolog, hiszen a saját mellkasához nyomja a fegyvere csövét, és meghúzza a ravaszt. Mellette megtalálják a pisztolyt. A búcsúlevél ott van az asztalon. Kétségbeesésében és bűnbánatában, mert belegondol abba, hogy

meggyilkolta Grimaud-t, agyonlőtte magát… Nos, uraim, ezt az illúziót kívánta volt Grimaud kelteni.

– De hogyan csinálta? – kérdezte Hadley. – Arról nem beszélve, hogy teljesen más lett belőle!

– Valóban. Tudják, a terv csúnyán kisiklott. A későbbi résszel, amikor Fley meglátogatja a dolgozószobában, holott igazából akkor már holtan fekszik a Cagliostro Street-i házban, majd a maga helyén és idején foglalkozom. Grimaud, Mme Dumont segítségével, megtett bizonyos előkészületeket. Közölte Fleyjel, hogy nála találkoznak, a dohánybolt fölötti, legfelső emeleti bérleményben, szombat este kilenc órakor, és kifizeti Fleyt, készpénzben. (Emlékszünk rá, hogy Fley felmond a munkahelyén, elégeti az eszközeit, és negyed kilenc körül otthagyja a limehouse-i színházat. Grimaud választása azért esett a szombat estére, mert ezen a napon – ez szent és sérthetetlen szokás volt nála – mindvégig egyedül tartózkodott a dolgozószobájában, és nem hagyta, hogy bármilyen okból zavarják. Azt az estét pedig azért választotta, mert használnia kellett a pinceajtót, és közlekednie kellett az alagsoron át; aznap estére kimenője volt Annie-nek, akinek odalenn volt a szállása. Emlékezzünk vissza arra, hogy miután fél nyolckor felment a szobájába, *senki* nem látta, egészen kilenc óra ötvenig, amikor – a tanúvallomások szerint – kinyitotta a dolgozószoba ajtaját, hogy vendégét bebocsássa. Madame Dumont azt állította, a dolgozóban beszélt vele fél tízkor, amikor a tálcáért ment. Kereken megmondom, miért nem hittem ezt el. Mert a közelében sem volt a dolgozószobájának. A Cagliostro Streeten volt. Madame Dumont-nal közölte, hogy ebben az időpontban sertepertéljen valami kifogással odafent. Miért? Mert Grimaud elrendelte, hogy Mills fél tíztől legyen résen a dolgozószoba ajtaja közelében. Mills volt az a személy, akit az illúzióval át kellett ejteni. S arra az esetre, ha Millsnek őrhelye elfoglalása után netalán bármilyen okból eszébe jutott volna bekukucskálni a dolgozóba, netán beszélni szeretett volna gazdájával, Mme Dumont is ott volt, hogy ebben megakadályozza. A nő a lépcsőházból leskelődött, s ha Mills netán

kíváncsiskodott volna, valami ürüggyel eltávolítja onnan. Millst választották ki arra, hogy az illúzióval elkábítsák. Miért? Mert, noha kínosan lelkiismeretes, és biztosra vehették, hogy a kapott utasításokat maradéktalanul betartja, annyira félt „Fley-től”, hogy számítani lehetett arra: aligha lép közbe, amikor a rémember felfelé jön a lépcsőn. Nemcsak arról volt szó, hogy nem szabad megtámadnia a maszkban érkező férfit abban a kritikus időszakban, míg be nem hatol a dolgozószobába (ezt például Mangan vagy Drayman megtette volna), de még azt is el kellett érni, hogy egyáltalán ki se jöjjön a szobájából. Megmondták neki, maradjon benn, és engedelmeskedett is. Végül pedig azért esett rá a választás, mert alacsony volt, és ez a tény, mint rövidesen látni fogják, jelentőséggel bírt. Nos, közölték vele, hogy fél tíztől legyen fenn, és tartsa nyitva a szemét. Ez azért történt, mert a rémembernek nem sokkal ezután kellett volna érkeznie, de késett. Ez volt az egyes számú ellentmondás. Millsnek fél tízet mondtak, Mangannek viszont tízet! Aminek az oka nyilvánvaló. Odalenn is kellett legyen valaki, aki tanúsítja, hogy a látogató csakugyan a bejárati ajtón jutott be, és így meg tudja erősíteni Madame Dumont vallomását. Mangan azonban esetleg kísértésbe eshet, hogy kíváncsiskodjon, és így megpróbálhatja megállítani a rémembert... ezért kellett azt hallania Grimaud-tól, hogy a látogatóra aligha számíthatnak, de még ha jönne is, tíz előtt nemigen ér ide. Erre szükség volt, hogy Mangant megzavarja, és elég sokat habozzon, mialatt a rémember feljut a lépcsőn, és be a dolgozószobába. Ha pedig mégiscsak bekövetkezne a legrosszabb, Mangant és Rosette-et meg mindig be lehet zárni a szalonba. Ami a többieket illeti: Annie kimenős volt, Draymant koncertjeggyel látták el, Burnaby megkérdőjelezhetetlenül kártyázott, Pettis pedig színházba járt.

Tiszta volt a terep. Valamivel kilenc előtt (tíz perccel, alighanem) Grimaud észrevétlenül távozott a házból, s a feljebb az utcára nyíló átjáróajtót használta. Ekkor máris baj történt. Noha a meteorológia mást tippelt, már jó ideje havazott. Grimaud azonban ezt nem tekintette súlyos problémának. Úgy gondolta, képes elintézni a

dolgot, és fél tízre hazaérni, addig még elég erősen havazni fog ahhoz, hogy elfedje az összes nyomot, és azon sem fog senki csodálkozni, hogy a majd az ablakon át menekülő látogató után sem maradnak nyomok. Grimaud ekkor már elég messzire ment ahhoz, hogy lefújja a dolgot. Mikor kiment a házból, egy régi, lenyomozhatatlan colt revolvert vitt magával, amelybe csak két golyót tett. Azt nem tudom, mifajta kalapot viselt, a felöltője azonban világossárga világító tweed volt, bárányhimlőszerű foltokkal. Eleve több számmal nagyobb kabátot vásárolt erre a célra. Azért kellett neki, mert ilyenfajta kabátban sohasem láthatták korábban, így ha bárki megpillantja benne, aligha ismeri fel. Ez az ember…

– Egy pillanatra – szólt közbe Hadley. – Mi a helyzet azokkal a színváltoztató kábátokkal? Az még korábban volt. Mi történt velük?

– Ismét csak arra kell kérnem, várjon, míg el nem jutunk az utolsó, Grimaud által kidolgozott illúzióhoz, mert ez annak a része. Nos, Grimaud célja az volt, hogy Fleyt meglátogassa. Úgy tervezte, egy darabig baráti hangot üt meg vele szemben. Valami ilyesmit mond majd: „Hagyd itt ezt a lyukat, testvér! Most már kényelmesen elleszel, erről magam gondoskodom. Miért ne hagynád itt ezt a sok haszontalanságot, és jössz el hozzám? Legyen minden a háziúré, ha már nem értesítetted időben, hogy itt hagyod a bérleményt. – Ilyesfajta beszéd volt az, amely rávette Fleyt arra, hogy megírja azt a cédulát a háziúrnak. „Nekem már nem lesz többé szükségem rájuk. Megyek vissza a síromba.” Az volt a lényeg, hogy *akár búcsúlevélként is fel lehessen fogni, amikor Fleyt majd holtan találják, kezében a fegyverrel.*

Dr. Fell előrehajolt. – S Grimaud azután elővészi a coltot, Fley mellének szorítja, és mosolyogva meghúzza a ravaszt. Mindez egy üres ház legfelső emeletén történik. Mint látták, a falak elképesztően vastagok. A háziúr lenn, az alagsorban lakik, és az egész Cagliostro Streeten nem akad nála emberkerülőbb ember. Aligha hallja meg a lövést, különösen a tompított lövést, hiszen a csövet Grimaud Fley mellkasának szorítja. A hullát reggelnél korábban biztosan nem

találják meg. Grimaud közben mit csinál? Fley meggyilkolása után ugyanazt a fegyvert önmaga ellen fordítja, és jelentéktelen sebet ejt magán, akár annak árán is, hogy a golyó benne ragad, hiszen, mint azt a régi háromkoporsós történetből tudjuk, bivalyerős volt, és kötélidegzettel rendelkezett. A fegyvert azután ott hagyja Fley mellett. Igencsak nagy önuralommal zsebkendőt vagy gyapjúsálat nyom a lőtt sebre az ingen kívül, a kabáton belül, s ragasztószalaggal tapasztja le, hogy, ha majd eljön az ideje, feltéphesse, majd hazamegy, hogy véghezvigye az illúziót, amelynek azt kell bizonyítania, hogy Fley járt nála, hogy Fley őt meglőtte, majd Fley hazament a Cagliostro Streetre, és ugyanazzal a fegyverrel öngyilkosságot követett el. Olyan halottkém a világon nincs, aki mindebben kételkedne. Eddig világosan adtam elő? Kisiklott bűncselekmény volt ez. Mint mondtam, Grimaudnak ez volt a *szándéka*. Ha így is hajtotta volna végre, zseniális bűncselekményről beszélhetnénk, és nem hinném, hogy valaha bármelyikünk is kételkedett volna abban, hogy Fley öngyilkos lett. A terv végrehajtásának útjában csak egy nehézség állt. Ha bárkit – még ha az illetőben nem ismerik is fel Grimaud-t – látnak bemenni Fley házába, akkor borul az egész; rögtön megkérdőjeleződik később az öngyilkosság. Annak a háznak csak egyetlen bejárata van, az is az utcáról: az ajtó, amely a dohánybolttal szomszédos. Ő pedig feltűnő kabátot fog viselni, ugyanazt, amelyben korábban a terepszemlét végezte. (Mellesleg Dolberman, a trafikos, látta is korábban abban a ruhadarabban arrafelé őgyelegni.) A nehézségekre a válasz Burnaby titkos lakása volt. Természetesen ugye tisztában vannak azzal, hogy Grimaud tudhatott a legnagyobb valószínűséggel Burnaby titkos Cagliostro Street-i bérleményéről? Burnaby maga mondta azt nekünk, hogy pár hónappal korábban, mikor Grimaud azzal gyanúsította, valamiféle hátsó gondolattal festette meg azt a bizonyos képet, Grimaud nemcsak szabályszerűen kivallatta, hanem *figyelte* is. És komoly megfigyelés lehetett az egy olyan ember részéről, akit a legnagyobb veszedelem fenyegetett. Tudott a lakásról. Kikémlelte, hogy Rosette-nek is van hozzá kulcsa. Így

aztán, amikor eljött az ideje, és az ötlet megfogant benne, ellopta Rosette kulcsát.

– A ház, amelyben Burnaby lakást bérelt, ugyanabban a tömbben volt, mint Fley lakása. Ezek a házak mind egybeépültek, lapos tetővel, így csak egy alacsony elválasztófalat kell áthágni az odafenn közlekedőnek ahhoz, hogy a tetőkön eljusson az utca egyik végétől a másikig. Emlékezzünk, hogy mindkét esetben legfelső emeleti lakásról van szó. Gondoljunk vissza arra, mit láttunk, amikor felmentünk, hogy megnézzük Burnaby lakását, rögtön annak ajtaja mellett?

– Megvan – bólintott Hadley. – Rövid létrát, amely a tetőre nyíló ablakhoz vezetett.

– Pontosan. És a Fley szobája előtti lépcsőfordulóban is van egy kis tetőablak, melyen át ugyancsak fel lehet jutni. Grimaudnak az volt a dolga, hogy hátulról, a kertek alatt közelítse meg az utcát, soha ne egyenesen, hanem azon a közön át, amely Burnaby lakásából látszik.

Bejött a hátsó ajtón (ahol Burnabyt és Rosette-et is láttuk később bejönni), felment a legfelsőre, onnan ki a tetőre, majd eljutott Fley házáig, a tetőablakon leereszkedett, és már ott is volt az ajtó előtt. Ezzel a módszerrel akkor jött meg ment észrevétlenül, amikor csak akart. Ráadásul még azt is nagyon jól tudta, hogy Burnaby végigpókerezi azt az estét.

– És aztán minden összekuszálódott.

– Előbb kellett Fleyhez érnie, mint a testvére, semmi értelme nem lett volna annak, hogy Fley felfigyeljen a háztetőn való közlekedésre, és gyanakodni kezdjen. Mi azonban tudjuk, hogy Fley eleve élt a gyanúperrel. Aminek oka az lehetett, hogy Grimaud megkérte, hozza magával az egyik hosszú, trükkös kötelét. Grimaudnak szüksége volt erre a kötélre, hogy az később bizonyítékként szolgáljon Fley ellen. De az sem kizárt, hogy Fley tudomást szerzett róla, hogy Grimaud már napok óta a Cagliostro Street környékén szimatol: alig hanem megpillanthatta egy alkalommal a tetőn, felderítés közben, így arra

gondolt, ő is kivett ott egy lakást. Kilenc órakor találkozott a két testvér a gázvilágítású szobában. Miről esett szó köztük, miről nem, nem tudjuk. Talán soha nem is fogjuk megtudni. Az viszont kétségtelen, hogy Grimaudnak sikerült az öccsét valahogyan hamis biztonságérzetbe ringatni; szívélyes lett a légkör, a régi sérelmekre fátylat borítottak; Grimaudnak tréfálkozva még arra is sikerült rávennie, hogy írja meg a háziúrnak azt a bizonyos üzenetet. Azután…

– Nem vitatom én ezt az egészet – szólt közbe Hadley csendesen -, de honnan tudja?

– Grimaud mondta nekünk – válaszolta Fell. Hadley a doktorra meredt.

– Ő bizony. Noha később jó néhányszor hatalmas hibákat vétettem, őt azért megértettem. Majd látni fogja. De hogy folytassam:

– Fley megírta a cédulát. Indulásra készülve vette a kabátját meg a sapkáját, Grimaud ugyanis azt a látszatot akarta kelteni, hogy Fley nem sokkal a *hazajövetele* után ölte meg magát, azt követően, hogy fantomként meglátogatta őt. Mind a ketten útra készen álltak, s Grimaud akkor ugrott. Az most megállapíthatatlan, vajon Fley a tudat alatt résen volt-e; vajon sarkon fordult, és az ajtón át akart menekülni, hiszen közelharcban a jóval erősebb Grimaud-val szemben esélye se lett volna; vagy mégis kitört a közelharc, és akkor sült el a fegyver. Grimaud mindenesetre pokoli hibát követett el akkor, ami kor közvetlen közelből golyót eresztett a fivérébe, ráadásul rossz helyre. Ahelyett, hogy szíven találta volna, a bal lapocka alá lőtt, ezzel csaknem ugyanolyan sérülést okozva, csak épp hátulról, mint amilyenbe ő maga halt bele később. A seb halálosnak bizonyult, de korántsem azon nyomban. A sors költői igazságszolgáltatása volt, hogy mindkét fivérnek pusztulnia kellett, ráadásul szinte ugyanolyan sérüléstől. Fley persze összeesett, mint aki halott. Mást nem tehetett; ez volt a legokosabb, ha nem akarta, hogy Grimaud végezzen vele. Grimaud azonban a tett hatására alighanem egy pillanatra elveszíthet te a hidegvérét. Ezen elcsúszhat

az egész terv. Hiszen létezik, hogy egy ember a háta közepén lője meg magát? Ha nem, a gyilkosnak Isten irgalmazzon! Ami pedig még ennél is fenyegetőbb volt: ha Fleyt rögtön el nem kapja, még segítségért kiálthat, mielőtt meghal, s Grimaud már látta is lelki szemeivel az üldözőit. Még ebben a pokoli pillanatban is akadt annyi lélekjelenléte, hogy kigondolja a következő lépést. A pisztolyt a mozdulatlan, hason fekvő Fley markába nyomta. Felkapta a kötelet. Dacára annak, ami történt, a tervet mindenáron végre kell hajtani. Pontosan tudta azonban, hogy még egy lövést nem kockáztathat meg, hiszen ha valaki az előbbire felfigyelt, most még nyilván hallgatózik. És az időt sem vesztegethette. Kiviharzott a szobából. A tető, értik? A tető volt az egyedüli menedéke. Képzeletében már mindenünnen üldözők szaladtak elő; az sem kizárt, hogy abban a hangulatban valamilyen víziója támadt a magyar hegyek közt tomboló hóviharról és a három sírról. Azt képzelte, majd meghallják, és a tetőn is a nyomára akadnak. így aztán bebújt a tetőablakon, és Burnaby lakásába menekült. Erre csak azután került sor, hogy kezdett megnyugodni. És közben mi történt? Pierre Fley halálos sebet kapott, de még működött az a hihetetlenül szívós szervezet, amelynek köszönhetően annak idején az élve eltemettetést is túlélte. A gyilkos eltűnt, és Fley nem adta fel. Segítséget kellett szereznie. El kellett jutnia... Egy orvoshoz, Hadley. Tegnap azt kérdezte, Fley miért az utca túlvége felé tartott? Azért, mert ahogyan ön az újságban is olvashatta, ott egy orvos lakott, az a doktor, akinek a rendelőjébe később csakugyan be is szállították. Sebe halálos, és ezt tudja is; le azonban még nem győzték! A felöltő és a kalap még mindig rajta van, és feltápászkodik. A pisztolyt, melyet a kezébe nyomtak, a zsebébe gyömöszöli, hiszen az még hasznára lehet. Elindul lefelé a lakásból, amilyen szilárd léptekkel csak tud, leér a csendes utcára, ahol senki nem figyelt fel a történtekre. Megy tovább... Feltették már önmaguknak a kérdést, mi lehetett az oka annak, hogy az úttest közepén ment, és minduntalan körbenézegetett? A legésszerűbbnek tűnő magyarázat erre az, hogy nem valaki meglátogatására készült, azt viszont tudta, hogy a gyilkosa ott lapul még valahol, és újabb támadásra számíthat.

Azután azt hiszi, biztonságba került, mert meglát maga előtt két urat, akik gyorsan haladnak. Elmegy a megvilágított ékszerüzlet mellett, látja jobbra előrébb az utcai lámpát... De mi történt Grimaud-val? Ő nem hallotta, hogy a nyomába eredtek volna, viszont majdnem félőrült volt már attól, hogy nem sikerült a tervét maradéktalanul végrehajtania. Azt nem meri megkockáztatni, hogy visszamenjen a tetőre, és megnézze, mi történt. De álljunk meg egy pillanatra! Ha felfedeztek bármit, erről úgy is tudomást szerezhet, ha egy másodpercre kikukkant az utcára. Elvégre lemehet a bejárati ajtóhoz, és onnan végignézhet az utcán, nem? Ez semmilyen veszedelemmel nem jár, lévén a ház, amelyben Burnaby lakást bérel, elhagyatott. Leoson a lépcsőn. Halkan kinyitja az ajtót, kabátja még nincs begombolva, és az ajtónyílást, amelyben megjelenik, jól megvilágítja az előtte lévő utcai lámpa. Vele szemben pedig az úttest közepén ott halad az ember, akit tíz perccel korábban hagyott ott, holtan. A két fivér most látja egymást utoljára. – Grimaud ingének világos foltja kitűnő célpont az utcai lámpa fényének köszönhetően. S Fley, akit a fájdalom valósággal megőrjít, nem habozik kihasználni ezt az alkalmat. Felüvölt: „A második golyó a tiéd. ” Azzal felemeli a coltot, és tüzel. Ez az utolsó erőfeszítés azonban már túlterheli. Vérzése megindul, és ezt tudja. Ismét felordít fájdalmában; a pisztolyt, amely immár üres, megpróbálja Grimaud-hoz vágni, majd az arcára zuhan. Nos, kedves barátaim, ez volt az a lövés, amelyet három tanú is hallott a Cagliostro Streeten. Ez volt az a lövés, amely mellbe találta Grimaud-t, épp azelőtt, hogy magára csukta az ajtót.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET
A megoldás

– No és aztán? – kérdezte Hadley, miközben dr. Fell lehajtott fejjel hallgatott egy darabig.

– A három tanúnak természetesen nem nyílt alkalma arra, hogy Grimaudt meglássa – folytatta dr. Fell hosszas zihálás után. – Hiszen ő nem lépett ki a házból, egyáltalán nem tette a lábát a lépcsőre; mindvégig húsz láb távolságban maradt attól az embertől, akiről attól kezdve úgy hitték, hogy a hózáporban az utca közepén érte a halálos lövés. Fley sebe természetesen már megvolt akkor, és az utolsó nagy megrázkódtatástól a vérzés még hevesebbé vált. Persze haszontalannak bizonyult valamennyi olyan következtetés, amelyet a lövés irányából kiindulva akartak levonni. Természetesen ujjlenyomatok sem voltak a fegyveren, amely a hóba esett, így a szó szoros értelmében tisztára mosódott.

– Istenemre! – mondta Hadley nagyon halkan. – Ez teljesen megfelel az ismert tényeknek, és soha még csak nem is gondoltam rá… De folytassuk. Grimaud?

– Grimaud odabenn van. Tudja, hogy mellbe lőtték, azt azonban nem hiszi, hogy a sebesülés nagyon komoly lenne. Túlélt ő ennél keményebb megpróbáltatásokat is, olyanokat, amelyek egy golyónál sokkal súlyosabbak voltak. Elvégre csak azt kapta, amit önkezével okozott volna magának. Egy sérülést. Holmi karcoláson ő csak vigyorog egyet. De a terve bizony széthullott! (Honnan is tudhatná, hogy az ékszerész kirakatában lévő óra siet? Még azt sem tudja, Fley meghalt-e, hiszen csak az imént látta az utca közepén haladni és őrá tüzelni. A szerencse – az ékszerész órája képében – mellé áll, amikor azt gondolta, elhagyta, de honnét is tudná ő ezt?) Csak abban lehet bizonyos, hogy Fleyre mint öngyilkosra immár sohasem fognak rábukkanni odafent, abban a kis szobában. Fley, aki nyilván súlyos sebesült, azzal együtt még képes lehet arra, hogy beszéljen; odakinn van az utcán, és egy rendőr szalad felé. Grimaudnak vége. Hacsak ki nem talál valami nagyon okosat, hóhérkézre jut, mert Fley ezek után már biztosan nem fog hallgatni. Mindez a lövés utáni másodpercekben fut végig az agyán, és arra gondol: itt maradhat ezen a sötét folyosón. Nem ártana azonban jobban megnézni azt a sebet, és arról is meg kell bizonyosodnia, hogy nem hagy-e hátra vérnyomot.

Hol kerüljön minderre sor? Természetesen abban a fönti lakásban, amelyet Burnaby bérel. Felmegy, kinyitja az ajtót, villanyt gyújt. A kötél még vele van… nem mintha *hasznát* tudná most venni; immár nem játszhatja el, hogy Fley jött őhozzá, amikor a testvére talán már a rendőröknek vall. Lehajítja a kötelet, és otthagyja. A következő lépés a sérülés szemrevételezése. A világos tweedkabát belseje csurom vér, és véres az öltözék többi darabja is. A sebnek azonban még mindig nem tulajdonít különösebb fontosságot. Fogja a zsebkendőt, a ragasztószalagot, és elköti. Horváth Károly, akit senki nem tud megölni, talán még egy vigyort is megenged magának eközben. Úgy érzi, biztosan megáll a lábán. Miután ellátta a sérülést – innen a vérnyomok Burnaby lakásának fürdőszobájában -, megpróbálja minden ravaszságát összeszedni. Hány óra is van? Szent egek! Elkésett, már épp háromnegyed tíz. Ki kell jutnia innen, és hazamenni, mielőtt elfogják… Égve hagyja a villanyt. Azt nem tudjuk, a mérőkészülék mikor érzékelte, hogy elfogyott egy shilling értékű áram, és mikor kapcsolta le. De még minimum háromnegyed órát égett, mert Rosette fényt látott a lakásban. Az én véleményem az, hogy amikor Grimaud hazaért, felülkerekedett benne a józan ítélőképesség. Elkapják-e?

Ez aligha kétséges. Ám hátha van valami kiút, valami kis esély a harcra, ha mégoly aprócska is! Az nyilvánvaló, hogy bárminek tartjuk is Grimaud-t, azt el kell ismernünk, hogy harcos természet volt: fondorlatos, teátrális, hatalmas képzelőerejű, gúnyos természetű gazember – de küzdeni is tudott. Nem festhetjük le egyértelműen feketének. Testvérgyilkosságra képes volt, nem hinném azonban, hogy meg tudta volna ölni egy barátját, vagy a nőt, akit szeretett. Van-e *bármilyen* esély arra, hogy ezt az egészet megússza? Van, noha annyira kicsiny, hogy voltaképp foglalkozni sem érdemes vele – de más lehetőség nincs. Folytatni kell mindent az eredeti terv szerint, azaz úgy kell tenni, mintha Fley valóban meglátogatná és megsebesítené *a saját házában*. Fleynél ott a fegyver. Grimaud szava és a háziak vallomása fogja tanúsítani Fleyé ellenében, hogy Grimaud egész este nem ment el hazulról! Sőt arra is megesküdhetnek, hogy Fley viszont járt nála – no, ezek után próbáljon bármit is bebizonyítani az átkozott rendőrség! Miért is ne lehetne megpróbálkozni ezzel? A hó? A havazás abbamaradt, s Fley így nem fog nyomokat hagyni. Grimaud pedig nem hozta végül magával a kötelet, amelyet Fleynek „használnia” kellett volna. Itt azonban már rögtönzésről van szó, egy ördögi lélek utolsó próbálkozásáról, az abszurdumról… Fley körülbelül húsz perccel tíz előtt lőtte meg Grimaud-t, aki háromnegyed tízkor vagy kicsivel később érkezett vissza. Hogyan juthat úgy be a házba,

hogy ne maradjon utána nyom? Könnyen, ha valakinek olyan a felépítése, akár a bivalyé, a sebe pedig nem komoly. (Mellesleg szerintem ő úgy hitte, hogy csak könnyebben sérült meg, és életben marad ugyan, de csak hogy felakasszák, feltéve, hogy bizonyos dolgokat nem hajt végre.) A pinceajtón menne be, így szólt a terv is, de hogyan? Annak lépcsőjét persze ugyancsak hó borítja. Azonban a pincelejárat bejárata a másik épület mellett van, igaz? Igaz. És a lépcső aljánál a fokokon már nincs hó, mert van fölötte egy kiálló épületrész: a főbejárathoz vezető lépcső felső része. Közvetlenül a pinceajtó előtti rész tehát száraz. Ha odáig le tud jutni anélkül, hogy nyom maradna utána… Le tud. A másik irányból közelíti meg, mintha csak a másik ház bejárata felé menne, azután egyszerűen leugrik a megtisztított ösvényre… Nem emlékszünk egy *puffanásra,* olyan hangra, mintha valaki leesett volna valahonnan? Pedig valaki hallotta, nem sokkal azelőtt, hogy csengettek.

– De hiszen Grimaud nem csengethetett!

– Ó, nem ő csengetett. Másvalaki, belülről. Miután bejutott az alagsorba, onnan fel a földszintre, Ernestine Dumont már várta. Készen álltak arra, hogy megkezdjék a nagy mutatványt.

– Igen – mondta Hadley. – Most jön az illúzió. Hogyan csinálták, és miként jött rá arra, hogyan csinálták?

Dr. Fell hátradőlt, ujjait összeérintette, mint aki arra készül, hogy a tényeket rendezze.

– Hogy miként jöttem rá? Nos, az első ötletem akkor támadt, amikor azt a festményt megemeltem, és megéreztem a súlyát. A falnak támasztott jókora megszabdalt vászonra mutatott. – Igen, a súlya gondolkodtatott el. De nem sokra jutottam, amíg még valami eszembe nem jutott…

– A kép súlya? Igen, a kép – mordult fel Hadley. – El is felejtettem. Mégis hogyan illik *ez* az egész átkozott kirakósba? Mi az ördögöt akart vele Grimaud?

– Hm, hát igen. Én is épp azon törtem a fejem.

– Mit akarunk azzal a súllyal, ember? Hiszen igazán nem nyomhat valami sokat. Ön volt az, aki fél kézzel felemelte, és még meg is fordította a levegőben.

Dr. Fell némileg izgatottan hajolt előre. – Pontosan. Fején találta a szöget. Fél kézzel emeltem meg, és megfordítottam a levegőben… ebben az esetben mi szükség volt arra, hogy két ember hozza fel az emeletre: a taxisofőr és még valaki?

– Hogy?

– Tudniillik ez történt. Grimaud, amikor lehurcolta Burnaby műterméből, könnyedén levitte a lépcsőn. Amikor azonban ugyanazzal a festménnyel délután megérkezett, már két ember kellett ahhoz, hogy felcipeljék. Mi lehetett a hirtelen súlygyarapodás oka? Üveget nem vágatott rá, ezt láthatják a saját szemükkel. Egyáltalán hol volt Grimaud mindvégig, a délelőtti óráktól, amikor a képet vásárolta, egészen délutánig, amikor hazaért vele? Az a holmi ahhoz azért kissé nagy, hogy az ember puszta kedvtelésből ide-oda cipelje magával. Miért ragaszkodott Grimaud akkora hévvel ahhoz, hogy a képet be kell csomagolni? Nem kellett hozzá különösebb következtetés, hogy rájöjjek, a kép csak ürügy volt, és arra szolgált, hogy annak örve alatt valami mást vitessen fel a dolgozószobájába. Valamit, ami ugyanabban a csomagban volt. Hétszer négy láb… hm…

– No de semmi nem lehetett abban a csomagban – csóválta a fejét Hadley -, különben rábukkantunk volna a szobája átkutatásakor, így van? Arról nem beszélve, hogy annak a valaminek mindenképp lapos tárgynak kellett lennie, különben hiába a csomagolás, felfigyeltek volna rá. Mi akkora, mint egy festmény? És mi az, amit bármikor észrevétlenül el lehet tüntetni?

– Egy tükör – válaszolta dr. Fell.

Feszült csend támadt, mialatt Hadley felemelkedett a székéről. Dr. Fell álmos hangon folytatta. – És bármikor észrevétlenül el lehet tüntetni, ahogyan fogalmazott, pusztán azzal, hogy felnyomjuk annak a nagyon széles kéménynek a füstcsatornáján, és megtámasztjuk a szegélyen ott, ahol a kémény elfordul. Nem kell ehhez semmi varázslat. Csak az kell, hogy a karok és a vállak átkozottul erősek legyenek.

– Úgy érti – kiáltotta Hadley -, hogy annak az átkozott színpadi trükknek!…

– Annak az új változata – folytatta dr. Fell -, éspedig egy nagyon jó változata, amely igen praktikus, ha kipróbálja. Most nézzen körül ebben a szobában. Látja az ajtót? Közvetlenül az ajtóval szemben a falban mit lát?

– Semmit – állapította meg Hadley. – Úgy értem, ez az a rész, ahonnan elvitette a könyvespolcokat. Semmi nincs ott, csak az üres fal.

– Ahogy mondja. Lát az ajtó és a között a fal között bármilyen bútordarabot?

– Nem. Semmi nincs a kettő közt.

– Tehát ha odakintről néz ide befelé, csak a szőnyeget látná, bútort sehol, a háttérben pedig a tölgyfa burkolatú falat?

– Azt.

– Mármost, Ted, legyen olyan jó, nyissa ki az ajtót, és kukkantson ki a folyosóra – kérte dr. Fell. – Mi van az ottani szőnyeggel meg falakkal?

Rampole eleget tett a kérésnek, holott anélkül is tudta, mit fog látni.

– Ugyanaz – jelentette. – Faltól falig szőnyeg, semmi bútor, a falburkolat is ugyanaz.

– Helyes! Mellesleg, Hadley – mondta dr. Fell, továbbra is álmatagon -, a tükröt kirángathatja a mögül a könyvespolc mögül. Tegnap délután óta van ott, azóta, hogy Drayman rábukkant a kéményben. Azt húzta ki onnét, amikor agyvérzést kapott. Próbálkozzunk meg egy kis kísérlettel. Nem nagyon hinném, hogy bárki a háziak közül félbeszakítana minket, de ha mégis ilyesmivel próbálkoznának, lebeszélhetjük róla őket. Azt akarom, hogy fogja azt a tükröt, Hadley, és állítsa fel az ajtón belülre úgy, hogy ha az ajtót kinyitja (befelé nyílik, és jobbra, mint láthatta, amikor bejött a folyosóról), a teljesen kinyitott ajtó széle csak egy-két hüvelyknyire legyen a tükörtói. A főfelügyelő némi nehézség árán előkotorta a könyvespolc mögül a tükröt. Nagyobb volt, mint egy szabó billenő tükre; mi több, néhány hüvelykkel magasabb is, szélesebb is az ajtónál. Az alja szilárdan megült a szőnyegen, és egy vaskos kihajtható láb segítségével fel lehetett állítani. Hadley kíváncsian tanulmányozta.

– Állítsam fel az ajtón belül?

– Igen. Az ajtó csak résnyire nyílik ki; a nyílás csak néhány lábnyi szélességű lesz, még ha teljesen kinyílik is. Próbáljuk meg!

– Tudom, de ha így teszünk… nos, ha valaki a másik szobában ül a folyosó végén, mint Mills, akkor a tükör közepében a saját tükörképét fogja látni.

– Egyáltalán nem azt fogja látni. Abból a szögből nem. Kicsi az a szög, de elegendő. Rövidesen azonban meggyőződhetünk róla. Kérem, önök ketten fáradjanak át oda, ahol Mills őrködött, míg én beállítom ezt a holmit. Ne nézzenek ide addig, amíg nem szólok.

A folyosón félhomály uralkodott. Dr. Fell megállt a fekete szőnyegen, mint valami túlsúlyos ceremóniamester, aki épp szobrot készül leleplezni. Az ajtótól kissé jobbra helyezkedett el, bizonyos távolságra a faltól, s kinyújtotta kezét a kilincs után.

– Akkor rajta! – röffentette, gyorsan kinyitotta, majd pár másodperc múlva becsukta az ajtót. – Nos? Mit láttak?

– Én a szobát láttam belülről – válaszolta Hadley. – Legalábbis azt hittem, azt látom. A szőnyeget, a hátsó falat. Jó nagynak tűnt a helyiség.

– Nem azt látta – szólt dr. Fell. – Valójában az öntől jobbra lévő falszakaszt látta, és a szőnyeget, amely ott ér véget. Azért tűnt akkorának a szoba. A tükröződés miatt a kétszeresét látta. A tükör, mint látták, nagyobb az ajtónál. Magának az ajtónak a tükörképét azért nem láthatták, mert az befelé jobbra nyílik. Ha jó alaposan megnézték, láthattak egy vonalat az ajtó felső pereme felett, amely árnyéknak tűnt. Ez volt az a vonal, amely úgy keletkezett, hogy a tükör, lévén az ajtónál nagyobb, elkerülhetetlenül visszatükrözött nagyjából egyhüvelyknyit az ajtó belső fenti pereméből. A figyelmük azonban nyilván azokra az alakokra terelődött, akiket a tükörben láttak… Engem például, ha már itt tartunk, láttak?

– Nem, ahhoz túl messze volt. A kilincset fogta, és tartotta vele az ajtót.

– Igen. Ahogyan Mme Dumont tette. Most pedig csináljuk meg az utolsó kísérletet, mielőtt elmagyarázom, miként működött az egész átkozott mechanizmus. Ted, arra kérem, üljön ahhoz az asztalhoz, ahol Mills is ült. Ugyan sokkal magasabb nála, viszont az ötletet mégis illusztrálni fogja. Én kinn állok meg, a nyitott ajtónál, és figyelem magamat a tükörből. Engem most nem tud összetéveszteni senkivel, sem elölről, sem hátulról; én azonban meglehetősen kirívó külsejű vagyok. Csak mondja el, mit lát.

Meglehetősen hátborzongató volt a hatás a kísérteties fényben a félig nyitott ajtónál. Dr. Fell a szobában állt, s kitekintett a másik, a küszöbön álló, önmagát figyelő dr. Fellre, mozdulatlanul, döbbent pillantással.

– Láthatják, hogy nem nyúlok az ajtóhoz – hallatszott a hang. A mozgó ajkak által keltett illúzió láttán Rampole megesküdött volna, hogy dr. Fell a szobából, belülről beszél. A tükör tökéletesen visszaverte a hangot. – Kell legyen valaki, aki kinyitja előttem az ajtót, azután meg becsukja; olyasvalaki, aki a jobbomon áll. Az ajtóhoz nem nyúlhatok, hiszen akkor a tükörképem is azt cselekedne. Mondja gyorsan, mit vesz észre?

– Nos… azt, hogy egyikük sokkal magasabb – közölte Rampole az alakokat tanulmányozva.

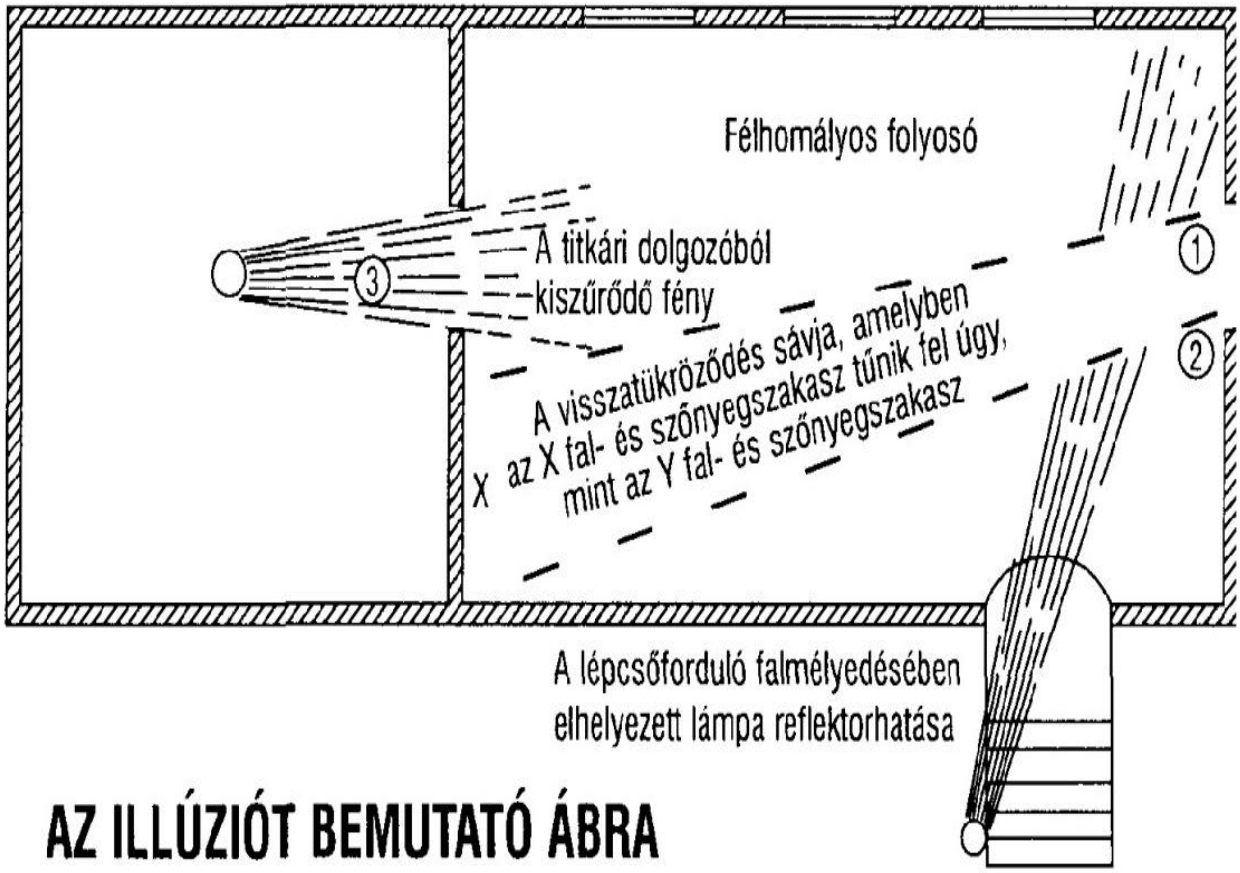

AZ ILLÚZIÓT BEMUTATÓ ÁBRA

1. Itt áll az ember, akinek a tükörképét látja a megfigyelő; három hüvelykkel magasabl a harminclábnyira lévő megfigyelő ül, tehát látási síkja alacsonyabban van.
2. Itt áll a tettestárs, aki az ajtót nyitja, csukja.
3. Itt ül a megfigyelő.

Az illúzió kipróbálása közben egy fontos dologra figyelemmel kell lenni. Fény magára : különben annak csillogása azon nyomban leleplezi a trükköt. A lépcsőházi falmélyedésbó az ajtó előtt, közvetlenül azonban nem érintkezik a tükörrel. Maga a folyosó egyáltalán r dolgozóból csak nagyon halványan szűrődik ki fény. A nagy dolgozóban az igen magas men: így a fény majdnem a tükör fölötti részből jön. Ennek következményeként a tükör csak a folyosóra, melyet amúgy is ellensúlyoz az ajtó előtt álló ember árnyéka.

– És melyikünk?

– A valóságos alakja, aki nekem háttal, a folyosón áll.

– Pontosan. Először is azért, mert távolról figyelt, de ami még ennél is fontosabb, hogy ült. Jómagam egy Mills méretű emberhez képest valóságos óriás vagyok. Igaz? Igen. Mármost ha igyekszem befelé azon az ajtón (föltéve, hogy képes lennék egy ilyen mutatványra), és ugyanabban a pillanatban a jobbomon álló segédem megteszi a megfelelően gyors és figyelem elterelő mozdulatot, és becsapja az ajtót, az illúziónak köszönhetően az odabenn álló alak… mintha mit csinálna?

– Mintha ön elé ugrana, hogy eltorlaszolja az utat.

– Igen. Most pedig jöjjön, és olvassa el a tanúvallomást, Hadley, ha magánál van.

Mikor újra a szobában voltak, Hadley hátrább tolta a billenthető tükröt, dr. Fell pedig zihálva a székbe roskadt.

– Sajnálom, uraim. Már rég rájöhettem volna az igazságra, éspedig Mr. Mills gondosan megfogalmazott módszeres és pontos vallomásából. Lássuk csak, képes vagyok-e arra, hogy a szavait emlékezetből Felidézzem. Nézze csak a papírban, jól mondom-e, Hadley. Hm! – Megropogtatta csuklóit, és haragos tekintetet vetett maga elé. – Azt mondja:

„Épp be akart kopogni, amikor döbbenten láttam, hogy az… az ember… robog fel utána a lépcsőn. Madame Dumont megfordult és ránézett. Bizonyos szavakat mondott… Választ azonban… nem kapott a magas férfitól, aki az ajtóhoz ment, sietség nélkül lehajtotta a gallérját, levette és a felöltője zsebébe tette a sapkáját… “

Látják, uraim? Ezt meg kellett tennie, hiszen a tükörképben már nem mutatkozhatott rémemberként; nem bukkanhatott fel Milsszel szemben egy sapka meg egy feltűrt gallér, ha egyszer a bentről kinéző Grimaudnak köntöst kellett viselnie. Én viszont azon gondolkoztam, miért járt el ennyire módszeresen, ha egyszer a maszkot nem vette le…

– Így van, mi történt a maszkkal? Mills szerint nem…

– Mills nem látta, hogy levette volna; amint tovább vesszük Mills vallomását, azonnal ki is fog derülni, miért: „Madame Dumont kiáltott valamit, és sietett, hogy megelőzze a látogatót az ajtónyitásban. Dr. Grimaudjelent meg az ajtóban… “

„Jelent meg”! Pontosan ezt tette. A mi módszeres tanúnk zavarba ejtően pontosan fogalmaz. No de Dumont? Itt volt az első hiba. Egy rémült nő, aki a rettenetes látogatóra tekint, mialatt annak a szobának az ajtajában áll, ahol a megvédelmezendő személy található, nem azon van, hogy megelőzze a

jövevényt az ajtónyitásban. Sokkal inkább azért rohan az ajtóhoz, hogy megakadályozza a bemenetelét. Mindegy, kövessük Mills tanúvallomását. Szerinte Grimaudn nem volt rajta a szemüvege (persze hogy nem, mert a maszk alá nem fért volna be). De szerintem egy bent lévő embertől az lett volna a természetes, ha felteszi a szemüvegét. Grimaud – Mills szerint – teljesen mozdulatlanul állt az egész idő alatt. Akárcsak az idegen, aki a kezét nem vette ki a zsebéből. És most jön a kulcsjelenet. Mills azt állította: „Az az érzésem, hogy Madame Dumont, noha visszahúzódott a fal mellé, becsukta utána az ajtót. Úgy emlékszem, láttam a kezét a kilincsen.” Nem éppen természetes viselkedés ez sem! Dumont tagadta is – csakhogy Millsnek volt igaza.

Dr. Fell gesztikulálva folytatta.

– Nincs értelme, hogy az egészet végigvegyem. De itt ütköztem nehézségbe: ha Grimaud egyedül volt abban a szobában, ha egyszerűen besétált, neki a saját tükörképének, akkor mi lett a ruháival? Mi lett a hosszú fekete felöltővel, a barna sapkával, no meg az álarccal? Mert a szobában ezeket nem találták meg. Aztán emlékeztem csak vissza Ernestine Dumont vallomásának azon részére, ahol beszámolt az opera– és balettkosztümök készítéséről; visszaemlékeztem arra is, amit O’Rourke-tól hallottunk; és rájöttem…

– Nos?

– …hogy Grimaud elégette őket – mondta dr. Fell. – Elégethette őket, hiszen papírból voltak, akárcsak az uniformis, amelyet az O’Rourke által leírt eltűnő lovas viselt. Nem kockáztathatta meg azt a hosszadalmas és veszélyes eljárást, hogy igazi ruhákat próbál meg eltüzelni. Gyorsan kellett cselekednie. Letépi, azzal már égjenek is el, pillanatok alatt. így aztán egy egész köteg üres – teljesen üres! – levélpapírnak is el kel lett égnie azt palástolandó, hogy velük együtt színes papírokat tüzeltek el. Még hogy veszedelmes levelek! Ó, Bacchus, le tudnám lőni magam, amiért ilyesmire gondoltam! – A doktor az asztalra csapott. – Miközben nem volt vérnyom, egyáltalán nem volt vérfolt az íróasztala fiókja körül, még csak mákszemnyi sem, holott a fontos iratokat ott tartotta! És még egy oka volt a papírok elégetésére… imitálniuk kellett a „lövést”, és a maradványoknak nem volt szabad szétszóródniuk.

– Lövést?

– Ne feledjük el, hogy tűzfegyvernek kellett elsülnie a szobában. Persze amit a tanúk hallottak, valójában egy nagyobbacska petárda durranása volt.

Ezt Drayman készletéből csaklizták el, aki Guy Fawkes éjszakájára tartogatta a többi játékszerrel együtt. Drayman később felfedezte, hogy hiányzik az egyik petárda; azt hiszem, ennek nyomán jött rá arra, mi történt, és ezért motyogta magában többek közt a „tűzijáték” szót. Nos, egy felrobbanó petárda darabjai messzire repülnek. Ezért egy jó erős kartondobozban helyezték el, amely viszont nehezen ég, és meg kellett semmisíteni őket a tűzben, a papírokkal együtt. Egyet-kettőt megtaláltam belőlük. Azonnal rá kellett volna jönnünk, hogy semmiféle fegyvert nem sütöttek el oda benn. A modern lövedékekben – mint abban is, amelyet az öntől származó információ szerint a coltból kilőttek – füstöt nem termelő lőpor van. A szaga érezhető, viszont égéstermék alig látható. Ehhez képest a szobában *a tárgyak körvonalait elhomályosította a lőporfüst* – melyet a petárda hagyott maga után -, kissé még azután is, hogy az ablakot kinyitottuk. Nos, hadd foglaljam össze! Grimaud nehéz, krepp-papírból készült kosztümje a következőkből állt: fekete kabát; fekete, akár csak a köntös, hosszú, akár a köntös, elöl fényes hajtókával, amely megint csak köntöst idézett, amikor viselője lehajtotta a gallért, hogy szembenézzen a saját tükörképével. Volt továbbá egy papírsapka, amelyhez hozzáerősítették az álarcot is, így ha levette a sapkát, azzal az álarcot is eltávolította, majd egyetlen mozdulattal össze tudta hajtani, és zsebre tudta gyűrni mind a kettőt. (Az igazi köntös egyébként már a szobában volt azalatt, míg Grimaud nem volt otthon.) A fekete kosztümöt pedig tegnap este igen meggondolatlanul beakasztották a földszinti gardróbba. Mangan, pechükre, kiszúrta. Az igencsak résen lévő Mme Dumont tudta, hogy ez történt, és amint Mangan eltisztult onnét, kicsempészte, és biztonságosabb helyre dugta a kosztümöt. Ő természetesen soha nem látott a gardróbban sárga Tweedkabátot. Grimaud azt fenn tartotta magánál a szobában, amikor az expedíciójára készült. Tegnap délután azonban a gardróbban találtak rá, Mme Dumont-nak pedig úgy kellett tennie, mintha mindvégig ott látta volna. Ez magyarázza a kaméleon felöltőt. Most már rekonstruálhatjuk, mi történt, amikor Grimaud Fley meggyilkolása és saját halálát okozó sebesülése után azon a szombat estén hazatért. Mindjárt a trükk kezdetén ő és a segédje nagy bajban voltak. Láttuk, hogy Grimaud késett. Fél tízre kellett volna visszaérnie, ám ez csak háromnegyed tízre sikerült neki.

Minél tovább késlekedett, annál közelebb került ahhoz az időponthoz, melyet *Mangannel* közölt a látogató várható érkezésével kapcsolatban, és számíthatott arra, hogy most már Mangan az, aki valakinek az érkezésére vár, hiszen erre figyelmeztették, erre kérték. Zűrös volt nagyon az ügy, és

igencsak el tudom képzelni, hogy a hidegvérű Grimaud közel állt az őrülethez. Bejutott a házba az alagsoron át, ahol a segédtettestárs várta. A tweedkabát, benne a vérfolttal, bekerült a gardróbba, azzal, hogy Grimaud alkalomadtán majd megszabadul tőle; erre azonban nem tudott sort keríteni, mert belehalt sérülésébe. Mme Dumont résnyire nyitotta az ajtót, kinyúlt és csengetett, aztán „ment ajtót nyitni", mialatt Grimaud magára öltötte jelmezét. Ám túl sokat késett. Mangan kiszólt. Grimaud, akinek az esze már nem működött olyan gyorsan, kapkodni kezdett, és blöffel akarta elhárítani az azonnali lebukást. Ha már eddig megcsinálta, semmi kedve nem volt ahhoz, hogy egy fontoskodó csóró kölyök kotnyeleskedésén bukjon meg. Pettisként mutatkozott tehát be, és a biztonság kedvéért a párocskára zárta az ajtót. (Észrevették, hogy valamennyi szereplő közül egyedül Pettis rendelkezik olyan basszus hanggal, mint amilyen Grimaudnak is volt?) Igen, a pillanat hevében elkövetett hiba volt ez, de Grimaud akkor egyetlen célt tűzött ki maga elé: *bármilyen* módon el kellett menekülnie üldözői elől. A trükköt végrehajtották; Grimaud egyedül volt a szobájában. A zakót, ami alighanem véres lett, Dumont gondjára bízta; a kosztümöt az inge és a sebre helyezett nyomókötés fölé vette. Most már csak be kellett zárnia maga mögött az ajtót, felvennie az igazi köntöst, eltüzelnie a papírkosztümöt, és felnyomni a tükröt a kéménybe... Ez volt a vég. A vérzés ismét megindult a megerőltetéstől. Egy átlagember ilyen sebesüléssel nem lett volna képes effajta erőfeszítésre. Grimaud-t nem Fley lövése ölte meg. Ő maga végzett magával akkor, amikor feltuszkolta a tükröt a kéménybe. Akkor döbbent rá. Megértette, amikor a szájából is ömleni kezdett a vér, mintha ütőeret vágtak volna fel; amikor vakon bukdácsolt, összevissza lökdösve a bútorokat, és maradék erejét kellett mozgósítania ahhoz, hogy a petárdát begyújtsa. Bár annyi mindent megtett, a tervét mégsem sikerült maradéktalanul végrehajtania, és lassan elfeketedett előtte a világ. Kiáltani próbált, de nem tudott, hiszen a saját vérében fuldoklott. Charles Grimaud abban a pillanatban tisztában volt azzal, aminek eljövetelét soha nem tartotta igazán lehetségesnek: tudta, hogy keserű életének csillogó tükörillúziója darabokra törik... Tudta, hogy haldoklik, és, noha ez furcsább volt, mint akármelyik álma, boldognak érezte magát.

Az ólomszürke felhőkből ismét eleredt a hó. Dr. Fell hangja kísértetiesen kongott a hideg szobában. Majd látták, hogy nyílik az ajtó, s egy nő alakja jelenik meg; arca az elátkozottak arca volt. Fekete ruhát viselt, vállán azonban ott volt a gyöngyökkel kivarrt piros-fehér sál: a halott iránti szeretetének jele.

– Látják, Grimaud vallott – folytatta dr. Fell ugyanazzal a monoton hangszínnel. – Megpróbálta elmondani nekünk az igazságot arról, miként ölte meg ő Fleyt, s miként ölte meg Fley őt. Csak hát mi úgy döntöttünk, hogy nem akarjuk megérteni; jómagam nem is értettem, amíg meg nem pillantottam azt az órát a Cagliostro Streeten, és abból ki nem találtam, mi történhetett. Uraim, uraim, hát nem látják? Vegyük csak az utolsó kijelentését, melyet akkor mondott, mielőtt meghalt:

„A fivérem tette. Nem hittem volna soha, hogy lőni fog. Isten a tudója, mikéntjutott ki abból a szobából… “

– Ekkor Fley Cagliostro Street-i szobájára gondolt, s arra, hogy Fleyt, úgy hitte, holtan hagyta ott? – kérdezte Hadley.

– Igen. Rettenetes sokk érhette Grimaud-t, amikor kinyitotta a Cagliostro Street-i ház bejárati ajtaját, és ott látta az utcai lámpa fényében a fivérét.

„Az egyik másodpercben még ott volt, a másikban már nem… El akarom mondani magának, kicsoda a fivérem, nehogy azt higgye, delirálok… “

Mert persze nem hitte, hogy bárki tudna Fleyről. Nos, mindezeknek a fényében vizsgáljuk meg azokat a zavaros, összevissza, félig kiejtett szavakat, amelyekkel – amikor hallotta, hogy haldoklónak nyilvánítják – maga próbálta nekünk elmagyarázni a rejtélyt. Előbb a Horváth testvérekről és a sóbányáról akart beszélni. Azután viszont rátért Fley meggyilkolására, és arra, amit Fley tett vele. *„Nem öngyilkosság*. “Mikor meglátta Fleyt az utcán, tudta, már nem tüntetheti fel eredeti szándékai szerint az öccse halálát öngyilkosságnak. *„Kötelet nem használhatott. ”* Mármint Fley, akinek a terv szerint kötélen kellett volna „távoznia” onnan, ahol soha nem járt. A kötelet azonban Grimaud mint hasznavehetetlen holmit ledobta. *„ Tető. “* Nem *erre* a tetőre gondolt Grimaud, hanem arra a másikra, melyet ő maga vett igénybe, amikor Fleytől távozott. *„Hó*. “Elállt a havazás, és ez zátonyra futtatta terveit. „ *Túl sok fény*. “ Ez igen fontos, Hadley! Mikor kinézett az utcára, túl sok volt a fény a közelben lévő lámpa miatt; Fley ráismert, és tüzelt is. *„Fegyvere van*. “Ez egyértelmű kijelentés volt. *„Átverés*. “ Tudniillik a maszk. S végül a *„ne hibáztassák szegényt… ”* Ez nem Draymanre vonatkozott. De legalább bocsánatkérés volt valamiért, én azt hiszem, olyasvalamiért, ami miatt szégyellte magát. „Ne hibáztassák szegény Pettist; nem akartam ebbe belekeverni.”

Sokáig senki nem szólalt meg.

– Hát igen – folytatta végül Hadley tompa hangon. – Igen. Minden stimmel, egyvalami kivételével. Miért hasogatták össze azt a vásznat, és hová lett a kés, amellyel ezt tették?

– A festmény összevagdalása az én véleményem szerint egyfajta extra szemléltetés lett volna az illúzió érdekében, és Grimaud csinálta, legalábbis úgy hiszem. Ami a kést illeti, őszintén szólva nem tudom, mi lett vele. Grimaud alighanem itt tartotta, és a tükörrel együtt a kéménybe rejtette, hogy azt a látszatot keltse: a láthatatlan ember kétszeresen is fel volt fegyverezve. Most azonban nincs odabent. Szerintem Drayman tegnap rábukkanhatott, és magához vette…

– Ez az egyetlen pont – szólalt meg egy női hang -, amelyben téved.

Ernestine Dumont továbbra is az ajtóban állt, kezét a mellén összefonva. Mosolygott.

– Mindent hallottam, amit mondott – tette hozzá. – Talán fel tudna akasztatni, talán nem. Ez nem fontos. Úgyis tudom, ennyi év után nem lenne élet az élet Charles nélkül… A kést, barátom, én vettem el. Kellett még valamire.

Még mindig mosolygott, és szemében fellángolt a büszkeség. Rampole ebben a pillanatban látta meg, mit rejteget a kezében. Látta azt is, hogy a nő hirtelen meginog, de elkapni már nem tudta. Ernestine Dumont az arcára zuhant. Dr. Fell felemelkedett ültéből, és sápadtan bámult az arcra, amelyről ugyancsak eltűnt minden szín.

– Újabb bűnt követtem el, Hadley – mondta. – Ismét eltaláltam az igazságot.